

EENS 1001PP

N-82309

ZAV

3370

BAYONACO
DIOCESACO

BI-GARREN

CATICHIMA,

LEHENBICICO COMUNIONEA

eguitera preparatcen diren Haurrençat.

P. GUILLAUME DE LAVIEUXVILLE

Bayonaco Jaun Aphezpicuaren manuz

imprimatua.

Haren Diocesan hau choilqui irakbasteco.

*ex libris
Augustini-ignatii
Comet,*

*Burdeg. advocati
emptus bayonna
anno 1790.*

BAYONAN,

P. FAUVET, Erregueren eta Jaun Aphez-

picuaren Imprimatçailea baithan,

Carmesietaco aldean.

M. DCC. XXXIII.

BAYONACO

DIOCESACO

BI-GARREN

CATHIMMA

LEHENBICCO COMUNIONE

eguntat preparateen dicitur haurirentur.

P. GUILLAUME DE LAVIEUXVILLE

Bayonaco Jean Aphes picharen manna

imprimatur

Ames d'impreser bon d'impreser impreser.

BAYONAN

P. FAVET, Brequezen ces Jean Aphes

picharen impreseriales picharen

Carmathetaco elden.

M. D. C. C. XXIIII

ERREGUEREN PRIVILEGIOA.

LUIS Jaincoaren graciaz Franciaco eta Nafarroaco Erreguec; Gure Conseiller maite eta lejal, gure Parlamentetaco Gortheac dagozcaten gendei, &c. Salutancia: PIARRES DE LAVIEUXVILLE, Bayonaco Jaun Aphezpicuac gure Conseiluetaco Conseiller maite eta lejalac aditcera eman darocu gure Privilegioa behar duela bere Diocesfan behar dituen liburuen imprima arazteco: Eta hartaracotz, Jaun Aphezpicu hari atseguin eguin nahiz, permetitcen diogu placer duenari imprima araz detçon *Bere Diocesfaren cerbitçuco behar dituen Breviario ... Catichima, Ordenança ... eta Instruccionc guciac;* eta hec fal araz detçan gure Erresuma gucian nahi duen beçanbatetan egundanic hamar urthez. Jaun Aphezpicu harc hautatcen duen Imprimatçaileaz bertce guciei debeatcen diotegu erran diren liburu hec edo hequin cenbait parte imprimatcea edo falcea cer nahi

erreceluren azpian , non ezduten per-
missione berariazco bat isquiribuz
Jaun Aphezpicu haren ganic edo ha-
ren dretchoa duquetenen ganic , hala
imprimatuco diren liburuac confiscat-
ceco , eta hirur mila liberaco amanda
bat pagatceco penaren azpian. Parisen
emana Ereatoaren hirurean mila çaz-
pi ehun eta hogoi eta bederatcian , eta
gure Erregue denboraco hamalaur-
garrenean. Erreguec bere Confei-
luan ,

SAINSON.

Erregistroan eçarria, &c. Sinatua,
LE MERCIER, Syndic.

Jaun Aphezpicuac eman dio bere
Privilegioa P. FAUVET bere Impri-
matçaileari.

BAYONACO

JAUN APHEZPICUAREN MANAMENDUA,

Bere Diocesaco cerbitçucotz bi-
garren Catichimaren publicatceco.

*IARRRES DE LA-
VIEUXVILLE,
Jaincoaren graziaz eta Aita
Sainduaren autoritatez Ba-
yonaco Aphezpicuac: Errotor,
Bicario, Serora, Escola*

*Nausi, Familiaco Buruçagui, eta berse-
gure Diocesan gazteriari irakbasteco cargua
dutenei Salutancia eta Benediccionea.*

*E NE ANA? A MAITEAC,
hura non aguerceen darotçuegun bi-garren
Catichima, lehenbiceo Catichimaren publi-
catceco Manamenduan Erearoaren hogoiari
1731. aguindu guixarotçuena. Instruiceco
maneran bigoaltasun bat eçarcea gatic Ca-
tichima haren irakbasteco içan duçuen ar-
tas, Aitec eta Ames bere haurrei hura içan*

arazero erakbutsi duten lehiac, eçagutceve
emaiten darocnte nolacoac içanen diren çuen
aplicacionea eta hequin disposicione onac
bi-garren Catichima hau bere familia gu-
cietan eta Diocesaco parte gucietan banatceco.

Baldin lehenbicicoan minçatu bagara la-
burzqui guiristinotasuneco eguiez, hau chum-
men instruiteco minçatu behar cen beçala,
orai eguia hec berac bi-garren Catichimas
hontan chehequiago eta lucequiago eçarri
ditugu, adin guehiago dutenec, eta Jain-
coac ispiritu guehiago eman diotenei behar
gutela aste içan dugun beçanbat; hala gaz-
tes caustuco dute batean hec behar duten
esnea, Fondoni Pauloc dioen beçala, eta
Sendoc bercean hantsi çajoren eguia, janhari
Sendoago bat eta hei hobequi dagoren bat
beçala. Jainco handia, ceinaren gloria gatic
choilqui emaiten baitugu obra hau argui-
tara, gure artkaren azpian çuc eçarri ditut-
gun arimac salbaraci nabiz, beda çatçu
orhoi çure benediccione abundantenac launen
gainera, içan deçagun amoreac gatic con-
solacionea ikbusteco argainac eta populuac
bata bercearen lehia saindu batez hari di-
rela Diocesa huntan gucian distiaraci na-
biz salbamenduco sciencia, ceinac choilqui
mereci baitu hequin gucicia eta lehia gu-

oia , eta guiristinotasuneco eguiac ungu
ikhafiric , içan daitecin bethi prest , I. P.
Fondoni Petric dioen beçala , hequin sof- c. 3.
tengatcea gatic ihardeftera bere baithan V. 19.
duten esperançaz arroçoin eta contu
galdeguiten dioten guciei.

Ezdiugu beimen aiphatuco erearoaren bo-
goian 1731. gure Manamenduan eçarri di-
tugun arroçoinac , Catichimac eguinez popu-
luen instruitceco artha çuei har araci nahiz,
oraino hetaz orhoit çarete ; bairan ecin çau-
dezque çuec exortatu gabe consideratceaz
eguinbide hori eta obligacione hori dela
berbait ere maneraz Apheçaren eta Arçai-
naren içaite gucia, San Agustinen arabera,
ecen , dio Doctor Saindu harc , baldin gui-
ristino bagara , guere salbatceco gara hala ;
bairan içatu gara Aphez ordenatuac eta
Arçainçat eçarriac , guiristinoen salbatceco,
arguitceco eta instruitceco : Habemus duo
quædam ; unum quòd christiani sumus ;
alterum quòd præpositi sumus. Illud
quòd christiani sumus , propter nos
est : quòd autem præpositi sumus , prop-
ter vos est. In eo quòd christiani sumus ,
attenditur utilitas nostra : in eo quòd
præpositi sumus , non nisi vestra. Cein
naki one eta Saindua içan dadin beraz

L. de
P2st.
c. 1.

bercenez çuen bicitecco manera, baldin çuen
carguaren azpian diren arimac instruitu gabe
laçoqui egoiten baçarete, etçarete çutiago
condenatuac içanen Jaincoaren injamenduan;
ecen ban çuen arimac ihardetsico du çuen
ardien arimez, eta Arçain soberanoac
galdeguinen darotçue hequin odola, baldin

Etc. hec ignoranciaz galcen badire: Sanguinem
e. 3. ejus de manu tuâ requiram. Eta ezba-
v. 18. vindute ere eguinbide hortan baicic denfe-
tan hutsic eguin; hori bera asquico da,
çuen carguco eguinbide çuciac huts eguin
bacinituzte beçala injatnac içaiteco.

Ecen instruccionea gabe berce çuen eguin
dura çuciac alfer eta fruituric gabe çuet-
dizen dire; eta Sacramenduac berac ere,
direlaric arren hain berce çraciaren eta be-
nediccionen ithurri ecin agortuzco batçuec;
nondic emanen diten ecen cenbait probetçhu,
phoçoin biburtuco dire populuençat, noiz ero
instruccionearen bidez preparatuac içan ga-
bez hetarat hurbilduco baitire edo behar
diren disposicioneac gabe, edo disposicione
gaichio batçuequin, ceinec çausi aracico
baitiote bere condenacionea, bere eternita-
teco dohaxutasunaren segurança atkera be-
har çuten lekhuaren berean. Bainan instruit-
een haritzen baldin baçarete, çeboc saibainco

gurete, eta halaber salbatuco tutçue çuec
 ençuten çaituztenac: eguindura horri dat-
 obeco Arçainen eta populuen salbamendua.
 Fondoni Pauloc erraiten cioen bere Thimo-
 shee maiteari: "hari çaitte tieso eguindura
 horietan; ecen horrela hariz ceroni sal-
 batuco çara; baita çu ençuten çaituzte-
 nac ere: "Attende tibi & doctrinæ,
 insta in illis: hoc enim faciens, & teip-
 sum saluum facies, & eos, qui te au-
 diunt. Corigaitz enetçat, dio oraino Apos-
 tolu Saindu hanc, çorigaitz enetçat, baldin
 instruitcen baritcen ezhanair, ecen eguinbi-
 de hartara necesariozqui obligatua naiz:
 Væ mihi est si non evangelifavero; ne-
 cessitas enim mihi incumbit. Horra, Ene
 Anaja Maiteac, cer den çuen vocacionea,
 çuen estatua, çuen eguinbidea; hortan da-
 go bereciqui Evangelioço Apheztasuna,
 çeren berce eguinbide gucieç bere içaitteç hor-
 tara baitaronsate.

I. Ti.

C. 4.

V. 16.

I. Co.

C. 9.

V. 16.

Othoizten çaituztet beraz Fondoni Paulo
 Apostoluarquin batean eta haren hitzcunça
 beraz, çaincoaren aircinean, eta biciac eta
 kilac jujatuco dituen Jesu-Christo gure çain-
 naren aircinean, othoizten çaituztet çain-
 hura egun batez aguertu behar den çioriaren
 çu haren erresumaren icenean, çuen salba-

menduaren eta quen anajen salbamenduaren
icenean, aplica çaitetze eta hari çaitetze

o. Ti. populuen instruitcen: Testificor coram Deo
e. 4. & Jesu-Christo, qui judicaturus est vi-
v. 1. vos & mortuos, per adventum ipsius &
s. 2. regnum ejus, prædicate verbum. Eta

baldin hori asqui ez bada, manatcen darot-
guet Jesu-Christo ganic errecibitu dudan

o. C. botherearen berthutez, eta Diocesa huntaco

e. 13. ordenancen eta populuen beharraren eta pre-

v. 10 miaren arabera, instruitcen hari çaitetze

arguitasun handi batequin, guiristinoen fe-

dea arguitcea gatic, caritate handi bate-

quin, gende simplex grosiertasunac jasaita

eta sofritcea gatic, perseveranciarequin eta

bethi iraunez, lanari ukho ez eguita gatic.

Ezde çagun bada behinere adi arrancutaric,

çnetaric batec ere bere negligenciaz edo

laçoqueriaz utci duela Iganderic edo besta

egunic pasatcera, populuaren instruitcen eta

Catichimaren eguiten cenbait denbora emple-

gatu gabe. Prædicate verbum. Eta baldin

senbait aldiz lanaren difficultatec edo gaitz-

tasunac guibelatcen edo gueldi arazten ba-

çaituzte quen bidean, har çaque animo,

orhoitcen çaretolaric nolaco bozcariea eta

consolacionea içanen duçuen aguerceaz juja-

mentu generalean mundu gusiaren aistinean,

Gure arimen Arçain soberanoaren aircinean,
guc innocenciazco estatuan beguiratu
dituzquetçuen hain berce haur maitez la-
gunduac, çuec hejara bildu dituzquetçuen
hain berce ardiz lagunduac, çuec azquen
fineraino unguian perseveraraci edo irau-
araci dituzquetçuen justuez, eta çuen ins-
truccionez penitenciara itçul araci dituz-
quetçuen hain berce bekhatoresez lagunduac,
seinac errecompensaco egun handi hartan
içanen baitire çuen khoroa eta çuen bozca-
viora. Nolaco descansua içanen da çuençat
orduan erran abal içaitea Jaincoari: huna
ni, eta Jaunac niri fidatu darozquidan haur-
vac. Ecce ego, & pueri mei, quos dedit
mihi Dominus.

Isaia
c. 8.

v. 18.

Nolaco lehia çuen exempluac eztiote ema-
nen Aitei eta Amei, eta Escola Nausiei,
gucquin batean hec ere bere aldetic haritceco
haur garten instruitcen, eta betaz eguiten
guiristino fermu batçucc, fedean erroac un-
gui eguinac, misterioez instruituac, Jesu-
Christoren eçagutçaz betheac, eta etborqui-
gneco bicitcearen esperançan eta eternita-
teco ontasunen beguira fermu daudecinac.

Col.

c. 2.

v. 7.

c. 1.

v. 23.

HARTARACOTZ BADA, erraber-
ritcen dugularis, behar bada ere, gure
Manamendua oreroaren hogoian emana.

1731. ordenatsen diotegu gure Diocesan
Errotor, Bicarior, Serora, Escola Nausi,
eta generalqui haur gasteñ instruitcen haur
diren edo eitorquicunerat harico diren gu-
cici, bei irakhats deçoten presenteco Cati-
chima han, eta gure manuz leben impru-
matu dena, haurrac gai diren beçanbat eta
bequin adinaren arabera, eta han segi de-
çaten gauça gucietan, bala bitzuncan,
nola maneran; nahi dugu hartaracotz segi
deçaten Catichima hunen hastean eçarri
ditugun abisnac, eta debeatcen dioteguhantaz
bereerit irakhastea; exortatcen ditugu Aitac
eta Amas irakhats deçoten bere haurrei eta
schiei, eta iracur araz deçaten bere fami-
lietan. Manatcen diotegu Escola Nausiei be-
quin ganat Escolara dabilçan haurrac Ca-
tichima huntaz cerbitça arazteaz iracurcen
ikhasteco. Eta icanen da gure presenteco
Maxamendua irasurria eta publicatua her-
rietaco preçarioetan. Ordenatcen diogu gure
Promoturari ican deçan artha hunen exe-
cuta arazteco. Bayonaz emana Majatçaren
hama-laurean, mila çazpi ehun eta hogoi
eta hamabian.

† PIARRES, Bayonaco Aphezpique:
Jann Aphezpienaten manuz, SAINTRE, Sec.

ABISUAC.

*Catichimaren ungui eguiteco seguita
behar direnac.*

1. **G** Ure Manamenduan erran dugun be-
çala, Catichima eguiteco cargua
dutenacedo guero içanen dutenac obligatuac
dire Diocesa huntaco Catichimaz berceric
ez irakhaftera. Içanen dute artha berec hura
jaquiteco ofloqui, eta gogoz ikhasteco bede-
ren explicatu behar duten leccionea eta ber-
riz han aiphatu behar dutena, aufarquiago
eta ederquiago han minçatçea gatic, eta li-
burura beha ez egoitea gatic hautrec hutfic
eguiten duten aldi guciez. Halaric ere on da
bethi liburua escuan idiquitcea cer guertha
ere, hango hitcetatic deus ez aldatcea gatic.
2. Catichimaren eguiteco lekhu bereciric
eztenean, hartaco lekhtic hoberena da kho-
rotic campoan Eliçan. Hartaco oren bat
hautatu behar da, errachen dena lekhu
lekhuco guisa: ungui laiteque Catichima
eguitea Besperen eta Completen artean, hor-
rela larriac ere han hobequi egon laitezque
adircen; arroçoin hori bera dela causa, on
laiteque Catichima eguitea goiceco Meçaren
erdian, bi Meça erraiten diren herrietan.
3. Catichima eguile bat baino guehiago diren

lekhuana, eta hartaco haurric asqui denean,
eguien da Nescatchena Muthiletaric bere-
chiric edo bercela arrimatuco dire ahalic ho-
bequiena; Muthilac aldebatetic, Nescatchac
berce aldetic, eta bien artean iganen da lekhu
huts bat, Catichima eguilea han ibil dadin
nahi duenean; menturaz hobe laiteque egon
ledin bethi lekhu batean, hala haurrac pres-
tutiago legozque haren beguien aiticinan.

4. Haur bakhotchac behar du igan bere le-
khu marcatua, errachqui eçagutcea gatic hez
nihor baden falta. Behar dire igan isquiri-
buz haur gucien icenac; bakhotcha bere
erremarcarequin, hequin calitate onac edo
gaichtoac eçagutcea gatic, eta jaquiteco
noiz Confirmatu behar diren, eta noiz eguien
behar duten lehenbicico Comunionea.

5. Catichima bat baicic eguiten ezden her-
rietan, haur gaztenac eta gutienic daquitenac
eçarri behar dire berech; on da lehenbicico
lekhu distingatu batean eçarcea bere erre-
puestta onez eta bere modestiaz hala merecit-
cen duten haurrac; eta halaber bercetaric be-
rech beherago eçarcea solafen egonez, edo
modestiaric gabe lagunac gaichtatcen ha-
riz, edo berce cenbait huts eguinez hala
mortificatcea mereci dutenac.

6. Catichima eguiten duena egon behar da

ferioftafun batean , eta denbora berean eme-
tafun batean , haurrec maita eta errefpeta
deçaten amoreac gatic. Eta nola han Jefu-
Christoren lekhuia baitaroca , haren exem-
plua seguitu behar du, nihor bereci gabe be-
har du artha eta caritate aberatsençat beçala
pobrençat ere orobat.

7. Haurrac cein bere lekhuetan arrimatu di-
renean , guciac belhaurinco jar araci behar
dire , eta bati eraguin behar çajo othoitça ,
hura içanen da gucien guibelean eta chutic ,
guciec adi deçaten, fitegui erran gabe. Guero
bere lekhuetan direla guciac ccinaraciz be-
hin , edo guehiagotan baldin gaizqui cei-
natcen badire.

8. Othoitça akhabatu denean eta Iſpiritu
Sainduaren lagunça galdetu denean , guciac
cein bere lekhuetan modeſtqui jar araci be-
har dire. Etçajote utci behar Catichime
eſcuan , hobequi adi eta ikhas deçaten amo-
reac gatic. Ichilic egon araci behar dire , eta
habarroſtic aditcen badu , guelditu behar da
hura ichil artean , goardia emanetz nor diren
minço direnac hei cenbait penitencia emai-
teco edo bere icenaz haguitz icendatuco tue-
la mehatchateco ; edo bercela interroga-
uoco tu joſtetan hari direnac edo bercetarz
beira daudecinac , hei ahalqueria emaita

gatic, baldin ecin ihardets badeçaqueete han
erran diren gaucen gainean.

9. Hastean lehenic erran araci behar çajote
bortz edo sei Muthilei eta Nescatchei, lehe-
neco Catichiman esplicatu cen gauça; guero
bi hitcez erran behar du cein importanta
den orai esplicatcera dohana; eta ondoan
galdeac eguin behar tu pausatuz eta clarqui,
eta Diocesaco Catichiman diren hitz berez,
guisa huntan. Galdeguinen darotçut: *Cer-
da Jaincoa?* Ihardetsico darotaçu: *Jaincoa
da Ispiritu bat ahala perfeta, Cernaren eta
Lurraren Creatçaitlea, eta gauça gucien fauna
eta gabea.* Galdeguinen darotçut: *Cergatic
erraiten duçu Jaincoa dela Ispiritu bat?* Ihar-
detsico darotaçu: *Ceren Jaincoae ez baitu ez
sorphutic, ez coloreric, ez figuraric edo mol-
duraric, eta gure sensuec ecin senti baiteçaquegu.*
10. Catichima eguiten duenac hirur aldita-
tainocoan erran behar tu errepuesta berac,
eta bethi hitz berez, artha hartuz errepuesta
sobra betan ez erraiteco, haurren memo-
ria sobera nekha deçan beldurrez. Erre-
puestetan cenbait difficultate causitcen due-
nean, hec esplicatu behar tu, aditcen dute-
nec concebi ahal detçaqueuten beçala.

11. Ondoan gauça hec berac galdeguinen
doteçate hainiez haurrei, gauçaric erracho-

nac galdetuz gutien daquitenei , eta hec
ikhasi dituzqueten artean berce ric deus ez
galdetuz. Eztire seguida batean interrogatu
behar alderdi bateco bereco haurrac , bai-
nan hobe da batean alde batecoac , bercean
bercecoac aldizca interrogatcea , bethi
goardia eman deçaten eta prest egon daite-
cin amoreac gatic. Haurrei deus galdetcer
çajotenean , chutic egon behar dute. Hai-
nitz minça araci behar dire , paufatuqui
clarqui eta ahalic gorena. Batere ezta utci
behar denbora luceguian deusic galdetu ga-
be , horrec gogoa gal arrazten diote , guciz
ikhasiteco gogo ona dutenei; deithu behar dire
cein bere icenez , eta eztire utci behar batac
berceari irakhasiera cer ihardetsi behar du-
ten ; hala eguiten dutenac punitu behar dire;
eztire utci behar gaizqui ihardesten dutenez
trufatcera , handic ethorcen dire bruitac
haurren artean ; Catichima eguileac corre-
gitu behar tu emetasun eta caritate handi-
requin eta hitz gaichtoric hei erran gabe ;
baldin punitcea mereci duen hutsic hurrec
eguiten badute , belhaurinco egon araz det-
çaque Catichima eguiteco denbora aphur
batez , edo eçar detçaque deus eztaquitenen
edo modestia gabe daudecinen herroncan.
a 2. Hurrec gogoz daquizcatenean lehen

eguin çaizten galdeac , enfejatu behar da
gogoz daquizcatenac hei ungui concebi
araztera eta adi araztera, hartaracotz aldatuz
galdetaco hitçac , eta hei berretuz cenbait
galde berri , lehen ecin concebi cetçaquete-
nac ungui esplicatcen dituztenac. Catichi-
maren akhabançan Catichima eguiten due-
nac behar du içan artha cenbait hitz on la-
burzqui erraiteco , bicioa higuin araz , eta
Guiristinotafuneco berthuteac maita araz
ahal detçaquetenac, han minçatu den gauceti
uquitcen çaiztenac. Halacoac caufituco tu
leccione guehienen ondoan eçarri ditugun
pratiquetan.

13. Catichima eguileac informatu behar du
hea haurrac maiz hurbilcen diren Sacramen-
duetara , eta lehenbicio Comunioncaren
eguiteco preparatcen haridirenac abifatu be-
har tu cofesa daiteçila Garicumaren hastean,
exortatcen tuelaric Cofesio general edo offo
baten eguitera , eta hartacotz seinalatuco
diote cofesatcera ethorri behar duten eguna
eta orena.

14. Haurrac ez unhatcea gatic ezta lucegui
egon behar Catichimaren eguiten, hiruroren
laurden asqui dire ordinariozqui hartacotz.
Catichima batean hobe da galde batçuec
berac maçago eguitea, ecen ez gauça sobra

Betan galdeguitea; haurrec gogo gucia galcen
dute, hain berce gauça gogoan ecin hartuz.

15. Haurrec Catichimara ethorcea huts
eguiten dutenean, edo bere faltaz deusic
ikhasten ez dutenean, eta han modestiarequin
eta prestuqui egoiten ez direnean, hequin
burasoac hortaz abisatu behar dire. Bainan
eman behar çaizte laudorioac eta cenbait sa-
ri chume ungui ihardesten dutenei, eta be-
hinere huts eguin gabe Catichimara ibilcen
eta han prestuqui egoiten direnei. Sari hec
Catichima eguitean gucien aiticinean eman
behar çaizte, berce haurrec ere ikhasteco
guticia har deçaten gatic.

16. Catichima akhabatcean on da Escritura
Saindutic edo Autor onetaric atheraricaco
cenbait Istorio contatcea, hec aditceaz hau-
rec axeguin harcen dute, errachqui gogoan
harcen tuzte, eta hec hobequi orhoit araz-
ten tuzte han ikhafi dituzten gaucez. Leccio-
ne bakhotcharen ondoan marcatu dugu cein
lekhutan Escritura Sainduan caufituco di-
ren hetara daronfaten Istorioac. Catichima
akhabatu denean, haurrac belhaurinco jar-
araci behar dire, hetaric batec erranen du
gora eta guciec aditcen dutela Catichima
hunen lehenbicico leccionen aiticinean den
othoitça. Guero haurrac ilkhico dire.

17. Haurrec ilkhitcean habarrofic eguin
ezdeçaten, hobe da lehenic cein bere lekhu-
tan jar daitecin alkhiaren gainean, guero
alkhi bateco haurrac bata bercearen ondoan
elkharrequin ilkhi daitecin, Sacramendu
Sainduari agur eguinic, eta guero berce al-
khietacoac aldifca ilkhi daitecin orobat,
lehenic Muthilac, guero Nescatchac.

18. Catichimaren hastean eçarri tugu goice-
eo eta arraxeco othoitça, hec aldizca erran
araci behar dire Catichimaren hastean,
haurrec ikhas detçaten amoreac gatic; exor-
tatcen tugu Aitac eta Amac othoitz hec er-
ran araz detçoten bere hurrei goicean ohe-
tic jeiquitcean, eta arraxean oheracoan:
haguitz ungui laiteque etheco guciec el-
kharrequin erraiten balituzte bere fehiequin
batean, arraxean bederen, guciac orduan
errachqui elkharren gana bil baitaitezque;
bercela fehiaç lanean unhatuac ohera maiz
joaiten dire, Jaincoaz cafic orhoitu ere
gabe.

G O I C E C O

O T H O I T C A

*ETCHECO GUCIEC ELKHARRE QUIN
eguin behar luquetena.*

Aitaren , eta Semearen , eta Ispiritu
Sainduaren icenean.

Halabiz.

*Orhoit gaitecin Jaincoaren aircinean çarela ;
eta adora de çagun Adoracionezco Añla batez.*

JAinco gucziz botheretsua , Aita , Semea ,
eta Ispiritu Saindua , Jainco bat hirur
presunetan , sinhestendut baçarela munduco
lekhu gucietan , eta bereciqui orai hemen
çarela , adoracñen çaitut errespetu eta humil-
tafun ahalic handienarequin , eçagutcen eta
aithorcen dut eznaicela gai çure aircinean
aguerceco , indaçü gracia othoitz hau egui-
teco çure ohoretan eta ene salbamendutan.

Halabiz.

Hemen nahi ducnac erranen diu Jესusen ~~in~~
Sainduaren Letharinac.

Esquer onezco Acta.

E Ne Jaincoa, esquerrac darozquitçue
çuc ene Aita onac eguin darozquidat-
çun gracia guciez, eta bereciqui ceten eman
nauçun mundura, ceten erosi nauçun çure
Seme bakharraren odolpreciatuaren gof-
tuz, ceten eguin nauçun çure Eliçaren ume,
eta conserbatu ene bicitceco oren eta mo-
mentu guciez, eta bereciqui joan den gau
hontan.

*Orhoit gaitecin bat bedera Jaincoas eguin da-
rocun graziaz, ceten eman darocun egungo eguna
eternitateco egunaren irabazteco: Orhoit gaitecin
egun hau eman darocula gure salbamenduan tra-
bailatceco; menturaz gure biciaren azquen egu-
na hau dela: Har deçagun beraz borondate fer-
mu bat egun hau ungui emplegatceco, eta lehena-
go hilceco ere bekhatu mortal batez Jaincoa
ofensatuco dugun baino.*

*Hemen egon behar da apher bat gogoetan,
maizenic eguiten ditugun bekhatuez orhoitcen,
eta hei ihes eguiteco gogo eta borondate on bat
harru behar da.*

Galde deçagun gaurco bekhatuen barkhamendua.

E Ne Jaincoa, indaçu othoi atço arraxaz gueroz eguin ditudan hutsen eta bekhatuen barkhamendua.

Ofri gaquizcon Jaincoari.

Ofrimenduzco Añta.

E Ne Jaincoa, huna ene bihotça, ceina çure graciarequin batean hartu baititu borondate eta gogo onac, çure gana dakharzquet guciac, benedica çatçu, ene gogo on guciac atchic eta compli detçadan amoreac gatic çure ohoretan. Eguidaçu gracia çure borondate fainduaren eçagutceco, eta eguiçu encaz placer duçuna; Ofritcen darozquitçut ene egungo gogoeta, phenfamendu, hitz, obra, lan, pena eta sofricari guciac, emoçute othoi çure benediccione faindua, Bai ene Salbatçailea, ene eguin ahal guciac çure cerbitçuan emplegatceco borondate eta gogo on bat harcendut, guciac çureac dire, guciac çure ganic heldu dire, eta guciac çure baithan eçarcenditut çure lagunça fainduaren azpian.

Erran detçagun Pater, Ave, eta Credo.

1. **P**ater noster, qui es in Cœlis:

Sanctificetur nomen tuum:

2. Adveniat regnum tuum:

3. Fiat voluntas tua sicut in Cœlo & in Terrâ.

4. Panem nostrum quotidianum da nobis hodiè ;

5. Et dimitte nobis debita nostra , sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

6. Et ne nos inducas in tentationem :

7. Sed libera nos à malo. Amen.

1. **A** Ve Maria gratiâ plena , Dominus tecum ;

2. Benedicta tu in mulieribus , & benedictus Fructus ventris tui Jesus.

3. Sancta Maria Mater Dei , ora pro nobis peccatoribus nunc & in horâ mortis nostræ. Amen.

1. **C** Redo in Deum , Patrem omnipotentem , Creatorem Cœli & Terræ,

2. Et in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum ,

3. Qui conceptus est de Spiritu Sancto , natus ex Mariâ Virgine ,

4. Passus sub Pontio Pilato , Crucifixus , mortuus , & sepultus ,

5. Descendit ad inferos , tertiâ die resurrexit à mortuis ,

6. Ascendit ad Cœlos , sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis :

7. Indè venturus est judicare vivos & mortuos.

8. Credo in Spiritum sanctum.
9. Sanctam Ecclesiam Catholicam : Sancto-
rum Communionem :
10. Remissionem peccatorum :
11. Carnis Resurrectionem :
12. Vitam æternam. Amen.

Nahi duenac erranen ditu escoaraz.

Pater noster.

1. **G** Uure Aita Ceruetan çarena erabil
bedi sainduqui çure icena :
2. Ethor bedi çure errefuma :
3. Eguin bedi çure borondatea Ceruan be-
çala lurrean ere :
4. Iguçu egun gure eguneco oguia :
5. Eta barkha detçagutçu gure çorrac , guc
gure gana çordun direnei barkhatcen
derauzregun beçala :
6. Eta ezgaitçatçula utz tentamendutan
erorcera ;
7. Aitcitic beguira gaitçatçu gaitcetic.
Halabiz.

Ave Maria.

1. **A** Gur Maria graciaz bethea, Jauna da
çurequin ,
2. Benedicatur çara emazten artean , eta
benedicatur da çure fabeleco Fruitua
Jesus.
3. Maria Saindua Jaincoaren Ama eguiçu

othoitz gu bekhatořençat orai eta gu-
 ro heriotceco orenean. Halabiz.

Credo in Deum.

1. **S**Inhesten dut Jainco Aita bothere gu-
 cia duena baithan, Ceruaren eta
 Lurraren Creatçailean;
2. Eta Jesu-Christo haren Seme bakar gu-
 re Jauna baithan,
3. Cein concebitu baitcen Ispiritu Saindua-
 ren berthutez, forthu cen Maria Bir-
 gina ganic:
4. Pairatu çuen Poncio Pilatusen manua-
 ren azpian; gurutceficatu çuten, hil
 cen, eta ehorci çuten:
5. Jautsi cen Ifernuetara, hirur garren egu-
 nean jeiqui cen biciric hilen artetic:
6. Igan cen Ceruetara, jarria dago Jainco
 Aita bothere gucia duenaren escuinean:
7. Handic ethorrico da bicien eta hilen ju-
 jatcera.
8. Sinhesten dut Ispiritu Saindua baithan:
9. Elica Catholica Sainduan, Sainduen
 partaliertafunean;
10. Bekhatuen barkhamenduan;
11. Haraguiaren phiztean;
12. Bethiere iraunen duen bicitcean. Ha-
 labiz.

Federzco Acta.

E Ne Jaincoa , sinhesten ditut cinez eta fermuqui, Eliçac sinhesten eta irakasten dituen gauça guciac , ceren çuc hari irakaxiac baitire ; eguidaçu othoi gracia sinheste hortan bicitceco eta hilceco.

Esperançazco Acta.

E Ne Jaincoa , esperançã dut Jesu-Christo gure Jaunaren merecimenduen bertutez emanen darotaçula egun batez çure Parabifuco Gloria saildua , eta mundu hunetan harat hedatceco behar ditudan gracia guciac , ceren çuc aguindu baitarozquitçu , eta çu baitçara gucz ona , eta çure hitçaren atchiquitceco leiala.

Jaicoaren eta Guiristino lagunaren amudiozco Acta.

E Ne Jaincoa , maite çaitut ene bihotz guciac eta gauça gucien gainetic , ceren çu baitçara gucz maitagarria eta ahala perfeta ; maite dut halaber nere laguna ene burua beçala çure amoreac gatic.

Jaincoari galdegin behar çairconen othoitça. Galdezco Acta.

E Ne Jaincoa , indatçu othoi bekhatu mortalic ez benialic eguin gabe , egun

hunen fainduqui iragaiteco behar ditudan
 gracia guciac , galdeguiten darozquitçut
 Jesu-Christo gure Jaunaren merecimenduen
 berthutez , eta hartaracotz ararteco emai-
 ten darozquitçut Birgina Maria Saindua ,
 ene Aingueru Beguirale ona , ene Patroin
 Saindua , eta Parabisuco Saindu guciac.
 Halabiz.

ARRAXECO OTHOITCA.

Aitaren , eta Semearen , eta Ispiritu
 Sainduaren icenean. Halabiz.

*Orhoit gaitecin Jaincoaren aitcinean çarela ,
 eta adora deçagun.*

Adoracionezco Acta.

JAinco guciz botheretsua , Aita , Semea ,
 eta Ispiritu Saindua , sinhesten dut çu
 causitcen çarela munduco lekhu gucietan ,
 eta beretiqui orai hemen çarela , adoracien
 çaitut errespetu eta humiltasun ahalarequin ;
 eçagutcen eta aithorcen dut eznaicela gai
 çure aitcinera aguerceco ; eguidaçu gracia ,
 othoitz hau eguiteco çure ohoretan eta ene
 salbamendutan. Halabiz.

*Hemen nabi duenac erranen tu Birgina
 Maria Sainduaren Letharinac.*

ENe Jaincoa, esquerrac bihurcen doroz-
quitçut Jesu-Christo gure Jaunaz, ce-
ren eman gaitutçun mundura, eta conser-
batu egungo egunean, eta berce gure bicit-
ceco egun gucietan; ceren eman darocu-
çun çure Seme maitea gure salbatceco; ce-
ren for araci eta hil araci duçun gure gatic;
ceren hain maiz barkhatu uarozquigutçun
gure bekhatuac, eta çure Majestate dibinoac
orainocoan eguin darozquigun gracia gu-
ciez: Othoizten çaitugu, Jauna, gracia
berac hemendic harat guri eguiteaz, eta
erraiten dugu hartaracotz.

*Hemen erran behar dire Pater noster, Ave
Maria, eta Credo latinez edo escoaraz,
goiceco othoitcean beçala.*

*Galde detçogun gure Jannari bere gracia sain-
dua eta Ispiritu Sainduaren arguiac,
gure bekhatuen eçagutceco.*

ENe Salbatçaile dibinoa, adoracnen çai-
tugu gure Jugea beçala, ceinac egun
batez jujatuco baicaitutçu; huna non gau-
den belhaurico lurrean jarriac çure oinetan
errones eta gaichtaguin batçuec beçala;
othoizten çaitugu ahalic humiltasun han-
dienarequin guri eçagut arazteaz eta higuin

arazteaz gure bekhatuac , çuc ceronec eça-
gutcen eta higuïncen ditutçun beçala.

Ispiritu Saindua , çato gure gana , çure
argui sainduaz argui çatçu gure arimac ,
eta gorri çatçu eta bethe gure bihotçac çu-
re amodio dibinoaren kharráz.

Examina gaitecin egun eguin ditugun be-
khatu gucien gainean , Jaincoaren mana-
menduen eta Eliçacoen gainean , eta gure
berce eguinbiden gainean , eta certan eguin
dugun bekhatuic gogoz , hitcez , obraz ,
edo eguin behar guinituen unguiac ez egui-
nez , orhoitcen garelatic bereciqui maice-
pic eguiten ditugun bekhatuez.

*Hemen egon behar da apher bat ichilic ,
bekhatuez orhoitcen.*

Contricionexco Acta.

E Ne Jaincoa , barkhamendu esque na-
gotçu humilqui ene bekhatu guciez ,
damu dut eta urriqui çure amoreac gatic ,
ceren guciz ona çarelatic , ofensatu çaitu-
dan , eta harcen dut borondate fermu bat ,
ez guehiago bekhatuic eguiteco çure gra-
ciarequin batean ; halaber harcen dut bo-
rondate nere bekhatu guciez osoqui cofe-
fatceco , eta emanen çaitan penitenciaren
complitecco.

*Hemen erran behar da Confiteor**Latinez edo Eskoeraz.*

Confiteor Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ semper Virgini, Beato Michaëli Archangelo, Beato Joanni Baptistæ, Sanctis Apostolis Petro & Paulo, omnibus Sanctis, & tibi Pater; quia peccavi nimis cogitatione, verbo & opere, meâ culpâ, meâ culpâ, meâ maximâ culpâ. Ideò precor Beatam Mariam semper Virginem, Beatum Michaëlem Archangelum, Beatum Joannem Baptistam, Sanctos Apostolos Petrum, & Paulum, omnes Sanctos, & te Pater orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

Misereatur nostri omnipotens Deus, & dimissis peccatis nostris perducatur nos ad vitam æternam. Amen.

Indulgentiam, absolutionem & remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens & misericors Dominus. Amen.

Confiteor Eskoeraz.

Confesatzen natçajo Jainco Aita borthere gucia duenari, Maria bethi Birgina Dohaxuari, Micaël Arcangelu Dohaxuari, Joannes Batista Dohaxuari, Petri eta Paulo Apostolu Sainduei, Saindu gucici, eta çuri, ene Aita, çeren eguin baitut

sobera bekhatu gogoz , hitcez eta obraz ,
 ene faltaz , ene faltaz , ene falta handiaz :
 hartaracotz othoitz eguiten diot Maria be-
 thi Birgina Dohaxuari , Micaël Arcangelu
 Dohaxuari , Joannes Batista Dohaxuari ,
 Petri eta Paulo Apostolu Sainduei , Saindu
 guciei , eta çuri ene Aita , eguin dioçoçuen
 enetçat othoitz gure Jainco Jaunari.

Jainco bothere gucia duenari urrical
 gaquizcola , eta gure bekhatuac barkha-
 turic hel araz gaitçala bicitce eternalera.
 Halabiz.

Gure bekhatuen barkhamendua , abso-
 lucionea , eta erremissionea eman deçagula
 Jainco bothere gucia duenac eta misericor-
 diaz betheac. Halabiz.

Eliçaco behar guciençat othoitz eguin deçagun.

JAuna , conserba çaçu othoi çure Eliça ,
 emoçute çure lagunça saindua gure Aita
 Sainduari ; gure Jaun Aphezpicuari , gure
 Erregueri , haren Etcheco guciei , Errefu-
 ma huni , Diocesa huni , orai gu garen Et-
 cheari. Jauna conberti çatçu bekhatorosac ,
 conserba çatçu Justuac , barkha çoçute çure
 etsajei , emoçute bicitce eternala gure ungui-
 eguilei , eta lagun çatçu bere arimaco eta
 gorphutceco behar gucietan gu hequinçat
 othoitz eguitera obligatuac garen guciac.

*Othoitçac eguin deçagun halaber gure ahãide ,
adisquide , ungui-eguile , eta berce arima
joan diren guciencat.*

DE profundis clamavi ad te Domine ,
Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes in vocem de-
precationis meæ.

Si iniquitates observaveris , Domine :
Domine quis sustinebit ?

Quia apud te propitiatio est ; & propter
legem tuam sustinui te , Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus : spe-
ravit anima mea in Domino.

A custodiã matutinã usque ad noctem ;
speret Israël in Domino.

Quia apud Dominum misericordia ; &
copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël ; ex omnibus ini-
quitabus ejus.

Requiem æternam dona eis , Domine : &
lux perpetua luceat eis.

V. A porta inferi.

R. Erue , Domine , animas eorum.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Fidelium Deus omnium conditor & Red-
emptor , animabus famulorum famu-

larumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum, ut indulgentiam, quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur. Qui vivis & regnas Deus in sæcula sæculorum. Amen.

℣. Fidelium animæ per misericordiam Dei Requiescant in pace. ℞. Amen.

GUre Aigueru beguirale onac, gure Patroin Sainduac, Parabifuco Saindu guciac, eta bereciqui çu Birgina Saindua gure Ama ona, othoizten çaituztegu, har gaitçatçue, çuen lagunçaren azpian, beguira gaiçatçue gau huntaco nahigabe eta arriscu gaichto gucietaric, eta ardiex deçaguçue çuen othoitz onez ungui bicitceco, eta bide hartaz heriotce on baten eguiteco gracia.

Ofri deçogun Jaincoari gaurco gure loa.

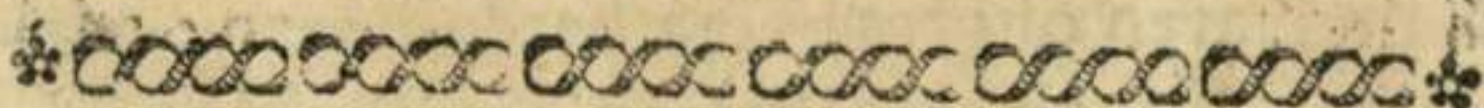
ENe Jaincoa, ofritcen darotçugu gaur hartuco dugun errepaufua, çuc cere baithan harcen duçun errepaufu eternalaren ohoretan, Jesu-Christo gure Salbatçaille dibinoac lurrean hartu duenaren haren heriotcearen, eta haren chorztearen ohoretan.

Jesus dibinoa ofritcen darotçugu biharco gure iratçarcea, çure atçartafunen eta phizte

Sainduaren ohoretan eta bardafuncan : adora-
 ratcen ditugu çuc batean eta bercean içan
 ditutçun disposicione sainduac , eta hec be-
 çalacoac içaiteco gracia galdeguiten darot-
 çugu humiltasun handi batequin.

Çato ene Jesus dibinoa , çato gure gana ,
 eta bici çaite gure baithan mundu huntacotz
 eta eternitatecotz. Halabiz.

BI-GARREN CATICHIMA

Lehenbico Comunionearen eguitera
preparatzen diren Haurrençat, laur par-
tetan errepartitua.

Lehenbico Partean.

CAusitzen dire guiristinotasuneco e-
guiac, Gorphutz Sainduaren erreci-
bitceco jaquin behar direnac.

Bi-garren Partean.

Dire guiristinotasuneco eguinbideac,
eta bathajoac emaiten dituen obligacioneac.

Hirur-garren Partean.

Dire, Nola behar diren eguin edo com-
plitu guiristinotasuneco eguinbideac eta
obligacioneac.

Laur-garren Partean.

Edireitan da urtheco besta principale-
tacotz instruccione bat.

BI-GARREN

BI-GARREN

CATICHIMA

Comuniatcera preparatcen
diren Haurrençat.

LEHENBICICO LECCIONE A.

Catichima cer den, eta cein necesarioa den.

Galdea.

Ihardestea.

ER da Catichima?

Catichima da instru-
ccione familiar edo
chehe bat, ceinetan
ikasten baita Jain-
coaren eçagutcen eta haren cerbitçatcen.

*G. Cer irakhasen da Catichiman Jaincoaren
eçagutcen eta cerbitçatcen ikhasteco?*

*A. Han irakhasen da Guiristinoen leguea la-
burzqui.*

G. Cer da Guiristonoen leguea?

A. Hura da Jesu-Christo gure Jaunac mun-

dura jautfiric irakhatfi darocuna , eta Eliça Ama Sainduac haren icenean irakhaten darocuna.

G. Eguinbide handia da eta premiazcoa Catichimararat ibilcea ?

J. Bai , haurrac , sehiac , eta Catichima eztaquiten guciac harat ibilcera obligatuac dire.

G. Haurrec eta sehiac gaizqui eguiten dute Catichimara ez joaitcaz , bere burasoec edo Nausieac harat igorcen ditustenean ?

J. Bai , ceren ezbaitituzte obeditcen , eta ceren ezbaitituzte ikhasten salbatcecotz eguin eta jaquin behar diren gauçac.

G. Aitac eta Amac , Nausiac eta etheco Andreac obligatuac dire bere haurrac eta sehiac Catichimararat igorcera ?

J. Bai , eta baldin igorcen ezbaituzte , Jaincoa ofensatcen dute , ceren obligatuac baitire Catichima ungui ikhas araztera bere haurrei eta bere sehieci.

G. Cer pena dute mereci Catichima jaquin edo ikhasi nahi ezdutenec ?

J. Mereci dute mundu huntan Sacramenduric gabe egoitca , eta bercean seculaco Ifernua.

G. Cer eguin behar çajote Catichima eztaquiteni heldu direnean cofesatcera , edo ezconserç,

Aitabutchi edo Amabutchi içatera ?

I. Etçajote cofefatcean eman behar Abfolucioneric , eta eztire errecibitu behar ezconceco edo haurraren bathajatcen , Catichima ikhafi duqueten artea ; eta hartaracotz galdeguin behar çajote Catichima, eztaquitela beldur içaiteco denean.

G. *Cer chederequin ibili behar da Catichimara?*

I. Han ungui ikhafteco chede eta gogo on batequin.

G. *Gergatic gara obligatuac Catichimez probetchatcera ?*

I. Ceren han emaiten diren instruccionez , eta gu probetchatcen ezgarenez, Jaincoari contu herfi bat errendatuco baitiogu.

G. *Nola ibili behar da Catichimara?*

I. Ardura behin ere huts eguin gabe , atencionerequin eta modestqui.

G. *Catichimaren ondoan cer eguin behar da hartaz probetchatceco ?*

I. Han aditu direnac eguin behar dire , eta hec erran etchecho harat ecin joan direnci.

P R A T I C A C.

L *Ehenbicicoric.* Estimuhandi bat eguin behar dugu Catichimaz , han ikhafsten eta dugunaz gueroz Jaincoaren eçagutcen terbitçatcen.

Bi-garrenecoric. Lehenbico Comunionea eguin dugun ondoan ere ibili behar gara Catichimara, bercei exemplu ona emaiteto, eta ikhasi ditugunac ez ahanzteco.

Hirur-garrenecoric. Catichimaco orenac edo ezquilac joiten duen begain laster, gauça guciac utci behar dire, lehenbicoetario han caufitceco.

Laur-garrenecoric. Han farcean belhaurinco jarri behar da, eta Jaincoari galdetu han probetchatceco gracia.

I S T O R I O A C.

S Amuelen Istoria *Lib. 1. Reg. cap. 30*
 Proverbioen liburuan, çuhurac bere gana deitzen tu haur guciac, Jaincoaren hitçaren oguiaz haztera, *cap. 9. v. 4. & 5.*
 haurrei eta larriei oihuz dagote, ethor daitecila haren ençutera, gauça handiac baitucla erraitceco, *cap. 8. v. 6.* Birgina Maria Sainduac bere bihotcean alchatuac çagozcan, bere Seme Dibinoaz erraiten cituzten gauça guciac, *Luce cap. 2. v. 19.*

BI-GARREN LECCIONE A.

Guiristinoez, eta Guiristinoen seinaleaz

G. *G* Guiristinoa çara?

I. Bai, Jaincoari esquer.

G. Cer da Guiristinoa ?

I. Guiristinoa da , bathajatua içan delaric , Jesu-Christo gure Jaunaren leguearen azpian bici dena.

G. Certan dago Jesu-Christoren leguearen azpian bicitcea ?

I. Hirur gaucetan. 1. Da , harc irakhatfi dituenac sinhestea. 2. Harc manatu dituen gauçac eguitca. 3. Harc ordenatu dituen Sacramenduac errecibitca.

G. Gracia handia da Guiristino içaitea ?

I. Bai , hura da Jaincoac mundu huntan eguin ahal deçaquegun gracia handieneric bat.

G. Cer da Gracia hura ?

I. Hura da içaitea Jaincoaren Ume , Jesu-Christoren miembro , eta Ceruco primo.

G. Cein da Guiristinoaren seinalea ?

I. Hura da Gurutcearen seinalea.

G. Nola eguiten da Gurutcearen seinalea ?

*I. Gurutcearen seinalea eguiten da , escu escuina emanic copetan , handic fabelean , guero ezquerreco forbaldan , eta azque-
nic escuineco forbaldan , erraiten delaric : Aitaren , eta Semearen , eta Ispiritu Sainduaren icenean. Halabiz. Edo latinez : *In nomine Patris , & Filii , & Spiritus Sancti. Amen.**

 P R A T I C A C

1. **G** Uehiago estimatu behar dugu Guiristino içaitea, munduco berce cein nahi dohain eta calitate içaitea baino, San Luis Franciaco Erreguec eguiten çuen beçala.

2. Egunic eztugu huts eguin behar, Jaincoari esquerrac eman gabe, ceren eguin darocun hain gracia handi bat, berce hanbati eguin eztiotena.

3. Ezgara behar içan choilqui icenez Guiristino, bainan bici behar gara Guiristino guifa.

I S T O R I O A.

C Ontatu behar da Guiristino icenaren hastea, ceina lehenic eman baitcitçajen Guiristinoei Antiochaco Hirian, agueri den beçala Apostoluen Actetan. *cap. 11. v. 26.*

GAUCA BERAREN SEGUIDA.

G. *Er marcatcen edo errepresentatcen diç Gurutcearen seinaleac?*

I. Marcatcen tu gure Religioneço bi Misterio principalac.

G. *Cein dire?*

I. Trinitateço Misterioa, eta Jesu-Christoc

eguin duen gure erosi

G. Gurutcearen seinaleac no atcen du Trinitateco Misterioa?

I. Jaincoaren hirur presunac deithuz, er-ranic icenean, eta ez icenetan; erakhustera emaiteco presuna hec Jainco bat dire-la, eta Jainco baten icenean ceinatcen garela.

G. Nola marcatcen du gure erospene-co Misterioa?

I. Gure gorphutcean eguinez Gurutcearen figura eta seinalea, ceren Gurutcean hil baitcen Jesu-Christo gure eroste-gatic.

G. Cein da Gurutcearen seinalearen berthutea?

I. Haren berthutea da Deabruen khafatcea, tentacionen khencea, eta Jaincoaren benediccionea heda araztea gure gainera eta guc eguiten ditugun gaucen gainera.

G. Noiz eguin behar da bereciqui Gurutcearen seinalea?

I. Eguin behar da lehenic goicean ohetic jeiquitcean. 2. Lanean hasteracoan. 3. Jateracoan, 4. Cenbait arriscu edo cenbait tentamendu dugunean. 5. Arraxean oheracoan.

*G. Ceinatcean edo Gurutcearen seinalea eguit-
tean maicenic eguiten diren butsac cein dire?*

I. Lehena da, presaca ceinatcea, edo hitz

ungui trencatu eta erran gabe. 2. Da atencio-
neric eta debocioneric gabe ceinatcea.

G. *Ceinatceco usança çaharra da Guiristinoen artean?*

I. Tertulien fabantac, ceina bici baitcen Eliçaren lehenbicico mendetan, dio haren denboran Guiristinoec eguiten çutela Gurutcearen seinalea, bere accione principalac hafi baino lehen; hala uste içaitceco da, pratica edo usança hori Apostoluetaric heldu dela.

G. *Cilhegui da ceinatcea edo Gurutcearen seinalea eguitea supersticionetacotz?*

I. Ez, hori laiteque bekhatu handi bat.

PRATICAC.

1. **G**urutcearen seinalea eguin behar dugu errespetu eta fede handi batequin.

2. Maitatu behar dugu bicitce mortificatua, ceina marcatcen baitarocu Gurutceac.

3. Ceinatcen garenean orhoitu behar gara Jesu-Christo guretçat hil içan dela.

ISTORIOAC.

L Etoinezco Suguea nola içan cen alchaturua Desertuan *Numer. cap. 21. & Ev. s. Joan, cap. 3. v. 14.* Maraco urac baitciken khiretsac, Moysec harat etchatu çuen

egurrac eztitu cituen *Exodi cap. 15. v. 25.*
hala Gurutceaz orhoitceac eztitcen tu bi-
citce huntaco nahigabeac. Israelitec bere
athetan eçarri çuten bildotz odolac begui-
ratu cituen Aingueru funditçaillea ganic,
Exodi cap. 12. v. 7. guifa berean gure cope-
tac Gurutcearen feinaleaz marcatuac dire-
nean, beguiratcen gaituzte gure arimaco
ersajetaric. Seinale huntaz, Thau (ceina
baitcen letra bat) marcatuac etcirenac,
içan ciren hil araciac *Ezech. cap. 9. v. 6.*
halaber Gurutcearen feinaleaz marcatuac
içanen eztirenac, içanen dire galduac;
Gurutcearen feinalea içanen da ikharria bic-
toria handi batequin Jesu-Christoren aitci-
nean, jujamendu generaleco egunean. *Matth.*
cap. 24. v. 30.

LEHENBICICO PARTEA.

Ceinetan causitcen baitire Guiristinota-
funeco eguiac.

LEHENBICICO LECCIONEA.

Jaincoaz.

Q. *Er da Jaincoa?*

1. Jaincoa da Ispiritu bat ahala perfeta,
Ceruaren eta Lurraren Creatçaillea, eta
gauça gucien jauna.

G. Cergatic dioçu Jaincoa dela Ispiritu bat ?

I. Ceren Jaincoac ez baitu ez gorphutic, ez coloreric, ez figuraric edo molduraric, eta gure sensuez ecin eçagut edo asma baititeque.

G. Cergatic dioçu Jaincoa dela abala perfeta ?

I. Ceren Jaincoac baitu perfeccione guciac, eta haren perfeccionec ez baitute chederic edo mugarriric.

G. Cein dire Jaincoaren perfeccione principalac ?

I. Hec dire, nihoren manuco ez içaitea, ontasuna edo ona içaitea, justicia, misericordia, faindutasuna, handitasuna, providencia, eternitatea, &c.

G. Cer aditcen duçu nihoren manuco ez içaiteaz ?

I. Aditcen dut, Jaincoa hain nausi dela gauça guciën, non ecin içan baitaiteque nihoren menean edo beharrean.

G. Cer erran nahi da haren ontasuna ?

I. Erran nahi da, Jaincoa dela ungui guciën ithurria eta hanc ungui eguiten dioela mundu guciari.

G. Cergatic dioçu justua dela ?

I. Ceren bat bedera errecompensatcen edo punitcen baitu, merecitu duenaren arabera.

G. Certan erakbustera emaiten du bere misericordia ?

7. Erakhuftera emainen du , ceren guizon guciac nahi baititu salbatu , bekhatoros guciac deitzen baititu penitencia eguitera , eta barkhatcen baitiote eguiazco penitencia eguiten dutenei, eta cinez conbertitcen direnei.

G. *Certan da agueri Jaincoaren Justicia ?*

J. Bekhatua ecin maita baiteçaque eta ecin eguin bekhaturic, eta hura baita berthute gucien Autora.

G. *Cer aditcen duçu Jaincoaren handitasunaz ?*

J. Aditcen dut harc berac bethetcen tuela Cerua eta Lurra, eta hura dela lekhu, gauça eta creatura gucietan.

G. *Jaincoa lekhu gucietan denaz gueroz, cer-gatic eztugu guc ikhusten ?*

J. Ceren hura baita Ispiritu huts bat edo chahu bat , gorphutic gabecoa.

G. *Guc Jaincoa ez ikhusia gatic arren, harc ikhusten gairu gu ?*

J. Bai , harc ikhusten tu gauça guciac , aditcen tu guciac eta eçagutcen gure barneco gogoetarainoco guciac.

G. *Cer aditcen duçu Jaincoaren probidenciaz ?*

J. Aditcendut , Jaincoac artha dagocala creatura gucien conserbatceaz , badaquizcala gauça guciac, ikhusten tuela guciac , eta deusic eztela guerthatcen haren

nahiarequin baicic , edo hanc permetitur
ric baicic.

G. Cergatic diogu Jaincoa eternala dela ?

*I. Ceren ez baitu ičan egundaino hafteric
eta ez baitu ičanen seculan akhabançaric.*

P R A T I C A C.

1. **O** Rhoit gaitecin maiz Jainco bat
badela , adora deçagun bihotz
onez , eta maita gauça gucien gainetic.

2. Beldurtafun guchiago behar dugu Jain-
coaren aircinean gaizqui eguiteaz , gui-
çon gucien aircinean eguiteaz baino.

3. Imitatu behar dugu Jaincoa , hura beçala
onac içanez , eta mundu guciari unguiz
egunez.

I S T O R I O A C.

J Aincoaren aircinean nola garen , Abra-
hamec cer ikhufi çuen *Gen. cap. 17. v. 1.*
Sufanaren istorioa *Daniel cap. 13. v. 23.* Pro-
bidenciaren gainean, Joseph saldua eta preso
emana *Gen. cap. 37. 39. & 41.* gauça bera-
ren gainean *S. Matth. cap. 6. v. 25. & seq.*

B I - G A R R E N L E C C I O N E A.

Trinitate Sainduaz.

G. B Adire hainitz Jainco ?

I. Ez , ezta Jainco bat baicic, eta ecin

ican daitezque hainitz Jainco.

G. *Badire hanitz presuna Jaincoa baithan?*

I. Bai, badire hirur, Aita, Semea, eta
Ispiritu Saindua.

G. *Aita Jainco da?*

I. Bai, Aita Jainco da.

G. *Semea Jainco da?*

I. Bai, Semea Jainco da.

G. *Ispiritu Saindua Jainco da?*

I. Bai, Ispiritu Saindua Jainco da.

G. *Hirur Presuna bec hirur Jainco dira?*

I. Ez, eztira hirurac Jainco bakhar bat bera
baicic.

G. *Cergatic hirur Presuna bec eztire Jainco
choil bat bera baicic?*

I. Ceren ezbaitute natura bat bera baicic,
eta Jaincotasun bat bera baicic.

G. *Nola deitzen duçu Misterio hori?*

I. Trinitate Sainduco Misterioa.

G. *Cer da Trinitate Saindua?*

I. Trinitate Saindua da Jainco bakhar bat
hirur presunetan, Aita, Semea, eta Ispiritu
Saindua.

G. *Hirur presuna betan bada batere bercea
baino handiagoric, çaharragoric, edo bo-
there guebiago duenic?*

I. Ez, hirurac higoal dire gauça gucietan,
çeren ezbaitute hirurec natura bat bera

baicic, eta Jaincorasun bat bera baicic.

G. *Eguizu fedezco Aeta bat Trinitate Sainduco Misterioaren gainean.*

7. Ene Jaincoa, sinhesten dut fermuqui, çu çarela Jainco bakhar bat hirur presuntan, Aita, Semea, eta Ispiritu Saindua; ceren çuc hala irakhatfi baitioçu Elica, Ama Sainduari.

P R A T I C A C.

1. **A** Dora detçagun maiz gogoz eta bihotcez Trinitate Sainduco hirur presunac.
2. Ceina gaiten gure lanen eta accionen hastean, eta hec ofri detçogun Trinitate Sainduari.
3. Esquerrac eman detçogun Jaincoari, ceren eçagut araci darocun Misterio handi hori.

I S T O R I O A C.

J Esu-Christo gure Jaunaren Bathajoan nola aguertu ciren Trinitate Sainduco hirur presunac *Matth. cap. 3. v. 16. & 17. Luc 3. v. 22.* Isaias Profetac nola ikhufi cituen Seraphinac, hiruretan cantatcen çutelaric, Saindua, &c. *Isaia 6. v. 2. & 3.*

HIRUR - GARREN LECCIONE A.

Munduaren creatceaz.

G. *M*undua bethidanic içatu da ?

I. Ez , ezta Mundua bethidanic içatu.

G. *N*orc eguin eta creatu du Mundua ?

I. Jaincoac.

G. *J*aincoac certaric creatu du Mundua ?

I. Creatu du ezdeusetaric.

G. *E*zdeusetaric eguin daiteque cerbait ?

I. Ez , Jaincoac baicic ezdeçaque nihorç ezdeusetaric eguin cerbait , eta hala eguitea deitcen da creatcea.

G. *J*aincoac nola creatu du Mundua ?

I. Creatu du bere hitz choilaz ; hala , erran çuen , eguin bedi arguia , eta eguin cen arguia.

G. *J*aincoac Mundua creatu çuen baino lehen cer cen ?

I. Etcen deusic , Jaincoa baicic.

G. *N*on cen Jaincoa , Mundua creatu çuen baino lehen ?

I. Bere baithan cen.

G. *J*aincoac Mundua creatu çuenean , barets beharric baçuen ?

I. Ez , Jaincoa berenez da perfeta , eta ezta creatura baten-ere beharric.

G. *Cergatis creatu du bada Mundua?*

I. Guretçat ona içanez, eta gutaz adoratu
içaiteco.

G. *Norc gobernatcen, eta conserbatcen du
Mundua?*

I. Jaincoac bere probidenciaz, eta bere bo-
there gucziz handiaz.

G. *Jaincoac ezdeusetara bihur abal deçaque
Mundua?*

I. Bai, instant batez ezdeusetara bihur leça-
que, baldin nahi balu.

G. *Jaincoac certaco creatu tu içarrac; acien-
dac, eta lurraren gainean diren gauça guciac?*

I. Nola Jaincoac bere cerbitçuco creatu bai-
tu Guçona, hala gauça hec guciac creatu
tu Guçonaren cerbitçuco.

P R A T I C A C.

1. **J** Aingoaren alderateco eçagutça eta
Esquer handi batequin considera det-
çagun haren obra miragarriac, eta gure
ganateco ontasuna, ceina bazter gucie-
taric gure beguien bistan agueri baita.

2. Esquerrac eman detçogun Jaincoari, ce-
ren eguin dituen guretçat hainberce gau-
ça, eta galde deçogun hetaz fainduqui
cerbitçatceco gracia.

ISTORIOAC.

COntatu behar da Jaincoac nola creatu çuen Mundua, eta nola igorri çuen Dilubio edo Uholde generala, ceren harc guiçonençat creatu cituen gauça onez gaiç-qui cerbitçatcen baitciren haren ofensatceco. *Gen. 1. & seq. cap. 6. & seq.* eta probiden-
ciaren gainean, Esther Erreguinaren, eta Mardocheeren istorioa. *Esther cap. 4. & seq.*

L A U R - G A R R E N L E C C I O N E A.

Aingueruen creatceaz eta Deabruen erorceaz:

G. *N*Orc creatu tu Aingueruac?

I. Jaincoac.

G. *Cer dire Aingueruac?*

I. Aingueruac dire Ispiritu huts batçuec gor-
phutcic gabeac, Jaincoac bere manuen
craguiteco creatu dituenac.

G. *Cer estatutan Jaincoac creatu cituen Ain-
gueruac?*

I. Creatu cituen graciazco eta saindutasu-
nezco estatuan.

G. *Aingueru guciec iraun dute bethi graciazco
eta saindutasunezco estatu hartan?*

I. Ez guciec; batçuec iraun dute bethi esta-
tu hartan, bainan berceac estatu hartario
erori ciren bere orguïluaz edo superbiota-
suzaz.

G. Nola deitzen dire graciako estatuan irain dutenac ?

I. Hec deitzen dire Aingueru onac, edo choilqui Aingueruac.

G. Eta graciako estatutic erori cirenac nola deitzen dira ?

I. Hec deitzen dira Aingueru gaichtoac, edo maizago Deabruac edo Demonioac.

G. Cer eguin ciren Aingueru gaichtoac bekharu eguin çuten ondoan ?

I. Içan ciren Parabisutic khafatuac, eta Ifernurat etchatuac.

G. Cer hari dire Ifernuan ?

I. Han sofritcen tuzte eternitate gucico tormentac edo suplicioac, eta han hari behar dute bekhatoren tormentatcen eta hei sofri arazten.

G. Cer eguiten dute oraino ?

I. Hari dire guizonen tentatcen, eta hec bekhatuac eror arazten.

G. Cer guisaz gudu edo borcha eguin ahal deço quegute Deabruaren tentacionei ?

I. Othoitz eguinez, eta atçarriac egonez, Jesu-Christo gure Jaunac irakhatfi darocun beçala.

G. Nolaz bada hori ?

I. Ceren othoitz eguinez ardiesten baititugu Jaincoa ganic graciac, tentacionei

borchia eguiteco eta hequin garaitceco ;
eta atçarriac egonez ihes eguiten baitiote-
gu Deabrua gure tentatceco baliatcen den
okhationei.

P R A T I C A C.

1. **B** Ekhatuaren beldur handi bat içai-
tea , Jaincoac Aingueruen baithan
ere punitu duenaz gueroz.
2. Tentacionea heldu çaicunean , laster
eguin deçagun berchala othoitcez Jain-
coa gana.
3. Artha handirequin ihes eguin deçotegun
Deabrua gure tentatceco baliatcen den
okhationei ; halacoac dire , oftatuetan
edo compainia gaichtoetan ibilcea , libu-
ru gaichtoen iracurcea , &c.

I S T O R I O A C.

A Ingueru gaichtoac *Isaïa* 14. v. 12. &
seq. Apocalyp. cap. 12. v. 7. & seq. Job
Saindua , eta haren tentacioneac , *Lib. Job*
cap. 1. & seq.

LECCIONE BERAREN SEGUIDA

Aingueru oncz.

- G.** *A* Ingueruec badute gorphutcie ?
J. Ez ; ceren hec baitire Ispiritu hutsa

G. Nondic beldu da bada , gorphutcequin pintatcen baitituzte ?

I. Ceren maiz aguertu içan baitire gorphutcequin.

G. Eta cergatic pintatcen tuzte hegalequin ?

I. Guri erakhuftera emaiteco, cein lafter eta agudoqui eguiten duten Jaincoac mañatcen diotena.

G. Aingueru gaichtoac eroriz gueroz cer estatutan dire Aingueru onac ?

I. Jaincoaren ikhusteaz goçatuz eternitate gucico dohaxu dire.

G. Cer hari dira ?

I. Bethi hari dira Jaincoaren laudatcen , eta haren manuen eguiten.

G. Eztire denfic hari gureçat ?

I. Bai , Jaincoac eman diote gutaz artha içaiteco cargua.

G. Nola hori ?

I. Ceren Jaincoac eman baitarocu bakhotchari Aingueru bat gutaz artha duena.

G. Nola deitcen da gutaz artha duen Aingueru hura ?

I. Hura deitcen da Aingueru beguiralea.

G. Aingueru beguiraleac gutaz duen artha cer da ?

I. 1. Jaincoari gutaz othoitz eguiten dio.
2. Gure accione eta obra onac Jaincoari

ofritcen diozca. 3. Deabruen contra defendatcen gaitu. 4. Arriscuctan laguncen gaitu.

G. *Cein dire gure eguinbideac gure Aingueru beguiralen alderatecoz?*

1. 1. Da, errespetu handi bat içaitea hequinçat, bethi hequin aiticinean ceren garen, eta hec ofensa detçaquenic deusic ez eguitea.

2. Da, eçagutça handi bat içaitea hec eguiten darozquiguten cerbitçu onençat.

3. Da, biciaren edo salbamenduaren arriscuric dugunean, hequin lagunçan fidancia oslo bat içaitea.

P R A T I C A C.

1. **I** Mita deçagun Aingueruec Deabruaren garraitceco duten artha eta animoa.
2. Hec Jaincoaren obeditceco duten lehia.
3. Enseja gaiten hec beçala behinere ez ahanstera Jaincoaren aiticinean garela bethi.
4. Galde deçagun hequin lagunça goiceco othoitcean; eta arraxecoan eman detçotegun esquerrac, gutaz içan duten artha onaz.

I S T O R I O A C.

J Aincoac nola eman cioen bere populari Aingueru bat guidari. *Exodi cap.*

23. v. 20. & seq. Tobiasen istorioa cap. 5. v. 5. & cap. seq. Libri Tobie. Judithen istorioa Judith cap. 13. v. 20. Danielis cap. 3. v. 29. Zacharie cap. 1. v. 12. Lib. 2. Machab. cap. 11. v. 6. & 8. Matthæi 18. v. 10. Actuum 10. v. 3. & seq. Hebraeor. cap. 1. v. 14.

BORZ-GARREN LECCIONE A.

Guïçonaren creatceaz.

G. *N*orc creatu gaitu eta eman mundura ?
I. Jaincoac.

G. Certaco Jaincoac creatu gaitu eta eman mundura ?

I. Haren eçagurceco, maitatceco, eta cerbitçatceco, eta bide hortaz bicitce eternalaren ardiestece.

G. Cein ciren Jaincoac creatu cituen lehenbiccico Guïçona eta Emaztea ?

I. Hec ciren Adam eta Eva gure lehenbiccico burasoac.

G. Cergatic hec deitcen tutçu gure lehenbiccico burasoac ?

I. Ceren hequin ganic ethorri baitire guïçon eta emaztequi guciac.

G. Certaric Jaincoac eguin çuen lehenbiccico guïçonaren gorphutça ?

I. Lurretic eguin çuen.

G. *Eta haren arima ?*

I. Arima creatu çuen ez deufetaric , eta juntaçu cioen Adamen gorphutçari.

G. *Jaincoac certaric eguin çuen lehenbicico emaztearen gorphutça ?*

I. Adam lo cegoen denboran haren faihetsetic athera çuen faihets heçur batetic.

G. *Eta haren arima ?*

I. Creatu çuen ezdeufetaric Adamen arima beçala.

G. *Certan dago gure arimaren edertasuna ?*

I. Haren edertasuna da Jaincoaren imaginan eta haren idurian creatua içaitea.

G. *Certan da agueri Jaincoaren imaginan eta idurian creatua içan dela gure arima ?*

I. Ceren hura baita ispiritu bat ecin hil daitequena , Jaincoaren eçagutceco eta maitatceco gai dena.

G. *Guiçona creatua içan denean Jaincoac ezio eman berce dohainic edo abantailic ?*

I. Bai , eman diozca arroçoina eta libertatea , ceinec alchatcen baitute berce creaturac baino gorago.

G. *Nola eçagutcen da guiçonaren arroçoina ?*

I. Hura gai baita arroçoin emaiteco eguiten dituen gauez , eta baitaqui cergatic eguiten dituen.

G. *Dioçun gauçaren espliatceco emaitce*

cenbait exemplu ?

I. Huna cenbait ; lanean hari naicenean , hari naiz alferric ez egoitea gatic , edo nere bicia irabaztea gatic : Catichimara heldu naicenean , heldu naiz nere religio- nearen eta leguearen ikhastea gatic : bekhatuari ihes eguiten diot , Jaincoaren desgogara ez eguitea gatic.

G. Cerda libertatea ?

I. Libertatea da guc dugun indarra eta botherea edo ahala, eguiten ditugun gau- cen eguiteco edo ez eguiteco gueroç hau- tatcen dugun beçala.

G. Esplica çaçu orai erran duçuna ?

I. Comparacionera , minça ahal naiteque , edo banagoque ichilic ; gauça bat nahi duquet edo ezduquet nahi , neronec nola ere hautatcen baitut eta hala : horra li- bertatea.

G. Baduçu balaber ahala nahi duçunaren eguiteco çure salbamenduari uquitcen çaiç- son gancetan ?

I. Bai , badut hartaco ahala eta indarra ; bainan Jaincoaren graciaren lagunçare- quin batean.

P R A T I C A C.

I. **D**A , Jaincoari esquerrac emaita ç- ceren eman darocun arima bat haç

ren maitatceco eta eternitate gucian hartaz goçatceco gai dena.

2. Da gure arroçoinamenduz eta gure libertateaz baliatcea edo cerbitçatcea Jaincoaren eçagutcen eta haren cerbitçatcen.
3. Jaincoa libertatea eman darocunean non ere obendienciaren azpian eçarri baicaitu eta hei gogotic obediten usatcea.
4. Da , gure arroçoinamenduan guti fidatcea , eta bercceren arroçoinetara eta sentimenduetara gogotic eroncea.
5. Da consideratcea guiçonac eztirela lupusca bat baicic arima dunac , eta cein gauça gutiac garen ikhufiric , humiltasun handi baten içaita.

I S T O R I O A.

J Aincoac nola creatu cituen Adam eta Eva , *Genesis cap. 1. & 2.*

S E I - G A R R E N L E C C I O N E A.

Adamen erorceaz , eta Bekhatu originalaz.

G. *Er estatutan Jaincoac creatu cituen Adam eta Eva?*

I. Graciazco eta Saindutasunezco estatuan.

G. *Graciazco estatu bura Jaincoac çor cieten?*

I. Ez, Jaincoac crea cetçaquen graciatic gabe eta bekhatuic gabe.

G. Dembora bainitceç irawn çuten graciatic eta çaindutaçuneçco estatu hartan ?

I. Ez, creatuac içan cirenetic dembora laburric artean bekhatuan erori ciren.

G. Nola erori ciren bekhatuan ?

I. Jaincoac debeatu cioten fruitutic janeç.

G. Norc eragin cioten bekhatua, eta çaincoari ez obediteçera içharri cituen ?

I. Deabruac, hec Dohaxu ikhusteaz çuen jelofiaz.

G. Cein içan dire bequin bekhatuaren ondoreac edo segnidac ?

I. Bekhatu harc eguin içan tu dohacabe hec, eta hequin ondoco guciac.

G. Cer da dohacabetaçun hura ?

I. Bekhatu hartaz merecitu dute guciac Ifernua, eta hura gatic dire fujet heriotçera eta miseria suerte guciçtara.

G. Etcen hilen guiçona bekhatuic eguin ezbalu ?

I. Ez, Adam eta haren ondoco guciac içanen ciren immortalac, erran nahi da, etciren behinere hilen baldin harc bekhatua eguin ezbalu, eta dohacabetaçun eta miseria halacoric batere gabe içanen ciren.

G. Adamen bekhatuac nola eguin tu dohacabe

haren ume eta ondoco guciac?

I. Ceren guciac fortcen baitire bekhatu harequin berarequin, eta haren miseria berequin.

G. Beraz mundura heldu garenean cenbait bekhatuz cargatuac gara?

I. Bai, eta bekhatu hura deitcen da bekhatu originala, ceren heldu baitçaicu gure originatic edo ethorquitic.

G. Cein dire gure baithan bekhatu haren ondoreac?

I. Badire laur. 1. Da Jaincoaren eta gure eguinbiden ignorancia edo ez eçagutcea.

2. Da, concupiscencia, erran nahi da, guc gaizqui eguiteco dugun inclinacionea edo lehia.

3. Bicitce huntaco miseria guciac, eta hil behar içaita.

4. Eternitate gucicotz damnatcea.

G. Guiçonac bekhatu eguitean galdu du bere libertatea?

I. Ez, libertatea ezta flacatua baicic içan bekhatuaz.

G. Ezta beraz eguia erraitca, guiçona eztela libro gaizqui eguiteco baicic, eta eztela guehiago libro ungui eguiteco?

I. Ez, hori da propoficione bat Eliçaz condenatua.

P R A T I C A C.

1. **P** Enitenciatçat gogo onez har detçagun bekhatuac eman darozquigun miseria , escafia eta sofricari guciac.
2. Gaizquico dugun inclinacionea edo lehia garai deçagun berthutezco obrac eguinez; hala gormandiça garai deçagun barurtuz eta abstinenciaz , banitatea humilitatezco obrac eguinez.
3. Gure ignoranciarri erremedio eman deçogun gure eguinbideac estudiatur eta ikhafiz , eta conseilu hartu gabe gauça importantic batere ez eguinez.

I S T O R I O A.

L Ehenbico guiconac nola etçuen Jaincoa obeditu , eta haren bekhatua nola içan cen punitua. *Genesis cap. 3.*

C A Z P I - G A R R I N L E C C I O N E A.

Cer estatutan cen mundua Jesu-Christo gure Salbatçailea ethorri baino lehen , eta gure erospenaz.

G. *Cer estatutan cen mundua Jesu-Christo gure fauna mundura ethorri baino lehen ?*

V. Munduco gende guehienec eta casic guciac adoratcen cituzten Idolac , erran

nahl da Jainco falsoac , eta bekhatuan pulunpatuac ciren.

G. Nihorc et çuen adoratcen eguiazco Jaincoa ?

*I. Bai , adoratcen çuten Juduec , eta Genti-
len artean bici ciren cenbait bakharrec.*

*G. Jaincoac nola ilkhi araci ditu guiçonac be-
khatutic ?*

*I. Hartacotz igorriric mundura Jesu-Christo
bere Seme bakharra , ceina hil baita Gu-
rutcean guiçon gucien erosteco eta salbat-
ceco.*

*G. Nola deitzen da Jesu-Christo gure Jainoa
bere heriotceaz merecitu darocun gracia hori ?*

I. Gure erospenco gracia.

G. Cer da gure erospenco gracia ?

*I. Bekhatutic eta Ifernutic libratuac içaitca,
eta Parabisuan dretcho içaitca.*

*G. Guiçonac nola içan abal dira salbatuac
Jesu-Christo mundura etborri baino lehen ,
eta bequinçat hil baino lehen.*

*I. Jesu-Christoren merecimenduen chedez
Jaincoac emaiten ciozcaten gracia bidez.*

*G. Eguiçu fedezco Añta bat gure erospenco
Misterioaren gainean ?*

*I. O Jesus ene Salbatçailea , eguiazco Jain-
coa , eta eguiazco guiçona , sinhesten dut
cinez eta fermuqui çu hil çarela , ni be-
khatutic ilkhi arazteco , ni Ifernutic*

libratceco , eta niri bicitce eternala me-
recitceco.

P R A T I C A C.

1. **E** çagut eta aithor deçagun Jaincoaz ahala ona dela , hainberce maitatu gaituenaz gueroz , non bere Seme bakharra heriotcera libratu baitu gure salbatceco.
2. Gueure buruac eçagutçaz eman detçogun Jaincoari osloqui eta partajaric gabe.
3. Gure bihotz guciaz maita deçagun Jesu-Christo , eta haren mercecimenduac gure gana hedaraz detçagun Sacramenduac maiz errecibituz eta obra onac eguinez.

I S T O R I O A C.

Jesu - Christo ethorri baino lehenagoco munduaren estatua. *Epist. ad Rom. cap. 1. v. 1. & 2.* Gure erospena *s. Matth. cap. 1. v. 21. s. Luc. cap. 1. v. 21. & seq. s. Joann. cap. 3. v. 16.*

C O R C I - G A R R E N L E C C I O N E A

Incarnacioneaz , eta Jesu-Christoren berce Misterioez.

G. *Jesu-Christo gure fauna noiz aguertu da Lurrean?*

I. Mundua creatu cenetic laur mila urtheren buruan edo inguruan, guehienece uste dutenez.

G. *Nor da Jesu-Christo?*

I. Jesu-Christo da Jaincoaren Semea, Trinitate sailduco bigarren presuna, guretat guizon eguin dena.

G. *Jaincoaren Semea ezta bethi guizon icatu?*

I. Ez, bethi Jaincoa ican da, bainan ezta bethi guizon icatu.

G. *Jainco icaitetic guelditu da guizon eguin denean?*

I. Ez, dembora berean Jainco eta guizon da, eta hala icanen da eternitate gucian.

G. *Aita eta Ispiritu Saindua ezire eguin guizon Semea beçala?*

I. Ez, ezta Semea baicic batere guizon eguin.

G. *Cer erran nahi da guizon eguitea?*

I. Erran nahi da, guc ditugun beçalaco gorphutz baten eta arima baten harcea.

G. *Nola deitzen da Misterio hori?*

I. Deitzen da Incarnacioneco Misterioa.

G. *Cembat natura dire Jaincoaren Seme guizon eguina baithan?*

I. Badire bia, Jaincoaren natura eta guizonarena.

G. *Haren baithan cembat presuna dire?*

I. Ezta bat baicic, ceina baita Jaincoaren

Semearen prefuna.

G. Jaincoaren Semea cergatic hain behera jautsi da, non guizon eguin baita?

I. Lehenbicicoric, guizon beçala sofritceco gai içaitea gatic.

*Bi - garrenecoric, bere dolore eta sofricari guciei Jainco beçala precio bat eta baliof-
tasun bat emaita gatic infinitua, erran
nahi da chederic gabea edo ahala handia.*

B E D E R A T C I - G A R R E N L E C C I O N E A

Gauça beraren seguida.

G. Jaincoaren Semea non eguin da guizon?

*I. Birgina Maria Gloriosaren Sabel fa-
cratuan Ispiritu Sainduaren berthutez.*

*G. Ispiritu Sainduac certaric eguin çuen Jain-
coaren Semearen gorphutça?*

*I. Eguin çuen Ama Virginaren Odol gar-
bienetic.*

G. San Joseph ezta beraz Jesu-Christoren Aita?

*I. Ez, Jesu - Christoc guizon beçala eztu
Aitaric.*

*G. Cergatic bada San Joseph deitzen da haren
Aita?*

*I. Lehenbicicoric, ceren harc haci eta alcha-
tu baitu. 2. Ceren hura baita haren Ama
Birgina Maria Sainduaren Esposa.*

G. Birgina

- G.** *Birgina Saindua Jaincoaren Semearen Ama eguin denean guelditu da Birgina içaitetis ?*
- I.** Ez , guelditu da bethi Birgina.
- G.** *Birgina Maria Saindua egui azqui Jaincoaren Ama da ?*
- I.** Bai , ceren Jesu-Christo haren Semea Jainco eta guizon baita dembora berean.
- G.** *Jaincoaren Semea cein egunez eguin da guizon ?*
- I.** Anunciacioneco egunean , ceina baita Marchoaren hogoi eta bortza.
- G.** *Cein egunez sortu cen ?*
- I.** Eguberri egunean, Abendoaren hogoi eta bortzean.
- G.** *Cein egunez Circoncisatu çuten , eta eman cioten icena ? E S U S ?*
- I.** Sortu cenetic çortci-garren egunean , ceina deitzen baita Circoncisioneco eguna , edo Urthaberri.
- G.** *Cer erran nahi da icen hau , Jesus ?*
- I.** Erran nahi da Salbatçailea.
- G.** *Cer erran nahi da Christo , Jesusen icenari berretcen çajoen hitz hori ?*
- I.** Erran nahi da Gançutua eta Sacratua.
- G.** *Cergatic dioçu Jesu-Christo dela Gançutua eta Sacratua ?*
- I.** Ceren guizon beçala bere ethorquia baitu Aphecetaric, Erreguctaric, eta Profetetaric;

ceinac baitciren Jaincoari Gançutuac edo
Sacratuac , eta ceren berac baititu calita-
te horiec guciac , Aphez da , Erregue eta
Profeta.

G. Nola içan da Gançutua edo Sacratua ?

*J. Gracia haren arimara abundancia handian
ethorriric.*

H A M A R - G A R R E N L E C C I O N E A .

Gauça beraren seguida.

*G. Jesu-Christo gure Janna cein egunez ado-
ratu çuten Magoec edo hirur Erreguec ?*

*J. Trufania eguncan , ceina deitcen baita
bercela Erreguen eguna.*

G. Cembat demboraz bici içan da mundu huntan ?

*J. Opione comuna da bici içan dela hogoi
cta hamahirur urthe baino guehicheago.*

G. Nola bici içan da ?

*J. Eraman du bicitce bat pobrea eta nequez-
coa.*

G. Cer eguiten çuen bere gastetasuneco urthetan ?

*J. Obeditcen cituen bere burasoac , eta la-
nean haritcen cen san Josephequin.*

G. Cer eguin du bere bicitceco azquen urthetan ?

J. Predicatu du Evangelioa.

G. Cein egunez hil cen ?

J. Hil cen Orcilare Sainduz.

G. *Nola hil cen ?*

I. Hil cen Gurutce baten gainean.

G. *Cer aditcen duçu erraiten duçunean Jesus gure fauna hil dela ?*

I. Aditcen dut haren arima separatu edo bereci dela haren gorphutctic.

G. *Gure faunaren gorphutça cer eguin çuten hura hil cenean ?*

I. Gurutctic khendu çuten , eta eçarrî Thomba batean.

G. *Jesu-Christo gure fauna hil cenean , haren arima eta gorphutça separatu ciren Jaincotasunetic ?*

I. Ez , Jaincotasunarequin bethi juntatuac guelditu ciren.

G. *Gure faunac cergatic pairatu eta sofritu çuen heriotce bat hain cruela eta hain ahalcagarria ?*

I. Bekhatutic eta Ifernutic gu eroſtea gatic.

G. *Jesu-Christo gure fauna ezta hil Adamen bekhatuarençat baicic , ceinetan gu sarthuas edo trabatuac baiquinen ?*

I. Bai , hil da halaber guiconec eguin dituzten , eguiten dituzten , eta munduaren akhabançaraino eguinen dituzten bekhatu guciencat.

HAMEGA-GARREN LECCIONEA.

Gauça beraren seguida.

G. *G* Ure fauna Thomban egon da bethi?

I. Ez, handic ilkhi cen gloriosic, hil cenetic hirur-garren egunean.

G. Cein egunez phiztu cen Jesu - Christo gure fauna?

I. Bazco eguncan.

G. Cer aditcen duçu gure fauna phiztu dela diocunecan?

I. Aditcen dut berriz hartu duela bicitce berri bat, ceinetaric ez baita guehiago hilen.

G. Cer eguin çuen gure faunac phiztu cen ondoan?

I. Mundu huntan egon cen berrogoi egunez bere Aphostoluei irakhasen, eta bere Eliçaren fincatcen.

G. Berrogoi egun bequin ondoan cer eguin cen?

I. Igan cen Cerura, eta han jarria dago bere Aitaren escuinean.

G. Cein egunez igan cen Ceruetara?

I. Jondoni Salbatozez.

G. Non da orai Jesu-Christo gure fauna?

I. Jainco beçala lekhu gucietan da, eta guicõn beçala Ceruan da choilqui, eta Aldareco Sacramendu Sainduan.

P R A T I C A C.

1. **O** Hora detçagun Jesu - Christo gure Jaunaren misterio guciac Eliça Ama Sainduac duen Ispirituaren edo che-dearen arabera.
2. Eliçac misterio hec ohoratcen tuen egu-netan enseja gaiten eçagutça eta amodio handi baten içaitera Jesu - Christo gure Jaunarençat.
3. Jaun harc bere misterioetan exemplua eman darocun berthute cenbait imitatce-co har deçagun ; comparacionera haren caritatea , haren humiltasuna , haren pa-ciencia , &c.

I S T O R I O A C.

A Itcineco leccione hautan esplicatu di-ren Jesu-Christo gure Jaunaren miste-rioen Istorioa caufitu behar da Evangelioan bat banazca,

H A M A B I - G A R R E N L E C C I O N E A.

Eliça Ama Sainduaz.

1. **C** Ein da Jesu-Christo gure Jaunac Cerurat igan cen ondoan bere Apostoluei eta be-quin presunetan bere Eliçari eguin cioten gra-cia particularra ?
2. Igorri cioten Ispiritu Saindua , hitz eman

çuen beçala.

G. *Cein egunez igorri cioen Ispiritu Saindua bere Eliçari?*

J. Mendecoste egunean , phiztu cenetic berrogoi eta hamar egunean buruan.

G. *Gure çaunac cergatic igorri cioen Ispiritu Saindua bere Eliçari?*

J. Haren santificatceco eta gobernatceco.

G. *Cer da Eliça?*

J. Eliça da fedea dutenen bilcuja , Arçain legitimoiez gobernatua , aiticindari agueriden choil baten azpian , ceina baita gure Aita Saindua Jesu - Christoren lurreco Bicariora.

G. *Cein dire Arçain legitimo edo çucenezco hec?*

J. Hec dire Jaun Aphezpicuac , ceinac Ispiritu Sainduaz eçarriac baitire Eliçaren gobernatceco. *Act. 20. 28.*

G. *Cembat Eliça dire?*

J. Ezta bat baicic , ceina baita Eliça Catolica , Apostolica eta Romanoa.

G. *Eliça cergatic deitcen duçu Catolica?*

J. Ceren mundu gucira hedatcen baita.

G. *Cergatic deitcen da Apostolica?*

J. Lehenbicicoric , ceren hura gobernatcen duten Aita Saindua eta Aphezpicuac baitire Apostoluen ondocoac , hequin plaça dagocatenac eta hetaric heldu direnac

Behin ere huts eguin gabe. Bi-garreneco-
ric, ceren Eliçac ez baitu irakhaften Apof-
toluen ganic errecibitu duen Doctrinaz
berceric.

G. Cergatic deitzen da Romanoa ?

*J. Ceren Erroman den Eliça baita berce
Eliça gucien Ama eta buruçaguia.*

G. Salba gaitezque Eliça hartaric campoan ?

*J. Ez , Eliça hartaric campoan ezta falba-
menduric.*

*G. Nor da Eliça Catolico , Apostolico eta Ro-
manoaren aiticindaria ?*

*J. Jesu-Christo gure Jauna da Eliçaco ait-
cindari agueri eztena , eta haren azpian
gure Aita Saindua da Eliçaco aiticindari
agueri dena.*

G. Cer da gure Aita Saindua ?

*J. Aita Saindua da lurrean Jesu-Christoren
Bicarioa , eta Eliçaco aiticindari agueri
dena.*

G. Norc eguin edo fundatu du Eliça Catolicoa ?

*J. Jesu-Christo gure Jaunac , eta haren ma-
nuaren azpian Apostoluec.*

G. Norc ciren Apostoluac

*J. Hec ciren hamabi guiçon ontasunic eta
talenturic gabeac , gure Jaunac Evange-
lioaren predicatceço hautatu cituenac.*

 HAMAHIRUR-GARREN LECCIONE A.

Gauça beraren seguida.

G. *N* Or dire Apostoluen ondocoac eta hequin
plaça dagocatenac?

I. Hec dire Aphezpicuac legitimoqui orde-
natuac direnac.

G. *C*ein da Aphezpicuetaric lehena eta gucier
aitcindaria?

I. Hura da gure Aita Saindua.

G. *N*orc eguin du Aita Saindua Aphezpicuena
lehena eta aitcindaria?

I. Jesu-Christoc eguin du Jondoni Petriren
presunan.

G. *C*ertan dago lehena içaite edo aitcindarita
sun hura?

I. Ohorez eta juridiccionez guehiago içaite-
tean.

G. *N*oren çucena da fedezco questionen eta disci-
plinaco pontu importantenen jujatcea?

I. Concilioac bilduac direnean hequina, eta
Conciliaric bilcen eztenean Aita Sain-
duarena eta Aphezpicuena.

G. *J*ujamendu hequin emaiteco escuric edo dret-
choric ez tute Errotorec eta Aphez sabanteo
eta arguituec?

I. Ez, bainan hei dagote populuari irakhaf-

eta Aita Sainduac eta Aphezpicuec jujatu edo decidatu dutena.

G. Eliçac bethi irauñ içan du Jesu-Christoc fundatu guenaz gueroztic orai artean ?

I. Bai , eta bethi irauñen du cer nahi herefia eta persecucione içan dadin haren contra.

G. Nola hori ?

I. Ceren Jesu - Christo gure Jaunac hitz eman baitio Ifernuco atheac etçaiçcola garaituco.

G. Cer erran nahi da Ifernuco atheac etçaiçcola garaiuso ?

I. Erran nahi da , Eliça ez dutela behinere akhabaracico edo destruituco ez persecucionez , ez errurec edo Doctrina falsoec , ez guizonen accione gaichtoec edo corumpituec, ez Deabruaren eguin ahal gucic.

G. Eliça bere bastean cer estatutan içan da ?

I. Içatu da cruelqui eta icigarriqui persecutatua hirur ehun urthe baino guchiagoz.

G. Persecucione hec certaco baliatu dire ?

I. Martir hainitcen eguiteco , eta Guiristinoen berretceco.

G. Cembat demboraz irauñ behar du Eliça Aita Sainduac ?

I. Irauñen du mundu hunec beçambat.

G. Nor dire Eliçatic campoan direnac ?

1. Lehenbicicoric , Paganoac , ceinec adoraten baitituzte Jainco falsoac , hala no-
la Idolac.
2. Infidelac , ceinac adoraten baitute Jain-
coa, bainan ez baitute eçagutcen J. Christo,
3. Hereticoac , ceinec ez baitute atchiquit-
cen Eliçac daducan fede bera.
4. Schismaticoac , ceinec ez baitituzte eça-
gutcen bere eguiazco Arçainac , eta heta-
ric separatcen baitire.
5. Efcumicatuac , ceinac Eliçatic khenduac
baitire , obeditu faltaz.

P R A T I C A C.

1. **J** Aingoari othoitz eguin behar diogu
berceiqui gure Aita Sainduarençat ,
eta gure Jaun Aphezpicuarençat.
2. Ezgara behinere minçatu behar errespetu
handi batequin baicic gure Aita Sainduaz
eta Jaun Aphezpicuez , hequin bicitceco
maneraz ezgara gaizqui minçatu behar ,
eta ez sofritu berceac hetaz gaizqui min-
çadaitecin.
3. Berehala obeditu behar diotegu hequin
ordenancei , eta hala , hec liburu gaich-
toac debecatcen dituztenean , berehala
halacoez gabetu behar gara hec manar-
cen duten beçala.

C Ore, Datan, eta Abironen heriotce ikharagarria *numer. cap. 16.* Eliçari gure Jaunac eman diozcan promesen gainean, *Osée cap. 2. v. 19. & seq. Matth. c. 16. v. 18. cap. 18. v. 17. & cap. 28. v. 20. & 1. ad Tim. 3. v. 15.*

HAMALAU - GARREN LECCIONEAN.

Gauça beraren seguida.

Guiristinoec Eliçaren alderat dituzten eguinbidez, edo obligacionez.

G. *C* Ein dire Guiristinoen eguinbideac Eliçaren alderatecotz?

I. Hec dire, Eliçac irakhasten dituen gauça gucien sinhestea, eta hanc manatcen dituenac eguitea.

G. *C*ergatic gara obligatuac Eliçac irakhasten dituen gauçac sinbestera?

I. Ceren Eliçac ecin irakhats baiteçaquegu eguiaric baicen.

G. *N*ola hori?

I. Ceren Ispiritu fainduaz lagundua baita, eta ecin eguin baiteçaque hutsic ez Doctrina falsoan eror.

G. *C*ergatic gara obligatuac hanc manatcen dituen gancen eguitera?

I. Ceren Ispiritu sainduaz lagundua baita manatcen dituen gaucetan , eta harraco indarra eta botherea errecibitu baitu Jesu-Christo ganic.

G. *Nortaz cerbitzatcen da Eliça nahi dituen gauçac guri irakhas-teco eta manatceco ?*

I. Aita Sainduaz eta Jaun Aphezpicuez , ceinac baitire eçarriac Eliçaren gobernatceco.

G. *Cein dire Eliçaco manamendu principalac ?*

I. Badire sei ; Meça saindua ençun eçaçu Besta , Igandetan , &c.

G. *Manamendu horien gucien beguiratcera obligatuac gara ?*

I. Bai , obligatuac gara bekhatu eguiteco penaren azpian.

G. *Eliça sainduac nola punitcen tu batçuetan Eliçaren contra alchatcen direnac ?*

I. Bere gorphutcetic khencen tu , eta hori deitcen da Escumicua.

G. *Cein dire Escumicuaren ondoreac edo segundac ?*

I. Lehenbicicoric , Escumicatuac denac ezta guehiago parteric Eliçaco othoitcetan eta Sacramenduetan.

Bi-garrenecoric, Deabruaren escuetara utciada eta libratua.

Hirur - garrenecoric , baldin penitenciaric

gabe estatu hartan hilcen bada, seculaco
damnatua da.

*G. Ccin dire bekhatuac edo crimac, ceines
gatie nihor maicenic Escumicuan erorcea
baita?*

*I. 1. Da, Eliça guiçon bati edo fraide
bati colpe emaita.*

*2. Da, Seroren Comentuetan permisioneric,
gabe farcea.*

*3. Da, atherajac edo publicatuac içan di-
ren admoracionen edo monitorioen gai-
nean daquiguna behar denean ez erraita.*

*4. Da, Bazcoz ez comuniatcea trabu onic
eta legitimoric eztugunean.*

*5. Da, Jaun Aphezpicuen ordenancei ez
obeditcea, Escumicuren penaren azpian
publicatuac direnean.*

*G. Escumicatuac direnac nola tratatu behar
dire?*

*J. Hequin compainiari ihes eguin behar
çajo, baldin publicoqui declaratuac ba-
dire.*

PRATICAC.

*1. J Aingoari esquerrac eman detçogun,
J ceren for araci gaituen eguiazco Eli-
çaren galçarrean.*

2. Gogoz eta bihotcez errecibi detçagun

Eliçac emaiten darozquigun legueac eta ordenançac.

3. Jaincoari othoitz eguin deçogun, Eliçaren uneac, erran nahi da, Guiristinoac berret eta fantifica detçala, eta hala ez-tirenac conberti detçala.
4. Escumicuarençat beldur eta ikhara handi bat içan behar dugu; eta baldin asqui dohacabe bagara Escumicuan erorceco, hartaric alcharaz detçagun guere buruac ahalic lasterrena.

I S T O R I O A C.

E Liça aditu nahi eztutenez J. Christoc erran çuena. *Matth. 18. v. 18.* Corintianoa Jondoni Pauloc nola Escumicatu çuen. *1. Cor. cap. 5.* Escumicuaren ondo-reac. *2. Epist. Joan. v. 10. & 11.*

H A M A B O R Z - G A R R E N L E C C I O N E A.

Guiçonaren azquen finez.

Heriotceaz.

G. *Ein dire guiçonaren azquen finac?*

I. Heriotcea, Jujamendua, Parabisua eta Ifernua.

G. *Cer da heriotcea?*

I. Heriotcea da arima gorphutctic ilkhitcea eta bereztea.

G. Guciac hilen gara egun batez?

I. Bai, guciec hil behar dugu, gure bekhatuen eta gure lehenbico Aitarenen bekhatuaren pena ekharceco.

G. Noiz hilen gara?

I. Jaincoac nahi duenean, bainan eztaquigu cein egunez ez cein momentuz hilen garen.

G. Certaraco gara hilcen garen ondoan?

I. Gure gorphutça lurrean usteldua içanenda, jujamendu generalaren egunean phizteco; eta gure arima, ceina baita immortala, erran nahi da, ecin hil daitequena, joanen da Jaincoaren aiticinean aguercera.

G. Gure arima certaro joanen da Jaincoaren aiticinera?

I. Bicitce huntan eguin dituen obra edo accione onen edo gaichtoen arabera jujatua içaiteco.

G. Nola deitzen da arima gorphutçetic separatcen den beçain laster hartaz eguiten den jujamendu hura?

I. Hura deitzen da jujamendu particulara.

G. Cer da heriotce ona?

I. Hura da graciazco estatuan denari arribatcen çajoena, eta hura deitzen da justuen heriotcea.

G. Cer da heriotce gaichtoa?

7. Hura da bekhatu mortalean denari arribatcen çajoena , eta deitcen da bekhatorosen heriotcea.

G. *Horren diferentac diren bi heriotce suerte horiec cer gogoeta eragin behar darocute ?*

7. Heriotce ona desiratu behar dugu , eta heriotce gaichtoarençat ikhara handi batean egon behar gara.

G. *Nor dire heriotce ona eguiten dutenac ?*

7. Hec dire ordinariozqui , sainduqui biciçan direnac.

G. *Sainduqui biciçan ez tirenec ezteçaquete eguin hilceracoan penitencia ?*

7. Guertha daiteque eguinen duten Jaincoaren graciarequin batean , bainan hori gutitan arribatcen da , eta ez tute horren gainean hainitz contatu behar.

G. *Guiristino batec cer eguin behar du bere biciaren dembora gucian ?*

7. Hilcera preparatu behar du , eta bici behar da hil dela orhoituric.

G. *Heriotcea desiratcea cilhegui da ?*

7. Bekhatu laiteque hilcea desiratcea pacienciaric gabez , edo coleraz , edo desesperamenduz , erran nahi da , esperançaric ez içanez ; bainan on da Jondoni Pauloc beçala hilceco guticia içaita Jaincoaren ikhusteco , eta haren ofensatceco

okhasionetaric campoan içaiteco.

G. Norc bere burua hilcea cilhegui da ?

J. Ez , hori laiteque bekhatu eta crima haguitz handi bat , ceren ezbaicara gure bicien naufi

PRATICA C.

1. **E**gun guciez Jaincoari galde deçogun ungui hilceco gracia.
2. Gure accione principal gucietan gure buruari galde deçogun , accione hau eguin nahi nuque , baldin hau eguin eta berehala hil behar banu ?
3. Gure oheari beha deçogun gure thomba baliz beçala , eta loari heriotcearen imaginari edo iduriari beçala , menturaz heriotceac lotaric arrapatuco gaitu.

ISTORIO AC.

NOla guciec hil behar dugun , *Genes. cap. 2. v. 17. Hebr. cap. 9. v. 27.* Nola eztaquigun gure heriotcearen orena , bere bihien alchatceco graner edo bihitoqui berrien eguiten hari cen aberatsfaren Parabola , *Luc. cap. 12. v. 16. & seq.* Heriotce onaren gainean , Jondoni Estebenen heriotce gloriosa , *Act. cap. 7. v. 58. & 59.* Lazaroren heriotcea , *Luc. c. 16. v. 22.* Heriotce gaichtoaren gainean , Balthasax

gaichtoaren heriotcea, *Daniel. c. 5. Antiochusena 1. Machab. c. 6. & 2. Machab. c. 9.*
 Aberats gaichtoarena, *Luc. c. 16. v. 22. & seq.*

HAMASEI-GARREN LECCIONEA.

Jujamenduaz.

G. *Embat jujamendu dire?*

I. *Badire bia, jujamendu particularra, eta jujamendu generala.*

G. *Cer da jujamendu particularra?*

I. *Hura da, Jaincoac arima baxhotchaz hilcen den beçain laster eguiten duen jujamendua.*

G. *Ceren gainean jujatcen tu arima hec?*

I. *Bicitce huntan eguin dituzten accione onen eta gaichtoen gainean.*

G. *Jujamendu hura garratça da?*

I. *Bai, haguiz da garratça, Jesu-Christo gure Jaunac seguracen gaituenaz gueroz han contu errendatcen dela hitz alfer batez ere.*

G. *Arima bat cer eguiten da jujamendu particularraren ondoan?*

I. *Jaincoac egorcen du Parabisura, edo Ifernura, edo Purgatoriora, mercedu duen arabera.*

G. Cer da jujamendu generala ?

I. Hura da , guizon guciac phiztu diren ondoan munduaren finean edo akhabançan Jaincoac hetaz gucien aitecinean publicoqui eguinen duen jujamendua.

G. Arima bakhotcha jujatcen denaz gueroz hil den beçain laster , jujamendu generala ezta alferris eguiten ?

I. Ez , hura baliatuco da nabarbenquiago erakhufteco bekhatorosen ahalqueria , sailduen gloria handia , eta Jesu-Christoren autoritatea.

G. Norc eguinen du jujamendu hura ?

I. Jesu-Christo gure Jaunac , ceina orduan han aguertuco baita bere Gloria eta bere Majestate guciarequin.

G. Guizonac nola aguertuco dire jujamendu hartan ?

I. Han aguertuco dire arima eta gorphutz , ceren hequin gorphutçac phiztucobaitire jujamendu generala baino lehen.

G. Cer gogoeta eguinen dute orduan bekhatorosac ?

I. Hec içanen dire ahalqueria icigarri batean , ikhusten dituztenean bere bekhatu eta crima gordeac eta guehienic estaliac mundu guciaren aitecinean aguercen.

G. Cer sentimendu edo gogo içanen dute sailduen ?

1. Hequin bozcarioa içanen da infinitua, ahala handia eta pare gabea, noiz ere Jesu-Christoc khoroatuco baititu hequin abra onac bekhatorosen aiteinean, ceincc baitçuten hequinçat mundu huntan mesprecio handi bat.

PRATICAC.

1. **E**Zdeçogun barkha gure buruari hutsie batere chumea eta arina iduria gatic, nolacoac baitire umorezco edo bicitafunezco hutsac, negligenciazcoac edo laçotafunezcoac.
2. Gueroe garrazqui juja gaitecin gure hutsen gainean, eta hetaz corregi gaitecin, Jaincoaren jujamenduari aiteinceco.
3. Egun guciez etcin baino lehen examina deçagun gure conciencia, egon gaiten egun hartan eguin ditugun hutsez orhoitcen, eta hetaz Jaincoari barkhamendu esca deçogun.

ISTORIOAC.

BAltafar gaichtoaren jujamendua *Dan. c. 5. v. 5. & 26.* Azquen jujamenduan cer ikhufico dugun *Psal. 26. Sophon. c. 1. v. 14. Matth. 24. v. 25. & seq. Luca 21. v. 9. & seq.*

HAMAÇAZPI-GARREN LECCIONE A
PARABISUAZ.

G. *C* Er da Jaincoac justuei aguindu dioteñ
errecompensa?

I. Arimaco eta gorphutceco gloriaz eterni-
tate gucian goçatcea.

G. *N*ola deitcen da justuac gloria hartaz goçat-
cen diren lekhu?

I. Deitcen da Parabisua.

G. *C*er da Parabisua?

I. Parabisua da descansuzco eta bozcariozco
lekhu bat, ceinetan dohaxuec ikhusten
baitute Jaincoa, eta errecibitcen bere
obra onen errecompensa.

G. *N*oren arimac joanen dire Parabisua hil
diren beçain laster?

I. B khaturic eguin ez dutenen arimac, edo
bekhatu eguin ondoan eta Jaincoaren jus-
ticia osloqui pagatu eta satisfatu ondoan
graciazco estatuan hilcen direnen arimac.

G. *S*ainduac cer hari dire Cerman?

I. Han goçatcen dire dohaxutafun oslo eta
perfet batez.

G. *C*er da dohaxutafun leura?

I. Jaincoaren ikhustea, haren maitatzea,
penaric eta nahigaberice batere gabe

izaitea, eta ecin erran daitequen bozcario
batez goçatcea.

- G. Ezta Joanen Parabisura sainduen arimez
berceric ,*
- J. Orai ezta harat joaiten hequin arimez
berceric , bainan hequin gorphutçac han
farthuco dire phiztu diren ondoan eta
jujamendu generalaren ondoan.*
- G. Sainduen gorphutçac certaco farthuco dire
Cervan ?*
- J. Bere arimen glorian eta dohaxutasunean
parte izaiteco , mundu huntan cireino he-
quin penitencian eta hequin obra onetan
parte igan duten beçala.*
- G. Sainduen gorphutçac certaz hacico dire
Cervan ?*
- J. Janhari beharric eztute han iganen,
ceren bicitce huntaco escasia eta infirmi-
tate gucietaric campoan iganen baitire.*
- G. Cenbat demboraz irannen du Cervan sain-
duen dohaxutasunac ?*
- J. Iraunen du eternitate gucian , erran nahi
da , eztela behinere akhabatuco.*
- G. Cer da Guiristino batea guehienic desiratu
behar duen gauça ?*
- J. Parabisura joaita han Jaincoa ikhusteco.*
- C. Cer eguin behar du hara joaiteco ?*
- J. Haren manamenduac beguiratu behar tu.*

P R A T I C A C.

- E** Zgaitu heriotceac ikharatu behar ;
 bairan consideratu behar dugu hu-
 ra dela guretçat dohaxutasun bat , hanc
 Parabisuan sar arazten gaituenaz gueroz.
2. Jaincoari noicean behin bedere erran
 deçogun hartaz Ceruan goçatceco guti-
 cia handi batequin : *Ethor bedi çure erre-
 suma.* Edo erregue David minçatcen çit-
 çajoen beçala : *fauna , affeco naiz , çure
 gloria ikhusten dudanean.*
3. Gure eritasunetan eta nahigabe gucietan
 consola gaitecin Parabisura joaiteco es-
 perançan , han akhabo içanen baitire bici
 huntaco gaitz guciac.

I S T O R I O A C.

G Ure Jauna nola transfiguratu cen , eta
 nola han aphur bat erakhustera eman
 çuen dohaxuen gloria. *S. Matth. cap. 17.
 S. Marci cap. 9. S. Luca cap. 9. v. 28. &
 seq.* Ceruco Jerusalemen ikhustea , *Apocal.
 cap. 21.* Jondoni Pauloc cer dioen Ceruaz ,
1. Cor. 2. v. 9. & 2. Cor. 12. v. 4.

H E M E Ç O R C I - G A R R E N L E C C I O N E A .

I F E R N U A Z .

Q. *Er da Ifernua ?*

1. *C* Ifernua da oinhatezco eta tormenç

ezco lekhu bat , ceinetan bekhatu mortalean hilcen direnac egonen baitire Jaincoa ikhufi gabe , eta Deabruequin batean erreco baitire eternitate gucian.

G. Nor dire Ifernura dohacinac ?

I. Hec dire bekhatu mortalean hilcen direnac , bekhatu mortal bakhar bat baitic ezbalute ere , hura asqui da.

G. Cer hari dire gaichtoac Ifernuan ?

I. Han sofritzen dute , defesperamenduan dire eta errabiamenduan , Jaincoaren contra blasfemioac erraiten tuzte.

G. Cer içanen da hequin pena Ifernuan ?

I. Sofrituco tuzte bi pena fuerte , arimacoa eta gorphutcecoa.

G. Cer içanen da arimaco pena ?

I. Jaincoaren ikhusteaz gabetua içaita , hori deitzen da *Damnaco* pena , pena gucietan den handiena eta cruelena.

G. Cein dire oraino arimac sofrituco tuen berce penac ?

I. Sofrituco tu senti ahal daitezquen tormenta fuerte guciac , eta bereciqui behinere guelditu gabe bethi erretcen egoitea , hori deitzen da *sensuetaco* pena.

G. Cer içanen da gorphutceco pena ?

I. Hura içanen da Deabruen balsan eternitate gucian erretcea.

G. Gaichtoac orai Ifernuan erreteen hari dira arima eta gorphutz ?

I. Orai eztire hequin arimac baicic erreteen, bainan jujamendu generalaren ondoan hequin gorphutçac ere erreco dire hequin arimequin batean.

G. Arima nola erre abal daiteque Ifernuan izpiritu butsa denaz gueroz ?

I. Hori heldu da Jaincoaren bothere guciz handitic, ceren ezbaita deus hanc ecia eguin deçaquenic.

G. Gaichtoen gorphutça cergatic erreteen da Ifernuan hequin arimarequin ?

I. Ceren mundu huntan hequin bekhatuetan eta crimetan parte içan dutenaz gueroz, bekhatu hequin penan ere behar baitute içan parte Ifernuan.

G. Cenbat iraunen dute pena eta suplicio hec Ifernuan ?

I. Iraunen du te eternitate gucian, erran nahi da eztirela behinere akhabatuco.

G. Ifernuan direneç ezdeçaquete içan esperança hequin penac eta tormentac gutituco edo eztituco direla guerorat dembora bainitsen ondoan bedere ?

I. Ez, ezta seculan içanen hequinçat eztafunic, ez baqueric, ez solegimenduric ez lagunçaric.

G. *Damnatuén gorphutçac nola egonen dire be-
thi osso suas behinere consumitu gabe?*

J. Ceren Jaincoac bere bothere guciz han-
diaz hala conserbatuco baititu eternitate
gucian.

PRATICAC.

- 1.** **J** Aincoari esquerrac maiz eman detçoz
gun , ceren ezbaicaitu oraino Ifernu-
rat igorri , hainbercetan ofensatu dugun
ondoan.
- 2.** Cenbait bekhatu handiri consentitcera
tentatuac garenean , orhoit gaitecin Ifer-
nuco suplicioez eta hango khar icigarriez.
- 3.** Munduco gaitz gucien baino beldurrago
behar gara içan bekhatu mortalaren , hu-
ra denaz gueroz gaitz gucien artean ba-
kharra Ifernua mereci ahal deçaquena.

ISTORIOAC.

I Fernuaz , *s. Matth. c. 25. v. 41. & seq.*
s. Marc. c. 9. v. 42. & seq. Aberats gaich-
toaren Istoriaa , *s. Luc. cap. 16. v. 22. &*
seq. Babilonia ederqui beztitua cen haren
ikhustea , ceina içan baitcen arthiquia hain
kharagarriqui. *Apocal. cap. 17. & 18.*

HEMERETCI-GARREN LECCIONE A.

PURGATORIOAZ.

G. *Er da Purgatorioa?*

I. Purgatorioa da lekhu bat, ceinetan justuen arimec Ceruan sarthu baino leher pagatcen baitituzte bere bekhatuen pena hondarrac.

G. *Nor dire Purgatoria joaiten direnac?*

I. Bere bekhatu gucietaric ungui eta perfetqui garbitu gabe, graciazco ezatuan hilcen direnac.

G. *Cer erran nahi da, berez bekhatu gucietaric ossoqui garbitua içaitea?*

I. Hura da bekhatuari çor çaiçcon dembora batetaco pena gucietaric quito eta libro içaitea, Bathajoaren bidez, edo Martirioaren bidez, edo eguiazco penitencia baten bidez.

G. *Faicoac bekhatuac barkhatcen darozquigunean, ezarocu barkhatcen halaber bei çor çajoten pena?*

I. Barkhatcen darocu eternitateco pena, bainan guehienean eta ordinariozqui gure ganic galdeguiten du dembora bateco pena, ceina pagatu behar baitugu bicitce huntan edo bercean.

- G.** *Purgatorioco penac handiac dire ?*
- R.** Bai, eta mundu huntan gogora ethor ahal daquizquegun pena gogorrenac eta garratcenac baino handiagoac.
- G.** *Cein da pena betaric handiena ?*
- R.** Hura da Jaincoa ez ikhustea.
- G.** *Purgatoria condenatuac diren arimac dem-bora lucez han egoiten dire ?*
- R.** Han egoiten dire Jaincoaren justicia ofloqui pagatua eta satisfatua içan daitequen artean.
- G.** *Guc eguin deçoquetegu langunçaric Purgatorioan diren arimei ?*
- R.** Bai, lagun detçaquegu gure obra onez, amoinez, othoitcez, eta guehienic Meçaco Sacrificio Sainduaz.
- G.** *Cer eguin behar da Purgatorioat ez joaitcco ?*
- R.** Gure bekhatuac pagatu behar tugu bicitice huntan, eta hequin barkhamendu ofloardietfi, Jaincoaren ganateco gure amodio beroaz eta berce gure obra onez.

P R A T I C A C.

- 1.** **L** Agun detçagun Purgatorioco arimac othoitcez, amoinez, penitenciazco obrez, eta hequin intencionera edo chedera erran arazten ditugun Meçaco Sacrificio Sainduaz.

2. Are artha guehiagorequin othoitz eguin deçagun gure ahaidençat, gure adisquidençat, eta Purgatorioan sofri arazten diozcaten hutsac menturaz guc hartaco okhasionea emanic eguin dituzten guciencat.
3. Obra onetaco legat batez, edo fundacione batez cargatuac garenean, ezdeçagun demboraric gal hura seguitu eta executatu gabe, Purgatorioco arimec handic içan ahal deçaqueten lagunça edo solegimendua ez guibelatcea gatic.

ISTORIO AC.

LEhenbicico guiconaren exemplua, nola Jaincoac barkhatu cioen bekhatua, eta bizquitartean nola khendu çuen eta khafatu Lurreco Parabifutic, eta bere copetaco icerditic bicitcera condenatu, *Genes. c. 3. v. 17. & seq.* Erregue Daviten exemplua, Jaincoac barkhatcen dio bere bekhatua, eta bizquitartean haren punitceco haren haurra hilcenda, *2. Regum c. 12. v. 13. & 14.* Erregue David beraren banitatea, haren penitencia, eta haren punicionea, *Liv. 1. Paralip. cap. 21.* Moïses eta Aaron etciren farthu lur prometatuan huts chume baten çatic, ceina Jaincoac barkhatu baitcioten bada,

Numer. cap. 20, cap. 27. v. 12. & seq.
Judas Macabeoren accionea, 2. Machab. cap.
12. v. 42. & seq.

HOGOI-GARREN LECCIONEA.

Apostoluen Simbolaz edo Credoaz.

'Lehenbico articuluaren esplicacionea.

G. *Cer da Apostoluen Simbola edo Credo?*

J. Hartan dire gure Religionea, erran nahi da, Guiristinotasuneco misterio principalac laburzqui eçarriac, eta hura da gure fedezco professione bat Apostoluen ganic heldu çaicuna.

G. *Erraçu Credo latinez eta escoaraz.*

J. *Credo in Deum, &c. Sinhesten dut Jainco Aita, &c. Goizeco Othoitcean beçala pag. 4. eta 6.*

G. *Cer chederequin erran behar dugun Credo?*

J. Han diren gauçac sinheftera eta atchiquitcera huts eguinen dugun baino lehenago hilceco ere gogoarequin eta deliberacionearequin.

G. *Cenbat articulu dire Credoan?*

J. Badire hamabi articulu,

G. *Erraçu lehena.*

J. *Sinhesten dut Jainco Aita bothere gacia due*

baithan Ceruaren eta Lurraren Creatçailean.

G. Cer erran nahi da hitz hau, Sinhesten dut?

I. Erran nahi da, eguiac direla dagocar fede cin eta fermu batequin Simbolan edo Credoan diren gauça eta articulu guciac.

G. Cer aditzen duçu berce hitz hautaz, sinhesten dut Jaincoa baithan?

I. Aditzen dut segur naicela badela Jainco bat, eta ecin içan daitezquela hainitz Jainco.

G. Cergatic erraiten duçu, sinhesten dut Jaincoa baithan, eta ez duçu erraiten choilqui, sinhesten dut Jaincoa, erran gabe, baithan?

I. Erakhuftera emaiteco ene fidancia gucia Jaincoa baithan dudalà eçarria.

G. Cergatic erraiten duçu, sinhesten dut Jainco Aita baithan?

I. Erran nahi da, nola Jaincoa baithan hirur presuna baitire, hetaric lehena deitzen dela Aita.

G. Cergatic deitzen duçu, Aita?

I. Ceren eternitate gucitic engendratcen edo bereganic for arazten baitu seme bat, ceina harequin higoal baita gauça gucietan.

G. Cergatic erraiten duçu Aita bothere gucia duena?

I. Ceren ez baita deusic harc ecin deçaquenic.

G. Semeac eta Ispiritu Sainduac ezute bothere gucia Aitac beçain ungui ?

I. Bai , hirur presuna hec ezdute bothere bat bera baicen.

G. Cergatic dioçu bada bereciqui Aita dela bothere gucia duena ?

I. Ceren , nola hurá baita bertce bi presunen principioa , hei comunicatcen baitio- te bothere gucia Jaincozco naturarequin edo Jaincotasunarequin batean.

G. Cer erran nahi dire hitz hauc , Ceruaren eta Lurraren Creatçaila ?

I. Erran nahi dute , Jaincoac Ceruan eta Lurrean creatu eta ez deufetaric eguin di- tuela gauça guciac. Ikhús çaqu hirur-gar- ren leccionea pag. 31. han agueri da Jain- coac nola creatu cituen mundua , Ain- gueruac , eta Guçona.

P R A T I G A C.

1. **E**Rran deçagun Simbola edo Credo a goiceco eta arraxeco othoitcetan be- dere.

2. Credo erraiten duguncan , erran deçogun bihotcez Jaincoari : Baldin eguia hau- quin softengatceco hil behar baliz ere , ô ene Jaincoa , gogotic çure graciaren la- gunçarequin batean hartacotz eman neça- que nere odola , eta ene bicia ere.

I S T O R I O A C.

I S T O R I O A E.

JAineoaren botherea nolazbait ere eçagut arazteco conta daitezque Moïsec Pharaonen aitecinean eguin cituen miracuila. *Exod. cap. 7. & seq.* Aingueruac Abrahami erran ciozcan hitçac, *Gen. 18. v. 14.* Job Sainduarenac *Lib. Job cap. 42. v. 2.* Jeremiafenac, *cap. 32. v. 17.* Jesu-Christo gufte Jaunaren hitçac, *s. Matth. cap. 19. v. 26.*

HOGOI ETA BAT-GARREN LECCIONE A.

Simbolaren edo Credoaren bi-garren articuluaz eta hirur-garrenaz.

G. *E* Rraçu Credoaren bi-garren articulu.

I. *Eta Jesu-Christo haren Seme bakhotch gure fauna baithan.*

G. *Cer aditcen duçu hitz hautaz, eta Jesu-Christo, &c?*

I. *Aditcen eta sinhesten dut Jesu-Christo dela Jaincoaren Seme guçon eguina.*

G. *Cer aditcen duçu hitz hautaz, Haren Seme?*

I. *Aditcen dut Jesu-Christo forthu dela Aita ganic, eta harequin consubstancial dela.*

G. *Cer erran nahi da hitz hau, Consubstanciala?*

I. *Erran nahi da Semeac duen substancia bera*

eta natura bera duela Aitac , eta harequin
higoal dela gauça gucietan.

*G. Cergatic erraiten duçu , haren Seme ba-
khotcha ?*

*I. Ceren hura baxharra forthu baita Aita
ganic.*

*G. Ispiritu Saindua ere exta Aita ganis for-
thua ?*

*I. Ez , ezta Semea baicic Aita ganic forthu
denic.*

G. Cergatic deitzen duçu , gure Jauna ?

*I. Lehenbicicoric , ceren hanc creatu bai-
caitu eta conserbatcen baicaitu.*

*Bi-garrenecoric , ceren hanc erosi baicaitu
bere odola guretçat isuriric.*

G. Erraçu Credoaren hirur-garren articulus.

*I. Cein concebitu baitcen Ispiritu Sainduaren
berthutez , forthu cen Maria Birgina ganis.*

*G. Cer erran nahi dire hitz hanc ; Cein con-
cebitu baitcen Ispiritu Sainduaren ber-
thutez ?*

*I. Hitz horiec erran nahi dute , Ispiritu
Sainduac eguin edo formatu çuela Jain-
coaren Semearen gorphutz Sacratua Bir-
gina Sainduaren odol garbienetic.*

*G. Cer aditcen duçu hitz hantaz ; forthu cen
Maria Birgina ganis ?*

I. Aditcen dut Maria deitzen cen Birgina

batec concebitu çuela eta eman mundura,
bera bethi Birgina guelditcen celaric.

P R A T I C A C.

1. **B** Ehar dugu içan Jesu - Christo gure Jaunarençat amodio bat eta lejaltafun bat deusec ere ecin gal aracico edo guti aracico duena, hainberce arroçoin dugunaz gueroz guciac harenac içaiteco.
2. Chapela erauntci edo khurtu behar dugu errespctuz, noiz ere aiphatcen baita gure aitcinean Jesusen icen saindua, edo Maria Birginarena.
3. Angelus erran deçagun debotqui, ezqui lac hartaco joiten duenean, goicean, eguërdian, eta arraxean.

I S T O R I O A C.

I Saias Profetac dio, Jesu-Christoren force eternala dela ecin erran daitequena, *cap. 53. v. 8.* Bizquitartean conta daiteque cer dioen hartaz Jondoni Joanifec bere Evangelioan *cap. 1.* eta haren mundura forceaz san Matheoc *cap. 1.* eta san Luc Evangeliftec *cap. 1. & 2.* erran dutena. Moïsec ikhufi çuen sutan cegoen safia, *Exod. c. 3. v. 2.* Aaronen chigorra, hura baicic ez baitcen loratu Israëlgo Prince gucienen artean, *Num. 17. v. 5. & 8.* Ezechielec hertsia ikhufi çuen Santuarioco athea,

cap. 44. v. 1. & 2. horiee dire Maria Bir-
gina fainduaren Birginitafunaren figurac.

HOGOI ETA BI-GARREN LECCIONE A.

Simbolaren edo Credoaren Laur-garren
eta Bortz-garren Articuluez.

G. *E* Kraçu Credoaren laur-garren articulua?

I. *Pairatu çuen Poncio Pilatusen Ma-
nuaren azpian , gurutcesicatu çuten , hil
cen , eta ehortci çuten.*

G. *Cer erran nahi dire hitz hauc , Pairatu
çuen Poncio Pilatusen manuaren azpian?*

I. *Erran nahi dute , Jesu-Christo gure Jau-
na içan cela injurioz bethea , eta gurutce
bati lothua , Judeaco gobernadore Pon-
cio Pilatus deitcen cen batec manatcen
çuen denboran.*

G. *Cer erran nahi da , hil cen ?*

I. *Erran nahi da haren arima içan cela
haren gorphutcetic separatua.*

G. *Jaincotafuna ere hetaric separatua içan cen?*

I. *Ez , Jaincotafuna bethi juntatua egotu
da Jesu-Christo gure Jaunaren arimare-
quin eta gorphutçarequin , bai eta haren
arima eta gorphutça elkharren ganic se-
paratu cirenean ere.*

G. *Jesu-Christo gure Jannac nola sofritu abal*

içan du , eta nola hil abal içan da , burã denaz gueroz Jainco , eta Jaincoac ecin sofrideçaquenaz eta ecin hil daitequenaz gueroz ?

I. *Eztu sofritu Jainco beçala , bainan sofritu du guiçon beçala , eta halaber guiçon beçala hil ere da.*

G. *Baldin guiçon beçala sofritu badu eta hil bada , nondic dute bada haren sofricariec eta haren heriotceac precio edo balio bat eta mercecimendu bat ahala handia eta infinitua ?*

I. *Ceren Jainco beçala eman baitiote mercecimendu eta precio infinitu bat berac guiçon beçala pairatu dituen sofricarieci eta bere accione edo eguindura gucieci.*

G. *Cer erran nahi dire hitz hauc ; Ehorteci çuten ?*

I. *Erran nahi da , Jesu-Christo hil cenean , haren gorphutça içan cela ehortcia eta thomba batean eçarria.*

G. *Erraçu Credoaren bortz-garren articulua.*

I. *Jautsi cen Ifernuetara , birur-garren egunean jeiqui cen biciric hilen artetic.*

G. *Cer erran nahi da , Jautsi cen Ifernuetara ?*

I. *Erran nahi da , Jesu-Christoren arima bere gorphutcetic separatu cenean Jautsi cela Ifernuetara.*

G. *Cer aditecen duçu Ifernuez ?*

V. Aditcen dut lekhu bat , ceinetan mundua creatuz gueroztic Jaincoaren gracion hil ciren justuen arimac baitceuden Jesu-Christo ethor cedin beguira , hanc Cerurat eramaiteco.

G. *Lekhu hura nola deitcen da ordinariozqui?*

V. Deitcen da Limboac , edo Ifernuac , horrec erran nahi du , lurraren barnean gordea den lekhu bat.

G. *Arimec sofricen çuten deusic Limboetan ?*

V. Ez , etçuten han deusic sofricen.

G. *Jesu-Christo gure çanna sergatic hanc çautsicen ?*

V. Arima fainduen handic libratceco , eta Cerurat eramaiteco.

G. *Cer erran nahi dire hirc hanc ; hirur-garren egunean jeiqui cen biciric hilen arretic ?*

V. Horiec erran nahi dute , Jesu-Christoren arima hil cenic hirur-garren egunean bere gorphutçarequin berriz juntaturic , thombatic ilkhi cela bicia , gloriaz bethea.

G. *Jesu-Christo gure çannas sergatic sofritu du , eta eguin içan tu misterio handi horiec çuciac ?*

V. Guri bere amodionaren erakusteco , eta gure salbamenduaren eguiteco.

PRATICAE.

1. **E** Guin detçagun maiz meditacioneac munduco Salbatçailearen passione fainduaren gainean.

2. Are artha guehiagorequin ohora deçagun passioneco misterio faindu hura urthe-co ortcilare guciez , eta guciz passioneco Igandetic Bazco egunerainocoan.

3. Pacienciarequin sofri detçagun , eta Jesu-Christoren sofricariei juntaturic Jaincoari ofri detçogun gure sofricari eta nahigabe guciac , denbora gaichtoac eguiten darozquigun bidegabeac , eritasunetaco oinhaceac , eta berce guciac.

4. Nola Jesu-Christo gure Jauna phiztu baita ez guehiago hilcecotan ; hala gue ere Jaincoaren graciaren bicira phiztu behar dugu , ez guehiago bekhatuaz hilceco.

ISTORIOAC.

IRacurri behar da Jesu-Christo gure Jaunaren heriotcearen eta phiztearen gainean laur Evangelistec isquiribatu dutena ; bai halaber Jonafen Istorioa , ceina baitcen Jesu-Christo thomban cegoeneco eta ondoan phiztu ceneco figura , *Proph. Jona cap. 2. & seq. Matth, cap. 12. v. 40.*

HOGOI ETA HIRUR-GARREN LECCIONEA.

Simbolaren edo Credoaren sei-garren eta çazpi-garren articuluez.

G. *E* *Rraçu Credoaren sei-garren articulu.*
I. *Igan cen Ceruetara , jarria dago Jain-*
co Aita bothere gucia duenaren escuinean.

G. *Cer erran nahi dire hitz hauc ; Igan cen*
Ceruetara ?

R. *Jesu-Christo gure Jauna alchatu cela bere*
berthutez eta botherez Ceruetaco lekhu-
ric gorenera.

G. *Esplia deçagutçu hitz hauc : Jarria dago*
Jainco Aita bothere gucia duenaren es-
cuinean.

R. *Hori erran nahi da , Jesu-Christo Jainco*
beçala bere Aitarequin higoal dela bo-
cherez eta gloriáz , eta hori erran nahi
du hiez hunec , Escuinean.

G. *Cer erran dire oraino hitz horiec ?*

I. *Erran nahi dute , Jesu Christo gure Jauna*
guiçon beçala creatura gucien gainetic
alchatua dela Ceruan bere gloriaren eta
botherearen handitasunaz.

G. *Cer eguiten du gureçat Ceruan ?*

I. *Guri lagunçat baliatcen çaicu bere Aita-*
ren aldean.

G. Erraguçu Credoaren çazpi-garren articulus.

I. Handic ethorrigo da bicien eta hilen jujatcera.

G. Cer erran nahi dire hitz borieç ?

I. Erran nahi dute , munduaren akhabançan Jesu-Christo aguerrian jautsico dela Cerutic guiçon eta emaztequi gucien jujatcera.

G. Cer aditcen duçu biciez ?

I. Aditcen tut Jesu-Christo gure Jauna ethorcen denean oraino bici içanen direnac.

G. Guiçon heç hilen dire , eta guero phiztucõ dire , gaineraco guiçonequin jujatuac içaiteco ?

I. Bai , guiçon guciac hilen dire , phiztucõ dire , eta guciac elkharrequin jujatuac içanen dire.

G. Cer aditcen duçu Hilez ?

I. Aditcen tut Jesu-Christo bicien jujatcera ethorri baino lehen hilac içanen direnac.

G. Adamez gueroz bici içan diren guiçon guciac jujatuac içanen dire ?

I. Bai , ezta içanen batere jujamendu hura huts eguin ahal deçaquenic.

P R A T I C A C .

1. **C** Erurat behatcen dugunean , har deçagun defira eta guticia harat laf-

ter Joaiteco, han Jesu-Christo gure Jaunarequin gloriaz goçatcera.

2. Enseja gaitecin Jaun haren amodioa gure obra onez irabaztera.

3. Orhoit gaitecin maiz, Jesu-Christo bicien eta hilen jujatcera ethorrico den egun ikharagarri hartaz.

ISTORIOAC.

I Khusi behar da Ascensioneaz cer erraiten duen San Marc Evangelistac, *cap. 16. v. 19. S. Luc. c. 24. v. 50. & seq. Actuum cap. 1.* Jujamenduaz, Birginen Parabola, talentuenaz eta Jujamendua nolacoa icanen den *Matth. c. 25. Luc. c. 21. v. 25. & seq.*

HOGOI ETA LAUR-GARREN LECCIONEA.

Credoaren çorci-garren articuluaz eta bederatci-garrenaz.

G. *Erregun Credoaren çorci-garren articuluaz?*

I. *Sinhestendut Ispiritu Saindua baithan.*

G. *Cer irakhasen darocu articulu horrec?*

I. Irakhasen darocu Trinitate Sainduan badela hirur-garren presuna bat, Ispiritu Saindua deitzen dena.

G. *Ispiritu Sainduaz cer sinhexi behar dugun?*

V. Sinhexi behar dugu hura proceditzen dela edo heldu dela Aita ganic eta Semea ganic, eta baduela hec duten natura bera.

G. Cer behar da oraino harraz sinhexi?

I. Hura Jainco dela Aita eta Semea beçala.

G. Erraçu Credearen bederatzi-garren articulu?

*I. Eliça Catolica Saindua, Sainduen parta-
liertasuna.*

G. Cer erran nahi dire hitz hauc: Eliça Catolica Saindua?

V. Erran nahi dire; 1. Eztela Eliça bat baicic. 2. Eliça hura Saindua dela. 3. Hura bera Catolicoa dela.

G. Cergatic dioçu Eliça bat dela choilqui?

I. 1. Ceren Eliçan diren guciec ez baitute fede bat bera baicic.

*2. Ceren Sacramendu batçuec berac erre-
bitzen baitituzte.*

3. Ceren bere Othoitcetan parçuner baitira.

4. Ceren ez baitute aiteindari edo buruçagui agueri den bat baicic, ceina baita Aita Saindua Jesu-Christoren Bicariora.

G. Cergatic erraiten duçu Eliça Saindua dela?

I. 1. Ceren Jesu-Christo Eliçaco Buruçagui agueri eztena baita saindutasun guciaren ithurria.

2. Ceren haren Doctrina eta haren Sacra-

menduac Sainduac baitire.

3. Ceren ez baita Sainduric Eliça Ama Sainduaren bilcujan edo battafunean baicic.

G. *Cer erran nahi da Catholicoa ?*

I. Erran nahi da universalala edo gucietacoa.

G. *Cergatic dioçn Eliça universalala dela edo gucietacoa ?*

I. Ceren hedatcen baita denbora eta lekhu gucietara.

G. *Persecucioee eta Heresiee ezteçaquete Eliça gal araz eta ez deusetara bihur araz ?*

I. Ez , Ispiritu Sainduac Eliça gobernatcendu , eta harc hitz eman dio bethi conferbatuco eta beguiratuco duela.

P R A T I C A C.

1. **J** Aingoari noicean behin othoitz eguin deçogun comberti detçala Infidelac eta Hereticoac.

2. Gure amoinez edo gure arthaz lagun detçagun hetara dohacin Missionistac.

3. Gure bicitce onaz erakhuftera eman detçagun , Eliça Saindua dela.

HOGOI ETA BORTZ-GARREN LECCIONEA,
Credoaren bederatci-garren articuluaren
seguida.

G. *C Ein da Credoaren bederatsi-garren articuluaren bi-garren partea ?*

I. Sainduen partaliertasuna.

G. Cer aditzen duçu Sainduen Partaliertasunaz?

I. Aditzen dut Eliçac dituen arimaco ontasun gucietan parte badutela fedea duten guciec , eta ontasun hec comun direla hequin artean anaja beçala , eta gorphutz bereco , ceina baita Eliça , parte eta miembro beçala.

G. Cein dire arimaco ontasun hec ?

I. Hec dire Jesu-Christo gure Jaunaren merecimenduac , eta munduan diren eta içatu diren justu gucienac.

G. Guc badugu parte munduan eguiten diren obra on gucietan ?

I. Bai , sainduen Partaliertasuna dela causa.

G. Guiristinoen battasun horren sinificatceco emaiten da Igandetan eta Besta handietan ogui benedicatua herrico Meça naustian ?

I. Bai , usança hori çaharra da haguiz , eta da guiristinoec elkharren artean duten battasun haren figura bat ; ecen hec jaten dute guciec ogui beretic , familia bereco ume beçala.

G. Guiristinoec elkharren artean duten battasun hura cergatic deitzen da sainduen partaliertasuna ?

I. Ceren , guiristinoac ez direlaric arren

guciac fainduac, halaric ere guciac bai-
tira fainduta funezco estatu batetara dei-
thuac, eta bathajoaz Jaincoari conse-
cratuac.

G. Badugu partaliertafunic Cernan diren Sainduequin?

*I. Bai, badugu fainduequin partaliertafu-
na eta comunionea guc hei eguiten dioz-
categun othoitzez, eta hec guri bere
arartecotafunaz ardiesten darozquiguten
laguncez.*

*G. Badugu halaber partaliertafunic Purgato-
rioan diren arimequin?*

*I. Bai, hec laguncen ditugu gure othoi-
tez, gure obra onez, eta bereciqui he-
quinçat ofritcen den Meçaco Sacrificio
fainduaz.*

*G. Nola deitzen daçu Cernan diren Sainduen
societatca edo bilcuja?*

*I. Hura deitzen da Elica triumfanta edo
bozcariozcoa, ceren hec Jesu-Christo-
requin batean triumfatcen baitute, erran
nahi da, gloriaz eta bozcarioz betheac
baitaude.*

*G. Nola deitzen da Purgatorioan diren arimen
societatea edo bilcuja?*

*I. Hura deitzen da Elica sofricen dagoena,
ceren hec han baitaude, hequin bekhz-*

tuei çor çajoten pena osloqui pagatceco
sofritcen eta pairatcen dutela.

G. *Nola deitzen da lurrcan edo mundu hun-
tan diren guiristinoen bilcuja ?*

J. Hura deitzen da Eliça militanta edo
guerladuna, ceren guiristinoac guerlan
hari baitire bere salbamenduaren etsajen
contra.

G. *Hirur estatu diferent horiec hirur Eliça di-
ferent dire ?*

J. Ez, horiec dire Eliça batetaco bereco
hirur parte.

G. *Nolaz bada Eliça bat bereco hirur parte
horiec ezdute eguiten Eliça bat bera baicen ?*

J. Ceren hirur parte horiec juntatuac baiti-
re eta bat eguinac bere artean caritateaz,
eta Jesu-Christo bere aitcindariaren me-
recimenduetan duten parteaz edo parta-
liertasunaz.

G. *Bekhatu mortalean direnec ezdute parteriec
Sainduen partaliertasunean ?*

J. Bai, hec Eliçaren bidez errecibitcen tuz-
te conbertitceco behar dituzten barneco
eta campoco lagunça hainitz.

G. *Nola errecibitcen tuzte lagunça hec, hec
berac ez tirenaz gueroz ez Jesu-Christoren
miembro ez Eliçaren miembro ?*

J. Eztire hec miembro biciac; bainan hec

dire miembro batçuec , ceinac direlaric arren hilac , bethi baitaude Jesu-Christo-ri eta Eliçari juntatuac, handic khenduac eta atherajac içan daitezquen artean.

G. Nola dire bada Jesu-Christori eta Eliçari juntatuac eta daitezconac ?

1. Lehenbicicoric. Fedear eta Esperançaz.
2. Eliçaco Arçainençat dagocaten campoco edo aguerrico obedienciaz.
3. Eliçaco Sacramenduetacotz conferbatceduten dretchuaz edo çucenaz.

P R A T I C A C.

1. **G** Ogoz eta bihotcez junta gaquizco-ten Eliça guztian eguiten diren obra on guciei , hetaz esquerrac eman detçogun Jaincoari , eta guciac ofri detçogun.
2. Gende prestuac lagun eta sostenga detçagun hec Jaincoaren gloriacotz eta arimen salbamenducotz. Eguin nahi dituzten gauça sailduetan.
3. Purgatorioan diren arimac lagun detçagun gure othoitcez , amoinez, mortificacionez , eta berthutezco berce obra onez.

I S T O R I O A C.

A Brahamen othoitçac Sodomaco Hiria- rençat , *Gen. c. 18.* Moïseren othoitça Israclitençat ,

Israëlitengat, ceinec adoratu baiçuten ur-
rezco aratchea, eta Jaincoac funditu nahi
içan baitcituen, *Exod. cap. 32. v. 10. &*
seq. Oniasen eta Jeremiasen othoitça Jain-
coaren populuarençat 2. *Machab. cap. 15.*
v. 11. & seq. Jondoni Paulo nola gomen-
datcen citçajen guiristinoei bere othoicetan
hartaz orhoitceaz, *Rom. cap. 15. v. 30.*
Ephes. cap. 6. v. 18. & 19.

HOGOI ETA SEI - GARREN LECCIONE A.

Credoaren hamar-garren articuluaz, hame-
ca-garrenaz, eta hamabi-garrenaz.

G. *E Rratçu Credoaren hamar-garren, ha-
meca-garren, eta hamabi-garren arti-
culuac.*

I. 10. Bekhatuen barkhamendua. 11. Hara-
guiaren phiztea. 12. Bethiere iraunen
duen bicitcea.

G. *Cer erran nahi da, bekhatuen barkha-
mendua ?*

I. Erran nahi da Jesu-Christo gure Jaunac
eman dioela bere Eliçari bekhatu suerte
gucien barkhatceco botherea eta indarra.

G. *Eliçac nola barkhatcen tu bekhatu suerte
guciac ?*

I. Sacramenduen bidez.

G. Jesu-Christoc Eliçari eman dioen bothereaz ecin barkhatuac içan daitezquen bekhatuac ezrire ?

I. Ezta halacoric batere , cein nahi handia eta icigarria içana gatic arren.

G. Cer aditcen duçu Haraguiaren phizteaz ?

I. Aditcen dut mundua hafiz gueroz hilac içan diren guiçon eta emaztequi guciac egun batez phiztucio direla.

G. Cer erran nahi da Phiztea ?

I. Erran nahi da gorphuçac lurretic ilkhico direla bere arimequin juntatuac içaiteco , eta hala , hilac bihurtuco direla bicitcera.

G. Noiz hori guerthatuco da ?

I. Munduaren akhabançan , Jujamenduaren aiticinean.

G. Hilac certaco phiztucio dire ?

I. Bere obra onen faria eta errecompensa ; edo bere bekhatuen punicionea bere gorphutcetan errecibitceco.

G. Nolaco gorphutçac içanen tugu phizten garenen ?

I. Içanen tugu bici guineino guinituen gorphutz hura bera eta haragui bera.

G. Gorphutz guciac estau batean berzan phiztucio dire ?

I. Guztiaç phiztucio dire ez guehiago hilcecotçat ; Bainan gaiehtoen gorphutçac

phiztucó dire sofritceco eta pairatceco ;
eta onen gorphutçac eternitate gucian
Dohaxu içaiteco.

G. Cer aditcen duçu onez eta gaichtoez ?

*I. Onez aditcen tut Jaincoaren gracian hil-
cen direnac , eta gaicthoez bekhatu mor-
talean hilcen direnac.*

*G. Cer aditcen duçu hitz hautaz , Bethiere
iraunen duen bicitcea ?*

*I. Erran nahi da phiztu garen ondoan iça-
nen dugula bicitce bat behinere akhaba-
tucó eztena.*

*G. Nolacoa içanen da secular akhabatucó ez-
ten bicitce hura ?*

*I. Hura içanen da bicitce bat eternitate gu-
cicotz Dohaxua onençat , eta eternitate
gucicotz dohacabea gaichtoençat.*

P R A T I C A C.

1. **M** Aiz cofesa gaitecin Jesu-Christoc
bere Eliçari bekhatuen barkhât-
ceco eman dioen bothereaz baliatceco
eta probetchatceco.

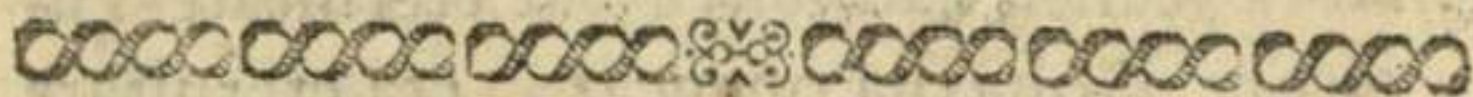
2. Ezdeçagun hauta bicitceco estatu bat ,
eternitate Dohaxu baten ardiestecco che-
dean baicen.

3. Noicean behin gabetuac gauden eta passâ
gaitecin cilhegui diren aifictaric eta axe-

guinetaric , gure gorphutçari gloriósqui
phizteco gracia içan araztea gatic.

I S T O R I O A C.

B Ekhatuen barkhamenduaren gainean
Matth. 16. v. 19. Luca 24. v. 47.
Joan. 20. v. 23. Phiztearen gainean. *Ezech.*
c. 37. Job cap. 19. v. 25. & seqt. 2. Machab.
c. 12. v. 43. & 44. Lazaro nola phiztu cen,
hurache da haraguiaren phiztearen eta be-
khatuen barkhamenduaren figura bat, *Joan.*
cap. 11. Bicitce eternalaren gainean, *Matth.*
cap. 13. v. 43. cap. 22. v. 13. & cap. 25. v.
34. & 46. Lazaroren Istorioa *Luca 16. v.*
19. & sequentibus.

B I - G A R R E N P A R T E A.

Guiristinotasuneco eguinbidez , eta Batha-
joac emaiten darozquigun obligacionez.

Jaincoaren eta Elica Ama Sainduaren
Manainenduez.

Aitcinagoco galdeac.

G. C Ein dire guiristinotasuneco eguinbide
principalac edo phuruac ?

1. Bekhatuari ihes eguitea , eta berthuteari
jarraiquitcea edo unguia eguitea.

G. Cer eguin behar da bekhatuari ihes eguiteco, eta berthuteari jarraiquitceco edo unguia eguiteco?

I. Beguiratu behar dire Jaincoaren eta Eliça Ama Sainduaren Manamenduac.

G. Cenbat dire Jaincoaren Manamenduac?

I. Badire hamar.

G. Erratçu, cein dire?

I. Jainco bat dela finhexiric, eta gaineracoac, lehenbicico Catichiman beçala. pag. 51.

G. Norc eguin tu manamendu horiec?

I. Jaincoac berac eman içan diozcate Juduei Moïferen bidez, eta Jesu-Christoc aprobatu ditu eta bere autoritatea eman diote.

G. Cer edireiten da manamendu horietan?

I. Han dire gure eguinbide principalac Jaincoaren alderatecotz, gure lagunaren alderatecotz, eta guerorren alderatecotz.

G. Jaincoaren manamenduen beguiratceco abala badugu?

I. Bai, beguira detçaquegu Jaincoaren graciarequin batean, eta Jaincoac gracia hura emaiten diote behar den beçala galdeguiten diotenci.

G. Manamendu hec beguiratcen dituztenen saria eta errecompensa cer içanen da?

I. Mundu huntan Jaincoaren benedicçionea, eta bercean Parabisua.

- G. Manamendu hec beguiratcen ezituztenen gaztigua eta punicionea nolacoa içanen da ?
- I. Bicitce huntan içanen dire Jaincoaz mardaricatuac , eta bercean Ifernurat arthiquiac.

P R A T I C A C.

1. **O**Rhoit gaitecin maiz , Bathajoan erran içan çaicunaz: baldin bicitce eternalean farthu nahi baduçu , beguira çatçu manamenduac.
2. Othoitz deçagun Ispiritu Saindua gure bihotcetan ungui finca deçala Jaincoaren leguea , eta digula haren beguiratceco gracia.
3. Ezdaquigun seculan ahantz , manamendu choil batean huts eguitea , legue guciaren hausteia eta abandonatcea dela.

I S T O R I O A C.

COntatu behar da nola hamar manamenduac eman içan citçaizcon. Moïferi , eta hare Israelitei , *Exodi cap. 20.* Recabiten obediencia , *Jeremie cap. 35.* Macabeoen eta bereciqui Elezaren lejaltasuna leguearen beguiratceco , *2. Machab. cap. 6. & 7.*

LEHENBICICO LECCIONEA.

Jaincoaren lehenbicico Manamenduaz,

G. *E* Rraçu Jaincoaren lehenbicico Manamendua?

I. Jainco bat dela sinhexiric, hura bera gauça gucien gainetic onhets, adora, eta cerbitça deçagula: edo bercela berfutan: Jainco bat adora eçaçu, halaber maita osfoqui.

G. Cer manatcen du Jaincoac lehenbicico manamendu hortaz?

I. Manatcen darocu hura choilqui bakharra adora deçagula, eta maita deçagula gauça gucien gainetic.

G. Cer da Jaincoaren adoratcea?

I. Jaincoaren adoratcea da, hari gure Jaun Soberanoari beçala çor diogun ohorca ekharcea eta bihurcea.

G. Nola adortatu behar da Jaincoa?

I. Barrenez eta campoz, erran nahi da, arimaz eta gorphutcez.

G. Nola adortacen da Jaincoa barrenez?

I. Bihotz onez bere buruaz Jaincoari sacrificio bat eguinez.

G. Nola adortacen da Jaincoa campoz?

I. i. Bere gorphutça humiltasun handi batean eçarriz, comparacionera, lurtean

ahuspez jarriz, belhaurinco jarriz, burua behera makhurtuz.

2. Gure misterio fainduetan haren ohoratceco Eliçac eguiten dituen ceremonia agueri diren guciez.

G. *Obligatuac gara Jaincoaren adoratcera?*

J. Bai, berac exprefuqui hala manatcen duenaz gueroz, eta hura denaz gueroz gauça gucien Jaun eta Naufi soberanoa.

G. *Noiz behar laiteque bereciqui adoratu Jaincoa?*

J. Goicean jeiqui eta berehala, arraxcan etciteracoan, Igandetan, Bestetan, Eliçan fartcean, &c.

G. *Adoratu behar da Jefu-Christo?*

J. Bai, ceren Jainco baita.

G. *Eguicun adoracionezco acta bat.*

J. Ene Jaincoa, adoratcen çaitut, eta eçagutcen çaitut ene Creatçaillearençat eta ene Jaun soberanoarençat.

P R A T I C A C.

1. **O**Rhoit gaitecin eguiazco adoratçaillec Jaincoa adoratcen dutela ispituz eta eguiazqui.

2. Hitz hauc *Jaincoa adoratcea* erran nahi dutela, nola bethi prest egon behar dugun gauça gucien sacrificatcera Jaincoa-

ren gloriacotz eta haren borondate sainduari obeditceco.

I S T O R I O A C.

PAtriarca çaharren exemplua, ceinaç copetaz lurrean ahuspez jarcen baitciren, Jaincoaren aircinean bere buruac humiliatceco, *Genes. c. 24. v. 26. & 48. Jud. cap. 7. v. 4. & cap. 9. v. 1.* Jesu-Christo gure Jaunac ere orobat eguin çuen Olibetaco Baratcean, *Matth. c. 26. v. 39.* Jaincoa nola Ceruan adoratcen duten, *Apoc. cap. 4. v. 10. c. 5. v. 14. & c. 7. v. 11.*

LEHENBICICO MANAMENDUAREN SEGUIDA.

G. *L* Ebenbicico Manamenduac debeatcen darocu Aingueruac eta Sainduac ohoratcea?

I. Ez, ceren hei ekharcen diotegun ohorac ez baitio bidegaberic eguiten eta ez baitu gutitcen Jaincoari errendatcen dioguna.

G. *Nola ohoratcen dire Sainduac?*

I. Jaincoaren cerbitçariac eta adisquideac beçala.

G. *Adoratu behar dugu Ama Birgina Saindua?*

I. Ez, eztugu nihor adoratu behar Jaincoa bera baiten.

G. Andre dena Maria eztugu ohoratu behar Aingueruac eta Sainduac baino guehiago ?

I. Bai , ceren hura baita Jaincoaren Ama , eta ceren hanc duen hain Saindutasun handia eta miragarria.

G. Birgina Maria Sainduaz lekhora ceindre sainduac guehienic eta bereciqui ohoratu behar ditugunac ?

I. Gure Aingueru Beguiraleac , gure Patroin sainduac , gure herrietaco Patroinac , &c.

G. Hei othoitz eguitea on da , hec bere ararrecotasunaz Jaincoaren aldean lagun gaitzençat ?

I. Bai , on da eta haguitz probetchos hei othoitz eguitea.

G. Certan eman behar dugu bereciqui erakbustera Birgina sainduari eta berce sainduei ekharcen diotegun ohorea ?

I. Hec bere berthutetan imitatuz , eta gure beharretan eta escafietan hequin lagunça galdetuz.

G. Sainduen Erlequiac ere ohora daitezque ?

I. Bai , ceren hec baitire Ispiritu sainduaren templua icatu den gorphutz baten hondar preciatuac.

G. Ohoratu behar tugu lekhu sainduac , nola baitire Eliçac eta hilerriac ?

I. Bai , ceren hec baitire consecratuac cer-
bitçu edo emplegu haguitz saildu bat-
çuetacotz.

G. *Ohora detçaquegu halaber sailduen imagi-
nac ?*

I. Bai , ceren hec seinalatcen eta errepre-
sentatcen baitarozquigute Jaincoaren a-
disquideac.

G. *Ezta Idolatria bat hequin ohoratcea ?*

I. Ez , ceren ez baitire hec ohoratcen hetan
seinalatuac diren sailduac gatic baicen.

G. *Oihotz eguin deçoquegute sailduen imagi-
nei ?*

I. Ez , hori laiteque supersticione bat.

G. *Cergatic jarcon gara bada belhaurinco he-
quin aiticinean ?*

I. Ceren imagina hequin bidez ohoratcen
baititugu hec gogora ekhar arazten da-
rozquiguten sailduac eta hequin herthu-
teac.

G. *Certan eguiten da bekhatu Jaincoari berari
choilqui baicic çor etçajoen adoracionaren
contra ?*

I. Eguiten da hirur guisaz , jaquiteco , ido-
latriaz , errespetu faltaz , eta supersti-
cionez.

G. *Nola eguiten da bekhatu idolatriaz ?*

I. Jaincoari berari baicen çor etçaj en ado-

racionea cembait creaturari bihurtuz.

G. Nola eguiten da bekhatu errespetu faltaz?

I. Jaincoari consecratua dena mespreçatuz sedo profanatur edo sainduqui ez erabiliz.

G. Nola eguiten da bekhatu supersticionez?

I. Eliçac aprobatcen ezdituen halaco cembait hitz fuer tetan , edo obserbacione banotan bere fidancia içanez eta eçarriz.

G. Emaçu horren exemplu bat.

I. Supersticionez bekhatu eguiten dute cembait hitz fuerteren berthutez eritafunetariç fendatu uste dutenec , edo etcheac edo berce cerbait erretçetic guibelatu uste dutenec , edo berce cembait arriscu gaichtoariç hala escapatu uste dutenec.

P R A T I C A C.

1. **S**Ainduei gure othoitçetan bere la-
gunça galdeguiten diotegunean con-
sideratu behar dugu eztirela hec guc gal-
detcen ditugun gracia hequin autorac eta
naufiac ; bainan hec bere arartecotasunaz
gurequin batean guretçat Jaincoari galde-
guiten diozcatela.

2. Considera deçagun sainduen Erlequieç
eta hequin Imaginec borthizqui exor-
tatcen gaituztela hec seguitu dituzten

berthuten seguitcera eta obretan eçarçera.

ISTORIOAC.

SAinduei othoitz eguitea *Apocalip. cap. 1. v. 4.* hequin Erlequien alderateco errespeta, testament çaharrean, *Exodi cap. 13. v. 19.* eta testament berrian *Matth. cap. 23. v. 29.* Erlequien berthutea edo botherea, Elizeas profetaren hechurrac *lib. 4. Regum cap. 13. v. 21.* Jondoni Petriren itçala, *Acta cap. 5. v. 15.* Jondoni Paulo ûqutu çuten mocanesac, *Act. c. 19. v. 12.*

LEHENBICICO MANAMENDUAREN SEGUIDA.

G. *C*Ein da Jaincoaren lehenbicico Manamenduac manatcen darocun bi-garren gauça?

I. Hura da Jaincoa perfetqui maitatcea.

G. *C*er eguin behar da Jaincoa perfetqui maitatceco?

I. Behar da Jaincoa maitatu gauça gucien gainetic.

G. *C*er eguin behar da Jaincoa gauça gucien gainetic maitatceco?

I. *I.* Jaincoa maitatu behar dugu munduco ontasun guciac baino guehiago, gure ahaideac baino, gure adisquideac baino,

eta gure buruac ere baino guehiago.

2. Hari placer eguiteco chedean eguin behar tugu gure accione edo eguindura guciac, eta ihes eguin behar diotegu hura ofensa ahal deçaqueten gauça guciei.

G. Cer chedec guehienec ekharri behar gaitu Jaincoa perfetqui maitatcera?

1. Huna cembait. 1. Jaincoa da berenez ahala maitagarria, hura denaz gueroz ahala perfeta.

2. Hura da gure Aita, hanc eman darocubicia, eta hanc conferbatcen darocu momentu guciez.

3. Egun guciez guri ungui eguiten hari da, eta bethi guri erakhustera emaiten guretçat cein ona den.

4. Hanc cinqui desiratcen du, gu osloqui Dohaxu errendatcea.

G. Jaincoa beçanbat edo guehiago cerbait maite duenac beguiratcen du eta complitcen lebenbico Manamendu hau?

1. Ez, eta hainac eguiten du bekhatu bat haguitz handia.

G. Nola eçagutcen dugu bea Jaincoa maite dugun gauça gucien gainetic?

1. Hala maite dugula eçagutcen dugu dispoçatuac garenean edo chede on bat dugunean haren manamendu gucien beguirat-

ceco cer nahi gošta daquigun, bicia berá gošta behar baliz ere.

G. Noiz eguin behar guinituzque Jaincoaren amodiozco Actac?

I. Goicean eta arraxean, Jaincoaren ofenfatceco tentacione cembait dugunean, eta ahalic maicena.

G. Eguiçu Jaincoaren amodiozco Acta bat.

I. Ene Jaincoa, maite çaitut ene bihotz guciaz gauça gucien gainetic, ceren çu baitçara ahala maitagarria eta ahala perfeta.

G. Cer debeatcen darocu Jaincoaren lehenbico Manamenduac?

I. Debeatcen darocu creaturen ganateco amodio itsu eta soberaniazco gucia.

G. Ezdetçaquegu bada maita creaturac?

*I. Ecin maita detçaquegu, hec Jaincoaren ganat hurbilcen eta ekharcen gaituzte-
nean baicic, eta hetaric urrundu behar gara hec gure salbamenduari trabu edo bidegabe eguiten dioten beçain lafter.*

P R A T I C A C.

i. E Gunean hainitcetán gure bihotcean eguin detçagun Jaincoaren amodiozco Actac, baita lanean hari garenan ere.

2. Mundu huntan ezdeçagun deufetan ere eçar edo deufi estecca gure gogoa eta bihotça, eta baldin gure bihotça cerbait gauçari esteccatua badugu, gauça hartaz pafa gaitecin ahal badeçagu noicean behin bederen, edo ezperen hartaz sacrificio bat Jaincoari ofri deçogun.

ISTORIOAC.

E Mazte bekhatorosa bere amodioaz justificatua, *Luce cap. 7. v. 47.* Jondoni Petriren amodio penitenta, *Joan. cap. 21. v. 15. & seq.* Jondoni Pauloc caritateaz eguiten duen laudorioa, *1. Corinth. cap. 13.*

BI-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren bi-garren Manamenduaz.

G. *E* Rraçu Jaincoaren bi-garren Manamendua.

I. *Arneguric, cinic edo juramenturic banoqui eta premia gabe eztaquigula. Edo bercela bersutan: Juramenturic çuc eztuçu, ez cinic equinen banoqui.*

G. *Jaincoac zer debeatcen du bi-garren Manamendu huntaz?*

I. *Debeatcen du. 1. Juramenturic banoqui edo behar eztencan eguitea. 2. Blasfematcea.*

matcea. 3. Imprecacioneac edo othoitz gaichtoac eguitea gure buruen contra edo gure lagunaren contra.

G. Cer da juramentu eguitea ?

I. Hura da aitcinatcen dagun solafaren lekhucoçat harcea Jaincoa edo cenbait creatura.

G. Cenbat maneraz juramentua eguiten da banoqui edo premiariç gabe eta behar ezten beçala ?

I. Hirur maneraz. 1. Eguiaren contra eta gueçurraren gainean juramentu eguinez.

2. Eguiaren gainean ere necesitateric edo premiariç gabe juramentu eguinez.

3. Cenbait gaizqui eguinen dugula juramentu eguinez.

G. Norbaiti cenbait colpe emanen diocla, edo berce cenbait gaizqui eguinen duela, juramentu eguin duena obligatua da bere juramentuaren complitcera ?

I. Ez, hori laiteque bi-garren bekhatu baten eguitea.

G. Cenbait gauça on eta cilhegui dena eguinen duela juramentu eguin duena obligatua da haren eguitera eta bere juramentuaren complitcera ?

I. Bai, obligatua da, baldin hartaz ni hori bidegaberic eguiten ez badio.

C. Bada demboraric edo okhasioneric juramentu

*eguitea cilhegui denic, eta juramentu eguite-
ra obligatuac ere garenic?*

I. Bai, comparacionera, Jugeac hala manat-
cen duenean, eta orduan eguiten den jura-
mentua eguiaren gainean eguiten denean.

G. *Bercei premiariac gabe juramentu eraguiten
diotenec ezdute bekhatuac eguiten?*

I. Bai, bekhatu eguiten dute.

G. *Cer da Blasfemia?*

I. Hura da injuriazco hitz bat Jaincoaren
contra, edo haren sainduen contra, edo
religionearen contra, eta hori da bekha-
tu handi bat eta crima icigarri bat.

G. *Nor dire manamendu hunen contra bekhatu
eguiten dutenac imprecacioneac eguinez?*

I. Hec dire hasarreturic, edo bercela errai-
ten dutenac, bere buruei edo bercei defi-
ratcen diotela hilcea, edo deabruec era-
maitea, edo igurria, edo deabruaz pose-
ditua icaita, edo ozpinac bolatcea, edo
berce cenbait incuntru gaichtotan hel-
cea, eta bidegabe icaita.

G. *Jaincoac cer manatcen darocu manamendu
huntaz?*

I. Lehenbicicoric: Jaincoaren icen Saindua-
rençat errespetu handi bat icaita.

Bi-garrenecoric: Eguin ditugun botuen
complitea.

G. Cer da botua ?

I. Botua da Jaincoari emaiten diogun promes bat , ceinaz obligatcen baicara cenbait obra onen eguitera Jaincoaren edo cenbait Sainduren ohoretan.

G. Jaincoaren gogaraco gauça bat da botuen eguitea ?

I. Bai , bainan eztire botuac arinqui eguin behar.

G. Bere botuac atchiquitcen eta complitcen ezdituztenec bekhatu ric eguiten dute ?

I. Bai , botuen ez complitcea bekhatu handi bat da.

P R A T I C A C .

1. **B** Aldin badugu ufançaric cenbait juramenturen eguiteco , har deçagun cenbait penitencia hartarat erorcen garen aldi bakhotchcan eguiteco , bide hortaz ufança hura uztea gatic.
2. Corregi gaitecin halaco juramentu batçuetaric , ceinec deusic erran nahi ezdutelaric arren , halere Jaincoaren icena desohoratcen eta profanatcen duten juramentuen eguitea edo iduria baitute.
- 3 Boturic ez eguin , non ezdiogun lehenic gure Cofeforari conseilu galdeguiten, guciz baldin gauça importanta edo handia bada.

I S T O R I O A C.

B Lasfematçaile bat nola içan cen harricatuia. *Levit. cap. 24. v. 10. & seq.* Sennacherib nola punitua. *4. Reg. cap. 19. v. 22. & seq.* Jephtheren juramentu arinquieguina. *Judic. c. 11. v. 30. & seq.* Herodesen juramentu arinquieguina, ceinaren seguidabat içan baitcen Jondoni Joannes Baptistaren heriotcea. *Matth. cap. 14.* Botuen gaincan, Samuelen Ama. *1. Reg. cap. 1. v. 11.*

H I R U R - G A R R E N L E C C I O N E A.

Jaincoaren hirur-garren Manamenduaz.

G. *Ein da Jaincoaren hirur-garren manamendua?*

I. *Igandeac beguira eta santifica detçagula.*

G. *Manamendu huntan cer manatcen çaicu?*

I. *Manatcen çaicu Igandeac sainduqui iragan detçagula.*

G. *Cein cen legue çabarrean faunaren errepausuco eguna Juduec santificatcen çutena guc Igandea santificatcen dugun beçala?*

I. *Hura cen Larunbata, ceren egun hartan Jaincoa errepausatu baitcen mundua creatu çuen ondoan.*

G. *Eliça Ama Sainduac cergatic santificatcen du Igandea?*

I. Ceren hura baita eguna , ceinetan Jesu-
Christo gure Jauna bere phizteaz edo re-
surreccioneaz sarthu içan baita bere erre-
pauçu eternalean.

G. *Cer eguin behar da Igandea sainduqui ira-
gaiteco ?*

I. Lehenbicicoric : Egun hura iragan edo
emplegatu behar da Jaincoaren cerbit-
çuan. Bi-garrenecoric , egun hartan ne-
khaçale lanic ezta eguin behar.

G. *Cer eguin behar da egun hura Jaincoaren
cerbitçuan emplegatceco ?*

I. Meça osso bat entçun behar da egun har-
tan , eta bere faltaz entçun gabe gueldit-
cen denac bekhatu handi bat eguiten du.

G. *Asqui da gorphutcez Meça Sainduan aur-
khitcea ?*

I. Ez , han egon behar da atencione eta de-
bocione handi batequin.

G. *Igandearen santificatceco ez othe da asqui
Meça ichil bat entçutea ?*

I. Ez , ahal beçanbatean causitu behar gara
bertce alde Eliçaco Oficio Dibinoetan,
eta herrico Eliçan eguiten diren prega-
rioetan edo instruccioetan , eta egun
hartan hari behar gara obra onen egui-
ten.

G. *Cer aditcen duçu egun hartan eguin behar*

eztiren nekhaçale lanex ?

V. Aditcen tut bereciqui nekhaçalec bere biciaren irabasteco eguiten ditusten esculanac.

G. *Ceri guehienic ihes eguin behar çajo egun bartan ?*

V. Bekhatuari , eta bekhatu eraguin ahal deçaqueten gauça guciei.

G. *Igandiaz berce alde ezta bertce egunic santificatu behar dugunic ?*

V. Bai , santificatu behar tugu oraino Jesu-Christo gure Jaunaren Bestac , Birgina Sainduaren eta berce sainduen Bestac Eliçça Ama Sainduac manatcen darozquignac.

G. *Nola behar dire santificatu Besta egun hec ?*

V. Igandea santificatcen den beçala.

G. *Nor dire manamendu hunen contra maicenia bekhatu eguiten dutenac ?*

V. Lehenbicicoric : Hec dire Oficio Dibi-noetara eta Eliçaco instruccionetara ibilcen eztirenac.

2. Haurrac eta sehiac harat igorcen ezdituztenac , edo hec hara goaitetic guibelatcen dituztenac.

3. Igandec eta Bestac axeguin harcen eta debochean daramatcitenac.

4. Premiariç gabe , edo premia dutenean

ere Eliçaco aircindarien baimenduric edo
permisioneric gabe lanean haritcen dire-
nac edo berce norbait lanean hari arazten
dutenac.

P R A T I C A C.

1. **A** Halic maicena Igandetan eta Beste-
tan ibil gaitecin gure herrico Meça
Nausira pregarioetara, eta Bezperetara.
2. Bat bedera hari bedi cenbait liburu de-
bocionezcoren iracurtcen, edo Catichi-
maren irakhaften bere hurrei eta sehiei,
edo bere anajei eta arrebei edo aizpei.
3. Ez ibil ofstatuetara Igandetan eta Bestetan.

I S T O R I O A C.

J Udu bat nola içatu cen harricatua ceren
Larunbat batez hari içan cen egur bilt-
cen. *Num. c. 15. v. 32. & seq.* Judu batçuen
Istoriaa, ceinec utci baicituzten bere buruac
hilcera, Larunbata hautsi nahi gabez. 1.
Machab. c. 2. v. 33. & seq. Ikhus çaçu cer
den errana Eliça Ama Sainduaren lehenbi-
cico eta bi-garren manamenduen gainean.

L A U R - G A R R E N L E C C I O N E A.

Jaincoaren laur - garren Manamenduaz.

6. **E** Rraçi Jaincoaren laur-garren mana-
mendua.

- Y.** Gueure burasoac , eta aitecineco çaharrae ohora detçagula : *edo bersutan* : Aita eta Ama ohora çatçu bici çaitecin lucequi.
- G.** *Manamendu hunc cer manatcen darocu ?*
- Y.** Manatcen darocu , 1. Gure Aitari eta Amari errespetu ekhar deçotegula. 2. hec maita detçagula. 3. Burasoac obedi detçagula. 4. Hec bere beharretan lagun detçagula.
- G.** *Cein dire huts eguiten dutenac eguinbide horietaric lehenbicicoan , ceina baita gure Aitari eta Amari errespetu ekharcea ?*
- Y.** Hec dire burasoac mespreçatcen dituztenac , hei trufac edo burlac eguiten diozcatenac , edo hequin narrioac edo hutsac falhatcen dituztenac.
- G.** *Cein dire huts eguiten dutenac bi-garren eguinbidean , ceina baita Burasoac maitatcea ?*
- Y.** Hec dire burasoac higuïncen dituztenac , hequin ecin bici daitezquenac , hequin heriotcea desiratcen dutenac.
- G.** *Nor dire huts eguiten dutenac hirur-garren eguinbidean , ceina baita hei obeditcea ?*
- Y.** Hec dire. 1. Burasoec manatcen diotena eguiten ezdutenac , edo gogo gaichtoz eta arrancurac eguinez baicic eguiten ezdutenac.

2. Despitez edo hiziz cembait oficio hart-
cen dutenac edo ezcontcen direnac bu-
rafoen baimena edo consentimendua ga-
be, edo hequin testamentean ordenatua
dena eguiten ezdutenac.

*G. Cein dire buts eguiten dutenac laur-garren
eguinbidean, ceina baita hec bere behar-
retan laguntcea?*

*I. Hec dire. 1. Burasoac bere gabetan edo
pobrecian eta çahartcean ungui lagundu
gabe uzten edo abandonatcen dituzte-
nac. 2. Hei emaiten dioten laguncez er-
reportchu edo liscar eguioten diotenac.
3. Burasoëi bere ontasuna ebasten dio-
tenac. 4. Burasoac hil direnean hequin-
çat othoitçac eraguiten ezdituztenac.*

*G. Manamendu hunc ez tarocu mandcen gure
burasoac baicic nihor ohoratcea?*

*I. Bai, ohoratu behar dire halaber Aita-
guiharreba, eta Ama-guiharrebac, Tu-
turrac, Oflabac, Icebac, eta bertce
Ahaideac hequin adinaren eta autorita-
tearen eredura.*

LAUR-GARREN MANAMENDUAREN SEGUIDA.

G. N Or behar dugu oraino ohoratu?

I. Ohoratu behar tugu gure Aiecin-

dari guciac , hala dire gure Aita-Sain-
dua , gure Jaun Aphezpicua , gure Erro-
tora , Erregue , cargudunac , gure Nau-
fiac , &c.

G. Cer dakharque oraino manamendu hunec?

*I. Huntan farthuac dire burasoen eguinbi-
deac bere umen alderat , eta Nausienac
eta etheco Andrenac bere sehien eta be-
re menecoen alderat.*

*G. Cein dire Aiten eta Amen eguinbideac bere
umen alderat ?*

*I. Badire laur. 1. hec haztea ; 2. Hec inf-
truitcea edo jaquin behar dituztenac
ikhas araztea: 3. Hec corregitcea gaizqui-
ric eguiten dutenean: Eta 4. Hei exem-
plu ona emaita.*

*G. Cein dire sehien eguinbide principalac bere
Nausien eta etheco Andren alderatecotz?*

*I. Obligatuac dire sehñac hequin errespe-
tatcera eta obeditcera.*

G. Certara dire oraino obligatuac ?

*I. Lehenbicicoric , hequin ontasunaren be-
guiratcera eta conserbatcera berea balute
beçala. Bigarrenecoric , ethean aditcen
edo ikhusten dituztenac behinere ez er-
raitera.*

*G. Cein dire Nausien eta etheco Andren eguin-
bide principalac bere sehien alderat ?*

7. Lehenbicicoric: çor diote bere soldata.
Bi-garrenecoric, corregitu behar tuzte,
eta exemplu ona eman behar diote.

G. *Cembat maneraz Nausiec eta etcheco Andrec
bekbatu eguiten dute bere sehien alderateco
eguinbidetan?*

7. Laur maneraz. 1. Hec Catichimara ibil
arazteco artha ez içanez, eta hec Sacra-
menduetara hurbil araci gabez.

2. Igandetan eta Bestetan hec trabaila ara-
ciz egun saildu hetan cilhegui eztiren
lanetan.

3. Hec bere eritasunetan abandonatuz edo
ez lagunduz.

4. Hei bere soldatac gueldituz.

G. *Manamendu huntan cergatic berretcen dire
hitz hauc, Bici çaitecin lucequi?*

7. Ceren manamendu hau ungui beguirat-
cen dutenei Jaincoac emaiten baitiote
mundu huntan bicitce luce bat, baldin
conbeni bada, eta bethico bicitce doha-
xu bat bertce munduan.

G. *Manamendu hau beguiratcen ezduten haur-
rac nola içaiten dire punituac?*

7. Bere gainerat eror arazten dute bere
burafoen madaricinoa, ceinari baitarrajo
ordinariozqui Jaincoaren madaricinoa.

P R A T I C A C H A U R R E N Ç A T.

1. **H** Aurrec orhoitu behar dute bere Airac eta Amac Jaincoaren plaza atchiquitcen diotela mundu huntan.
2. Pacienciarequin jasan eta sofritu behar tuzte hequin narrioac, hequin umoreac, bai oraino hequin tratamendu gaichtoac ere.
3. Behar dute egon hequin obedienciaren azpian, Jesu-Christo san Josephen eta bere Ama Birgina sainduaren obedienciaren azpian cegoen beçala.

I S T O R I O A C.

I Saac batec nola obeditu çuen bere Aita. *Genes. c. 22. v. 3. & seq.* Jesu-Christoc nola obeditcen cituen bere burasoac. *Luce c. 2. v. 51.* Nola punitua içan cen Abfalom bere Aita David obeditu faltaz. *2. Reg. cap. 18.* Jaincoaren madaricinoa haur gaichtoen contra. *Denter. 21. v. 18. & seq. prov. 30. v. 17.* Heli no la içan cen punitua ceren bere hurrei sobera barkhatcen cioten. *1. Reg. c. 3. v. 11. & seq.* Tobias gaztea nola içan cen sainduqui hacia eta alchatua. *Tob. c. 4. & 14.*

P R A T I C A C S e h i e n ç a t.

1. **B** Ere Naufiac amodioz eta gogo onez cerbitçatcea, eta hec obeditcea Jesu-

Christo bere beçala.

2. Schiei etçajote behinere ahantci behar ; deusic ecin eman deçaquetela , ez amoina pobrei ere , bere Nausien permifionea gabe.
3. Ihes eguin behar diote jocoari , ceinac maiz ebats arazten baitiote bere Nausien ontasuna jocoan haritceco.

I S T O R I O A C .

E Liezer Abrahamen alderat. *Gen. c. 24.*
 eta Joseph Putipharren alderat. *c. 39.*
 dire fehi onec seguitu eta imitatu behar dituztenac.

P R A T I C A C Nausiençat.

1. **N** Ausiec considera beçate bere sehiez eta bereciqui hequin salbamenduaz artharic ezdutenac , Infidelac edo Paganoac baino gaichtoago direla.
2. Eztire behinere tratatu behar sehiac gogorqui eta garratzqui , ez eta mepreçiorequin , bainan bai emetasun eta caritate handirequin.
3. Etçaizcote sehiei jasan araci behar gauça galduac , baldin hequin faltaz galdu ezbadire.

I S T O R I O A C .

C Enteneroac nolaco caritatea içan çuen bere fehi eri batençat. *Matth.*

8. v. 5. & seq. Jondoni Pauloc Onesimo deitzen cen Philemonen cerbitçariaren faboretan eguin çuen gomendioac erakhuf-tera emaiten du , on eta eme içan behar dela sehiençat hec eguiten dituzten hutsetan etc. *Ep. ad Philem. v. 10. & seq.*

BORTZ-GARREN LECCIONE A.

Jaincoaren bortz-garren Manamenduaz.

G. *C* Ein da Jaincoaren bortz-garren manamendua ?

J. Nihor hil , ez desira ezteçagula ; edo bersutan : Nihor obraz hilen eztuçu , ez borondatez gaichtoqui.

G. *C*er debeatcen darocu manamendu hunc ?

J. Debeatcen darocu guere autoritatez edo botherez gueure lagunaren biciari aspercea.

G. *C*enbat bicitce suerte dira gure laguna baitan aspertu gabe utci behar direnac ?

J. Badire hirur : Bicitce naturala , hura da gorphutceco bicia , bicitce ispirituala , hura da arimaco faindutasuna , eta bicitce cibila , ceina baita fama ona.

G. *N*ola ofensa deçaquegu edo bidegabe eguin deçoquegu gure lagunari bere bici naturalean ?

J. Hirur maneraz. 1. Gogoz , hura higuin-

duz , edo hari cenbait gaizqui deside-
ratuz.

2. Hitcez , ahapaldi gaichtoac edo inju-
rioac hari erranez.

3. Obraz edo accionez , hari colpe ema-
nez , edo hura hilez edo hil araciz.

*G. Ahapaldi gaichtoac edo injurioac bere la-
gunari erran diozcana , edo hari colpe cen-
bait eman dioena certara da obligatua ?*

*I. Obligatua da erreparatcera , ahal bade-
ça , hari eguin dioen injurioa , eta han-
dic ethorri çajoen bidegabea.*

*G. Nola ofensa deçaquegu gure laguna bere
bici in spiritualean ?*

*I. Hari conseilu gaichtoz , edo exemplu
gaichtoz Jaincoaren ofensatceco bide
emanetz , eta hori deitzen da escandala.*

*G. Cer eguin behar du bere lagunari conseilus
gaichto cenbait eman dioenac ?*

*I. Berehala hartaric haina guibelatu be-
hardu.*

*G. Nola ofensatcen dugu gure laguna bere
bicitce cibilean ?*

*I. Haren ohoreari edo famari bidegabe
egunez.*

*G. Cenbat maneraz bidegabe eguiten çajo la-
gunari bere faman edo ohorean ?*

I. Bi-maneraz. 1. Erranez harc eguin due-

la gaizqui bat, hanc eguin eztuena, eta hori deitzen da *calumnia*.

2. Bertcei erranez eta eçagut araciz lagunac eguin duen gaizquia, oraino gordea edo ichil cegoena gendec eçagutu gabea, eta hori deitzen da *Medisencia*.

G. Calumnia ede medisencia cenbait erran duena certara da obligatua?

I. Obligatua da ahal beçanbatean erreparatcera bere lagunaren chore eta fama çaurthu duena baita baldin behar balu ere hartaracotçat aithortu hanc erran dituenac eztirela hala.

G. Lagunaren bufsac publicoac direnean eta eçagutuac, cilhegui da betaz gaizqui minçatcea?

I. Ez, hala minçatcea caritatearen contra da.

G. Cilhegui da medisenciaren aditcea, eta hartan axeguin barcea?

I. Ez, ecen maiz aditçaileac eguiten du, hala minço denac eguiten duen bekhatu bera.

P R A T I C A C.

1. **B** Aldin norbaitequi liscartu bagara baque gaitecin harequin, eta gaizquiric eguin edo injurioric erran diogunean, barkhamendu edo escusa galde deçogun egun hura akhabatu gabe.

2. Etçaigoan,

2. Etsaigoan, herran, edo haucitan bici direnen baquetcen eguin ahala eguin deçagun.
3. Medifenciac guibela detçagun ahal deçaguncan, noren ere contra bertceac minço baitire, gu minça gaitecin haren alde; hala gaizqui minço direnac abifa detçagun bekhatu eguiten dutela.

ISTORIOAC.

CAin lehenbicico guicon hilçailca nola içan cen punitua. *Genes. 4. v. 10. & seq.* Jeroboam nola punitua, ceren escandala eman cioten Israelitei. *3. Reg. 14. v. 9. & seq.* Estherren Istoria, eta cein heriotce dohacabeaz hil cen Aman, ceinac gal araci nahi içan baitcituen Israelitac. *Esther cap. 7.*

SEI-GARREN LECCIONE A.

Jaincoaren sei-garren eta bederatci-garren Manamenduez.

G. ERratçu Jaincoaren sei-garren manamendua eta bederatci-garrena.

I. Haraguzco obraric ezconçaz campoan gogoz ez obraz eztaquigula; edo bersutan: Paillardica eguinen eztuçu obraz ez gogoz likhitsqui.

9. Berçeren Senharric edo Emazteric defira ezdeçagula, edo bersutan: Berçeren esposito eztuçu defiratuco liçunqui.

G. *Cer debeatcen dute bi manamendu hauc?*

I. Debeatcen tuzte lohiqueriaco bekhatu guciac, eta hartara daronfaten gauçac, edo hei okhacione emaiten diotenac.

G. *Cenbat guisaz eguiten da bekhatu manamendu hauquin bien contra?*

I. Hirur guisaz, jaquiteco da, gogoz, hitceç, eta obraz edo accionez.

G. *Cein dire gogoz bekhatu eguiten dutenac?*

I. Hec dira gogoeta liçunac, edo defircunde edo guticia gaichtoac bere nahitara gogoan atchiquitcen dituztenac.

G. *Cein dire hitceç bekhatu eguiten dutenac?*

I. Hec dira hitz ahalquegabeac, liçunac, eta bi sensutacoac erraiten dituztenac.

G. *Cein dire accionez edo obraz bekhatu eguiten dutenac?*

I. Hec dira behatce, edo uquitce, edo bertce cenbait accione liçun eta defonheft bere gainean edo bertce norbaiten gainean eguiten dutenac.

G. *Cer eguin behar da bekhatu huntarateco tentacioneac garaitceco?*

I. Berehala khendu behar dire hartarateco lehenbicico gogoetac, Jaincoari othoitce-

tan jarri , eta okhastionei ihes eguin.

G. *Cein dire okhastioneac , bekhatu hau gues-
hienic edo maicenic eraguiten dutenac ?*

I. Hec dira sei. 1. Edanean eta janean egui-
ten den soberania.

2. Ahalquegabien edo libertinen hantatcea.

3. Romanac eta liburu gaichtoac iracurcea.

4. Balac , Dançac , Comediac , biluzqui
edo modestia gabe bestitua ibilcea.

5. Erretaula defonhestac.

6. Guizonquiec emaztequiequin, eta emaz-
tequiec guizonquiequin dituzten adisqui-
detafun familiarac edo sobera libroac.

G. *Cein dire lohiqueriaren seguida icigarriac
eta maicenic guerthatcen direnac ?*

I. Hanc ahantz arazten darocu gure salba-
mendua, itsutcen du ispiritua, eta bihotça
gogortcen du.

G. *Cein dire bekhatu eta bicio hain biguin-
garri baten contraco erremedioac ?*

I. Lehena da , bere sensuen eta bereciqui be-
guien eta ahoaren mortificatcea.

2. Penitenciaco eta Gorphutz-Sainduco Sa-
cramenduac maiz errecibitcea.

3. Lanean haritcea , eta behinere alferric ez
egoitcea.

P R A T I C A C.

1. **T** Entacionearen denboran gogoan atchiqui behar dugu biciqui Ifernua, bekhatua eguin beçain laster harat egotciac içan behar baguine beçala.
2. Adisquideta funa hauts deçagun bici gaichtoa daramaten adisquidequin, eta modestiaren contraco solafac erraiten dituztenequin.
3. Eguin edo pratica detçagun cenbait mortificacione gure Cofeforaren conseiluaren arabera.

I S T O R I O A C.

L Ohiqueria gatic nola ethorri cen Mundura uholdca. *Gen. c. 6.* Bekhatu hori bera gatic içan ciren fundituac Sodomaco Hiria eta Gomorracoa. *c. 19.* Josephec bere capa utciric ihes eguinez irakhasten darocu tentacionean cer eguin behar dugun. *cap. 39. v. 12. & seq.* Dinaren Istorioac erakhustera emaiten du, cenbat artharequin ihes eguin behar çajoten okhationei. *cap. 34.*

SEI - GARREN ETA BEDERATCI - GARREN

Manamenduen seguida.

G. C Ein da sei-garren manamenduac eta bederatci-garrenac guehienic manatcen da-

rocuten berthutea ?

I. Hura da Castitatea.

G. Cer da Castitatea ?

I. Castitatea da berthute bat axeguin desonhest eta liçunetarie urrunen gaituena.

G. Guiristino guciac obligatuac dire axeguin desonhest eta liçun gucién higuñcera ?

I. Bai, ceren guciac baitire Jesu-Christoren miembroac, eta Ispiritu Sainduaren Templuac.

G. Cenbat castitate suerte dire ?

I. Badire hirur: Birginen castitatea, Alhargunen castitatea, eta presuna esconduen castitatea.

G. Cer da Birginen castitatea ?

I. Hura da bicitcea garbitasun oso batean, eta gabetua egonez edo parteric batere hartcen eztela haraguzco defircundetan eta axeguietan, ez eta ezcontça legitimo batenetan ere.

G. Cer da Alhargunen castitatea ?

I. Hura da continencia perfet baten beguiratcea, erran nahi da, haraguzco axeguietan gogoz, hitcez, edo obraz parteric hartu gabe egoitea bici deinocodenbora gucian, edo bederen bere alhargunçaco denboran.

G. Cer da presuna esconduen castitatea ?

7. Batac berceari ezconçaco fedea lejalqui beguiratcea, eta ezconçaren faindutasunaren contraco gauça gucietaric bere burua goardatcea.

G. *Cer da castitatearen berthutearençat guchienic contrario den gauça?*

J. Hura da bicitce guria, eta intemperancia.

G. *Cer da bicitce guria?*

J. Hura da gure sensuei guchienic axeguin eguin ahal deçoqueten gaucen bilha ibilcea, eta bethi hetaz cerbitçatcea edo hetan ufatcea.

G. *Bicitce guria gaizqui handia da?*

J. Bai, hura da bekhatuaren ufançazco edo habitudaco estatu bat.

G. *Cer da intemperancia?*

J. Hura da, edanean eta janean, eta bereciqui arno edatean eguiten den sobe-
rania gucia.

P R A T I C A C.

1. **B** Irginac orhoitu behar dire, lohi-
queriaren haice den chumenac no-
thatcen duela birginatafunaren distia-
dura, hatsac miraila nothatcen duen be-
çala.

2. Jaincoac bihotz garbi batean hartcen duen placerac, eta birginatafunac ardiets

arazten darocun Aingueruzco estatuaç,
maitaraci eta befarcaraci behar diote
bicitce bat hain faindua eta hain dohaxua
hartarat deithuac direla eçagutcen du-
ten guciei.

3. Presuna ezconduac orhoitu behar dute
ezconçaco castitateac emaiten diozca-
tela mugarriac edo chedeac concupif-
senciari eta passionari.

ISTORIOAC.

Birginençat, Josephen Istoria. *Gen.*
c. 39. eta Jondoni Joannesec Birgi-
nez dioena. *Apocal. c. 14.* hec direla can-
tico berria cantatcen dutenac Bildotsaren
tronuaren oinean, eta hari jarraiQuitcen
çaizconac dohan lekhu gucietara. Alhar-
gunençat, Judithen exemplua. *Judith. c. 8.*
v. 4. & seq. Anna Profetesarena *Luce 2.*
v. 37. Presuna ezconduençat Suzannaren
exemplua. *Dan. c. 13.*

ÇAZPI - GARREN LECCIONEAC.

Jaincoaren çazpi - garren manamenduaz,
eta hamar-garrenaz.

G. *E*Rratçu Jaincoaren çazpi-garren mana-
mendua eta hamar-garrena.

I. 7. Deus ebats, edo bercerena iduc ez-

teçagula. *Edo bersutan.* Bercerena ebat-
fico eztuçu , ez goardatuco injustuqui-
a. Lagunaren ontasunari gaizqui guticia
ezgaquizcola. *Edo bersutan.* Guticia içanem
eztuçu berceren onaren gaizqui.

*G. Jaincoac cer debeatcen darocu manamen-
du hautaz ?*

*I. Çazpi-garren manamenduaz debeat-
cen darocu lagunaren ontasuna injustu-
qui harcea , eta hamar - garrenaz debeat-
catcen darocu hartaco guticia içaitea ere.*

G. Cer debeatcen du oraino ?

*I. Debeatcen du oraino lagunaren onta-
suna iduquitcea harc nahi gaberico , eta
hari bidegaberico batere eguitea.*

*G. Cenbat maneraz hartcen da maicenic bert-
ceren ontasuna ?*

*I. Bortz manera diferentez. Lehena da ,
bercerena bortchaz hartuz , ohoinec
eguiten duten beçala.*

*2. Fineciaz hartuz , sehiec , etchetiarrec
edo bertce ichilic ebasten dutenec egui-
t n duten beçala.*

*3. Maleciaz edo tromperiaz hartuz , falcen
dituzten marchandisetan trompatcen eta
enganatcen dutenec eguiten duten beçala.*

*4. Bercerenaz jabetuz , hausi makhurrac ,
edo çucen contraco compensacioneac*

bata bercearençat eguiten dituzteneç beçala.

5. Prestamu cilheguì eztirenez , usurarioec edo lucurariec eguiten duten beçala.

G. *Cenbat maneraz atchic daiteque injustuquò edo çucen contra bertceren ontasuna ?*

1. Atchiquitcen da bertcerena bereciqui laur guifatara. Lehena da, hartu duguna ez bihurcea.

2. Da , çor eguinac ez pagatcea.

3. Da , languilei edo fehiei bere faria ez emaittea.

4. Da, çorçajotenei Detchuma ez pagatcea.

G. *Exta bertce manerariec bertceren ontasunaren atchiquitceco ?*

1. Bai , badire bertce hirur manera : Lehena da , fidatu darocuten depositoa edo ontasun alchatcerat emana ez bihurcea.

2. Da , gure carguaren azpian egon diren ontasunez contu ez errendatcea.

3. Da, causitu ditugun gaucen jabearen eçagutceco eta bilhatceco gure eguin ahalac ez ungui eguitea.

GAUCA BERAREN SEGUIDA.

G. *Cenbat maneraz eguin deçoquegu bidegabe gure lagunari bere ontasunetan ?*

1. Laur maneraz : Lehena da , haren cenbait

gauça defegunez edo hautfiz edo urratuz.

2. Hari bidegabe eguiteco conseilu bertceri emanaz.

3. Hec hartan lagunduz, edo ohoin estalqui baliatuz.

4. Da, bertcei bidegabe eguiten diotenac hartaric ez guibelatuz hartaco autoritatea edo botherea dutenec, edo hartaco cargua dutenec, sehiec duzen beçala.

G. Asqui da cofesatcean erraita berceren ontasuna hartu dugula, edo atchiquitcen dugula?

I. Ez, ahalic lasterrena bihurtu behar da bercerena, eta eguin edo eraguin den bidegabea erreparatu behar da ahal bada-gui, eta ecin deçaquenac behar du içan bihurceco gogo eta chede cin eta eguiaz-co bat.

G. Bertceren ontasunaz probetchatu extirenac, eta choilqui bercei eguin çajen bidegabean conseilu edo lagunça baicic eman ez dutenac obligatuac dire errestitucione eguitera eta bidegabe haren erreparatcera?

I. Bai, asqui da nolazbait bidegabe eguitea, obligatuac içaiteco berec eguin duten edo berceri eraguin dioten bidegabe guciaren erreparatcera eta haren balioaren bihurcera, hartaz probetchatu direnec berec eguiten ezbadute.

G. *Asqui da bihurcea hartu dugun ontasuna edo injustuqui eta gucea contra iduqui duguna?*

I. Ez, erreparatu behar dugu bertee alde guc eguin edo eraguin dugun bidegabe gucia; comparacionera, oficiale bati bere oficioco tresnac ebatzi diofcanac, oficiale hari bihurtu behar dio tresna hequin faltaz huts eraguin dioen irabacia.

G. *Errestitucionearen eguiteco edo bercerenaren bihurceco obligacionea herfia da eta hagnitz handia?*

I. Bai, hain herfia da non bihurceco gogo on bat eta chede eguiazco bat ezduena, ecin iñan baitaiteque salbatua, eta ecin errecibi baitegaque absolucioneric.

G. *Nori behar gajo eguin errestitucionea edo bercerena bihurtu?*

I. Bidegabe eguin gajoenari, edo hura hil bada haren ondoco primoei, edo pobrei baldin primoac ecin causi badaitezque ungui bilhatu diren ondoan.

G. *Noiz behar da bercerena bihurtu?*

I. Ahalic lasterrena.

G. *Cazpi-garren manamenduaren complitceco asqui da berceren ontasuna ez harcea?*

I. Ez, bat bederac eman behar diote oraino bere ontasunetic pobrei bere indarren arabera.

G. Hamar-garren manamenduat eztu debecatzen bertceren ontasunaren guticia baicic.

I. Bai, debecatzen du halaber bat bederac bere ontasunençat duen amodio itsua eta soberaniazcoa.

P R A T I C A C.

1. **E** Zdeçagun behinere nihon deusic har, ez gure burasoen etchetan ere hequin permisionea edo baimena gabe, jateco gauçaric baicic ezbaliz ere.
2. Ezdeçagun eguin ohoinça chumeric ere, ceren hetaric heldu baitire ohoinça handiac.
3. Hartu ditugun gaucen bihurceco içaiten dugun penac guibelatu behar gaitu deus harcetic.

I S T O R I O A C.

A Chan nola içan cen harricatua ceren ebatfi çuen. *Josue c. 7. v. 19. & seq.* Judasen exempluac ohoiça higuin araci behar du. *Joan. 12. v. 6.* Tobias guizon fainduac berceren ontasunaren içaiteco nolaco beldurra çuen. *Tob. 2. v. 21.* Achab guizon gaichtoa alferric humiliatcen da, eztu ardiesten barkhamendua, eta heriotceaz punitua içaitca da, ceren eztuen bihurcen

Nabothi eramán cioen mahastia. 3. *Reg.* 21.
 & 22. Zachée prest dago lauretan hainberce
 bihurcera, baldin nihori bidegaberíc eguin
 badio. *Luc* 19. v. 8.

CORCI-GARREN LECCIONE A.

Jaincoaren çortci-garren Manamenduaz.

G. *C* Ein da Jaincoaren çortci-garren mana-
 mendua ?

I. Lekhucotasun falsoric, eta gueçurric er-
 ran ezteçagula. *Edo bersutan.* Lkehucota-
 funic eztuçu, ez hitça erranen falsoqui.

G. *Cer debeatcen du manamendu hunec ?*

I. Debeatcen tu bereciqui hirur gauça :
 1. Gueçurra. 2. Lekhucotasun falsoa.
 3. Jujamendu arina edo temerarioa.

G. *Cer da Gueçurra erraitea ?*

I. Hura da gogoan duenaren contra minçat-
 cea, erran nahi da, eçagutcen duen eguia-
 ren contra minçatcea trompatceco edo
 enganatceco chedearquin.

G. *Eguiaren contra minçatcen denac uestez biz-
 quitartean eguia erraiten duen, gueçurra er-
 raiten du ?*

I. Ez hala eztena edo falsaqueria bat errai-
 ten du, bainan eztu gueçurra erraiten.

G. *Bada denboraric edo okhasioneric gueçurra*

erraiten cilhegui denic ?

I. Ez , gueçurraren erraiten ezta behinere cilhegui.

G. Ordean gueçurra jostatcea gatic edo axeguin harcean gatic erraiten duenac bekhatu eguiten du ?

I. Bai, orduan ere bethi bekhatu eguiten du.

G. Ezda bederen cilhegui gueçur bat erraiten bere lagunari cerbitçus eguiteco ?

I. Ez , baldin hari bicia falbatceco erraiten baliz ere.

G. Cer da Lekhucotasun falsoa ?

I. Hura da justiciara lekhuco deithua denan , han eguia ez erraiten , edo han eguiaren contra minçatcea.

G. Ezta manamendu hunen contra bekhatu eguiten bat bederac berac lekhucotasun falsoa erranezbaicen ?

I. Bai, bekhatu eguiten da oraino laur manneraz. 1. Da, bertcei lekhucotasun falsoa erran araciz.

2. Contratu falsoac , edo titulu falsoac eguinez.

3. Gaizqui bat edo crima bat faltaric ez-tuen innocent baten gain emanaz.

4. Accusatua den bati bere defendatceco bide justuac eta çucenac khenduz.

G. Lekhucotasun falsoa nola erran arazten

çajotei è:veccò ?

1. Lehenbivicoric : eguiaren alde mingarce-
tic hec guibelatuz.

2. Eguiaren contra hec mingaraztera ense-
juac eguinez.

G. *Lekhucotasun falsoa erron duene cercara
da obligatua ?*

1. Obligatua da haren lekhucotasun fal-
soac lagunari eguin dioen bidegabe gu-
ciaren erreparatcera.

G. *Cer da jujamendu arina edo temerarioa ?*

1. Hura da bere lagunaz funfic asqui ga-
be gaizqui jujatcea.

G. *Nor dire jujamendu arinac eguiten dituz-
tenac ?*

1. Hec dire , lehenbivicoric , lagunaren ac-
cioneac alde gaichtora hartcen dituztenac.

2. Bere lagunac aparancia edo iduri falsoen
gainean condenatcen dituztenac.

3. Bere lagunac chede edo intencione gaich-
toac dituela frogaric asqui gabe dago-
catenac , edo uste dutenac,

P R A T I C A C.

1. **N**Ola mihia baita ecin erran daite-
quen beçanbat bekhaturen ithur-
ria , ezdaiteque secular arthia sobra har
ungui mingatceco.

2. Bere burasoen eta Naufien liscarrac eta cehatceac edo punicioneac lehenago sofritu behar dire, bere buruaren escusatceco gueçur bat erranen den baino.
3. Ez beça nihorc secular erran disimulazco edo equibocazco hitcic nori ere mintço baitçajo, hequin trompatceco.

I S T O R I O A C.

L Ekhucotafun falsoa Naboten contra errana. *3. Reg. 22. v. 8. & seq.* Bi çaharrec Susannaren contra errana. *Dan. 13. v. 27. & seq.* Ananiasen eta Saphiraren gueçurra, eta hequin punicionea. *Act. 5. v. 1. & seq.*

B E D E R A T C I - G A R R E N L E C C I O N E A.

Eliça Ama Sainduaren Manamenduez.

G. S Albatua içaiteco asqui da Jaincoaren manamenduen beguiratcea?

I. Ez, behar dire bertce alde beguiratu Eliça Ama Sainduaren manamenduc, ceren Jesu-Christo gure Jaunac manatu baitarocu hari obedi deçogula.

G. Cenbat dire Eliça Ama Sainduaren manamenduc?

I. Badire sei.

G. Erratçu

I. i. Igan-

1. Iganderan eta Bestetan Meça osoa entçun detçagula.
2. Manamenduzco Bestac beguira eta fantifica detçagula.
3. Gure bekhatu guciac urthean behin bederen cofesa detçagula.
4. Bazcoz bederen Gorphutz Saindua humilqui errecibi detçagula.
5. Garthac , Bigiliac , eta Gariçuma osloqui barur detçagula.
6. Orcilaretan eta larunbatetan haraguiric jan ezdeçagula.

EDO BERCELA BERSUTAN

Eliça Amã Sainduaren Manamenduac diric hauc.

1. **M**Eça Saindua entçun eçaçu.
Besta , Iganderan debotqui.
2. Eta Bestac beguira çatçu manamenduzcoac saïnduqui.
3. Bekhatuac cofesa çatçu urthean behin osloqui.
4. Gorphutz Saindua errecibi çaçü Bazcoz bedere humilqui.
5. Gartha , Bigiliac barur çatçu Gariçuma ere osloqui.
6. Orcilarean janen eztuçu ez Larunbatean haragui.

G. *Eliça Ama Sainduac badu bothereric seà hautaz bertce manamenduric eguiteco ?*

I. Bai , Jesu-Christo gure Jaunac eman dio bothere hura , eta manatcen darocu Eliça obedi deçagula hura bera beçala.

G. *Cer aditcen duçu Eliçac eguin ahal detçaquen manamenduez ?*

I. Aditcen tut Arçain buruçaguien arthac eta ordenançac Jaincoaren cerbitçuco eta Guiristinoen guidatceco arimaco eguinbidetan.

G. *Cein dire Arçain buruçagui hec ?*

I. Hec dire gure Aita-Saindua , eta Jaun Aphezpicuac.

G. *Cergatic gara obligatuac hec eguiten dituzten leguei eta ordenancei obeditcera ?*

I. Lehenbicicoric , ceren Arçain buruçaguien autoritatea Jesu-Christoren bera-
ren autoritatea baita.

2. Ceren , nola Ispiritu Sainduac hec eçarri baititu gure guidatceco eta gobernateco , hec baitute bothere leguen eta ordenancen eguiteco.

G. *Cer penaren azpian gara obligatuac hequin legueac beguiratcera ?*

I. Hequin beguiratcera obligatuac gara bekhasu mortalen penaren azpian materia importanta denean.

G. Nola behatu behar çajote legue hec materia importantean beguiratcen ezdituztenei?

I. Pagonei eta Publicanoeci beçala.

Praticac eta Istorioac lehenbicico parteco hamahirur-garren Leccionean beçala dire. pag. 58.

HAMAR-GARREN LECCIONEA.

Eliçaren lehenbicico Manamenduaz eta bi-garrenaz.

G. C Ertara obligatcen gaitu Eliça Ama Sainduaren lehenbicico manamenduac?

I. Obligatcen gaitu Meça Saindua ofloa eta debotqui ençutera Igandetan eta Bestetan.

G. Eliça Ama Sainduac cergatic nahi du Meça entçun deçagun Igandetan eta Bestetan?

I. Ceren hura baita guiristinotz funeco accioneric sainduena, eta Jaincoa guehienic ohoratcen duena.

G. Cein Meça behar da bereciqui entçun?

I. Herrico Meça Nausia eguin ahal beçanbatean.

G. Cein dire hartaco exemplua emaitera guehienic obligatuac?

I. Familietaco buruçaguiac, cargu-dunac, eta berce presuna publicoac.

G. Certara obligatcen gaitu Eliçaren bi-garren

manamenduas ?

*V. Obligatcen gaitu manamenduzco Besten
sainduqui iragaitera eta pasatcera.*

G. Nola iragan behar dire Besta e sainduqui ?

*I. Egun hetan nekhaçale lanic ezta eguin
behar , eta egun hec emplegatu edo ira-
gan behar dire Jaincoaren cerbitçuan.
Ikhus çaçü hirur-garren Leccionea Jaincoa-
ren hirur-garren manamenduaren gainean.
pag. 116.*

*G. Cein dire Eliçac beguiratcen dituen Besta-
ric phuruenac ?*

*I. Jesu-Christoren Misterioen ohoratceco
ordenatuac direnac ; hala dire Eguberri ,
Trufania , Bazco , Mendecoste , &c.*

*G. Cergatic Eliçac Besta atchiquitcen ditu Je-
su-Christo gure Jaunaren misterioen egunac ?*

*I. Hirur arroçoin principal gatic. 1. Gu
misterio hetaz orhoit araztea gatic.*

*2. Jaun harc guretçat eguin dituen gauça
handiez guc hari esquerrac eman detço-
gun gatic.*

*3. Misterio bakhotchac berequin dakhartz-
quen graciaç guri bil araztea gatic.*

*G. Cein dire Eliça Ama Sainduac ordenatu
dituen bertce Bestac ?*

*I. Ama Birgina sainduarenac , eta bertce
sainduenac.*

G. Eliçac cergatic Besta hec ordenatu ditu?

1. Hirur arroçoin principal gatic. 1. Saindu hequin memoria edo orhoitçapena ohoratcea gatic.
2. Hequin berthuteac imitatceco guticia guri emaita gatic.
3. Hequin arartecotafunera guri laster eraguitea gatic.

P R A T I C A C.

1. **A**Rtha handirequin eta ahalic maicena ibil gaitecin Herrico Meça Nausira, aste gucico gure obligacioneac han ikhasteco.
2. Ahalic debocione guehienarequin ohora detçagun Jesu-Christo gure Jaunaren Misterioac eta Birgina Sainduarenac, ceren hec baitire gracia handien ithurriac.
3. Esta behar uste içan Sainduen Bestac direla axeguin harceco egun batçuec; bainan consideratu behar da, Eliçac ezdituela Besta hec ordenatu gu hec beçala saindu içaitera lehiaztea gatic baicen.

I S T O R I O A C.

NOlaco debocionearequin eta religio-
nearequin Juduec ohoratcen eta be-
guiratcen cituzten bere Bestac, hala nola
Bazco, *Ezech. 45. v. 21. & seq.* Guiristinoec

ahalcatu behar luquete bere Besta egun
 sailduetan, consideraturic Juduec cein artha
 handiarequin beguirarcen çuten larunbata,
 artha haren exemplu bat haguitz particular-
 ra agueri den beçala. 1. *Machab. c. 2. v. 33.*
 & *seq.* Herrico Eliçan guciec balsan eguiten
 duren uthoitz publicoac cein indar handia
 duen, *Matth. 18. v. 20.*

HAMECA-GARREN LECCIONE A.

Eliçaren hirur-garren Manamenduaz,
 eta laur-garrenaz.

G. *Eliça Ama Sainduac cer manatcen du
 hirur-garren manamenduaz?*

R. Gure bekhatu guciac urthean behin be-
 dere Aphez aprobathu bati cofesatcea
 behar diren disposicionequin.

G. *Cein denboraz equin behar da cofesione hura?*

R. Eliça Ama Sainduac ezduelarie arren den-
 bora bereci bat hartacotz ordenatu, con-
 beni da cofesione hura equin deçagun
 Bazcoz.

G. *Norequin behar da orduan cofesatu?*

R. Nor bere Errotorarequin, edo bertce
 Aphez batequin, bere Errotoraren edo
 bere Jaun Aphezpicuaren nahiarequin edo
 consentimenduarequin batean.

G. Bere salbamendua maite duen Guiristino bat contentatcen da urthean behin cofesatceaz?

I. Ez, eta hala eguiten dutenac seculacotz galduac içaiteco arriscu handitan dire.

G. Cer eguin behar du bada salbatua içaiteco eguiazco guticia edo desira duen guiristino batec?

I. Bi-gauça, lehena da, ahalic lasterrena cofesatcea, cenbait bekhatu mortaletan erorceco asqui dohacabe içatu denean.

G. Da, urtheco Besta buruetan edo principaletan bedere cofesatcea.

G. Haurrac cer adinetan dire cofesatcera obligatuac?

I. Jaincoa bekhatu mortal batez ofensatceco gai direnean.

G. Certara obligatcen gaitu Eliçaco laur-garren manamenduac?

I. Adimenduaren adina ardietsi duten guiristino guciac obligatcen tu, urthean behin bederen-Bazcoz Gorphutz Saindua errecibitcera.

G. Non eguin behar da Comunione Saindu hura?

I. Bat bedera dagoen Herrian, baldin ezbadu bercetan errecibitceco permissionea aitcindarien edo Superioren ganic.

G. Haurrec cer adinetan behar dute Gorphutz Saindua errecibitu?

I. Bere Arçainec edo aircindaric hartaco gai caufitcen dituztenean.

G. *Eliça Ama Sainduac cer penaz mehatcbatcen ditu Bazcoz comuniatcen ezdutenac ?*

I. Lehenbicoric , Eliçan farcea debecatucoco diotela , manamendu hau complituduqueten artean.

Bi-garrenecoric , Guiristinoen sepulturaric lur fainduan ezdutela içanen , baldin manamendu hau complitu gabe hilcen badire.

G. *Bazcoz comuniatceco manamendua complitcen da Comunione Sacrilegio bat eguinez ?*

I. Ez , manamendua nondic complitucodenecen Sacrilegio icigarri bat eguiten da.

G. *Eliça Ama Sainduac cergatic Bazco denbora hautatu du guiristinoec orduan comuniatceco ?*

I. Ceren orduan baita denbora , Misterioric handiennen orhoitçapena edo memoriaa Eliçac erreberritcen duena , eta ceren Garicumac preparatu behar içan baititu guiristinoac accione hain faindu bat ungui eguitera.

PRATICAC.

I. **A** Rimaco eritasunen sendatceco içan deçagun gorphutcecoen sendatceco dugun artha bera.

2. Gorphutceco janhariençat dugun baino artha eta lehia gutiago ezdeçagun içan arimaco janhariarençat, ceina baita Jesu-Christo Gorphutz Sainduaren Sacramenduan.
3. Tentacioneac maiz içaiten dituenac laster eguin beça maiz cofesionera, eta Comunione Saindura, tentacionen garaitceco graciaren eta indarraren ardiestececo.

I S T O R I O A C.

L Ehenbico guiristinoen exemplua, ceinez Jondoni Pauloc baitio, maiz bilcen cirela elkhar gana, eta elkharrequin jaten çutela Eucharistiaco Oguia, erran nahi da, Comunione Sainduan errecibitcen çutela Jesu-Christoren Gorphutça eta odola. *Act. 2. v. 42.* Jondoni Pauloren liscarrac Corinthaco Eliçaco guiristino batçuei, ceinec hain usança faindu batez artha guti içanic, eguiten baitcituzten othurunça alfer batçuec, ceinetan caritatea ez baitcen guehiago beharua eta beguiratua. *1. Cor. 11. v. 20. & seq.*

H A M A B I - G A R R E N L E C C I O N E A.

Eliça Ama Sainduaren bortz-garren eta
fei-garren Manamenduez.

G. C Er manatcen du Eliçaren bortz-garren manamenduez?

I. Barur gaitecila Gariçuman , gartha den-
boretan , eta Eliçac manatcen duen Besta
Bezperetan.

G. *Gariçumaco barura certaco içan da orde-
natua ?*

I. Jesu - Christo gure Jaunac Desertuan
eguin çuen baruraren ohoratceco , eta
Bazco Bestara gu prepara arazteco.

G. *Gartha denboraco barura cergatic ordenatua
da ?*

I. Lehenbicicoric , fasoïn guciac peniten-
ciari consecratceco.

Bi-garrenecoric , Eliçaco Ministro fainduac
Jaincoari galdeguiteco.

G. *Besta bezperetaco barura certaco da orde-
natua ?*

I. Besta hec debocione guehiagorequin be-
guiratcera eta santificatcera gu preparat-
cea gatic.

G. *Eliçac manatcen duen beçala barurceco cer-
eguin behar da ?*

I. Lehenbicicoric , ezta hartu behar egun
hetacotz debecatuac diren janharietaric.

Bi - garrenecoric , ezta eguin behar othu-
runça bat baicic eta hura egu-erdiren in-
guruan , eta arraxean ezta eguin behar
colacione arin bat baicic , eta hura guti
hazten duten janharietaric.

- G.** *Eliçaren lehenbicico mendetan horla barur-
cen ciren ?*
- I.** Orduan etçuten eguiten othurunça ba-
khar bat baicic eta hura arraxaren ingu-
ruan ; bainan Eliçac bere chedea eta ispi-
ritua aldatu gabe herfitasun hartaric guti-
tu du bere umen flacotasuna urricalduric.
- G.** *Cer adinetan gara obligatuac barurcera ?*
- I.** Hogoi urthe complituac ditugunean, bal-
din ezbadugu arroçoin onic eta legitimo-
ric ez barurceco.
- G.** *Ez barurceco cenbait arroçoin on eta legiti-
mo badutela nste dutenec cer equin behar dute?*
- I.** Bere Errotorei edo bere Cofesorei con-
seilu galdeguin behar diote.
- G.** *Hogoi urthe içan artea egon behar da ba-
rursen hasi gabe ?*
- I.** Ez, on da lehenago barurcen usatcea,
urthean eta Çariçuman cenbait aldiz ba-
rurtuz.
- G.** *Çabarrac cer adinetan ez tire guehiago obli-
gatuac barurcera ?*
- I.** Ezta adin edo denbora marcatu-
ric hor-
tacotz, badire maiz çahar batçuec cen-
bait gazte baino sendoagoac, bainan hec-
eçagutu behar tuzte bere indarrac, eta
conseilu galdeguin behar diote bere Cofe-
sorei edo bere Errotorei.

*G. Certara obligatcen gaitu Eliçaren sei-gar-
ren manamenduac ?*

*I. Orcilaretan , larunbatetan, eta Eliça ma-
natcen duen bertce egunetan urinic eta
haraguiric ez jatera.*

*G. Eliçac cergatic manatu du orcilaretan eta
larunbatetan haraguiric ez jatea ?*

*I. 1. Jesu-Christo gure Jauna hil cen eguna
eta thomban egon cena ohoratceco.*

*2. Gure preparatceco sainduqui pasatcera
Igandea , ceina baita Jaunaren eguna.*

*G. Eri dena , edo aldi-gaitz duena obligatua
da abstinencia eguitera edo haraguiric ez
jatera ?*

*I. Ez , bainan haragui jateco permifionea
galdetu behar çajote Eliçaco Aitcinda-
rici , arinqui permetitcen ezduen miricu
bati conseilu galdeturic.*

P R A T I C A C.

*1. E*Rrespetu handi bat içan deçagun
barura manatcen duen leguearen-
çat , eta ezdeçagun behinere hauts nece-
sitate edo premia handi bat gabe.

*2. Barurac fantifica detçagun bekhatuari
eta axeguinei ihes eguinez , eta othoit-
çac eta amoinac eguinez.*

3. Barur egunetan othuruncen ondoan ez-

deçagun edan arnoric ez bertce edariric ;
oraico mendean hainitcec escrupuluric
gabe edaren duten beçala.

I S T O R I O A C.

L Eguea errecibitu baino lehen Moïsec
eguin çuen barura. *Deut. 9. v. 9.* Elia-
fen barura , *3. Reg. 19. v. 8.* Jesu-Christo
gure Jaunaren barura. *Matth. 4. v. 1. & seq.*

HAMAHIRUR - GARREN LECCIONEA.

Eliçaren Manamenduen seguida.

G. *E Liça Ama Seinduac eguin du aiticin
hontan esplicatu diren sei manamenduez
bertce manamenduric ?*

I. Bai , eguin tu bertce cenbait manamendu.

G. *Erraçu principaletaric cenbait.*

I. Hetaric bat da , escumicatu declaratuac
direnei ihes eguitea , eta comunicacione-
ric hequin ez içaitea.

G. *Badire beraz escumicatu bi suerte ?*

I. Bai , escumicatu batçuec badire declara-
tuac eta publicatuac , eta bertce batçuec
badire declaratuac ez direnac.

G. *Cer aditcen duçu escumicatu declaratuez ?*

I. Hec dire , Eliçaco Aitcindariec edo he-
quin manuz norbaitec guiristinoei es-
cumicatutçat bere icenaz icendaturic

declaratu eta publicatu diozcatenac.

G. *Cein dire escumicatu declaratuac ez direnac?*

I. Hec dire bere icenaz icendaturic escumicatuac direla declaratuac eta publicatuac ičan ez direnac, hec direlaric arren eguiazqui Jaincoaren aiticinean escumicatuac.

G. *Esplika çaqu orai dioçuna cenbait exempluz.*

I. Comparacionera, accione choilaz erorcenden escumicuaren penaren azpian debecatuac diren liburtuac permisioneric gabe iracurcen edo banatcen dituztenac escumicu dire declaratuac ičan gabe.

G. *Escumicatu declaratuac ez direnequin ičan deçaquegu comunicacioneric?*

I. Bai, cenbait casuz campoan, ceinetan Legue Dibinoaz eta naturalaz obligatuac baicara hei ihes eguitera.

G. *Cein dire casu hec, hei ere ihes eguïtecoac?*

I. Lehena da, Noiz ere baita arriscu hequin exempluec eta hequin folafec bekhatu eraguinen darocutela.

Bi-garrena da, Noiz ere guc hequin hantatceac escandala eman baileçaque.

Praticac eta Istorioac lehenbicico parteco hamahirur-garren leccionean beçala dire, pag. 58.

HAMALAU - GARREN LECCIONEA.

Escritura Sainduaz eta tradicioneaz.

G. *Non causitcen dira Jaincoac irakbatsi dituen eta Eliçac irakbasten dorozquigun eta sinhets detçagula manatcen gaituen misterioac ?*

I. Escritura Sainduan eta tradicionean.

G. *Cer aditcen duçu Escritura Sainduaz ?*

I. Hec dire liburu batçuec Ispiritu Sainduaren inspiracionez isquiribatuac gure instruitceco.

G. *Cenbat parte dire Escritura Sainduan ?*

I. Bia , Testament çaharra , eta Testament berria.

G. *Cer da Testament çaharra ?*

I. Hec dire Jesu-Cbristo ethorri baino lehen isquiribatuac içan diren liburu sainduac , ceinetan aitcinctic aiphaçuac eta declatatuac içan baitire Jaun haren ethorcea eta haren heriotcea.

G. *Cer da Testament berria ?*

I. Hec dire Jesu-Christo ethorritz gueroz haren Dicipulu isquiribatu dituzten liburu sainduac.

G. *Cer causitcen da Testament berrito liburu sainduetan ?*

I. 1. Jesu - Christoren bicitcea eta haren

manamenduac , eta hori deitzen da haren
Evangelioa.

2. Eta haren Dicipuluec isquiribatu dutena
guiristinoen instruitceco.

G. *Cer erran nahi da hitz hau , Evangelioa ?*

I. Erran nahi da , berri ona eta agradagarria.

G. *Cergatic izen hori emaiten diote ?*

I. Ceren hanc emaiten baitarocu gure Salbatçailearen forcearen berri agradagarria, eta gure dohaxutafunecotz handic seguitu diren misterio guciena.

G. *Escritura Sainduari cer diogu çor ?*

I. Liburu Saindu hei ekharri behar diotegu errespetu bat ahala handia , eta han caufitcen diren gauça guciac finheftera obligatuac gara.

G. *Cergatic sinhexi behar tugu han diren gauça guciac ?*

I. Ceren hura baita Jaincoaren beraren hitça , ceinac ecin trompa baitcaitçaque.

G. *Eztugu deus sinhetsi behar liburu saindu hetan irakhatfia dena baicic ?*

I. Bai , finhetsi behar dugu halaber Apostoluec ahoz irakhatfi dutena , eta Eliçan bethi finhetsia içatu dena.

G. *Nola deitzen da Apostoluec hitcez edo ahoz irakhatfi duten Doctrina ?*

I. Hura

7. Hura deitzen da, Jaincoaren hitza isquiribatu gabea, edo bercela tradicionea.

G. *Cer erran nahi da hitz hau, Tradicionea?*

I. Erran nahi da, Apostoluetaric gure gaino escutic escura begala emana igatuden Doctrina bat.

G. *Nola eçagutcen tugu eguiazco Escritura Sainduac, eta errecibitu behar diren tradicioneac?*

7. Eliça Ama sainduaren lekhuco tafunaz eta jujamenduaz.

G. *Escritura Sainduan edo tradicionean cenbait itsutasun edo ilhuntasun causitcen denean, norc du haren espicatceco eta jujatceco indarra eta çucena?*

7. Eliça Ama Sainduac, ceina hartacotz cerbitçatcen baita Aita Sainduaren eta Aphezpicuen ministerioaz.

G. *Escritura Saindua nola behar da iracurri?*

I. Iracurri behar da errespeturequin, Eliçaren autoritatearen azpian, eta hanc jujatcen duena sinhesteco chedean.

P R A T I C A C.

1. **I** Gande Bestetan cenbait denbora emplega deçagun Escritura Saindutic cerbaiten iracureen edo norbaiti iracur arazten.

2. Gure Arçainari edo Cofeforari confeilu galde deçogun jaquiteco Efcritura Sainduco cein liburu iracurri behar dugun hobequienic aditceco eta probetchatceco.
3. Efcritura Sainduco hitçac ezdetçagun feculan erabil trufaquerietan, edo bercecerbait horrelaco gaucetan.

ISTORIOAC.

JUduec bere consolacionea liburu fainduetan aurkhitzen çuten, afficcioneric guehien çuten denboretan. 1. *Machab.* 12. v. 9. Ethiopiaco Erreguinaren Officialea conbertitua içan cen Ifaiafen liburua iracurcen cen hari cela, *Act.* 8. v. 27. & seq. Behar diren disposicionequin Efcritura faindua iracurcen ez dutenec, lehenago han caufitzen dute heriotcea, bicitcea baino, 2. *Epist. s. Petri cap.* 3. v. 16.

HAMABORTZ - GARREN LECCIONEA.

Bekhatuez generalqui.

G. *C* Er da Bekhatua?

I. Bekhatu da Jaincoaren legueari ez obediteca.

G. Cenbat bekhatu fuerte dira?

I. Badire bi fuerte, Originala, eta Actuala.

G. Cer da bekhatu Originala?

I. Hura da bekhatu bat , ceinarequin con-
cebitcen baicara , eta ceinaz gure lehen-
bicico Aita Adamec eguin baicaitu falta-
duri Jaincoari ez obeditceaz.

*Ikhus çaqu lehen partea çazpi - garren
Leccionean , pag. 44.*

G. *Cer da bekhatu Actuala ?*

I. Hura da gueroc guere nahitara eguiten
dugun bekhatua adimenduaren adinera
heldu garen ondoan.

G. *Cenbat guifatara eguiten da bekhatu Actuala ?*

I. Laur guifatara , gogoz , hitcez , accionez
edo obraz , eta hutz eguinez edo omiffio-
nez.

G. *Cer erran nahi da , hutz eguinez edo
omiffionez ?*

I. Erran nahi da , eguin behar guinuena ;
eta eguin ahal gueneçaquena ez eguinez ;
comparacionera , Igande batez edo Besta
batez Meça ençun gabe egonez.

G. *Cenbat bekhatu Actual fuerte dire ?*

I. Badire bi fuerte , bekhatu Mortala , eta
Beniala.

G. *Cer da bekhatu Mortala ?*

I. Hura da bekhatu bat , ceinac gal arazten
baitarocu Jaincoaren gracia faindutcen
gaituena , eta mereci arazten baitarocu

seculaco Ifernua.

G. Bekhatua noiz da mortala ?

I. Noiz ere materia handia baita , eta borondate oso eta perfet batequin eguiten baitugu.

G. Bekhatu hura cergatic deitzen dute mortala ?

I. Lehenbicicoric , ceren mereci baitu Ifernua, ceina deitzen baita heriotce eternala.

Bi-garrenecoric , ceren heriotcea emaiten baitio gure arimari.

G. Cein nahi bekhatu mortalec mereciten du Ifernua ?

I. Bai , eta ezta bekhatu mortal bat choila baicic behar Ifernua merecitceco.

G. Gure arima imortala eta ecin hil daitequena denaz gueroz , bekhatuac nola emaiten dio heriotcea ?

I. Arimari gal arazten baitio gracia faindutzen gaituena , ceina baita arimaren bicia.

G. Cein dire arimaren heriotce horren seguidac edo efetuac ?

I. Lehenbicicoric , arima eguiten da Jaincoaren etsai , eta haren colera bere gana ekhar arazten du.

Bi-garrenecoric , Deabruaren escuetan jarreen da.

Hirur-garrenecoric, lehen eguin dituen obra onen merecimendua galcen du.

G. Bere bicia penitencian, eta obra onen eguiten iragan duenac bequin merecimendua gal leçaque bekhatu mortal choil batez?

I. Bai, ceren bekhatu mortal bat eguitean, Jaincoaren etfai bihurcen baita.

G. Beraz bekhatu mortala gaizqui handia da?

I. Bai, hura da gaitz gucietaric handiena.

G. Bekhatu mortalac offoqui khencen gaitu sainduen comunietic?

I. Ez, Sainduen comunietic ezgaitu offoqui khencen escumicuac baicen.

P R A T I C A C.

1. **E** Gun guciez Jaincoari galde deçogun gracia lehenago hilceco ere, bekhatu mortal bat eguinen dugun baino.

2. Compania gaihtoei, eta bekhatu eguiteco okhastione guciei ihes eguin deçotegun.

3. Bekhatu benialei ere ihes eguin deçotegun, ceren hec bekhatu mortaletara disposatcen baicaituzte.

I S T O R I O A C.

A Ingueruen baithan bekhatusa nola içancen punitua, *Isaia 14. v. 12. & seq. 2. Ep. s. Petri e. 2. v. 4. Apocal. e. 12. v. 8.*

¶ seq. Gure lehenbico burasoen bekhatua punitua, *Gen. 3. v. 8. ¶ seq.* Gure bekhatuac Jesu-Christo bera baithan nola içan diren punituac. Erran behar da nolacoac içan diren haren sofricariac haren Passione fainduaren denboran.

LECCIONE BERAREN SEGUIDA:

Bekhatu Benialaz.

G. Er da bekhatu beniala ?

I. *C* Hura da bekhatu bat, ceinac gal arazten ez tarocularic arren Jaincoaren gracia faindutzen gaituena, halaric ere hozten eta flacatzen baitu gracia hura gure baithan, eta mereci arazten baita-rozquigu denbora batetaco penac.

G. Noiz ezta bekhatua benial baicic ?

I. Noiz ere materia chumea baita, edo ez baitugu gure consentimendua osloqui emaiten.

G. Emaçu horren exemplu cenbait.

I. Impaciencia arin bat bekhatu benial da; ceren materia chumea baita; fedearen contraco gogoeta edo phensamendu bat ere ezta bekhatu benial baicic, noiz ere ezbaicara hartan guelditu edo tricatu bo rondate oslo batequin.

G. Bekhatu benialarençat ikhara handia içan behar da ?

I. Bai , ecen hobe laiteque mundu gucia gal ledin , ecen ez bekhatu benial choil bat bere nahitara eguitea.

G. Cergatic içan behar da bekhatu benialarençat hain ikhara handia ?

I. Ceren bekhatuic den arinenac Jaincoa ofensatcen baitu , eta Jaincoaren ofensa baita gaitz gucietan den handiena.

G. Jaincoac cer penaz punitcen du bekhatu beniala mundu huntan ?

I. Afliccionez , eta batçuetan heriotceaz ere bai.

G. Jaincoac nola punitcen du bekhatu beniala bertce munduan ?

I. Purgatorioco penez , eta eternitateco dohaxutafuna beranduz.

P R A T I C A C .

1. O Rhoit gaitecin bekhatu benialaz acholaric ezduena laster erorico dela bekhatu mortalean.

2. Bekhatu benialarençat ikharan egon gaitecin , ceren hura içanen baita menturaz gure damnacionearen edo erreprobacionearen hastea.

3. Bekhatu benialaren eguiteco tentatuac

garenean confidera deçagun, Purgatorio
rioco penac, ceinez Jaincoac hura pu-
nitcen baitu, handiangoac eta minagoac
direla mundu huntan sofri ahal daitez-
quen guciac baino.

ISTORIOAC.

M Oïses eta Aaron lur prometatuan
etciren farthu, ceren fidancia escas
arin bat içan çuten, *Num. cap. 20.* Lothen
emastea gatceçco figura batetara bihurtua
içan cen, ceren choilqui guibelat behatu
çuen Ainguervac debecatu cioenaren contra,
Gen. 19. v. 26. Bethfamitetarie berrogo
eta hamar mila baino guehiago hil araciac
içan ciren, ceren Arcari behatu cioten cen-
bait curioçtafunequin, *1. Reg. cap. 6. v. 19.*

HAMASEI - GARREN LECCIONE A.

Bekhatu capitalez edo buruçaguiez.

Orguïluaz.

G. Ç Enbat dire bekhatu capitalac?

I. Badire çazpi : 1. Orguïlua, 2. Aba-
ricioa, 3. Luxurioa edo Lohiqueria,
4. Inbidia, 5. Gormandiça, 6. Colera
edo Hafarredura, eta 7. Alferqueria.

G. Cergariç bekhatu berieç deitzen iuçu Çç-

pitalac edo Buruçaguiac?

Y. Ceren horiee baitire bertce bekhatu
gucien ithurriac eta ethorquiac.

G. *Cer da Orguilua?*

I. Orguilua da bat bederac bere burua-
rençat duen amodio soberaniazcoa, cei-
nac emaiten baitio bere baithan fidan-
cia, eta berceac baino guehiago bere
burua atchie arazten baitio eta estima
arazten.

G. *Cein dire Orguilutic maicenic heldu diren
bicioac?*

I. Badire çazpi: Norc bere buruaren esti-
mua, presuncionea edo fidancia sobra-
tua, lagunaren mesprecioa, banitatea,
ambicionea, edo gora nahia, hipocrisia
edo aleguia prestu, eta ez obeditcea.

G. *Cein da Orguiluari contra eguiten dioen
beritutca?*

I. Humiltasuna, edo humilitatea.

G. *Humiltasuna necessario da salbatua içaĩ-
teco?*

I. Bai, eta hura gabe cein içan gaitetzque
salbatuac.

G. *Pobreĩ bainitz emaiten diotena eta peniten-
cia handiac eguiten dituenā, ezta bada sal-
batua içanen?*

I. Ez, baldin ezbadu humiltasunic, eta

baldin berac eguiten dituen obra oner-
taric orguïlua harcen badu.

G. Gure obra onetan fidanciaric har deçaquegu?

*I. Gure fidancia gucia içan behar da Jesu-
Christoren merecimenduetan , eta gure
miseriaren aithorcean.*

*G. Cein dire humiltasunaren seguidac edo
efetuac ?*

*I. Norc bere burua mespreçatcea ; bere
burua goratu nahiz eta erakhutsi nahiz
ez ibilcea : nihor ez mespreçatcea : mun-
du guciari gogotic obeditcea eta amor
emaitea.*

*G. Cer arroçoin dugu orguïluari ihes eguiteco ,
eta humiltasunari jarraiquitceco ?*

*I. Huna hirur arroçoin. 1. Jaincoac orguï-
lusençat duen higuïnça handia.*

*2. Jesu-Christoren exemplua , ceinac mun-
du huntan hautatu içan baitu bicitce hu-
mil bat.*

*3. Mundu guciac orguïlusez eguiten duen
mesprecioa eta trufac.*

*G. Jaincoac behinere orguïlusac mundu hun-
tan berean punitcen tu ?*

*I. Bai , hec cenbait bekhatu ahalcagarric-
tan eror daitecin, edo cenbait humilia-
cione handi ethor daquien permetituz.*

P R A T I C A C.

1. **E**Z gaitecin seculan banitatez min-
ça guere buruez , ez guri uquitcē
çaizquigun gaucez , nola baitire gure
ahaideac , gure ontasunac , gure obra
onac , &c.
2. Nihortaz ezdeçagun eguin mesprecioric ;
ez trufaric ere.
3. Utz detçagun munduco genden aphain-
durac , eta berreguince sobratuac , cei-
nac ezbaitire banitatearen atchiquitceco
baicic.

I S T O R I O A C.

LEhenbico Ainguerua nola erori
cen , *Isaia 14. v. 13. & seq.* Amanen
eta Estherren Istoria caufitcen da *Lib.*
Esth. cap. 3. 6. & 7. Nabuchodonosor içan
cen bestia batetara aldatua eta bihurtua
bere orguïluaren punicionetan , *Daniel c.*
4. v. 21. & seq. Herodez harrec biciric
jan çuten , *Act. 12. v. 23.*

H A M A Ç A Z P I - G A R R E N L E C C I O N E A .

Abaricioaz , Lohiqueriaz , eta Inbidiaz.

G. Ç Er da Abaricioa ?

I. Abaricioa da mundu kuntaco onta-

funençat eta bereciqui diruarençat dugun amodio soberaniazcoa eta estecamendua.

G. Cein dire abariciotic heldu diren seguidagaichtoac?

1. Badire bortz principalac. 1. Da aberaftea gatic gueçurraz eta tromperiaz baliatcea.

2. Ontafun bilcen bere salbamendua ahan-ciric-ere haritcea.

3. Ontafun bilcen haritcea gatic sobrachuhur içaitea eta bere buruari gauça necesarioac ere sobrestea eta errefusatcea.

4. Amoina ez eguitea eguin ahal deçaque-laric.

5. Berceren ontafuna injustuqui harcea edo atchiquitcea.

G. Bekhatu hortan ez erorceco cer eguin behar da?

1. Lehenbicicoric : Egunean egunecoaz , gauça necesarioez contentatu behar dugun , abundancian eta francancian injustuqui jarrico garen baino lehen.

Bi-garrenecoric: Gure indarren arabera pobrei eman ahal deçoquegutena , noblequi eta liberalqui eman deçotegun.

LUXURIOAZ EDO LOHIQUERIAZ.

G. *Er da luxuria edo lohiqueria?*

I. Hura da castitatearen contraco axegui-
nençat içaiten den lehia, guticia, edo
amodio itsua eta çucen contracoa.

G. *Bekhatu hau certaric heldu da maicenic?*

I. Borz gauçatáric principalqui. 1. Sobre
edo goñtu sobrarequin jatea eta edatea.

2. Guiçonquiec emaztequiac, eta emazte-
quiec guiçonquiac libroquiegui eta fa-
miliertafun sobrarequin hantatcea, edo
elkharren artean adisquidetafun famur-
requiac içaita.

3. Hitz libroeguiac erraita, canta libroe-
guiac cantatcea, edo hequin aditcez
axeguin harcea.

4. Romanac, comediac, edo berce cenbait
liburu amodioz minço denic iracurcea.

5. Alfer egoitea.

G. *Ezta berce cerbait gauça nescatchec bere-
ciqui ihes eguin behar diotenic, bekhatu
huni ihes eguiteco?*

I. Bai, lehena da, erguelqui beztituac
ibilcea, eta aguertu nahi içaita.

2. Da, modestia gutirequin beztituac eta
cofiatuac içaita.

G. *Bekhatu hunençat biguinça handia behar
dugu içan?*

7. Bai, ceren hunec presuna galcen eta cor-
rumpitcen baitu bere gorphutcean, bere
ariman, eta bere faman.

INBIDIAZ.

G. *Er da inbidia?*

1. Inbidia da gure lagunaren ontasunaz
damu içaitea, harenac gurea gutit-
cen balu beçala.

G. *Cein dire inbidiaren seguidac?*

1. Lehena da bere lagunaren fama edo
credita gutitu nahi içaitea, hartaz gaiz-
qui minçatuz.

2. Berceac gure lagunaz gaizqui minço di-
renean, hartan axequin harcea.

3. Hari gaitcic heldu çajoenean, hartaz
axeguin içaitea.

4. Haren accionei sensu gaichto bat
errachqui emaitea.

PRATICAC.

1. **I**Hes eguin deçotegun dançari, balei,
comediei, eta arriscuzco compainiei,
ceinac baitire garbitasunaren galceco
bideac.

2. Guiconquiec eta emaztequiec ezbeçate
elkhar libroquiegui hanta.

3. Gomendatu behar çajote nescatcha chu-
mei ezdaitecila joco inocentetan ere

joca muthilco chumequin.

I S T O R I O A C.

A Baricioaz, Giezi punitua, 4. *Reg.* c. 5. v. 20. & seq. Judafen heriotce dohacabea, *Matt.* 27. v. 5. *Act.* 1. v. 18. Lohiqueria punitua uholdeaz, *Gen. cap.* 6. Sodoma eta Gomorra erreac, *cap.* 19. Jaincoac bekhatu hura punitcen du bere adisquideric maitenen gainean, *David.* 2. *Reg.* 11. & 12. Samsón Dalilac trompatu çuen, *Judic.* 16. Inbidiaz Caineç cer eguin çuen Abelen contra, *Gen.* 4. Josephen anajec eguin çutena, *cap.* 37. Juduec inbidiaz cer eguin çuten Jesu-Christoren contra, *Matt.* 27. & 28.

HEMEÇORCI - GARREN LECCIONEA.

Gormandiçaz.

G. *Ç Er da Gormandiça ?*

I. Gormandiça da edateco eta jateco guticia eta lehia sobratua.

G. *Cenbat gormandiça suerte dire maicenic eguiten direnac ?*

I. Badire hirur. 1. Sobra edatea eta jatea.

2. Janhariac sobera bere gostucoac eta garastieguiac bilhatcea.

3. Barurac haustea, eta Eliçac debeatcen duen egunetan haragui jatea.

G. Cein da gormandiça maicenic eguiten dena eta perilosena?

I. Hura da horditcea.

G. Cein dire hordiqueriaren seguida ikharagarrienac?

I. Hec dire, adimenduaren tontodura, bruitac phiztea, eta lohiqueria edo luxuriosa.

G. Hordiqueria bekhatu handia da?

I. Bai, Jaincoac eta guiconc cre higuinça handi bat dute hordiençat.

G. Cein da hordiqueriaren punicionea?

I. Bertce munduan fu bat eta egarsu bat eternitate gucian iraunen dutenac; eta mundu huntan bihotçaren gogortasuna, mundu huntaco ontasunen galcea, eta maiz heriotce ikharagarri bat.

PRATICAC.

1. **U** Sa gaitecin ez edaten eta ez jaten behinere axeguin choila gatic.

2. Ezdetçagun berceac behinere borcha edatera, eta ostatuei ihes eguin deçotegun.

3. Errachqui horditcen bagara, eman deçogun ur hainitz arnoari.

ISTORIOAC.

ISTORIOAC.

E Sauren gormandiça punitua ; *Gen.* c. 25. & 26. Israeliten gormandiça defertuan punitua , ceren mana baino nahiago içan çuten haraguia , *Num.* c. 11. & *Pf.* 77. v. 29. & *seq.* Gormandiçac Idolatriara nola eror araci cituen , *Exod.* c. 23. v. 6. Holoferno hordia cen denboran hil çuen emazte batec *Judith.* c. 13. v. 4. & *seq.* Balthasarrec othurrunça handi batean cegoelarie ikhufi çuen escu bat , ceinac isquiribatcen baitçuen haren heriotcearen arrefta , *Dan. cap.* 5.

HEMERETCI - GARREN LECCIONEA.

Coleraz , eta Alferqueriaz.

G. *Er da colera edo hasarredura ?*

I. Hura da arimaren bicitasun handi bat , ceinac lehiazten baicaitu mendecatcera bercec eguin darozquiguten injurioez , gaizquiez eta bidegabez.

G. *Cein dire coleraren seguidac ?*

I. Badire bereciqui laur. i. Da berceganic errecibitu ditugula uste dugun injurioez eta gaizquiez cenbait khiretsequin gogoetan egoitea.

2. Da injuriozco eta mespreciozco hitzaco erraitea.

3. Da lagunari colpe emaita, nola nahi eman daquion.

4. Da okhationea ethorcen dencan mendecatceco gogoa eta chedea icaita.

G. Norbaiti coleraz injurioac erran, colpe eman, edo cenbait gaizqui eguin dioena certara da obligatua?

I. Hari barkhamendu edo escusa galdeguitera, hari eguin dioen bidegabearen erreparatcera, eta harequin baquetcera.

G. Ordean baldin hari berari bere etsajec gaizqui cenbait eguin badiote, certara da hura obligatua?

I. Barkhatcera, errachqui baquetcera, eta oraino bere etsajac maitatcera ere.

G. Obligacione hori hagnitz handia da bada?

I. Bai, eta hori complitu gabe ecin salba daiteque nihor.

G. Norc ere erraiten baitu, nere etsajari ezdiot gaitcic nahi, barkhatcen diot, bainan ezdut hura ikhusi nahi, ezdut hartaz minçatcen aditu nahi, haina salbatua icanen othe da?

I. Ez, ceren harc ez baitu maite bere etsaja, eta baldin hura maite balu, ezlaiteque horrela minça.

G. Gure etsajen maitatce horrec certara obligatcen gaitu ?

I. Hirur gaucetara , 1. Da hec atchiquitcea Jesu-Christo baithan gure anajac beçala.

2. Da genden arteco eguinbideac hei eguitea, ceinac baitire hec salutatcea edo agun eguitea ; hei minçatcea , &c.

3. Da okhasionetan hei ungui eguitea.

G. Cein dire bekhatu hunen contraco erremedioac ?

I. 1. Da herraren lehenbicico gogoetac eta sentimenduac berehala khencea.

2. Da gauça gucietan emetafun handi batequin minçatcen eta eguiten usatcea.

3. Hagarre denean edo coleran denean deufen eguiteco gogoric behinere ez harcea.

ALFERQUERIAZ.

G. Er da Alferqueria ?

I. Alferqueria da Jaincoaren gaucençat eta gure estatuco eguinbidençat dugun higuinça edo naguitafun bat.

G. Cer aditcen duçu gure estatuco eguinbidez ?

I. Aditcen tut bat bederari bera den estatuac emaiten diozcan obligacioneac ; compacionera , haur batec ikhasten hari behar du , sehi batec bere naufia cerbitçatu eta obeditu behar du , &c.

G. *Cein dire alferqueriaren seguidas ?*

1. Badire bortz. 1. Da denbora hainitz pafatcea Jaincoaz eta bere falbamenduaz orhoitu gabe.
2. Da artharic ez icaitca instruccionetara ibilceco, Sacramenduen errecibitceco, obra onen eguiteco, eta pietatera daronfaten gaucetaco.
3. Da denboraren galcea jocoan, edo josteta alferretan.
4. Da ohcan denbora sobra egoitea.
5. Da bere estatuco lanez eta eguinbidez artharic ez icaitca.

P R A T I C A C.

1. **K** En detçagun egun orozco impaciencia chume guciac, eta cenbait halacotan erörccen garenean, eguin deçagun cenbait penitencia, nola baitire lur-rari musu emaitca, pobrei cerbaiten emaitca, &c.
2. Norbaitcquin hasarretu garenean edo cenbait bizcambia içan dugunean, baque gaitecin harequin egun hartan berean, ezguinuelaric arren gue faltaric.
3. Eguneco momentu huts guciac edo astia dugun denbora guciac emplega detçagun debocinozco liburu cenbaiten iracurcen,

meditacione cenbaiten eguiten, edo caritatezco bertce cenbait obretan, alferqueriari ihes eguitea gatic.

ISTORIOAC.

J Acobec nahiago içan çuen bere Aitaren etchetic ihesi joan bere anaja Esfauren colerari ihes eguiteco, ecen ez mendecu gaichto baten okhationean hura utci. *Gen. c. 28.* Semei gaizquica cegocon denboran Davitec harençat içan çuen emetafuna *2. Reg. c. 16. v. 5. & seq.* Colerac certarainoçoan ekharri çuen Saül Daviten contra *1. Reg. c. 18.* eta Nabucodonosor hirur haurren contra, ceinec ezbaitçuten adoratu nahi içan Idola. *Dan. 3. v. 13. & seq.* Alferqueriaren gainean, Birginen Parabola eta hamar talentuena. *Matth. c. 18.*

HOGOI-GARREN LECCIONE A.

Escandalaz.

G. C *Er da escandala?*

I. Escandala da hitz bat, accione bat, edo hutz edo omisione bat, hura eçagutcen dutenac bekhatu dakhartzquena.

G. *Cenbat guisatara emaiten da escandala?*

7. Laur guifatara. 1. Jaincoa ofensatur norbaiten aiticinean, eta hainari bide hartaz hanc berac ere Jaincoac ofensatceco exemplua einanez.
2. Lagunari Jaincoaren ofensatcen irakhatfiz hala eguin leçaque comparacionera haur bati ebaften edo hitz liçunen eraiten irakhaften lioquenac.
3. Ebafteco, gueçur erraiteco, edo bertce cenbait gaizqui eguiteco conçeilu emanenez.
4. Jaincoaren ofensatceco okhationea norbaiti emanenez, hala eguiten dute erre- taula defonheftac beguiratcen dituzte- nec, guiristinotafunaren edo caftitatea- ren edo garbitafunaren contra minçat- cen direnec, modeftiaric gabe beztituac ibilcen diren emaztequicc, &c.
- G. *Efcandalac bekhatua haguitz berretcen du?*
7. Bai, hura bera ere maiz bekhatu ba- da haguitz icigarria eta crima haguitz handia.
- G. *Cergatic da bekhatu hori hain icigarria eta crima hain handia?*
7. Hirur arroçoin gatic. 1. Ceren efcan- dala emaiten duenaren ere gain baitire hanc bere efcandalaz eraguiten dituen bekhatuac.

2. Ceren escandalac eraguin dituen gaizqui gucien erreparatcea haguitz baita gaitz, eta maiz ecin errepara baitaitezque.

3. Ceren escandalac injurio guehiago eguiten baitio Jaincoari bertce bekhatuec baino.

G. Cergatic escandalac injurio guehiago eguiten dio Jesu-Christo gure Jaincoari?

1. Ceren escandalac damnatcen baititu Jesu-Christoc salbatu nahi dituen arimac eta bere odol preciatua isuriric erosi dituenac.

G. Escandala emaiten duena certara da obligatua?

1. Bi gauçatara. 1. Cofesatcen denean berac eguin duen bekhatuaz bertce alde erran behar du oraino circunstancia hori, nola bere bekhatuari berretu dioen escandala.

2. Erreparatu behar tu ahal badagui berac eman duen escandala, eta hartaric ethorri diren bekhatuac.

P R A T I C A C.

1. **I**Hes eguin deçotegun ez choilqui bere baitharic bekhatura daronfaten gauça guciei, bainan bai oraino bere baithan inocentac eta onac direlaric arren,

presuna flacoei, simplei eta escandala
harcen errachac direnei bekhatu eraguin
ahal deçoqueten gauça guciei ere.

2. Gure exemplu onaz eta gure obra onez
Jaincoari irabaz detçogun ahal badaqui-
gu hain berce arima, nola gal araci
baitugu gure exemplu gaichtoz.

ISTORIOAC.

E Leasar guçon çahar sainduaren exem-
plua, hura beldur cen Juduei escan-
dala eman ceçoten, eta nahiago içan çuen
hil, leguearen contra deus eguin baino.

2. *Machab. cap. 6. v. 23. & seq.* Matha-
thiasen animoa eta zeloa, escandala pu-
blico baten mendecatceco. 1. *Machab. c. 2.
v. 23. & seq.* Jeroboam Israelgo Erregucc
eman çuen escandala, eta hura nola içan
cen punitua. 3. *Reg. c. 14. v. 7. & seq.*
Heli aphez handiaren haurrec eman çutena.
1. *Reg. c. 2. v. 12. & seq.* haren punicio-
nea. c. 3. v. 12. & seq. & c. 4. v. 18. & seq.

HOGOI ETA BAT-CARREN LECCIONE A.

Berthutez.

G. *Er da Guiristinotasuneco berthutea?*

- I.** Hura da unguiaren eguiteco ahala
eta errachtasuna, ceina ardiesten baitugu

Jaincoaren graziaz.

G. Cenbat guiristinoafuneco berthute suerte, dire ?

J. Badire bi suerte ; berthute moralac , eta berthute theologalac.

G. Cenbat dire berthute moralac ?

J. Badire hainitz , hala nola prudencia , justicia , temperancia , dulcetasuna edo emetasuna , humiltasuna , modestia , eta horrelaco bertce hainitz.

G. Berthute horiec cergatic deitzen tutçu Moralac ?

J. Ceren hec baitire gure accionen erre-guelac.

G. Cenbat dire berthute theologalac ?

J. Badire hirur ; fedea , esperançã , eta caritateã.

G. Cergatic deitzen dire Theologalac.

J. Ceren hec Jaincoari berari hurbilene-tic uquitcen baitçaizco.

G. Esplica eta oheha çaqu guebiago errepu-es-ta hori.

J. Fedea uquitcen çajo Jaincoari eguia foberanoari beçala : Esperançã , gure azquen finari eta gure dohaxutasun fo-beranoari beçala : Caritateã , içaite per-fetenari eta gure amodioa guehienic mereci duenari beçala.

F E D E A Z.

G. *Cer da fedea?*

I. Fedea da berthute bat, ceinaren bidez cinez eta fermuqui finhesten baititugu Jaincoac bere Eliçari eçagut araci diozcan gauça guciac.

G. *Eguçu Fedezco Aeta bat.*

I. Ene Jaincoa, finhesten ditut cinez eta fermuqui Eliça Ama Sainduac finhesten eta irakhaften dituen gauça guciac, ceren çuc hâri irakhatfiac baitire; eguidaçu othoi gracia finheste hortan bicitceco eta hilceco.

G. *Fedea içaitea baguitz necessario da?*

I. Bai, eta hura gabe ecin eguin deçaquegu Jaincoaren gogara, eta ecin içan gaitezque falbatuac.

G. *Cenbat fede suerte dire?*

I. Badire bi suerte, fede bicia, eta fede hila.

G. *Cer da fede bicia?*

I. Hura da caritateaz lagundua dena eta harc bici arazten duena, halacoa da Justuen fedea.

G. *Cer da fede hila?*

I. Hura da caritateaz gabetua dena, halacoa da heresian erori eztiren bekhatoren fedea.

G. Fede hila eguiazco berihute bat da ?

I. Bai , ceren hura baita Jaincoaren dohain bat , ceinac sinhets arazten baitarozquigu Jaincoac eçagutcera eman dituen eguiac.

G. Fede hilaren Añtec cer merecimenqu içan abal deçaquete ?

I. Gauça segura da ezdutela merecicen bi- citce eternala.

G. Cer merecicen othe dute bada ?

I. Lehiazten edo has arazten dute hec gu- re Jainco ona , guri emaiten bekhatuaren uzteco graciac.

G. Nola eguiten da bekhatu fedearen contra ?

I. Laur guifatara. 1. Da , fedeac irakhas- ten darozquigun eguictaric cenbait sinhetsi nahi gabez.

2. Da, bere baithan eguia hequin sinhesteari ukho eguinez edo errenunciatuz.

3. Eguia hetaric cenbaitez bere nahitara dudatuz.

4. Eguia hetaric jaquitera obligatuac garen- nen ikhasteco artha ez içanez.

G. Fedearen galcecotz , sinhetsi gabe utsi behar dire fedeac erakhas- ten darozquigun eguia he- taric hainitz ?

I. Ez , fedeac osloqui galceco asqui da eguia hetaric bat choilqui sinhetsi gabe uztea.

PRATICAC.

1. **J** Aincoari esquerrac maiz eman det-
çogun, ceren deithu gaituen fedearen
arguira eta eçagutçara.
2. Gure fedeari bidegaberico den gutiena
eguin ahal deçoqueten gauça guciei ihes
eguin deçotegun, halacoac dire heresia-
ren fuspitcha duten liburuen iracurcea,
eta herericoequin mingatcea.
3. Artha handi bat içan deçagun gure haur-
rec eta gure fehiec jaquin detçaten fedear
irakhasten dituen eguiac, eta bici daite-
cin bere fedearen arabera.

ISTORIOAC.

E Lias Profetaren fedea, 3. Reg. c. 17.
& 18. Patriarca çaharren fedear Jon-
doni Pauloc eguiten dituen laudorioac,
Hebr. c. 11. Magoen edo hirur Erreguen
fedea, Matth. cap. 2. v. 2. & seq. Birgina
Maria Sainduaren fedea, Luc cap. 1. v. 45.
San Thomasen finhets - gogortafuña. Joan.
cap. 20. v. 24. 27. & seq.

HOGOI ETA BI - GARREN LECCIONE A.

Esperançaz, eta Caritateaz.

G. **C** Er da Esperançaz?

1. Esperançaz da berthute bat, ceinaren

bidez uste baitugu içanen tugula mundu huntan Jaincoaren graciaç, eta bertcean Parabisua Jesu-Christoren mercedimenduen berthutez.

G. Éguicçu esperançazco açta bat.

I. Ene Jaincoa, esperançã dut Jesu-Christogure Jaunaren mercedimenduen berthutez emanen darotaçula egun batez çure Parabisuco gloria saïndua, eta mundu huntan harat hedatceco behar ditudan gracia guciac, ceren çuc aguindu baitarozquigutçu, eta çu baitçara guciz ona, eta çure hitçaren atchiquitcera lejala.

G. Gure esperançã ceren gainean da eçarria?

I. Jaincoaren promesen edo aguinçearen gainean, eta Jesu-Christoren mercedimenduen gainean.

G. Cer paturen edo condicionen azpian Jaincoac aguindu darocu bicitce eternala?

I. Haren manamenduac beguiratuco tugula, eta obra onac eguinen ditugulaco condicionearen azpian.

G. Nola eguitenda bekhatu esperançaren contra?

I. Laur guifaz, 1. Gure salbamenduaren esperançã galcen dugunean.

2. Jaincoa ona dela ikhufiric, hartan sobra fidatuz edo pausatuz conbertitu gabe gueroco egonez.

3. Guere indarretan fidatuz bekhatuaren okhasionetan jarcen garenean.
4. Jaincoaren probidencian fidancia eta sumisione escas dugunean.

CARITATEAZ.

G. *Cer da Caritatea?*

I. Caritatea da berthute bat, ceinaren bidez maite baitugu Jaincoa bere amoreac gatic gauça guciac baino guehiago, eta gure laguna guere buruac beçala Jaincoaren amoreac gatic.

G. *Nola behar da Jaincoa maitatu?*

I. Gure bihotz guciac, gure arima guciac, eta gure indar guciez.

G. *Jaincoaren maitatceca obligatuac gara?*

I. Bai, eta caritatea gabe Jaincoaren etsajac gara.

G. *Nola galcen da caritatea?*

I. Bekhatu mortalaz, baldin bat choila baicic eguin ezbaguinu ere.

G. *Caritatearen galcea ondico eta dohacabetasun handia da?*

I. Bai, ecen dohacabetasun gucietaric handiena da Jaincoaren ez maitatcea.

G. *Cer da laguna maitatcea guere buruas maitatcen tugun beçala?*

I. Hari desiratcea eta gure eguin ahalecan

fiçan araztea guretçat nahi guinituzquen beçalaco on eta ungui berac.

G. *Certarat obligatcen gaitu caritateac lagunaren aldera, hura pobre denean.*

I. Gure sobratuetaric hari amoina eguitera.

G. *Obligatuac gara behinere hari amoina eguitera gueretçat behar ditugun gaucetaric ?*

I. Bai, hura azqueneco beharrean denean.

G. *Obligatuac gara gure etsajac ere maitatcera ?*

I. Bai, Jesu - Christo gure Jaunac eguin du hartaz Evangelio sailduan barariazco manamendu bat.

G. *Cein dire caritatezco obrac, ceinac ordinariozqui deitcen baitire Misericordiazco obrac ?*

I. Hec dire obra batçuec, ceinez lagun- cen baitugu gure laguna bere arimaco eta gorphutceco beharretan.

G. *Cein dire misericordiazco obrac arimaren alderatecoac ?*

I. Badire çazpi. 1. Ezdaquitenei irakhas- tea. 2. Huts eguiten dutenac corregit- cea. 3. Behar dutenei conseilu emaita. 4. Affligituac consolatcea. 5. Berceren umore gaichtoac eta narrioac pacien- ciarequin sofritcea. 6. Guri eguiten da- rozquiguten hutsac eta ofensac bar-

khatcea. 7. biciençat eta hilençat eta gure contra dabilçanençat eta persecutatcen gaituztenençat othoitz eguitea.

G. Cein dire misericordiazco obrac gorphutçaren alderacoac ?

I. Badire çazpi. 1. Gose direnei jatera emaittea, eta egarri direnei edatera emaittea. 2. Biluz direnac beztitcea. 3. Eriac Bifitatcea. 4. Profundeguian direnac bifitatcea. 5. Gathiboac eroſtea. 6. Pelegrinac eta arrotçac bere etchean errecibitcea. 7. Hilac chorztea.

G. Obligatuac gara fedezco açtaç, esperançazcoac, eta caritatezcoac eguitera ?

I. Bai, hartarat obligatuac gara, eta eguit behar ditugu ahalic maicena.

G. Eguitçu caritatezco açta bat.

I. Ene Jaincoa, maite çaitut ene bihotz gucziaz eta gauça gucien gainetic, cerençu baitçara gucziz maitagarría eta ahala perfeta; maite dut halaber ene laguna nere burua beçala çure amoreac gatic.

G. Fedea eta esperançça distingatuac dire caritatetic ?

I. Bai, hirur berthute horiec, eta horien açtaç ere bata bertcea ganic distingatuac dire.

G. Caritatea galdu duen bekharoros bati guelditcen

ditcen çaiçco oraino fedea eta esperançã

1. Bai, baldin hanc eguin duen bekhatua berthute horien bien contracoa ez bada.

Ikhus çaçu cor den errana Jaincoaren ginateco amodioaz Jaincoaren lehenbicico manamenduan, lehenbicico leccionean pag. 103. eta etsajen maitatceaz hemerecti-garren leccionean Coleraz pag. 180. eta han har çaiçco praticac eta istorioac.

PRATICAC.

1. **G**Ure fidancia gucia eçar deçagun Jaincoa baithan, haren probidenciari arrima gaquizcon, sinhesten dugularic fermuqui etçaicula deus guerthatcen haren ordenac baicen, edo hanc permituz baicen, eta gure salbamendua gatic baicen.

2. Ufa gaitecin gure accione eta lan guciac eguiten caritatezco chede batez, erran nahi da, Jaincoaren amoreac gatic.

3. Jaunaren othoitça edo *Pater noster* erraiten dugunean orhoit gaitecin gure condenacionea han erraiten dugula, baldin gure etsajei barkhatcen ez badiotegu.

ISTORIOAC.

ESperança badu Abrahamec esperança guciaren contra. *Gen. 15. v. 5. Rom. 4.*

v. 18. Popula guciaren Arçain eçarria da Jondoni Petri harc Jesu-Christorençat çuen amodioa gatic. *Joan. c. 21. v. 15. & seq.* Jondoni Pauloc anathemaz funditcen du Jesu-Christo maite ezduena. *1. Cor. c. 16. v. 22.* Etsajac maitatccaren gainean, Jesu-Christo gure Jaunac bere etsajençat othoitz eguiten du gurutccaren gainean hilcen hari cen denboran. *Luc. c. 23. v. 34.* Jondoni Estebec othoitz eguiten du haren harri- catcen hari cirenençat. *Act. 7. v. 59.*

HOGOI ETA HIRUR - GARREN LECCIONEA.

Ispiritu sainduaren dohainez eta fruituez.

G. *Ç Er dire Ispiritu sainduaren dohainac ?*

I. Hec dire barneco gracia batçuec, ceinez gure baithan den Ispiritu sainduac disposatcen baicaitu berehala eta animorequin obeditcera haren inspira- cionei, bereciqui okhacione gaitcenetan, handienetan, eta beharrenetan.

G. *Cenbat dire Ispiritu sainduaren dohainac ?*

I. Badire çazpi. 1. Çuhurciaren dohaina. 2. Adimenduaren dohaina. 3. Consei- luaren dohaina. 4. Borthitztasunaren dohaina. 5. Jaquintafunaren dohaina. 6. Pietatearen dohaina. 7. Jaincoaren beldurtafunaren dohaina.

G. Ger da çuhurciaren dohaina?

*I. Hura da Ispiritu sainduaren dohain bat ;
ceinac çucenqui jujarazten baitarocu
Jaincoaren gaucez.*

G. Cer da adimenduaren dohaina?

*I. Hura da Ispiritu sainduaren dohain bat ;
ceinac gure estatuaren eta gure ahalaren
arabera eçagut arazten baitarozquigu
fedearen eguiac.*

G. Cer da conseiluaren dohaina?

*I. Hura da Ispiritu sainduaren dohain bat ;
ceinac hauta arazten baitarocu gauça-
ric eta bideric hoberena bici huntaco
gauça gaitcetari eta dudazcoetan.*

G. Cer da borthitztasunaren dohaina?

*I. Hura da Ispiritu sainduaren dohain bat ;
ceinac emaiten baitarocu gauçaric gait-
cenen eguiteco animo eta bihotz handi
bat , eta ceinac pacienciarequin sofrĩ
arazten baitarozquigu nahigaberice han-
dienac.*

G. Cer da jaquintásunaren dohaina?

*I. Hura da Ispiritu sainduaren dohain bat ;
ceinac gauça naturaletan eçagut arazten
baitarocu cer den gure salbamenducotz
hoberenic edo probetchofenic , eta hetaz
cein sainduqui eta nola baliatu behar
garen.*

G. Cer da pietatearen dohaina?

I. Hura da Ispiritu sainduaren dohain bat, ceinac buitasun eta kharhandi batequin besarcarazten baitarozquigu Jaincoari gor diogun ohorea hari errendatcera daronfaten gauça guciac.

G. Cer da Jaincoaren beldurtasunaren dohaina?

I. Hura da Ispiritu sainduaren dohain bat, ceinac guibelatcen baicaitu bekhatutic Jaincoaren jujamendu justuen ikharaz.

G. Cer dire Ispiritu sainduaren fruituac?

I. Hec dire obra on batcuec Jaincoaren gracia gogo onez eraguiten darozquingunac, eta ceinac heldu baitire Ispiritu sainduac gure baithara hedatcen dituen cenbait berthutetaric eta disposicione sainduetaric.

G. Cein dire berthute hec eta disposicione saindu hec, ceinetaric heldu baitire Ispiritu sainduaren fruituac?

1. Jondoni Paulo Apostoluac contatcen tu hamabi. 1. Caritatea, ceinac maitarazten baitarocu Jaincoa gauça gucien gainetic.

2. Bozcarioa, ceinac Jaincoaren cerbitçatcen bihotz onez hari arazten baicaitu.

3. Baquea, ceinac atchic arazten baicaitu bethi grina gabe.

4. Paciencia , ceinac sofri arazten baita-
rozquigu affliccioneac eta nahigabeac
arrancuratu gabe.
 5. Longanimitatea , hura da eternitateco
ontafunac iguriquitcea paciencia behi-
nere galdu gabe.
 6. Humanitatea , ceinaren bidez beguitarte
ona eguiten baitiogu mundu guciari.
 7. Ontafuna edo on içaitca , ceinac guibe-
latcen baicaitu lagunari bidegaberico
eguitetic , eta ceinac ekharcen baicaitu
eguin ahal ungui gucia lagunari eguitera.
 8. Emetafuna , ceinac hilcen baititu gure
baithan coleraren mobimenduaç.
 9. Lejaltafuna , ceinac artharequin eta chu-
chenqui atchic arazten baitarocu gure
hitça.
 10. Modestia , ceinac urruncen baititu gure
ganic erguelqueriaren eta banitatearen
itchura guciac.
 11. Continencia , ceinac guibela arazten
baititu gure baithan sensuctaco axe-
guinac.
 12. Castitatea , ceinac beguiratcen baicaitu
gorphutceco eta arimaco garbitafuncan.
- G. *Dohain horiec eta fruitu horiec guciac cor-
gatic emaiten çaizco Ispiritu sainduari ?*
1. Ceren Ispiritu sainduari emaiten baitçajo

Jaincoa baithan den ontafuna ceina baita gure fantificacionearen causa, eta hura gure saildutececo baliatzen den bidena.

P R A T I C A C.

1. **M**Aiz eta khar handi batequin galdede deçogun Ispiritu sailduari eman detçagula bere dohainac.
2. Garbi deçagun gure arima dohain hequin içaitetic guibela ahal deçaqueten gauça gucietaric.
3. Cein ere berthutetaric forcen baitire Ispiritu sailduaren fruituac, berthute hec ezdetçagun behinere gure baithan alferric utz, bainan maiz eguin detçagun hequin actac.

I S T O R I O A C.

ISaias Profetac Ispiritu sailduaren dohainez erran içan duena. *cap. 11. v. 2.*
 & 3. Jondoni Pauloc Ispiritu sailduaren fruituez isquiribatu duena. *Gal. 5. v. 22.*
 Apostolu saildu harc berac Ispiritu sailduaren dohainez betheac cer entreprenitu çuen, cer eguin eta cer sofritu çuen Jesu-Christoren icenaren ohoretan. *2. Cor. 6. 11.*

HOGOI ETA LAUR - GARREN LECCIONEA.

Religioneaz.

G. *C Er da Religionea ?*

I. Hura da berthute bat , ceinaren bidez Jaincoari errendatcen eta bihurcen baitiogu gucien gaineco ohore bat , haren handitasun soberanoa dela causa.

G. *Cein dire Religionearen contraco bekhatuac ?*

I. Supersticionea , eta Religione gabetafuna.

G. *Cer da supersticionez bekhatu eguitea ?*

I. Hura da Jaincoari errendatcea eta bihurcea haren gogaraco ezten ohore bat , edo bihurcea creatura choil bati Jaincoari baicic çor etçajoen ohore bat.

G. *Cein dire supersticione fuerte principalac ?*

I. Badire hirur ; ohore gaindizcoa edo gaizqui aditua , Idolatria , eta Magia edo Aztitafuna.

G. *Cer da ohore gaindizcoa ?*

I. Hura da Jaincoa ohoratu nahi içaitca practica edo obra banoez eta alferrez , edo Elica Ama fainduac aprobatcen ezdituenez.

G. *Cer da Idolatria ?*

I. Hura da Jaincoari baicic choilqui çor

etçajon ohorea creaturei bihurcea.

G. Cer da Magia edo Azitasuna ?

J. Hura da deabrua lagun deithuric edo harequin patu eguinic Magicienec edo Aztiec haren ganic içaiten duten bothere eta indar estrainio bat.

G. Cer da bothere eta indar hura ?

J. Hura da guçonen bothereaz eta indarraz guchiagoco gaucen eguitca edo egutcea.

G. Cer da Religione-gabetasuna ?

J. Hura da bekhatu bat, ceinaz desohoratcen baita Jaincoa bere baithan, edo harençat consecratuac diren gaucetan.

G. Cein dire bekhatu hau maicenic eguiten dutenac ?

J. Jaincoaz eta hari uquitcen çaizcon gaucetz errespeturic gabe minçatcen direnac, eta bere trufac hetaz eguiten dituztenac.

2. Eliçaco ceremoniez eta Jaincoaren cerbitçuari uquitcen çaizcon gaucetz trufac eta burlac eguiten dituztenac.

3. Bere bidea laburcea gatic Elicetan barna pasatcen direnac, plaça publico batean pasa laitezquen beçala.

4. Campoan balire beçala Elicetan miçatcen eta solasen egoiten direnac.

5. Eta generalqui lekhu fainduetan modestiaric gabe egoiten diren guciac.

G. Norc dire bekhatu hau guehienic eguiten dutenac.

I. Hec dire. 1. Blasfematçailleac : 2. Jaincoarentatcen dutenac : 3. Sacrilegioac eguiten dituztenac.

G. Cer da Blasfemia?

I. Hura da injuriozco hitz bat errana Jaincoaren contra, edo haren fainduen contra, edo Religionearen contra, eta hori da bekhatu eta crima bat haguitz icigarria.

G. Cer da Jaincoaren tentatcea?

I. Hura da Jaincoa ganic iguriquitcea, edo hari galdeguita harc agundu, ezdarozquigun gauça usatuac ez diren batçuec, miracuiluac edo bertce.

G. Cer da Sacrilegioa?

I. Hura da Jaincoari consecratuac diren presunac desohoratcea, edo gauça fainduac gaizqui erabilcea eta profanatcea.

P R A T I C A C.

1. **A** Nimo eta khar handi bat içan deçagun Jaincoaren gloriarençat eta haren cerbitçucotz.

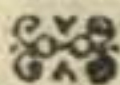
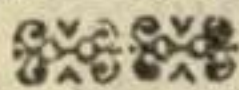
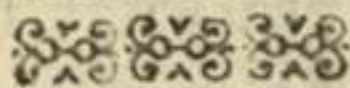
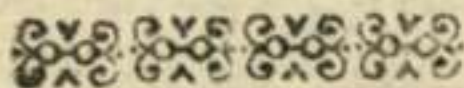
2. Ohora detçagun hainitz Jaincoari cor-

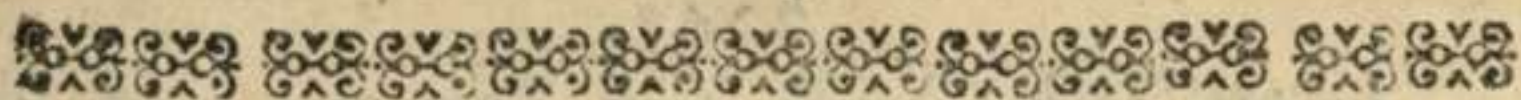
secratuac diren presunac, lekhuac, eta gauçac.

3. Ezdeçogun naufitafunic gure gainean eman deabruari bekhatuaz.

I S T O R I O A C.

D Aviten zeloa Jaincoaren gloriarençat eta cerbitçuarençat. *2. Reg. cap. 6. Lib. 1. paralip. c. 17. v. 1. Psal. 25. v. 8.* Salomonen zeloa Templuaren edertafunarençat. *Lib. 2. paral. c. 3. & seq.* Jesu-Christorena Templua profanatcen çutenen contra, *Matth. c. 21. v. 12. Luc 19. v. 46.* Balthasar punitua, ceren profanatu cituen Jerufalemeco Templuco basoac. *Dan. c. 5.* Heliodore punitua Templu hura bera ceren arrobotu nahi içan çuen. *Lib. 2. Machab. c. 3. v. 23. & seq.* Saülen crima ceren consultatu çuen aztia edo pythonissa. *Lib. 1. Reg. 28. v. 7. & seq.* Ochozias hil cen, ceren consultatu çuen Beelzebuth. *Lib. 4. Reg. c. 1.* Biciaren penan debecatua aztien eta magicianoen consultatcea. *Levit. c. 20. v. 6.*

HIRUR-GARREN PARTEA.

Guiristinotasuneco obligacioneac eta eguin-
bideac ungui eguiteco bidez edo
mojanez.

LEHENBICICO LECCIONE A.

Jaincoaren graziaz.

G. *C*Ein dire guiristinotasuneco obligacio-
nen eta eguinbiden ungui eguiteco bi-
deac eta mojanac?

I. Badire hirur : 1. Jaincoaren gracia.
2. Sacramenduac. 3. Othoitça.

G. *Cer da Jaincoaren gracia?*

I. Hura da gaineticaco dohain bat, ceina
Jaincoac emaiten baitarocu guciz ona
içanez, eta Jesu-Christo gure Jaunaren
mercemenduez gure salbamenduaren
eguiteco.

G. *Cergatic dioçu gracia dela gaineticaco
dohain bat?*

I. Ceren ez baita nihor Jaincoa bera baicic
hura guri eman ahal dieçaquegunic.

G. *Norc merccitu darocu dohain bat hain pre-
ciatua?*

I. Jesu-Christo gure Jaunac.

G. *Ez othe dugu bada errecibitcen graciatic*

batere Jesu-Christo gure Jainaren merecimenduen berthutez baicen?

I. Ez, Jaincoac ezdarocu deusic emaiten gure salbamenducotz, bere semearen merecimenduez baicen.

G. Cenbat gracia fuerte dire?

I. Badire bi fuerte: gracia habituala edo saildutzen gaituena, eta gracia actuala.

G. Cer da gracia habituala?

I. Hura da gaineticaco dohain bat, ceinac saildutzen baicaitu, eta eguiten baicaitu Jaincoaren gogaraco.

G. Cein dire gracia horren seguidac edo efetuac?

I. Badire hirur. 1. Saindutzen gaitu. 2. Eguiten gaitu Jaincoaren ume adopcionez. 3. gure accionei mereci arazten diote eternitateco errecompensa.

G. Cergatic deitzen da habituala?

I. Ceren gure baithan conserbatcen baita gure borondatea deusic hari ezden denboran ere; comparacionera, gracia hura badute haur bathajatuac adimenduaren adinera heldu baino lehen ere, eta guc ere badugu lo gudecinean ere.

G. Gal othe deçaquegu gracia habituala?

I. Bai, galcen dugu bekhatu mortal batez.

G. Berriz ardiess deçaquegu behin galceso

Isqui dohacabe içatu garen ondoan ?

J. Bai, gracia habituala berriz ardiesten da penitenciaco Sacramenduaz.

G. *Gracia hura berret abal othe deçaquegu ?*

J. Bai, berret daiteque. 1. Sacramenduac hantatuz.

2. Othoitcez, eta Jaincoaren amodiozco actac maiz eguinez.

3. Obra onac eguinez.

GRACIA ACTUALAZ.

G. *Er da gracia actuala ?*

J. Hura da Jaincoac emaiten darocun barneco lagunça bat unguiaren eguiteco eta gaizquiari ihes eguiteco.

G. *Gracia actualac sailduitzen gaitu ?*

J. Ez, bainan hanc disposatcen gaitu saildu içaitera, edo garen baino sailduago eguitera guc guere aldetic lagunça emaiten dioguncan.

G. *Certan dago gracia actuala ?*

J. Jaincoac inspiratcen darozquigun gogo on edo phensamendu sailduetan, eta debocinozco sentimenduetan.

G. *Gracia hori cergatic deitzen da actuala ?*

J. Ceren hura baita iraupen guti duen barneco mobimendu bat, ceinaren bidez Jaincoac muguitcen baicaitu eta

laguncen unguiaren eguitera.

G. *Esplika çaqu hori exemplu batez.*

I. Baldin Jaincoaren gracia muguitcen banau orai berean amoina emaitera, gogo edo phensamendu horiche da gracia actual bat.

G. *Gracia horren lagunça gabe eguin abal othe deçaquegu cerbait gure salbamenduco probetchos denic, edo içan abal othe deçaquegu gogo edo phensamendu onic?*

I. Ez, hura gabe ecin deçaquegu.

G. *Nola ardiets abal deçaquegu gracia hori?*

I. Jaincoari othoitzez galdetuz, eta sacramenduc hantatuz.

G. *Jaincoaren gracia gabe othoitcic eguin deçaquegu?*

I. Ez, bainan Jaincoaren gracia atçarcen eta muguitcen gaitu othoitz eguitera, eta othoitçac ardieften darozquigu berce gracia berriac.

G. *Jaincoac emaiten darocu gracia necesario den aldi guciez cenbait manamenduren beguiratceco, edo cenbait tentacioneren garaitceco?*

I. Bai, Jaincoac ezdarocu deusic manatcen imposibleric edo ecin eguin deçaquegunic, eta ezdu permetitcen içan gaitecin tentatuac gure indarrez guehiago.

*G. Eguia da beraz erraita bekhatu-ric ezdu-
gula eguiten gure faltaz baicen ?*

*I. Bai , ceren Jaincoac emaiten darocun
graciarequin batean egon baicaitzque
bekhatu-ric eguin gabe , baldin gueroc
gracia hari lagundu nahi batcaizco.*

G. Cer da graciari laguncea ?

*I. Hura da graciaren mobimenduac se-
guitcea; comparacionera amoinaren egui-
teco , predicura joaiteco edo horrelaco
bertce cenbait Jaincoac emaiten duen
inspiracione seguitcea , hurache da gra-
ciari laguncea.*

G. Graciari guc bortcha eguin deçoquegn ?

*I. Bai , fedeac eta gueroc eguiten dugun
experienciac orobat erakhuften darocute
sobra maiz graciari borchatcen gaizcola.*

G. Cer da graciari borcha eguitea ?

*I. Hura da guibelatcea graciac gure bai-
than eguin ahal deçaquen efetua , cei-
narençat Jaincoac eman baitçarocun.*

*G. Aitcin huntan minçatu garen graciez ber-
ce alde Jaincoac ezdarocu emaiten bertce
cenbait bide gure salbamenduaren eguiteco ?*

*I. Bai , emaiten darozquigu oraino cam-
poticaco bide edo mojan batçuec.*

G. Cein dire campoticaco bide h c ?

I. Hec dire. 1. Miracuiluac. 2. Predicua.

3. Guiristino guisa alchatuac içaitca. 4. Exemplan onac. 5. Nahigabeac, affliccionac eta eritasunac. 6. Gure ontasunen galcea, eta berce horrelaco hainitz.

G. Nola deitzen dire campoticaco bide horiec?

A. Deitzen dire campoticaco gracia.

G. Zerucotz probetchos denic cerbaiten eguiteco asqui othe laitezque campoticaco gracia hec?

A. Ez, bainan nola Jaincoac nahi baitu guison eta emaztequi guciac falba daitecin, campoticaco gracia hec laguncen tu ordinariozqui barneco graciaez.

P R A T I C A C.

1. **S** Acramenduetara maiz hurbil gaitecin, han gracia guchiago eta maigago errecibitcea gatic.

2. Obra on bat eguin duguncan, humilia gaitecin Jaincoaren aiticinean, eçagutcen dugularic obra on hura graciaaren efectua dela, eta guere baitaric deusic ezdaguiquegula.

3. Obra on baten eguitea, edo bekhatuaren okhacioneari ihes eguitea Ispiritu fainduac inspiratcen darocuncan, ezdeçagun hartacotz denboraric batere gal, bainan obedi deçogun berehala haren inspiracioneari.

4. Othoitçac

4. Othoitçac maiz eguin detçagun Jain-
coari bere graciac galdeguiteco, bere-
ciqui tentacionetan; eta goacin noicic
behin bederen sacramendu sailduaren
aitcinera han intencione hortacotz
othoitz eguitera.

ISTORIOAC.

Jesu - Christoc Samaritanoari cer erran
cioen graciaren edertafunaren gainean,
ceina comparatcen baitçuen ur bici bate-
quin. *Joan. c. 4.* graciaren indarra ederqui
agueri da Jondoni Pauloren conberfionean.
Act. c. 9. v. 3. & seq. Jondoni Petriren
bekhatua haren presuncionearen edo be-
re baithaco fidanciaren seguida. *Joan. 18.*
v. 16. & seq. Juduec graciari eguin cioten
contra edo ukhoa, hequin erreprobacio-
nearen hastea eta ethorquia. *Matt. c. 21.*
v. 43. c. 23. v. 37. & seq. Act. c. 7. v. 51.
& seq. & cap. 13. v. 46.

BI-GARREN LECCIONE A.

Sacramenduez generalqui.

G. *Er da Sacramendua?*

I. Sacramendua da ecin ikhus daitequen
gracia baten seinale agueri dena, Jesu-

Christo gure Jaunac ordenatua gure arimen garbitceco eta graciaz bethetceco.

G. Cergatic dioçu Sacramendua dela seinala bat ?

I. Ceren hanc eçagut arazten baitarocuecin ikhus daitequen gracia bat, berac gure arimetara ekharcen darocuna.

G. Cergatic dioçu seinala hura agueri dela ?

I. Ceren gure sensuez eçagutcen baita, hala da Bathajoan Ura, ceinac garbitcen baitu haur bat, eta significatcen edo seinalatcen baitu gracia, haur haren arima bekhatu originaletic garbitcen duena.

G. Cergatic dioçu ecin ikhus daitequen gracia ren seinala ?

I. Ceren berenez gracia ez baita eçagutcen gure sensuez, ceren den gauça ilpiritual bat edo gorphutic gabea.

G. Sacramenduec nondic dute gure arimen garbitceco eta graciaz bethetceco berthutea eta indarra ?

I. Jesu-Christo gure Jaunaren passionetic eta heriotcetic.

G. Sacramenduec nola saindutcen gaituzte eta gure arimac garbitcen eta graciaz bethetcen ?

I. Lehenbicicoric. Batçuec emaiten darocute gracia saindutcen gaituena lehen

- ezguinuena , halacoac dire Bathajoa eta Penitencia , ceinac hargatic deitzen baitire hilen sacramenduac , ceren hec suposatcen baitute graciari hilac guinela.
2. Bertcec berretcen darocute gracia faindutzen gaituena lehen errecibitu guinuena , halacoac dire confirmacionea , Gorphutz faindua eta berceac , ceinac hargatic deitzen baitire bicien sacramenduac.
- G. Sacramenduac nola emaiten edo berretcen dute gracia ?*
- I. Jesu-Christo gure Jaunaren heriotceco merecimenduac guri aplicatuz , erran nahi da , gure gana hedatuz.*
- G. Sacramenduac errecibitzen dituzten gucies errecibitzen dute gracia ?*
- I. Ez , behar diren disposicioneac ezdituztenec ezdute errecibitzen sacramenduen gracia.*
- G. Behar diren disposicioneac izan gabe sacramenduac errecibitcea bekhatu handia da ?*
- I. Bai , hura da bekhatu handi eta icigarribat , ceina deitzen baita sacrilegioa.*
- G. Sacramenduac ezdarocute deus bertceric emaiten gracia baicic ?*
- I. Badire hirur sacramendu , ceinec emaiten eta egarcen baitarocute caractera ;*

hec dire Bathajoa , Confirmacionea , eta Ordena , hargatic hirur Sacramendu hec ecin errecibi daitezque behin baicen.

G. Cer da Caracteria ?

I. Caracteria da seinale ispiritual bat gure ariman eçarria , secular khenduco eztena.

G. Caracteria guelditcen da ariman hil ondoan ere ?

I. Bai , guelditcen da justuen ariman oho-rezco marca bat beçala , eta damnatue-nean defertacioneco eta defohorezco marca bat beçala.

G. Ur benedicatua hartcea sacramendu bat oibe da ?

I. Ez , hura da cremonia simple bat , ceinac eçagutcera emaiten baitarocu cein concienciaco garbitafun handiare-quin othoitçac eguin behar ditugun.

G. Cenbat Sacramendu dire ?

I. Badire çazpi Sacramendu : 1. Bathajoa. 2. Confirmacionea. 3. Gorphutz Saindua. 4. Penitencia. 5. Anuncioa. 6. Ordena eta 7. Ezconça.

G. Sacramenduc emaitcan cergatic Eliça Ama faindua cerbitçatcen da bainitz ceremoniez ?

I. 1. Hequin handitafuna eta fainduta-
na gurî eçagut araztea gatic.

2. Hec debocione eta errespetu guehiago-
requin errecibitcera gu ekharcea gatic.

G. Ceremonia hec cer emaiten dute eçagutcera?

*I. Hirur gauça. 1. Cer disposicionerequin
errecibitu behar ditugun Sacramenduac.*

2. Hec gure arimetan eguiten dituzten
efetuac.

3. Hec emaiten darozquiguten obligacio-
neac.

P R A T I C A C.

1. **G** Ure Jaincoari esquerrac eman
detgogun ceren den asqui ona gu-
ri emaiteco hain berce bide, eta hain
errachac gure salbamenduaren eguiteco
sacramenduac ordenatuz.

2. goardia ungui eman deçagun erreme-
dioa phoçoinera bihur ezdeçagun, sa-
cramenduac gaizqui errecibituz.

3. Errespetu handi bat içan deçagun Eliçac
sacramenduei daronfatela benedicatcen
dituen gaucençat, nola baitire ur bene-
dicatua, ogui benedicatua, baso eta
ornament sacratuac, eta bereciqui Aphe-
cençat eta Fraidençat, ceinac baitire sa-
cramenduen ministroac.

I S T O R I O A C.

C Azpi pilare Cuhurciac alchatcen di-
tuenac. *Prov. c. 9. v. 1. Elizeas Pro-*

fetac Naamani nola manatu cioen çazpitan chahu cedila Jordango Urean , 4. *Reg. c. 5. v. 10.* çazpi trompetac , ceinen soinura Israelitec Jaincoaren manuz çazpitan eguin baitçuten tornua Jerichoren inguruan , ceina baita bekhatuaren figura , eta ceinaren murraillac içan baitciren arthiquiac. *Josue. c. 6.* hec sacramenduen figurac dire. Guisa berean sacramenduez esplica daiteque erregue Davitec erran içan duena *Psal. 22.* Isaïasec. *c. 12.* eta Jesu-Christogure Jaunac Samaritanoari erran cioena ere bai , *Joan. c. 4. v. 14.*

HIRUR - GARREN LECCIONEA.

Sacramenduez bat banazca.

Bathajoaz.

G. *Cer da Bathajoa ?*

I. Bathajoa da sacramendu bat , ceinac barkhatcen baitarocu bekhatu originala , eta eguiten baicaitu guiristino , eta Jaincoaren eta Eliçaren ume.

G. *Cein dire Bathajoaren efetuac ?*

I. Badire laur. 1. Bekhatua barkhatcendu , eta emaiten darocu arimaco bicia.

2. Eguiten gaitu guiristino.

3. Eguiten gaitu Jaincoaren eta Eliçaren ume.

4. Ecartcen darocu caractera bat galcen eztena.

G. Bathajoac eztu barkhatcen bekhatu originala baicic ?

I. Bai, barkhatcen tu orobat bekhatu fuerte guciac hura errecibitu baino lehenago eguin cirenac.

G. Bekhatuac barkhatcean, barkhatcen othe tu hei çor caizcoten pena guciac ?

I. Bai, barkhatcen tu guciac hala eternitatecoac, nola denbora batetacoac.

G. Barkhatcen othe tu halaber bekhatuaren seguidac baicic eztiren penac, nolacoac bairire ignorancia, concupiscencia, heriotcea, eta miseriac ?

I. Ez, hec uzten tu khendu gabe, gure berthutearen frogatceco eta hura alferric ez uzteco; bainan emaiten tu gracia hequin garaitceco eta jafaiteco.

G. Bathajoac nola emaiten du arimaco bicia ?

I. Guri emanaz gracia faindutcen gaituena, ceina baita gure arimaren bicia, eta ceinac khencen baitu bekhatua gure arimatic.

G. Nola eguiten gaitu quiristino ?

I. Ceren harc eguiten baicaitu Jesu-Christoren miembro, eta obligatcen baicaitu haren Evangelioaren seguitcera.

G. Nola eguiten gaitu Jaincoaren ume?

I. Ceren gracia saildutzen gaituenaren bidez hanc hautatzen baicaitu Jainacoren umetzat, eta emaiten baitarocu dretcho eta çucen haren Ceruco primeçan.

C. Nola eguiten gaitu Eliçaren ume?

I. Guri emanetz dretcho eta çucen parte harceco Eliçac dituen arimaco ontasunetan, haren sacramenduetan, eta haren othoitcetan.

G. Bathajatceco cer eguin behar da?

I. Gurutcearen seinalean ur naturala eta hutsa isuri behar da bathajatu behar denaren burura, erraiten delaric denbora berean: Bathajaten çaitur Aitaren eta Semearen, eta Ispiritu sailduaren icenean.

G. Cergatic dioçu isuri behar dela ur naturala eta hutsa?

I. Ceren ezbaita nihor bathajatu behar ur naturalaz baicic; halacoa da ithurric ura, phutçucoa, erriberacoa, ur goajacoa, ithaiçurecoa, &c. Bathajoa ezbaiteque ona arrosa urarequin, edo arnoarequin, edo uraz bertce cenbait edarirequin eguina.

G. Benedicatua behar oibe da içan ur hura?

I. Arriscu prefatu batean bathaja daiteque ur benedicatua eztenaz.

G. Baldin ura ecin isur badaiteque bathajatu behar den haurraren burura, cer eguin behar da?

I. Haurrac agueri dituen partetan cein ere baita considerablena edo handiena, haren gainera ituri behar da ura.

G. Ilen gaina edo arropen achala baicic urac uquitcen ezbalu, bathajoa ona othe laiteque?

I. Ez, ezlaiteque ona.

G. Cein denboraz erran behar dire hitz hauc: Bathajaten çaitut, &c.

I. Ura gurutcearen seinalean isur en den denbora berean.

G. Cer chede eta intencione içan behar da bathajaten hari denean?

I. Behar da içan intencioneac Eliçac eguiten duenaren eguiteco.

G. Ezta nihor Apheçac baicic bathaja ahal deçaquenic?

I. Jaun Aphezpienaren eta Errotoraren çucena da bathajatcea, bainan behar orduan guciec bathaja deçaquete hala guiçonquiec nola emaztequiec.

BATHAJOAREN SEGUIDA.

G. B Athajoa gauça necessarioa da salbatua içaittecoz?

I. Hain necessarioa da non haurrac ecin

izan baitaitezque salbatuac bathajatuac
izan gabe.

*G. Bathajoa errecibitu gabe hilcen diren haur-
rac ezdohaz beraz Parabisura ?*

*I. Ez, hec eztute behinere ikhufico Jain-
coa eternitate gucian.*

*G. Bathajoa ecin errecibi deçaquenac eztu
haren ordain bertce bideric ?*

*I. Bai, haren ordain baliatcen çaiçco bi
gauça, ceinetaric bat asqui baitu. 1. Da
Martirioa, ceina deitcen baita Odolezco
Bathajoa.*

*2. Da caritatezco açta bat, bathajatua
içaiteco defirarequin batean; eta hori
deitcen da Botuzco Bathajoa.*

G. Certara obligatcen gaihu bathajoac ?

I. 1. Jesu-Christo baithan sinheftera.

*2. Deabruari, haren pompei, eta haren
obrei errenunciatcera.*

G. Cer da Jesu-Christo baithan sinhestea ?

*I. Hura da fedezco misterio gucien sin-
hestea, eta Evangelioço maxima gucien
seguitcea.*

G. Cer da deabruari errenunciatcea ?

*I. Hura da aguerian eta solemnelqui de-
claratcea deabruaren banda uzten eta
abandonatcen dugula, Jesu-Christoren
legue fainduaren azpian jarceco.*

G. *Cer aditcen duçu deabruaren pompez?*

I. Aditcen tut munduco maximac eta banitateac.

G. *Cein dire deabruaren obrac?*

I. Bekhatu fuerte guciac.

G. *Nola deitcen dire obligacione horiec?*

I. Bathajoco promefac.

G. *Ordean haurrec ezuzte eguiten promes horiec adimenduan ezdirenaz gueroztic?*

I. Bai, ordean Aitabutchic eta Amabutchic promes horiec hequinçat eguiten tuzte.

G. *Aitabuchi ac eta Amabutchiac certara dire obligatuac?*

I. Aitaren eta Amaren faltan obligatuac dire bathajoan jasan dituzten haurren instruccioneaz artha içaitera.

G. *Nor dire Aitabutchiçat edo Amabutchiçat errecibitu behar ezdirenac?*

I. 1. Guiristino Catholico ezdirenac

2. Catichima ezdaquitenac.

3. Bere Bazcoco Comunionea eguin ezdu-
tenac.

4. Bicitce escandalosa daramatenac.

5. Modestiaren contraco arropquin ethor-
cen diren emaztequiac.

BATHAJOCO CEREMONIEZ.

G. *H* Aurra cergatic egoiten da Eliçaco atheratzen bathajatcera eramaiten dutenean?

- I.** 1. Erakhuftera emaiteco, bekhatu originalac eçarri duela Parabisutic campoan, ceinaren figura bat baita Eliça.
2. Eztela bathajoa baicic, Eliçan farcea permeti eta eman deçoquenic.

G. *Cer erran nahi dute Apheçac haurraren gainean eguiten dituen exorcismec?*

- I.** Bathajoac libratcen eta atheratcen gaituela deabruaren esclabotasunetic, ceinaren botherearen azpian sortcen baicara.

G. *Cer erran nahi dute Apheçac eguiten dituen gurutcearen seinale guciac?*

- I.** Erran nahi dute, 1. Bathajoac bere indar gucia atheratcen duela Jesu-Christoren gurutcetic eta haren passionearen merecimenduetaric.
2. Gurutcearen berthutez khencen dela deabrua haurraren arimatic, ceina harc baitçaducan posseditua.
3. Bathajatuac eztuela gorritu eta ahalcatu behar Jesu-Christoren gurutceaz, bainan bai hartan boztu eta glorificatu.
4. Behar duela maitatu gurutcea, eta bere fidancia gucia eçarri Jesu-Christo gurutceficatua baithan.

G. Cer erran nahi da haurrari ahoan emaiten çajoen Gatça ?

I. 1. Prestutasuna , çuhurcia , eta Ceruco gaucen goştua , ceinac Eliçac galdeguiten baititu harençat.

2. Bathajoac beguiratcen gaituela bekhatuaren corumpimendutic edo corrupcionetic.

G. Cer erran nahi dire olioçoo gançudurac ?

I. Jaincoaren gracia hedatcen eta banatcen dela bathajatua denaren bihotcean.

G. Cer erran nahi du haurra beztitcen duten arropa çhuriac ?

I. Harc bathajoaz errecibitcen duen bici garbi eta inocenta , ceina conserbatu behar baitu bere obra onez.

G. Cer erran nahi du hari escuan emaiten dioten argui phiztuac ?

I. Jaincoaren amodioa , ceinaz bethea içan behar baita , eta harc eman behar duen exemplu ona.

G. Cergatic haurrari emaiten çajo saindu baten içena ?

I. Mundu huntan farcen den beçain lafter hari emaitea gatic imita deçaquençat aiteindari eta exemplu bat , eta Jesu-Christoren ganateco ararteco bat.

P R A T I C A C.

1. **U**Rthe guciez bathaja lekhuaren aldean erreberri deçagun Jaincoari bathajoan eguin guiniozcan promefac.
2. Urthe guciez gure bathajoco egunaz eguin deçagun beſta bat, eta comunia deçagun, edo eguin deçagun bertce cenbait obra on, egun hartan errecibitu guinuen graciaz Jaincoari eſquerrac emaiteco.
3. Artha handirequin conſerba deçagun bathajoco gracia, eta Jaincoari egun guciez galde deçogun gracia lehenago hilceco ere hura galduco dugun baino.

I S T O R I O A C.

NAaman Jordango urez Lepratic ſendatua. *Lib. 4. Reg. c. 5. v. 14.* Egipotic ilkhitcea eta itſaſto gorrian paſatcea. *Exod. c. 13. v. 14.* Noeren arcan batquec ſalbatu ciren uraren lagunçaz uholdearen denboran, ceinac gal araci baitci-tuen gaineraco guciac. *S. Petri Epist. 1. c. 3. v. 20. & 21.* horiec guciac bathajoaren figurac dire eta Jeſu-Chriſtoren bathajoac. *Matt. 3. v. 13. & ſeq.* erakhuſten darocu, haren bathajoan aguerian eguin cena, gurean agueri gabe complitcen dela.

LAUR-GARREN LECCIONEA.

Confirmacioneaz.

G. Er da Confirmacionea?

I. Confirmacionea da Sacramendu bat, ceinac emaiten baitarocu Ispiritu saindua bere dohainequin, eta gure bicia- ren arriscutan bada ere Jesu-Christoren fedearen atchiquitceco eta cofesatceco graciarequin.

G. Cergatic deitzen dugu sacramendu hau Confirmacionea?

I. Ceren hunec fermutcen eta borthizten baicaitu bathajoan errecibitu dugun fe- dean.

G. Salbatua icaitecotz necessario da Confir- macioneco sacramendua errecibitcea?

I. Ez, bainan hura errecibitu gabe laço- qui egoiten direnec Jaincoa ofensatcen dute, eta sacramendu hanc emaiten di- tuen graciez gabetuac egoiten dire.

G. Cer disposicionetan ican behar da guiris- rino bat confirmacioneco sacramenduaren errecibitceco?

I. Ican behar da graciazco estatuan, eta jaquin behar tu fedezco misterio prin- cipalac.

G. Cer eguin leçaque Confirmacioneco sacramendua bekhatu mortaleco estaiuan errecibi leçaquenac ?

I. Eguin leçaque sacrilegio bat, eta ez leçaque errecibi Ispiritu saindua.

G. Cer eguin behar da bada hura errecibitu baino lehen ?

I. Confesatu behar da, baldin eçagutcen badu bekhatu mortal cenbait eguin duela.

G. Confirmacionea errecibitu duenaren obligacioneac eta eguinbideac cein dire ?

I. Hec dire Jesu-Christo gure Jaunaren fedea ahalqueric gabe atchiquitcea, eta haren Evangelio sainduco maximen seguitcea.

BORTZ-GARREN LECCIONEA.

Confirmacionearen efetuez.

*G. Ein dire Confirmacioneco sacramendua-
ren efetueac ?*

I. Badire bortz. 1. Emaiten darocu Ispiritu saindua.

2. Emaiten darocu haren gracien abundancia eta haren dohainac.

3. Eguiten gaitu guiristino perfet.

4. Ecarcen du gure ariman caractera bat khencen eztena.

5. Emaiten

5. Emaiten darocu indarra fedearen librori qui cofesatceco.

G. Confirmationean guri emaiten çaicun Ispiritu faindua cer da ?

I. Hura da Trinitate fainduco hirur-garren presuna, ceina jauften baita sacramendu hau disposicione fainduequin errecibitcen dutenen arimetara.

G. Bethidanic eman içatu otbe da confirmacionea ?

I. Bai, isquiribatua da Apostoluen Actetan, confirmacionea emaiten ciotelabathajatuac içatu cirenei.

C. Cer guerthatcen citçajen orduan confirmacionea errecibitcen çutenei ?

I. Ispiritu faindua maiz aguerian eta suaren idurian jauften cen sacramendu hau errecibitcen çutenen gainera.

G. Orai gauça bera guerthatcen otbe da ?

I. Ez, bainan Ispiritu faindua agueri gabe heldu da confirmatcen ditenen arimara.

G. Cergatic orduan eguiten cen, eta orai ezta guehiago eguiten miracuilu hura ?

I. Ceren miracuiluac orduan necesario baitciren infidelen conbertitceco; bainan orai eztugu hequin beharic fedeac irakñasten darozquigun gauça gucien finhesteco.

G. Ez oibe dugu Ispiritu saĩndua jadanie bathajoan errecibitu?

I. Bai, errecibitu dugu, bainan ez gra-
ciaren hain abundancia handiarequin.

CONFIRMACIONEAREN Efetuen seguida.

G. *C*Ein da Confirmacionearen bi-garren
efetua?

I. Hura da guri emaita Ispiritu saĩndua-
ren graciaren abundancia.

G. Cein dire bereciqui sacramendu hunc gue-
hienic emaiten dituen graciac?

I. Hec dire Ispiritu saĩnduaren dohainac
ordinariozqui deitzen direnac.

G. Cein dire dohain bec?

I. Badire çazpi, jaquiteco, 1. Cuhurcia;
2. Adimiendua. 3. Jaquintafuna. 4. Con-
seilua. 5. Pietatea. 6. Borthirtzafuna.
7. Jaincoaren beldurtafuna. *Ikhus çaçu
horien esplikacionea bi-garren partean 23.
garren leccionean. pag. 194.*

G. Nondic heldu da hain bertce guiristino
baitire confirmacionea errecibitu dutenac,
eta hain guti baitire gracia horiec guciac
dituztenac?

I. Hori heldu da, ceren sacramendu hu-
nençat behar cituzten disposicioneac içan

gabez , ez baitituzte errecibitu hunen
graciac , edo ceren errecibitu dituzten
ondoan galdu baitituzte bekhatu eginez.

GAUCA BERAREN SECUIDA.

G. *Ein da Confirmationearen birur-garren
Cefetua?*

I. Hura da , gu guiristino perfet eguitca.

G. *Nola eguiten gaitu guiristino perfet?*

I. Jesu-Christoren fedean indar eta animo
guchiago guri emanaz.

G. *Bada diferenciaric bathajatu baicic ezten
baten , eta confirmatua den baten artean?*

I. Bai , bathajatua baicic ezdenari behatu
behar çajo haur flaco bati beçala ; eta
confirmatua denari bere adinic hobere-
neco indarrean den guicon bati beçala.

G. *Cein da Confirmationearen laur - garren
efetua?*

I. Hura da harc gure arimetan eçartcen
duen caractera ecin khenduzcoa.

G. *Cein da caractera haren efetua?*

I. 1. Harc seinalateen gaitu Jesu-Christo-
toren soldadu eta deabruaren etsai içaiteco.

2. Harc eguiten du ecin errecibi baite-
çaquegu sacramendu hau behin baicen.

G. *Confirmationea ecin errecibi daiteque be-
raz behin baicic?*

I. Ez, eta hura behin baino guehiagotan errecibi leçaquenac sacrilegio bat eguin leçaque.

GAUCA BERAREN SEGUIDA.

G. *C* *Ein da Confirmacioneco Sacramenduaren bantz-garren efetua?*

I. Hara emaiten darocu indarra Jesu-Christoren fedea libroqui cofesatceco, gure biciaren arriscutan bada ere.

G. *Cer da Jesu-Christoren fedea libroqui cofesatcea gure biciaren arriscutan ere?*

I. Hura da Evangelioeco maximac seguitcea eta praticatcea gu hartaric guibelatu nahi guinituzquetenen beldurric içan gabe.

G. *Bada nihor guiristinotasuneco eguinbidet eguiteric gu guibelatu nahi gaituenic?*

I. Lehenago Tiranoec hil arazten cituzten Jesu-Christoren leguearen azpian bici ciren guiristinoac: Eta orai libertinec hartaric guibelatcen gaituzte Evangelioeco maximac seguitcen dituztenez mesprecioac eta trufac eguinez.

G. *Guiristinoec cer eguiten çuen guiristino-tasuna gatic Tiranoec hil arazten cituztenean?*

I. Jaincoari esquerrac emaiten çiozcaten;

ceren digne jumatcen cituen bere odola-
ren ifurceco Jesu-Christoren fedearen-
çat, eta nahiago çuten hil, bere guirif-
tinotasuna den gutiena dissimulatu baino.

G. *Nola deitzen dire Religioea edo guirif-
tinotasuna gatic hil direnac?*

Z. Deitzen dire Martirac, erran nahi da
lekhucoac, ceren hec bere odolaren gof-
tuz lekhucotasuna errendatu baitiote
Jesu-Christoren fedeari.

G. *Cer eguin beharco guinunque baldin orai
fedearençat persecutatnac baguine?*

I. Imitatu beharco guinituzque lehenbi-
cico guirifinoac, eta galdu beharco
guinituzque gure ontasunac, gure liber-
tatea, baita gure bicia ere Jesu-Christo-
toren fedear arnegatuco edo haren ar-
ticulu choil bat dissimulatuco guinunque
baino lehen.

G. *Infidelen edo Hereticoen artean bere fedea
dissimula leçaquenac, bere barnean fedear
ukhatu gabe, bainan kura ere infidela edo
hereticoa dela erakbustea gatic eta choilqui
tormentaric ez sofritea gatic, gaizqui han-
dia eguin othe leçaque?*

I. Bai, hori bekhatu handi bat laiteque;
ecen ezta cilhegui bere fedea guisa hor-
tan dissimulatcea, hartaz arnegatcea

baino guehiago.

G. *Ordean ezguindezque bada baguitz dohat-
cabe, baldin fedea gatic hil arazten ba-
guinituzte?*

J. Ez, aiticitic dohatsutafun handi bat
hura laiteque gueretçat, hil beçain las-
ter guindohazquenaz gueroztic Cerura,
han Jaincoarequin batean haren errefu-
maz eta haren gloria eternalaz goçatcera

G. *Orai ezdenaz gueroztic guehiago Tiranoric,
confirmacionearen beharric badugu?*

J. Bai, 1. Hereticoac gatic, ceinec eguin
ahala eguiten baitute gu bide gaichtoan
eçarri nahiz.

2. Libertinac gatic, ceinec trufatcen eta
mespreçatcen baitituzte Evangelio
maximac seguitcen dituztenac.

3. Munduco gendeac gatic, ceinec bethi
persecutatcen baitituzte gende preftuac.

G. *Horiei guciei cer eguiten diote confirma-
cioneco sacramenduaren graciac?*

e. Hare emaiten du indarra beldurric ez
içaiteco ez hereticoen enfeju guciencat,
ez libertinen trufencat, eta ez munduco
genden persecucionencat.

G. *Cer eguiten du oraino?*

J. Hare laguncen gaitu. 1. Munduco char-
mei eta hango axeguinei gogorqui egoi-
ten.

2. Gure sensuen eta gure passionen mortificatcean dugun pena animorequin sofritcen.

3. Deabruaren tentacioneac indar guehiagorequin garaitcen.

SEI-GARREN LECCIONE A.

Confirmacioneco Sacramenduaren Ceremonia principalez.

G. *N*orc du Confirmacioneco sacramenduaren emaiteco indarra?

I. Jaun Aphezpicuec dute.

G. *J*aun Aphezpicuac Confirmacionea emaitean eguiten dituen ceremoniac cein dire?

I. Eguiten tu laur principalac.

G. *E*rracu lehena?

I. Erraiten tu othoitçac.

G. *E*rracu bigarrena?

I. Confirmatcen ditueneci escuac buruaren begainean ecartcen diozgate.

G. *E*rracu hirur-garrena?

I. Confirmatcen dituenen copeta gurucearen seinalean gançutcen du Crisina fainduaz.

G. *E*rracu laur-garrena?

I. Confirmatu dituenean emaiten diote çapartaco chume bana.

G. Jaun Aphezpicuac cergatic erraiten du orhoitz bec?

I. Confirmatcera dohanen gana Ispiritu saindua jauts arazteco.

G. Cergatic escuac buru gaineam eçartcer diozcate?

I. Erakhustera emaiteco, sacramendu hau behar den beçala errecibitcen dutenen arimara heldu dela Ispiritu saindua.

G. Confirmatuac copetan gançutcen diren Crisma saindua cer da?

Hura da Olibazco Olioia balsamoarequin nahastatua, Jaun Aphezpicuac urthe guciez Ortcegun Sainduz consecratcen duena.

G. Confirmatecan cer erakhustera emaiten du Olioac?

I. Nola Olioac baitu hedatceco edo banatceco eta indarren emaiteco berthurea, hura da Ispiritu sainduaren gracia duen abundanciaren eta indarraren seinalea.

G. Cer erran nabi du balsamoac olioarequina nahastatuac?

I. Bere usain ona gatic hura da confirmatua den guiristinoac eman behar duen exemplu onaren seinalea.

G. Jaun Aphezpicuac cergatic eguiten du

- copetan gançutuz gurutcearen seinalèa?*
- V.** Lehenbicoric , erakhuftera emaiteco confirmatua denac eztuela behar ahalcatu Jesu-Christo gurutceficatuaren fedea eta maximac atchiquitceaz eta sostengatceaz.
- R.** Erakhuftera emaiteco sacramendu hunea berthute gucia heldu dela Jesu-Christoren gurutcetic eta haren pasione faindutic.
- G.** *Cer erran nahi da jaun Apezpicuac confirmatu duenari emaiten dioen çapartacoa?*
- V.** Hare erakhuftera emaiten du , guiristino bat prest egon behar dela afruntu , pena, eta nahigabe gucien sofriccera Jesu-Christo gatic.
- G.** *Confirmaccera goaitèan cergatic eramaiten da oihal cherrenda bat?*
- V.** Crisma Sainduaren chucatceco errespètz , profanatua içan ezdadin.

C A Z P I - G A R R E N L E C C I O N E A .

Confirmacioneco Sacramenduaren errecibitceco behar diren disposicionehurbilenez.

- G.** *Ein disposicionerequin hurbildu behar da confirmacioneco sacramenduaren errecibitccera?*

I. Badire bi fuerte , batçuec gorphutçari uquitcen çaiusco , bertceac arimari.

G. *Cein dire gorphutçari uquitcen çaiusco disposicioneac ?*

I. Badire laur. 1. Behar dire içan arropa propiac eta modestac.

2. Jaun Aphezpicuaren aitecinean belhaurincatu behar da , baldin berac bertcelæ manatcen ezbadu.

3. Beguiac iduqui behar dire behecituac , burua chuchen , eta copeta agueria.

4. Oihalezco banda bat atchiqui behar da escuetan.

G. *Cein dire arimari uquitcen çaiusco disposicioneac ?*

I. Sacramendu hanc emaiten duen Ispiritu fainduaren errecibitceco desira eta guticia handi baten içaitera ensejatu behar da.

G. *Cein dire bereciqui eguin behar diren actac ?*

I. Badire laur. 1. Fedezco actac bereciqui sacramendu hunen eguiaren eta berthuthen gainean.

2. Humilitatezco actac , eçagutcen dugularic ezgarela gai edo digne Ispiritu faindua gure bihotcean errecibitceco.

3. Ispiritu fainduaren ganateco amodiozco actac , hanc nahi duenaz gueroz ethorri

gure baithara.

4. Da lehia handi batequin deitcea eta gonbidatcea Ispiritu faindua ethor dadila othoi gure baithara, eta handie bethicotz khen deçala bekhatua.

G. Cergatic beguiratu behar da confirmaturic heldu dena?

J. Eztu escuez uqitu behar copeta, bainan iguriqui behar du Jaun Aphezpicua laguncen duten Aphezetarie barec chucatu dioquen artean, edo copetan oihal cherrenda bat eman deçoquen artean.

G. Cer eguin behar da sacramendu hau errecibitu den ondoan?

J. Bere lekhtic bazter batetara aldaratu behar da, han distraccione gutiagorequin othoitz eguiteco, eta cenbat denboraz egon behar da belhaurinco.

G. Cer eguin behar da belhaurinco dagoen denboran?

J. Bortz gauça. 1. Jaincoari esquerrac emaita errecibituric heldu garen graciaz.

2. Bere burua osloqui consecratu behar dio Ispiritu fainduari, eta hura othoiztu behar du eguin deçala hartaz nahi ducn gucia bere gloriacotz.

3. Hartu behar da gogo eta borondate on bat, ethorquicunerat Evangelio co maxi-

men seguitceco, munduco genden truz
 fez, mesprecioez eta persecucionez
 acholaric içan gabe.

4. Galdeguin behar çajo Ispiritu sainduari
 othoi conserba deçala guc errecibitu
 dugun gracia, eta lehenago hil ere gai-
 tecin hura seculan galduco dugun baino.
5. Ezta ilkhi behar Eliçatic Jaun Aphez-
 picuac ceremonia gucia akhabatu eta
 azquenean erraiten diren othoitçac erran
 dituzquen artean.

CORTCI-GARREN LECCIONEA.

Confirmacioneco Sacramenduaren gracia
 conserbatceco bidez edo mojanetz.

*G. Gauça baliosa eta haguitz importante
 othe da confirmacionean errecibitu di-
 tugun graciae ungui conserbatcea?*

*I. Bai, gauça haguitz importante da he-
 quin conserbatcea.*

*G. Cergatic da gauça hain importante gracia
 hequin conserbatcea?*

*I. Hirur arroçoin gatic. 1. Ceren hec bai-
 tire guc içan ahal detçaquegun ontafunic
 eta treforic preciaturenac.*

*2. Ceren gracia hec behin galduz gue-
 roz, haguitz baita gaitz hec berriz
 ardiestea.*

3. Ceren behin baicic ez baita errecibitcen gracia hec emaiten dituen sacramendua, ceina baita confirmacionea.

G. Cer eguin behar da gracia hequin conserbatceco?

1. Hirur gauça. i. Ispiritu sainduari ungui othoitz eguin behar çajo, othoi berac conserba detçala hec gure baithan.

2. Urthe guciez gure obra onez santificatu behar dugu confirmacionea errecibitu dugun eguna.

3. Bereciqui ihes eguin behar diotegu confirmacioneco graciaren contraco guchien diren bekhatuei.

G. Cein dire bekhatu hec?

1. Badire laur. 1. Da gure Religioneo Misterioez errespetic gabe mingatcea, edo sofritcea berceac gure aiticinean hala minça daitecin.

2. Da deborac garela erakhussteaz eta obra onac eguiteaz ahalcatcea, eta chede hortaz obra on hec eguin gabe egoitea edo hequin estalcea.

3. Bere obligacionetan huts eguitea, beldurrez cerbait gal edo gaizqui tratatua içan.

4. Bere fedea eta religionea diffimulatcea.

P R A T I C A C.

1. **E** Zdeçogun Ispiritu fainduari behinere damuric eguin guc Jaincoaren cerbitçucotz dugun epheltasunaz, eta oraino gutiago behar dugu iraunguigure bekhatuez.
2. Obedi deçotegun haren boçari eta inpirationei, hequin seguitceco eta hequin arabera eguiteco.
3. Declara gaitecin haltoqui eta aguerian pietatearençat, eta ezgaitecin gorri ezahalca sacramenduen hantatceaz eta obraonen eguiteaz.

I S T O R I O A C.

I Spiritu faindua nola jautsi cen. *Act. c. 2.*
I Ispiritu faindua Samariaco guiristinoeci eman citçajen escuac hequin buru gainean eçarriz, *c. 8. v. 14. & seq.* Jondoni Paulo orobat eman cioten Ephesaco cenbait guiristori, *cap. 19. v. 6. & seq.*

B E D E R A T C I - G A R R E N L E C C I O N E A.

Gorpuhutz Sainduaz.

G. *C* Er da Gorpuhutz fainduaren sacramendua?

1. Gorpuhutz faindua da sacramendu bat,

teinetan edireiten baitire eguiatzqui eta errealqui Jesu-Christo gure Jaunaren Gorphutça, odola, arima, eta Jaincotasuna oguiaren eta mahax arnoaren idurien edo itchuren azpian.

G. Cer aditcen duçu oguiaren eta mahax arnoaren iduriez edo itchurez?

I. Hec dire gure sensuetan agueri direnac; nola baitire, oguiaren eta mahax arnoaren colorea, figura, eta gostua.

G. Consecracionearen ondoan ezta guehiago guelditcen oguiric eta arnoric?

I. Ez, ogui gucia itçulcen eta aldatcen da Jesu-Christoren Gorphutcera, eta arno gucia haren odolera.

G. Hori sinbesten duçu bada cinqui eta fermuqui?

I. Bai, eta hain cinqui eta hain fermuqui nola nere beguiez ikhusten banu, ceren Jesu-Christoc berac errana baita.

G. Nola eguiten da itçulce eta mudança hori?

I. Consecracioneco hitcen berthute miragarriaz eta guciz puchantaz.

G. Nola deitcen da mudança hori?

I. Deitcen da Transsubstanciacionea, erran nahi da, sustancia batetic bertcera aldatcea.

G. Ez othe da gorphutça baicie oguiaren idu-

*riaren azpian, eta ez odola baicic arnoaren
iduriaren azpian?*

*I. Bai, Jesu-Christo gucia ossoa da iduri
bakhotcharen azpian, erran nahi da,
haren gorphutça, haren odola, haren
arima eta haren Jaincotafuna guciac
ossoac dire nahiz oguiaren nahiz arnoa-
ren idurien parte bakhotchean.*

*G. Ostia Saindua hausten denean, hausten othe
da halaber Jesu-Christoren gorphutça?*

*I. Ez, ezta hausten oguiaren iduria edo
itchura baicic.*

G. Nola bada hori?

*I. Ceren Jesu-Christo edireiten baita idu-
rien edo itchuren azpian, hainitz par-
tetara ecin etreparti daitequen guisa.*

*G. Ostiaren parte bat baicic errecibitzen ez-
duenac, edo iduri bat baicic errecibitzen
ezduenac, errecibitzen othe da Jesu-Christo
gucia ossoric?*

*I. Bai, ceren Jesu-Christo gucia ossoa baita
iduri bakhotcharen azpian, bai halaber
idurien parte bakhotcharen azpian.*

*G. Jesu-Christo ilkhitzen othe da Ceruti
ostiara ethorceco?*

*I. Ez, betan edireiten da Ceruan eta mun-
du gucian diren ostia consecratuetaric
bakhotchean.*

G. Horiee

G. Horiee guciac nola eguiten dire?

I. Jaincoaren bothere gucz handiaz eta puchantaz, ceinac eguin baiteçaque nahĩ duen gucia.

G. Jesu-Christo gure Jaunac noiz eguin eta ordenatu çuen Gorphutz Sainduaren Sacramendua?

I. Orcegun Sainduz, bere Passionearen bezperan.

G. Non eguiten da Sacramendu saindu hau?

I. Aldarearen gainean Meça faindua erraitcan.

P R A T I C A C.

1. E Zgaitecin behinere Elicetan aguer errespeta handi batequin baicen, eta ez han minça premiaz baicen eta ichilic baicen, eta eguin ahalaz guibelat detçagun han eguiten diren errespeta gabezco hutsac.

2. Eguin ahala eguin detçagun Elicac eta Aldareac propiqui aphainduac içan daitecinçat, guere lagunça hartacotz eman detçagun gure arthaz, gure lanez, eta gure ontasunetatic.

3. Sacramendu faindua segui detçagun Eric-tara eramaiten dutenean.

I S T O R I O A C.

C Orphutz sainduco Sacramenduaren figurac. Desertuco mana. *Exod. c. 16. & 1. Cor. c. 10. v. 3.* Eliasen Istorioa. *3. Reg. c. 19. v. 6. & seq.* Jesu-Christoc aguindu çuen Sacramendu hau ordenatuco çuela. *Joan. c. 6. v. 48. & seq.* Nola ordenatu çuen. *Matt. c. 26. v. 26. & 1. Cor. c. 11. v. 23.*

H A M A R - G A R R E N L E C C I O N E A.

Comunioneaz, eta haren efetuez.

C. *Jesu-Christo gure fauna certaco da Gorphutz sainduaren Sacramenduan?*

I. Bere Aita Jaincoari bere burua sacrificiotan ofritceco, eta gure arimen janhari icaiteco.

C. *Nola icaiten da gure arimen janharria?*

I. Comunioneaz.

C. *Cer da comunitatea?*

I. Comunitatea da Gorphutz sainduaren Sacramendua errecibitcea.

C. *Jesu-Christoren eguiazco Gorphutça, errecibitcen orbe dugu comunitatean?*

I. Bai, hura da Birgina sainduaren fabelean hartu çuen Gorphutz bera, berae

gurutcean eçarri duen hura , bera eta orai Ceruan den hura bera.

G. Cein denboraz gara guehienic obligatuac comuniatcera ?

I. Bazcoz , eta hilceco arriscutan garenean.

G. Comuniatceco desira eta guticia handia içan behar dugu ?

I. Bai , ceren hura baita guc mundu huntan içan ahal deçaquegun dohaxutasunic handiena.

G. Cergatic da bain dohaxutasun handia ?

I. Ceren comunioneac gure baithan eguiten baititu efetu miragarriac.

G. Cein dire efetu bec ?

I. Badire laur principalac. 1. Jesu-Christorequin juntatcen gaitu eta harequin Gorphutz bat eguiten.

2. Gure baithan berretcen eta conserbatcen du graciaren bicia.

3. Flacatcen du concupiscencia edo bekhaturateco lehia , eta phacegatcen du gure passionen bicitasuna.

4. Hura da gure baithan bicitce eternalaren eta phizte glorios baten bahi bat.

G. Comunioneac nola juntatcen gain Jesu-Christorequin ?

I. Haren haragui sacratuan eta haren odol preciatuan parte hartuz.

G. *Comunione sainduac noren baithan eguiters
tu efetu horiec guciac?*

I. *Disposicione sainduequin comuniatcen
dutenen baithan.*

GAUÇA BERAREN SEGUIDA.

*Comunionearen unguí eguiteco
disposicionez.*

G. *Unguí eta dignequi comuniatceco behar
ditugun disposicioneac cein dire?*

I. *Badire bi fuerte, batçuec arimari uquitcen
çaizconac, eta bertceac gorphutcecoac.*

G. *Cein dire arimaco disposicioneac?*

I. *Badire laur. 1. Concienciaco garbita-
funa. 2. Fede bici bat. 3. Fidancia humil
bat. 4. Caritate bero bat.*

G. *Cer eguin behar dugu concienciaco garbi-
tasunaren içaiteco?*

I. *Behar dugu guere burua frogatu, erran
nahi da, guere barrena examinatu; eta
baldin bekhatuan bagara, penitenciaco
Sacramendura laster eguin.*

G. *Asqui othe da bekhatu mortalic bere bai-
than ez eçagutcea?*

I. *Ez, içan behar da oraino bekhatu be-
nialaren afeccioneric edo amodioric
gabe.*

G. *Cer erran nahi da bekhatu benialaren amodioric gabe içaitea?*

I. Hura da chede eta borondate içaitea bekhatu benialic batere bere nahitara aiticinetic deliberaturic ez eguiteco.

G. *Certan dago fede bici hura, ceina baita bigarren disposicionea?*

I. Hirur gaucetan. 1. Da bat banazca ungui jaquitea fedezco articulu principalac.

2. Da cinez eta fermuqui finhestea gu errecibitcera goacina Jesu-Christo bera dela, gure Salbatçailea eta gure Jaincoa.

3. Da harc gure baithara ethorceaz eguiten darocun ohore handiaz orduan berean ungui orhoitcea.

G. *Cer da fidancia humila, ceina baita hirur-garren disposicionea?*

I. Hura da, gure Jaun ona baithan esperança içaitea, bera guri eman nahico çaicula bere gracia guciequin, ezgarelaric arren hartaco gai ez digne.

G. *Certan dago caritate bero eta kharsu hura, ceina baita laur-garren disposicionea?*

I. Bi gaucetan: 1. Da guticia eta defira bero bat içaitea juntatceco Jesu-Christorequin, ceinaren gana itçuli behar baita gure bihotceco amodio eta samurtasun gucia.

2. Da guere buruac ofloqui Jaun hari consecratcea, hanc guri bere burua ofloqui emaiten darocun beçala.

G. Disposicione horien gucien içaiteco eer eguin behar da?

1. Bi gauça: 1. Comunionearen bezperatic Jaincoari galdeguin behar diogu othoi berac eman detçagula.

2. Disposicione hec guere baithan içaitera biciqui ensejatu behar gara, orhoituric Jesu-Christoc cein maite gaituen eta cein ona den guretçat, Sacramendu huntan erakhustera emaiten darocun beçala, hemen bere burua emaiten darocunaz gueroz, gu haren ofensatcen bethi hari garelaric arren.

GAUÇA BERAREN SEGUIDA.

Gorphutceco Disposicionez.

G. C Ein dire gorphutçari uquitcen çaircon disposicioneac?

1. Badire hirur principalac.

G. Ceina da lehena?

1. Hura da barur gaitcetatic içaitca, errau nahi da, gauherdiz gueroz jan edo edan gabea, baldin Sacramendu hau Biatico beçala errecibitcen ezpada.

G. *Cein da bi-garren disposicionea?*

I. Hura da arropa propiac eta modesta e
içaita, Jesu-Christo errecibitcera goa-
cinari çor diogun errespetua gatic.

G. *Banitatez betheric aphainduac diren nes-
satchac, modestiaren contraco burucoac edo
cofiac dituztenac, edo bulharrac agueri di-
tuztenac, arropa modestequin dire comunione
sainduaren errecibitceco?*

I. Ez, hequin banitatea higuin du Jesu-
Christoc, ceinac maite baitu modestia.

G. *Cein da hirur-garren disposicionea?*

I. Hura da debocione eta errespetu ahalie
handiena bere baithan erakustea.

G. *Cer eguin behar da debocione eta errespetu
handi bura bere baithan erakusteco?*

I. 1. Joan behar da Eliçara beguiac mo-
destqui beheituric. 2. Nihorequin ez
minça premiaz baicic. 3. Eliçan egon
belhaurineo eta bazter batetan, han
Jaincoaz baicen ez orhoitceco.

G. *Bekhatu mortalic ez içan arren, disposi-
cione horiec guciac ezdituztenec errecibitcen
othe dute Jesu-Christo comunionean?*

I. Bai, bainan hec ezdute comunione
hain bertce probetchu atheratcen, nola
disposicione horiec guciac dituztenec
eguiten baitute.

HAMECA-GARREN LECCIONEA,
 Cer eguin behar den Comuniatceracoan.

G. *C*Ein denboraz bereciqui eguin abalac
 eguin behartugu debocionearen içaiteco
 comuniatu behar dugunean?

V. Bereciqui comunionearen aincineco Meça
 saindua erraiten.

G. *B*ai eta ez bada necesario othe da Meça
 saindua ençutea comuniatu baino lehen?

V. Guiristinoen usança da hala eguitea, eta
 ezta bercela eguin behar premiatic gabe.

G. *C*er erabili behar da gogoan Meça saindu
 hura erraiten?

V. Gogoan erabili behar dugu cein ac-
 cione handiaren eguitera goacin, eta
 Jaincoari gogotic galdeguin gracia ma-
 hain saindura dignequi eta sainduqui
 hurbilceco.

G. *C*ein dire orduan hartacetz eguin behar
 diren Actac?

V. Badire bortz principalac. Jaquiteco,
 1. Fedezco Acta. 2. Humilitatezco Acta,
 3. Contricionezco Acta. 4. Amodiozco
 Acta. 5. Desircundezco Acta.

G. *N*ola eguiten duçu fedezco Acta bat commu-
 niariaren aincinean?

V. Jesu-Christo ene Salbatçaile maitea, Gax-

phutceco beguiez ikhusten banu baino fermuquiago sinhesten dut çu ceroni çarela nie errecibituco çaitudana, Aldareco Sacramendu saindua errecibitcean.

G. Nola eguiten duçu humilitatezco Acta?

I. Ene Jaincoa, eznaiz batere digne çu sarçaitecin ene baithan, bainan çu baitçara gucz on a çure baithan dut ene esperançagucia eçarria, erraçur choilqui hitz bat, eta ene arima içanen da sendatua bere miseria gucietaric.

G. Nola eguiten duçu contricionezco Acta?

I. Ene Jaincoa, barkhamendu esque nagotçur humilqui ene bekhatu gucz, damu dut eta urriqui çure amoreac gatic ceren gucz on a çarelaric ofensatu çaitudan, eta hartcen dut borondate fermu bat ez guebiago bekhaturic eguiteco çure graciarequin batean.

G. Nola eguiten duçu amodiozco Acta?

I. Ene Jaincoa, maite çaitut ene bihotz gucz, eta munduan maiteren ditudan gauça gucien gaineric.

G. Nola eguiten duçu desircundezco Acta?

I. Çato, ene Jesus dibinoa, çato ene bihotçera, libra çaçur othoit ene bihotça gaitz gucietaric bcthe çaçur çure dohainez eta çure graciaz, çure errecibitceco desira eta guticia bandi batequin dago.

G. *Acta horiet aboz erraitea, edo liburnat iracurcea asqui oihe da?*

J. Ez, bere bihotçaren barrenetic erran behar dire, eta enfejatu behar da bere ariman içaitera Acta horietan eçarriac diren sentimenduac.

G. *Cer erabil daiteque oraino gogoan comunionearen aiticineco Meça saildua erraitean?*

J. On da orhoitcea Jesu-Christoren passione sailduaz.

G. *Cergatic hori?*

J. Bi arroçoin gatic. 1. Ceren Jesu-Christoc ordenatu baitu Gorphutz sailduaren Sacramendua bere passionearen orhoitçapen bat içaiteco.

2. Ceren deusec ezbaicitçaque hobequi ekhar eta lehia araz haren handirozqui maitatcera.

H A M A B I - G A R R E N L E C C I O N E A.

Nola behar den hurbildu Mahain saildura, eta han Comunionea errecibitu.

G. *N*Ola hurbildu behar da Mahain saildura?

J. Harat ethorri behar da beguiac beheituric, modestia handi batèquin, eta belhaurinco jarri comuniatu behar den lekhuari.

G. *Non jarri behar da belhaurinco?*

I. Baldin bada calustraric, haren contra; eta ez baldin bada, lur choilean aldareco oinetaco thaularen azpico aldean.

G. *Ezdaiteque belhaurinca aldarearen oinetaco thaularen edo escalera mailen gainean?*

I. Ez, hori etçajote conbeni Eliça guiçonai baicic comuniatcen dutenean.

G. *Nola atchiqui behar da comunionecco da faila?*

I. Hedatu behar da halaco guifaz non, baldin Ostia faindua Apheçaren escue-raric erorcen baliz, bailihoaque da failaren gainera, arropen gainerat edo lurrerat erorcera utci gabe.

G. *Comuniatcecco aitçinean edo endoan ezpainac da failaz chucatu behar dire?*

I. Ez, ezta hura conbeni ez ungui, eta ezta hala eguin behar.

G. *Gogoan cer erabili behar da, Confiteor erraiten den denboran, eta Apheçac Ostia faindua escuan dagocala othoitz usaiuas erraiten dituen denboran.*

I. Orduan erreberritu behar dire bere bihotcean aitcin huntan diren humilitatezco eta contricionezco edo amodiozco Actac.

G. *Comuniatceracoan nola atchiqui behar da burua?*

Y. Atchiqui behar da gueldiric eta chuchen;
aitcinatu edo guibelatu gabe, eta higui-
tu gabe.

G. *Nola behar dire beguiac iduqui?*

I. Ezta behatu behar baterat eta bertce-
rat, eta ez beguiac atchiqui Apheça
ganat harmatuac, bainan iduqui behar
dire modestqui beheituac, edo Ostia
saindua ganat itçuliac.

G. *Ahoa nola idequi behar da?*

I. Ez sobra, ez gutiegui, eta mihia az-
pico ezpainaren gainerat aitcinatucheric.

G. *Ostia saindua errecibitu denean, cer eguin
behar da hartaz?*

I. Utcí behar da aphur bat mihiaren gai-
nean, eta guero heçatu denean iretçi be-
har da errespetu handirequin, ahoan
osloqui urtcera utci gabe.

G. *Baldin Ostia saindua aho gangari lotcen
balitçajo cer eguin behar laiteque?*

I. Behar laiteque handic emequitto mi-
hiaz khendu, erhiez uqutu gabe, eta
trublatsu gabe.

G. *Baldin Apheçac Ostia baten lekhuari bia
emaiten bailitu, edo baten erdia baicic emai-
ten ezbalu, hartaz grinari behar laiteque?*

I. Ez, errecibitu beharco laitezque biac
edo baten erdia; ceren seguratuac içan

behar baicara ezdugula guehiago errecibitcen bi Ostiatan batean baino, eta ez gutiago erdi batean osfo batean baino.

HAMAHIRUR-GARREN LECCIONE A.

Cer eguin behar den comuniatu ondoan?

G. *C* Er eguin behar dugu Jesu-Christo gure Jauna guere baithan errecibitu dugun ondoan?

I. Ahalic hobequiena erakhustera eman behar diogu Jaun hura gure baithan icaiteaz dugun bozcarioa.

G. *O*ndoan cer eguin behar da?

I. Joan behar da bazter batetara, hain oren laurden batez bederen Jaincoari esquetrac emaitera.

G. *H*an cer eguin behar da orduan?

I. Bereciqui laur gauça. 1. Adoratu behar dugu humilqui Jesu-Christo; hartaracoz juntatu behar gaizcote Aingueruec eta Sainduec Jaun hari errendatcen diozcaten adoracionei, eta guciac ofritu behar diozcagu.

2. Esquer handiac eman behar diozcagu, ceren ethorri nahi ican duen gure gana, gu bere graziez bethetcera, garelaric arren hain flacoac eta hain deus gutiac.

3. Galdeguin behar diogu haren ganateco amodio saildua, eta behar ditugun gracia guciac.

4. Othoitz eguin behar diogu Eliçaren behar edo necesitate guciencat, gure ahaidenencat, adisquidenencat, etfajenenencat, aitecindarienenencat, eta ungui-eguilenencat.

G. Eguiçu adorationezco Aÿta bat.

I. Ene Salbatçailea, adoracien çaitut ene Creatçailea beçala, juntatcen natçajote Aingueruec eta Sainduac Ceruan errendatcen darozquitçuten adoracione humilei, eta ofritcen diozcat Trinitate Sainduari çue Sacramentu sailduan hari errendatcen diozcatçun guciac.

G. Eguiçu esquer onezco Aÿta bat.

I. Ene Salbatçailea, ene bihotz guciac esquerac darozquitçut çure ganic errecibitu ditudan gracia guciez, eta bereciqui ceren içançaren asqui ona çu ceroni emaiteco ni beçalaco bekhatoras gacho bati, naicelariçarren hartaco bain indigne.

G. Eguiçu galdezco Aÿta bat.

I. Ene Salbatçaile Dibinoa, çue eçagutcen ditutçu ene arimaco escasiac, emoçute othoi erremedio haren flacetafunari eta pobreçiarì, eta guciac berret çatçu ene baithan çure ganateco amodio saildua eta çure

ofensatceco beldurtasuna : Lagun çatçu othoi,
 fauna çure Eliça saindua bere behar gu-
 cietan , eta persecucione gucien contra ;
 saindu çatçu haren galçarrean direnac ,
 eta guciz ene abaideac , ene adisquideac
 eta etsajac , ene aircindariac , eta ene ungu
 eguileac , eguin dieçaguçu guciei gracia çu
 choilqu cerbitçatceco.

G. Cer eguin behar dugu oraino ?

I. 1. Ofritu behar gaizco Jesu-Christori
 gueroc , eta guc ditugun gauçaric mai-
 teren guciac.

2. Jesu-Christo bera ofritu behar diogu
 Trinitate sainduari gure bekhatuen bar-
 khamendutan.

G. Eguçu ofrimenduzco Acta bat.

I. Ene Salbatçailea , ofritcen natçaitçu nai-
 cen gucia , nic abal daguquedan gucia ,
 eta nic ditudan gauça guciac , errecibi
 çatçu guciac , eguçu guciez çuc plazer du-
 çuna , eta permiti çatçu ni neroni çuri ofrit-
 cean çu ceroni ere ofri çaitçadan Trinitate
 sainduari ene eta guçon gucien bekhatuen
 barkhamendutan.

G. Cer erran behar da communiatu dutenean
 berehala Eliçatic ilkhitcen direnez ?

I. Bere debocione escasiaz arriscutan jarcen
 direla bere comunioneço probetchuaren
 galceco.

G. Asqui da Jaincoari esquerren emaiten ordu laurden bat egoitea?

I. Ez, behar da oraino gaineraco egungucia iragan eta pasatu ahalic sailduquiena.

G. Cer eguin behar da hartaco?

I. 1. Baldin bada predicuric, hura entzun behar da. 2. Elicaco officioetan aurkhitu behar da. 3. Behar da cenbait liburu on iracurri, edo bertce cenbait obra on eguin.

G. Ordean trabailuan edo lanean hari behar duenac cer eguin behar du?

I. 1. Bere lanean hari delaric debotqui egon behar da. 2. Bere barnean orhoitu behar da Jaincoaren prefenciaz eta egun hartan eguin dioen graciaz. 3. Bere lana esquer onarençat ofritu behar dio. 4. Eta baldin arraxaren gainera cenbait denbora har ahal badeçaque, hari behar da orhoitz eguiten edo cenbait liburu onen iracurcen.

HAMALAUZGARREN LECCIONEAN

Comunione suerte diferentez.

G. Enbat comunione suerte dire?

I. Badire hirur suerte. 1. Da gaichtoa edo

edo comunione indignea. 2. Comunione ephela. 3. Comunione ona.

COMUNIONE GAICHTOAZ

edo indignoaz.

G. Er da comunione gaichtoa edo indignoa?

I. Hura da comunione bat bekhatu mortalean eguina.

G. Gaizqui handia othe da bekhatu mortalean comuniatzea?

I. Hura da eguin ahal daitezquen bekhate eta crima handienetaric bat, eta sacrilegio icigarri bat.

G. Crima eta sacrilegio horrençat ikhara handia içan behar othe dugu?

I. Bai, horrençat beldurrago içan behar gara, gogora ethor ahal daitezquen gaitz guciencat baino, bai eta heriotcearen beraren baino ere beldurrago.

G. Cergatic içan behar dugu crima horrençat hain ikhara handia?

I. Jesu-Christori haren gorphutça eta odol preciatua profanatu eta gaizqui erabiliz eguiten çajon injurio gogor eta espantagarria gatic.

G. Cer eman behar darocu oraino bekhatu icigarri horren ikhara?

I. Horren seguidec, ceinac baitire ikhargarriac.

G. *Cein dire segnida hec?*

I. Maicenic ethorcen dena da bihotz-gogortafuna eta erreprobacionea.

G. *Nola hori?*

I. Ceren crima hori eguin duenaren bihotça maiz gogortcen baita eta sentimenduric gabe jarcen graciaren mobimenduençat, eta gutitan halacoac eguiten baitu penitencia.

G. *Cergatic hori?*

I. Ceren, Jondoni Pauloc dioen beçala, dohacabe harc jaten eta edaten baitu bere condenacionea. *1. Cor. 11. v. 29.*

G. *Bada horren exempluric?*

I. Bai, Judafen exemplua, ceinac eguin baitçuen lehenbico comunione indignoa, ondoan hura gogortu cen eta sentimenduric gabe jarri cen Jesu-Christoren boçarençat, eta handic laster joan cen bere buruaren urkhatcera defeseracionez.

G. *Nor dire comunione indigno baten eguiteco arriscutan jarcen direnac?*

I. 1. Cofesione on baten eguiteco behar den beçala examinatcen ez direnac.

2. Cofesacean bere bekhatu guciac accusatcen ezdituztenac.

3. Bere bekhatuetaric corregitceco artharic

batere içaiten ezdutenac.

COMUNIONE EPHELÁZ.

G. *Er da comunione Ephela?*

I. Hura da guti preparaturic eta debocioneric gabe eguiten dena.

G. *Nor dire comunione ephelac maicenic eguiten dituztenac?*

I. Hec dire. 1. Bekhatu benialarençat ikhararic eta higuinçaric asqui ezdutenac. 2. Mundu huntaco ontasunetara eta bicitce huntaco axeguinetara emanac direnac. 3. Obra onen eguiteco artharic ezdutenac.

G. *Comunione ephelen eguiteco beldur handia içan behar dugu, eta halacoric ez eguiteco arta handia?*

I. Bai, hirur arroçoin gatic.

G. *Cein da lehena?*

I. Ceren comunione ephelec injurio eguiten baitiote Jesu-Christo gure Jaunari, hala nola Jaun handi bati injurio eguin baileçoque norc ere errecibi baileçaque bere etchean beguitarteric eguin gabe eta hari damu eguin ahal deçoqueten gauçac handic khendu gabe.

G. *Cein da bigarrena?*

I. Ceren bidegabe hainitz eguiten baitiote.

epheltasuneco estatu hartan comuniatcen
duenari.

G. Certan eguiten diore bidegabe ?

I. Ceren bihotz ungui preparatu etara Jesu-
Christoc abundantqui hedatcen dituen
graciez gabetua uzten baitute.

G. Cein da hirur-garrena ?

I. Ceren ordinariozqui hec uzten baitu-
tuzte seguida icigarri batquec.

G. Cein dire seguida hec ?

I. i. Hec uzten dute arima languidura
ispiritual batean ceinac errachqui tenta-
cionetan eror arazten baitu.

2. Hec emequi emequi disposatcen dute
comunione indignoen eguitera.

G. Nola hori ?

I. Ceren bekhatu chumez acholaric ez-
duena , emequi emequi erorcen baita
bekhatu handietan , eta hetaz ere corre-
gitceco artharic gabe egoiten baita , be-
khatu chumez beçala.

*G. Cer bide edo mojan hartu behar da commu-
nionephelicez eguiteco ?*

I. Badire bereciqui hirur. *1.* Gure arima
garbitcea penitencia eguinez bekhatu
gucietaric , bai benialetaric ere.

2. Artha guehiagorequin erretiratua bere
baithan egoitea comunionearen bezpe-

ratic, eta sobra arincen duten lanci eta compainiei ihes eguitea.

3. Comunione bakhotchcan gure nahicarez edo gure axeguinez cenbait sacrificio chume Jesu-Christori eguitea.

COMUNIONE ONAZ.

G. *Er da comunione ona?*

I. Hura da accione hain saildu batec galdeguiten duen berotasun eta debocione guciarequin eguiten duguna.

G. *Cein dire comunione on baten esetuac eta seguidas?*

I. Hamar-garren leccionean erranac diren hec berac. pag. 248.

G. *Cer seinaletan ecagut ahal deçaquegu, hea guc eguiten ditugun comunioneac onac othe diren?*

1. Badire bortz bereciqui. 1. Hea berretcen eta aitcinatcen garen humilitatean eta Jaincoaren ganateco amodioan.

2. Hea mespreçatcen ditugun munduco banitateac.

3. Hea beldurric badugun bekhatu chufmerenençat eta imperfeccioneric arinenençat.

4. Hea gogotic eguiten ditugun caritatezco eta penitenciazco obrac.

5. Hea gogoric badugun Jaincoaren gau-
cetacotz ; nola baitire , haren hitçaren
aditcea , liburu onen iracurcea , othoitz
eguitea , gende preftuac hantatcea eta
hequin folafen egoitea.

G. *Comunione onen eguiteco eguin ahal det-
çaquegun praticac cein dire ?*

7. Huna hirur probetchu handitacoac.

1. Comunione batetic bertceraco bizqui-
tarte an hari gaitecin habitu da edo ufança
gaichto baten uzten.

2. Comunione bakhotcha eguin deçagun
cenbait intencione particularretara ,
comparacionera , cenbait tentacioneren
garaitceco gracia ardieftea gatic , lehia
gutiago dugun halaco cenbait berthute
ardieftea gatic , edo bertce horrelaco.

3. Comunione bakhotchuan eguin deçagun
cenbait mortificacione , nola baita , co-
munione co eguncan guticia guehien du-
gun cenbait axeguinez gabetcea.

P R A T I C A C .

1. **G** Arbi gaitecin liçunqueria den chu-
menetic , eta chede hortan exa-
mina deçagun guere conciencia ahalic
artha guehienarequin.

a. Beldur handia i an deçagun comunione

ephel batentçat , eta are handiagooa co-
munione indignoarençat.

3. Comuniatceco defira eta guticia han-
dien içaitera enseja gaitecin , debocione
guehiagorequin comuniatcea gatic.
4. Arriscuco eritasun bat duguncan , muga
onez galde deçagun comunione saindua ,
extremitaterainocoan egon gabe , eta
orobat eraguin deçotegun gure ahaidei
eta adisquidei.

ISTORIOAC.

A Lienciaco arca gorphutz sainduaren
figura cen , hanc Jaincoaren etsajec
eraman çutenean , hequin ganat erakharri
cituen dohacabetafun edo malur handiac.
1. *Reg. cap. 5.* Eztajetaco festinaren pa-
rabola. *Matt. cap. 22.* Judasen heriotce
ikharagarria. *c. 27. v. 7. & Joan. cap. 13.*
v. 26. & seq. Comunione indignoa nola
punitua. *1. Cor. c. 11. v. 29. & seq.* Arima
ephelac Jesu-Christoren khorotic khen-
duac. *Apocal. c. 3. v. 16.* Obededomen
etchera Arcaren presenciac erakharri ci-
tuen benediccioneac. *2. Reg. cap. 6. v. 11.*
Orobat Jesu-Christoren presenciac Zacheo-
ren etchera. *Lucea c. 19. v. 1. & seq.* eta
Martharen eta haren aizpa Mariaren etchera,

cap. 10. v. 38. & seq. horiec dire comu-
nionen on eta digno bat eguiten duen arima
batetara Jesu-Christoc hedatcen dituen
benediccionen figurac.

H A M A B O R T Z - G A R R E N L E C C I O N E A
Lehenbicico Comunioneaz.

G. *Er aditcen duzun lehenbicico comunionea
eguiteaz?*

I. Hura da lehenbicico aldicotz errecibit-
cea Gorphutz sailduaren Sacramendu
saindua.

G. *Lehenbicico comunionearen eguiteco artha
handirequin preparatu behar othe da?*

I. Bai, ceren hura baita accione bat ha-
guitz importanta.

G. *Nola bada hori?*

I. Ceren hura baita corionezco eta do-
haxutafunezco ithurri bat, baldin un-
gui eguiten bada; eta corigaitcezcó eta
dohacabetafunezco ithurri bat, baldin
gaizqui eguiten bada.

G. *Cer equin behar da bere lehenbicico comu-
nionea ungui eguiteco?*

I. Behar da muga onez hartara prepa-
ratcen hasi.

G. *Cer equin behar da hartara preparatceco*

7. Laur gauça. 1. Da bere usança gaichtoac uztea , eta lehen baino bicitce sainduago bat eramaitea.

2. Da , behinere hutsic eguin gabe catichimara bethi ibilcea , jaquin behar diren gauçac han ikhastera.

3. Da , othoitz onez , eta obra onac maiz eguinez hartara disposatcea.

4. Penitencia eguinez bere bihotça bekhatu gucietaric garbitcea.

G. Lehenbico comunionearen eguitera preparamen hari diren haurrec zer othoitz eguin behar dute ?

1. Debotqui eta maiz Jaincoari galdeguin behar diote gracia lehenago hilceco ere , comunione indigne baten sacrilegio ikharagarria eguinen duten baino.

G. Cein dire bere lehenbico comunionearen eguitera utci behar ezirenac ?

1. Hec dire. 1. Bere Catichima asqui ungui ezdaquitenac.

2. Ez pietateric , ez debocioneric ezdutenac , eta comuniatceco guricia handi bat erakhuften ezdutenac.

3. Bere usantça gaichtoac utci nahi ezdituztenac , nola baitire juramentu eguiteco usantça , gueçur erraitecoa , elkharrequin hasarretcecoa , &c.

4. Bethi compainia gaichtoac hantatcen dituztenac.

5. Bere lehenbicico comunionearen eguitera preparatcen ez balire baino guchiago bere burasoac edo bere naufiac obeditcen ez dituztenac.

G. *Urtheco cein denboraz da conbeni bere lehenbicico comunionearen eguitea?*

I. Bazco Bestetan, baldin Aitcindariec bertcela manatcen ez badute.

G. *Non eguin behar da lehenbicico comunionea?*

I. Norc bere herrico Elica Naufian.

G. *Jauñ Errotoraren permisionea gabe eguin behar da?*

I. Ez, ceren hari baitagoco jujatcea nor den hartaco gai edo capable.

HAMASEI-GARREN LECCIONEA.

Lehenbicico comunionea conserbatceco bidez eta moyanez.

G. *L* *Ehenbicico comunionea disposicione saïndu batquequin errecibitcea asquï orthe da salbatua içaiteco?*

I. Ez, han errecibitu dugun gracia guere bicï gucian conserbatu behar dugu artha handi batequin.

G. Gauça haguitz importanta othe da gracia hura artha handirequin conserbatcea?

1. Bai, bi arroçoin principal gatic. 1. Ceren hura baita guretçat salbatceco bide segur bat.

2. Ceren deabruac tentacionez bere eguin ahal guciac eguinen baititu dohain preciatu hura guri gal arazteco.

G. Cer bidez balia ahal gaitzque gracia haren conserbatceco?

1. Lehenbicoa eta principala da maiz comuniatceco desira edo guticia içaitea, eta pietatezco edo debocionezco sentimendu handi batçuequin comuniatcea.

G. Cer probetchu atheratcen da maiz comuniatceco?

1. Hirur dire principalac. 1. Han haren da indarra bere passione gaichtoen eta deabruaren tentacionen contra.

2. Bicitce huntaco nahigabetan eta penetan consolacionea.

3. Jaincoaren gracion egoiteco eta obra onen eguiten irauteco bide eta lagunça handi bat.

G. Cer erran daiteque comunione sainduras humilitatez edo beldurtasunez bakhan baidic burbilcera menturatcen ez direnez?

1. Hec haguitz hobequi eguin leçaquetela

maizago harat hurbilcen badire Jesu-
Christoren ganateco amodioz.

*G. Cenbat aldiz comunitatea laiteque conbeni-
bere salbamenduaren eguitico eguiazco desira-
duen presuna batençat?*

*7. Gutienean hilabethean behin, eta Jesu-
Christo gure Jaunaren eta Birgina sain-
duaren Bestetan, eta are maizago bal-
din bere Cofesorac hala conseilatcen
badio.*

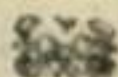
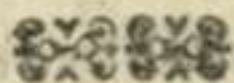
*G. Ez oitxe da bertce cenbait bide edo mojan
lebenbicio comunionea graciaren conser-
batceco?*

*7. Bai, huna halaco cenbait haguitz pro-
betchosac. 1. Da egun guciez Meça
saindua debotqui ençutea, baldin har-
taco paradan bagara.*

*2. Da ihes eguitea bekhatuaren itchura
chumerenei, eta bekhatuari okhatione
eman deçoqueten gauça guciei.*

*3. Da Igandetan eta Bestetan edireitea
Elicaco officioetan eta instruccionetan.*

*4. Da egun saindu hec emplegatcea cari-
tatezco obren eguiten, edo cenbait li-
buru onen iracurtcen.*

 HAMAÇAZPI-GARREN LECCIONE A.

Gorphutz Sainduaz sacrificio beçala,
Meçaco Sacrificioaz.

G. *J* Jesu-Christo gure fauna ez othe da
Gorphutz sainduaren Sacramenduan,
gure arimen janhari içaiteco baicic?

I. Bai, han da oraino bere Aita Jaincoari
sacrificioetan ofritua içaiteco víctima
beçala Aphezen ministerioaz.

G. *J*esu-Christo gure fauna non ofritcen çajo
horrela bere Aitari?

I. Gure Elicetaco aldaren gainean Meça
saindua erraiten.

G. *C*er da Meça?

I. Meça da Jesu-Christoren Gorphutçaren
eta odolaren Sacrificio odol isuriric
gabea, Apheçac Jaincoari ofritcen dioe-
na oguiaren eta arnoaren idurien azpian.

G. *J*esu-Christo gure faunac cergatic ordenatu
du Sacrificio hori?.

I. 1. Sacrificio agueri den bat bere Eliçan
eçarcea gatic munduaren akhabançaraino.

2. Berac gurutçearen gainean ofritu duen
sacrificioa gure artean continuatcea
gatic.

3. Sacrificio huntaz guri aplicatcea gatic

gurutceco sacrificioaren berthutea eta merecimendua.

G. Jesu-Christo gure Jaunac gurutcearen gainean ofritu du Sacrificio bat ?

I. Bai, gurutcearen gainean hilcean bere Aita Jaincoari ofritu çajo guretçat.

G. Cer equiten du Meça sainduan ?

I. Han continuatcen du ofrenda hura bera eta sacrificio hura bera.

G. Beraz Meçaco sacrificioa gurutceco sacrificio bera da ?

I. Bai, victima bera denaz gueroz Jaincoari guretçat ofritcen çajoena hala gurutcearen gainean nola aldare gainean, eta ezdenaz gueroz diferenciaric haren ofritceco maneran baicic.

C. Cer da diferencia hura ?

I. Jesu-Christo gurutcearen gainean bera ofritu çajo Jaincoari odol isuriarequin, eta Meçan bera ofritcen çajo Jaincoari odol isuriric gabe Aphecen ministerioaz.

GAUCA BERAREN SEGUIDA.

Meça Sainduaren ungui entçuteco maneraç.

G. M Eça saindua nola entçun behar da ?

I. Modestia eta debocione handirequin.

G. Cer huts hartan eguiten da maicenic ?

I. Lchena da Meça ençutean folafen egoitea. 2. Errespetu gutirequin han egoitea. 3. Atencioneric gabe egoitea.

G. Cer eguin behar da Meçaco Sacrificioa ofritcen denean ?

*I. Seguitu behar dire Eliçaren intencio-
neac , ceinac sacrificio hura ofritcen
baitu , eta ceinençat Jesu-Christo bera
ofritcen baitçajo Trinitate sainduari.*

G. Cein dire intencione hec ?

*I. Badire laur principalac. 1. Da Jaincoari
bihurcea eta errendatcea hari çor çajoen
adoracione eta ohore gucien gainecoa.*

*2. Da haren coleraren phacegatcea , eta
gure bekhatuen barkhamenduaren ar-
diesteia.*

*3. Da behar ditugun gracia Jaincoari
galdeguitea.*

*4. Da Jaun harc eguin darozquigun gracia
guciez hari esquerrac emaita.*

G. Cer eguin daiteque oraino Meça ençutean ?

*I. Orhoit gaitzque eta gogoan ungui era-
bil Jesu-Christoren passionea eta heriot-
cea , Jaun hura consideratuz Calbarioa-
ren gainean baliz beçala , eta bihotça
famurcen çaicularic Jaun harc gure amo-
reac gatic cer pairatu içan duen orhoit-
ceaz.*

G. *Norî ofritcen çajo Meçaco Sacrificioa ?*

I. Jaincoari berari choilqui.

G. *Ez othe çajote ofritcen Birgina sainduari eta bertce sainduer ?*

I. Ez , bainan han eguiten da orhoitçapen bat sainduer , Jaincoari esquerrac emaiteco hei eguin diozcaten graciaer , eta hequin arartecotasuna gure othoitcei juntatceco.

G. *Norençat ofri daiteque Sacrificio saindu hura ?*

I. Mundu huntan bici diren guiristinoen santificacionearençat , eta Purgatorioan direnen lagunceco eta solegitceco.

PRATICAC.

1. **M** Eça ençutean egon gaitecin gurutceco sacrificioan baguine beçala , eta junta gaquizecoten Birgina sainduac Calbarioaren gainean cituen disposicione sainduei.

2. Meça akhabatu den ondoan cenbait momentuz egon gaitecin belhaurinco , Jaincoari esquerrac emaiteco , eta gogo on bat har deçagun Jaincoa egun hartan ungui cerbitçatceco.

3. Estatutan jar gaitecin han comuniatcen , ezdugunean , gogoz bederen eta borondatez comuniatceco.

4. Ezgaitecin

✠. Ezgaitecin arrancura Meça lucea dela,
eta are gutiago ibil gaitecin Meça la-
burren bilha, orhoitcen garelaric Jesu-
Christo gure Jaunac ezduela luceguñ
causitu Gurutcearen gainean guretçat
pairatcen egotu den denbora.

ISTORIOAC.

MEçaco Sacrificioaren figurac, Baz-
coco bildotsa. *Exod. c. 12.* Melchi-
sedech-en Sacrificioa. *Gen. cap. 14. v. 18.*
Isaac bere Aitaz sacrificatua. *cap. 22.* Sa-
crificioa Malachias Profetac aitcinetic de-
claratua. *Malach. c. 1. v. 11.* Jesu-Christo
hequin lekhuñ jarcen da, Sacrificio ça-
harren plaçan, ceinac baitciren haren Sa-
crificioaren figurac. *Hebr. c. 10. v. 1. &*
seq. Jesu-Christoc erreberritcen du gurut-
ceco Sacrificioa. *Luc. 23. v. 19. Ep. 1.*
Cor. c. 11. v. 25. & seq.

HEMEÇORTCI-GARREN LECCIONBA.

Penitenciaz.

G. C Er da Penitenciaco Sacramendua?

I. Penitencia da Sacramendu bat, cei-
nac barkhatcen baititu bathajatuz guero
eguin ditugun bekhatuac.

*G. Cenbat parte dire Penitenciaco Sacramendu
duan ?*

I. Badire hirur parte, Contricionea, Confesioa, eta Satisfaccionea.

*G. Cein dire Penitenciaco Sacramenduaren
efectuac ?*

I. Badire bia. 1. Da bekhatu actualen barkhatcea. 2. Da gu Jaincoarequin baquetcea edo adisquidetcea guri emanenez gracia faindutzen gaituena.

*G. Sacramendu hunc barkha othe detçaque,
bekhatu suerte guciac ?*

I. Bai guciac, batere bereci gabe, ceint nahi bekhatu handi eta icigarri içan dadin arren.

*G. Cer aditzen duçu bekhatuaren culpaz eta
penaz ?*

I. Aditzen dut culpaz, bekhatuac gure arimari eguiten dioen notha edo tatcha; eta penaz, bekhatuac mereci duen punicionea.

*G. Penitenciaco Sacramenduac barkhatcen othe
du bekhatuaren culpa ?*

I. Bai, barkhatcen du Jaincoarequin gu baquetuz edo adisquidetuz gracia faindutzen gaituenaz.

*G. Barkhatcen othe du halaber bekhatuaren
pena ?*

I. Bekhatuari çor çajon eternitate gucico pena aldatcen du denbora batetaco penara.

G. *Nola ardiesten da denbora batetaco pena horren barkhamendua?*

I. Caritatearen berotasunaz, penitenciazco obrez, eta indulgenciez.

G. *Penitenciaco Sacramenduc emaiten duen barkhamenduaren efektuac cein dire?*

I. Hirur dire bereciqui. 1. Hare bihurcen darocu Parabisurateco dretchoa eta çucena, bekhatuaz galdu guinuena.

2. Hare emaiten darozquigu indarrac tentacionen contra, ceinec lehiarazten baitcaituzte bekhatuta berriz erorcera.

3. Hare berriz bici arazten edo phizten du lehenagoco obra onen merecimendua.

G. *Nola berriz bici arazten du leheneco obra onen merecimendua?*

I. Nola arimac bere bekhatuaz galdu baitçuen bere obra onen merecimendua, Jaincoac guciz ona ceren den, bihurcen dio penitenciaco Sacramenduan.

G. *Sacramendu hunec efektu horiec eguiten oihu cofesatcera joaiten diren presuna gucietan?*

I. Ez, ezditu eguiten behar diren dispositionetan cofesatcen direnen baithan baicic.

G. *Cer erran daiteque behar diren disposicio-
neac ezdituztenez?*

I. Hec eguiten dutela bekhatu handi ici-
garri bat, ceina deitzen baita sacrile-
gioa, nondic Sacramenduaren efetuac
errecibituco dituzten ecen.

P R A T I C A C.

1. **B**Eha deçogun penitenciaco Sacra-
menduari mainho sacratu bati be-
çala, ceinetan garbituac icaiten baicara
gure bekhatu gucietaric Jesu-Christoren
odolaz.
2. Esquerrac eman detçogun gure Jainco
Jaunari, ceren eman darocun hain bide
edo mojan on bat gracia galdu dugun
ondoan haren berriz ardiestece.
3. Ezgaitecin behinere hurbil penitenciaco
Sacramendura disposicione faindu bat-
quequin baicic.

I S T O R I O A C.

NIniviten penitencia. *Joan. c. 3.* Pis-
cina probaticoa penitenciaco Sacra-
menduaren figura. *Joan. c. 5. v. 2. & seq.*
Bekhatuen barkhatceco indarra emana
Apostoluei eta Apheztafunean lequin on-
doco direnei. *Matth. c. 16. v. 19.* eta *Joan.*
4. 20. v. 22. & 23.

HEMERETCI-GARRÉN LECCIONEA.

Contricioneaz.

G. *Cer da Contricionea?*

I. Contricionea da bere bekhatuen damu eta urriqui bat guehiago bekhaturic ez eguiteco borondate fermu eta chede cinezco batequin.

G. *Cer da borondate fermua eta chede cina?*

I. Hura da gogo on bat, eta eguiazco borondate bat ez guehiago bekhaturic eguiteco.

G. *Borondate fermu eta chede cinezco haren içaitea necesario othe da?*

I. Bai, hura gabe ezta eguiazco conberfioneric; eta ez bekhatuen barkhamenduric.

G. *Cein dire Jaincoaren ez guehiago ofensatcco borondate fermu eta chede cin haren marcac edo seinaleac?*

I. Badire hirur. 1. Da bekhatuaren okhationeac uztea, nola baitire comparacionera compainia gaichtoac, liburu gaichtoen iracurcea, &c.

2. Da bere ufança gaichtoac uzten haritcea.

3. Da bekhatu eguitetic guelditcea, eta guiristino guifaco hobequi den bicitce

baten eramaiteco neurrien edo mojanen harcea.

G. Nor dire borondate fermu eta chede cinhura ezduela, beldur içan behar direnac?

J. Bere cofesioaren ondoan bethi bekhatu beretara bere nahitara erortcen direnac.

G. Nola deitzen duçu bekhatura hala berriz erortcen direnen bekhaina?

J. Deitzen da errechutaco bekhatura, edo bekhatura berriz erortcea.

G. Bekhatu hori haguiz handiagoa ohe da bertceat baino?

J. Bai, ceren horri baitatchezco casic bethi ingratafuna edo eçagutça gabe içaittea, malecia, eta Jaincoaren mesprecio handiago bat.

G. Certara guidatcen dute ordinariozqui maiz eguiten diren errechutec edo bekhatura berriz erortcec?

J. Bihotz gogortafunera, eta azquen finean penitencia eguin gabe hilcera.

G. Cer aditcen duçu bihotz gogortafunaz?

J. Aditcen dut guehiago deufetaz uquitua ezdenaren estatua.

G. Eta azquen finean penitencia eguin gabeaz?

J. Aditcen dut penitencia eguiteco guero-cotz bethi egonez, azquenean ere penitencia eguin gabe hilcen denaren estatu icigarria eta dohacabea.

GAUÇA BERAREN SEGUIDA.

G. *C* Ein dire Contricione on batec içan behar dituen condicioneac?

I. Behar tu laur. Içan behar da. 1. Surnaturala edo Ceruticacoa. 2. Barnecoa. 3. Generala. 4. Soberanoa edo gücien gainecoa.

G. *C*er da Contricione Surnaturala edo Ceruticacoa?

I. Hura da bekhatuaz dugun dolorca, damua, eta urriquia, Ispiritu Sainduaren mobimendu batetic eta fedeac irakhasten darocun chede batetic heldu çaicuna, eta ez naturaleçazco mobimendutic edo chedetic heldu dena.

G. *M*undu huntuaco gaitzen beldurra asqui othe da, eguiazco contricione bat güre baithan eguiteco?

I. Ez, ceren beldur hura gücia naturala baita, ezbaita heldu Ispiritu Saindua ganic, eta ezbaitu khencen bekhatuaren ganatceco afeccione edo amodio gücia.

G. *C*er da barneco contricionea?

I. Hura da bekhatuaren damu bat ez choilqui idurizcoa edo itchurazcoa eta ezpainetacoa, bainan bihotçaren erditic heldu dena.

G. *Cer da Contricione generala ?*

V. Hura da damu bat , eguin ditugun bekhatu gucietara hedatcen dena .

G. *Lehia guehiago duen bekhatu mortal batez sampoan , bere bertce bekhatu guciez damu luquenac othe luque contricione onic eta behar den beçalacoric ?*

V. Ez , ceren haren contricionea ezbailiteque generala , eta bertcez beçala , bekhatu mortal hartaz ere eguiazco damu bat içan gabe absolucionea errecibitcen duenac sacrilegio bat eguiten du .

G. *Bekhatu benialic baicen eguin ezduena hetaz cofesa daiteque contricioneric gabe ?*

V. Ez , hetaz ere behar da içan contricionea , bercela sacrilegio bat eguin laiteque ; hobe ere da orduan eta conbenida cofesatcea bertce cenbait bekhatu lehenago cofesatu duenetaric , eta hartaz içaitea contricione on bat .

G. *Cer da Contricione soberanoa edo guciea gainecoa ?*

V. Hura da damu bat , ceinac higuin arazten baitarocu bekhatua gaitz fuerte guciac baino guehiago .

G. *Damu guehiago içan behar othe dugn bada ceren faincoa ofensatu dugun , ecen ez ceren galdu ditugun gure pontasunac , gure ahai-*

*deac, edo munduan ditugun gauçaric mat-
terenac ?*

I. Bai, ceren bekhatua baita gaitz gucie-
taric handiena.

G. *Laur condicione horiec necesario othe dire
contricione suerte guciencat, hala contri-
cione perfetarençat, nola imperfetarençat ?*

I. Bai, eta laur condicione horiec gabe
ez contricione bat ez bertcea ezlaiteque
asqui suficientea.

G. *Cer bidez içan ahal deçaquegu eguiazco
contricione on bat ?*

I. 1. Jaincoari debotqui galdetuz.

2. Gure gogoetac eguinez cer chedec har-
tara ekharri behar gaituzten.

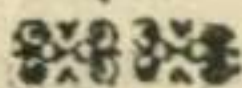
G. *Cein dire chede hee ?*

I. Badire bereciqui laur. 1. Da, guc ofen-
satu dugun Jaincoa gucz ona içaitea.

2. Jaincoac guri eguin darozquigun un-
guiac, eta guc Jaincoarençat içan du-
gun ingrataluna edo esquer gabea.

3. Jesu-Christoren passionea eta heriotcea,
ceinen causa baitire gure bekhatuac.

4. Guc galdu dugun Parabisua, eta me-
recitu dugun Ifernua.

GAUÇA BERAREN SEGUIDA.

G. *Enbat Contricione suerte dire?*

I. Badire bi suerte, Contricione perfeta, eta Contricione imperfeta, ceina deitzen baita berçela *Atricionea*?

G. *Cer da contricione perfeta?*

I. Hura da damu bat, ceren ofensatu dugun Jaincoa, ceren hura baita gucziona.

G. *Cer da contricione perfetaren efetua?*

I. Hare justificatcen edo justu eguiten du bekhatosa cofesatu daitequen ere baino lehen, baldin içaiten badu eguiazco borondate cin bat cofesatceco.

G. *Necesario othe da cofesa dadin contricione perfet bat içan duena?*

I. Bai, ceren Jesu-Christoc hala ordenatu baitu.

G. *Cer da Contricione imperfeta edo Atricionea?*

I. Hura da damu bat, ceren Jaincoa ofensatu dugun, ceina emaiten baitarocu ordinariozqui bekhatua cein itfusia den consideratceac, edo eternitatceco penen beldurrac.

G. *Cer da Atricionearen efetua?*

7. Hare disposatcen du bekhatorosa penitenciaco Sacramenduan errecibitcera justificacioneco gracia eta bekhatu en barkhamendua.

G. Ertu beraz hare bere baitharic justificatcen ?

I. Ez, ezda contricione perfeta baicic bere baitharic justificatcen duenic.

G. Cer condicione içan behar tu contricione imperfetac bekhatorosa disposatceco penitenciaco Sacramenduan justificatua içaitera?

I. Içan behar tu bi condicione lehen aitcin huntan esplicatu direnez bertce alde.

G. Cein dire hec ?

I. 1. Khendu behar du bekhatu eguiteco borondatea.

2. Berequin içan behar du barkamenduaren esperança, eta Jaincoa maitatcen hafi behar da justicia guciaren ithurria beçala.

P R A T I C A C.

1. **F** Roga deçagun hea gure contricionea eguiazcoa eta cinezcoa othe den, bekhatuari okhacione eman ahal deçoqueten gaucetaric separatuz eta hetaz gabetuz.

2. Froga deçagun halaber, penitenciazco chede batez cilhegui diren atleguin eta aisia justuetaric ere gabetuz.

3. Penitenciaco Sacramendura hurbildu baino lehen cenbait denboraz egon gaitecin Jaincoari galdeguiten eman deçagula othoi contricioneo ispiritua.

I S T O R I O A C.

ANtiochusen penitencia falsoac, eta haren erreprobacioneac erakhustera emaiten dute contricionea içan behar dela furnaturala edo ceruticacoa. *Lib. 1. Mach. c. 6. & lib. 2. cap. 9.* Saülen erreprobacioneac, ceren espargnatu çuen Agag Erreguea, ceina baitcen bere bekhatu gogaraco gordearen figura, horrec erakhustera emaitendu contricionea içan behar dela generala. *Lib. 1. Reg. c. 15. v. 9. & seq.* Prince haren penitencia falsoa, ezcenaz gueroz hura bekhatuaren beldur, guiçonen aitcinan ceren desohorateen çuen baicic, *Lekhu berean v. 24. & seq.* Publicanoa. *Luc. c. 18. v. 13.* eta Evangelioo bekhatorosa. *c. 7. v. 37. & seq.* horiec dire penitencia perfet baten guidac.

H O G O I - G A R R E N L E C C I O N E A.

Cofesioaz.

G. C *Er da Cofesioa?*

I. Cofesioa da, Aphez aprobatu bati bere bekhatu guciac erraitea eta decla-

ratcea, hequin absolucionea haren ganic errecibitceco.

G. Cein dire cofesione on baten eguiteco necesario diren condicioneac?

I. Badire bortz. 1. Da bere concienciaren examinatcea.

2. Da Jaincoa ceren ofensatu dugun damu handi bat icaitea.

3. Da gure bekhatu guciac Apez aprobatu bati cofesatcea.

4. Da ez guehiago bekhaturic eguiteco chede cin eta fermu baten hartcea.

5. Da Jaincoari eta gure lagunari satisfatceco borondate eta deliberacione eguiazco baten hartcea.

G. Cergatic dioçu gure bekhatuac Apez aprobatu bati cofesatu behar diozcagula?

I. Ceren ez baita nihor Jaun Apezpicuac aprobatu dituen Apezac baicic cofesatcen hari daitequenic.

G. Apez aprobatu guciac eman othe deçaquete absolucionea bekhatu suerte guciez?

I. Ez, badire bekhatu batçuec berceac baino handiagoac, ceinen absolucionea ecin eman baiteçaque nihorc Aita Sainduac edo Jaun Apezpicuac baicic, edo hequin ganic hartaco indar particular bat ican dutenec baicic, eta horren

gatic bekhatu hec deitzen dire *Casu erre-*
serbatuac?

G. Cofesor aprobatu gucien artean cein hau-
tatu behar du hautatceco parada duenac?

I. Jaquintafunic eta pietateric guehien
duena, eta gure hutsetan eta narrioetan
gucienic lausengatcen gaituena.

G. Hobe othe da bethi Cofesor batequin be-
rarequin cofesatcea?

I. Bai, ceren hanc hobequi eçaguten gai-
tuelaric, hobequi guida baiçaitçaque.

G. Bazcoz hauta othe deçaquegu nahiz dugun
Cofesora?

I. Ez, norc bere Errotorari permisioneac
galdetu behar dio, hanc segurqui jaquin
deçançat norc eguin duen bere Bazco
parteac, eta eman detçotençat bere her-
rico guiristinoei behar dituztela idurit-
cen çaizcon abisuac.

G. Cer eguin behar da baldin Cofesorac erre-
fusatcen badu absolucionea?

I. Humilqui obeditu behar da eta haren
jujamenduaren azpian jarri, ethorri be-
har da berriz hanc erran duen denbo-
ran, eta lejalqui eguin behar da hanc
manatu duena.

G. Cer arreoçoin gatic Cofesorec ordinariozquẽ
errefusatu behar dute absolucionea?

I Errefufatu behar diote lehenbicicoric,
bere Catichima ezdaquitenei.

Bigarrenecoric, bere lagunarequin herran
bici direnei.

Hirur-garrenecoric, bertceren ontasuna
bihurtu nahi gabez dagocatenei.

Laur-garrenecoric, bere lagunaren famari
edo ohoreari bidegabe eguin diotenean,
hura erreparatu nahi ezdutenei.

Bortz-garrenecoric, bekhatuaren habitu-
dan edo usançan bici direnei, eta hartaz
corregitceco trabailatcen ezdirenei.

Sei-garrenecoric, bekhatuaren okhacione
hurbilean direnei, eta hura utci nahi
ezdutenei.

GAUÇA BERAREN SEGUIDA.

G. *B* Ertce cein condicione içan behar tri
cofesio batec ona içaitecotz?

I. Badire hirur principalac, cofesioa içan
behar da humila, sinceroa edo cinez-
coa, eta ofioa.

G. *C*er erran nahi da cofesioa içan behar
dela humila?

I. Erran nahi da, gure bekhatuac decla-
ratu behar tugula ahalqueria handi ba-
tequin, ceren Jaincoa ofensatu dugun,

eta ezditugula bekhatuac erran behar
istorio bat beçala.

G. *Cer erran nahi da cofesioa içan behar dela
cinezcoa edo sinceroa ?*

I. Erran nahi da cofesatcean gure bekha-
tuac ezditugula ez berretu ez gutitu
behar.

G. *Cer erran nahi da cofesioa içan behar
dela osioa ?*

I. Erran nahi da , osioqui cofesatu behar
ditugula bekhatu mortal guciac bede-
ren , hetarie batere utci gabe.

G. *Asqui orke da declaratcea eguin ditugun
bekhatu mortalen especia diferentac ?*

I. Ez , eguin ahalaz erran behar da oraino
hequin nombrea edo cenbat eguin tugun,
eta hequin circunstancia considerableac.

G. *Esplia çaqu hori cenbait exempluz.*

I. Comparacionera , ezta asqui erraitea
ebatfi dugula, erran behar da cenbat aldiz
ebatfi dugun , baldin suma handia bada ;
eta hea gaüça sacratua cen ebatfi duguna ,
halacoa da calitça bat , eta hea lekhu
faindu batean ebatfi dugun , comparacio-
nera Elica batean.

G. *Bere nahitara ahalquez estalcen luquetac
cenbait bekhatu mortal , edo haren handi-
tasuna haguiz berretcen çuèn circunstancia*

bat, hainac cofefio on bat, eguin oihe leçaque &

7. Ez, hare facrilegio bat eguin leçaque, baldin bertce bekhatu guciac cofefatcen balitu ere.

G. Certara laiteque bada obligatua?

1. Obligatua laiteque bere cofefionearen berriz haftera, eta bereciqui bere bekhatu haren gordetceaz eguin çuen crimaz eta bekhatu handiaz accusatcera.

G. Bekhatu tenbaitez ahalque denean cer eguin behar da?

1. Hirur gauça. 1. Jainçoari galdeguin behar çajo gracia ahalqueria haren garaitceco.

2. Cofefatcean dugun ahalqueria confideratu behar dugu, gure bekhatuez eguin behar dugun lehenbico penitencia beçala.

3. Gure ahalqueari borchatcera enfejatu behar gara, haren garaitceco on diren chede batçuez.

G. Cein dire chede hec?

1. Badire laur principalac. 1. Cuc eguiten dugun facrilegioaren handitasuna, baldin ahalquez gordetcen badugu bekhatu mortal bat.

2. Jujamenduo eguncan gure içanen dugun ahalqueria eta confufionea, noiz ere

cofesatcera ecin aufartatu içan garen be-
khatu hura mundu guciaren bistan içanen
baita aguertua eta defcubritua.

3. Cofeforac lejalqui eta fegurqui begui-
ratcen duen fequereru ecin aguertuzcoa.

4. Bertce bekhatuctaric batere ezda bar-
khatua içanen baldin bat choilqui gor-
detcen bada.

*G. Obligatuac othe gara bekhatu benialez ac-
cusatcera ?*

*R. Ez , bainan hori haguitz probetchu han-
ditacoa da , baldin hec cofefatcen badiro
contricione batequin.*

G. Nola da bori probetchu handitacoa ?

*R. Ceren hetaz errecibitcen dugun absolu-
cioneac berretcen baitu gure baithan
gracia faindutcen gaituena.*

*G. Hea cenbait bekhatu mortalac othe diren
dudan dagoena , hequin cofefatcera obliga-
tua da ?*

*R. Bai , Cofeforac hura juja deçançat , eta
gu arriscutan jar ezgaitecinçat cofefio
gaichto baten eguiteco.*

*G. Bere bekhatu guciac cbuchenui eta chebe-
qui declaratceco cer equin behar da ?*

*R. Cofefatu baino lehen ungui examinatu
behar dugu guere conciencia eta bekha-
tuez orhoitcen egon azqueneco importan-*

ciaco eguiteco bat examina gueneçaquen
artha berarequin.

G. Ceren gainean examinatu behar gara ?

1. Examinatu behar gara. 1. Jaincoaren eta Elica Ama Sainduaren manamenduen gainean.
2. Cazpi bekhatu capitalen gainean.
3. Gure estatuco eguinbiden gainean.
4. Guc hantatu ditugun presunen gainean.
5. Gu içatu garen lekhuen gainean.

P R A T I C A C.

1. **A** Rrats guciez eguin deçagun gure concienciaren examena , egunaz eguin ditugun hutfen gainean.
2. Cofesatcen garenean ezdeçagun gorde bekhatuic batete ez benialic ere , bereciqui cenbait duda chume hartaz gure baithan eçagutcen duguncan.
3. Guere cofesioa has deçagun declaratceco penaric guehien eguiten darocuten bekhatuetaric.

I S T O R I O A C.

D Avid, ceinac aithorcen baitio bere bekhatua Nathan Profetari, *lib. 2. Reg. c. 12. v. 13.* Haut prodigoa, *Luc c. 15. v. 18. & seq.* Publicanoa *cap. 18. v. 13.* Horiec

dire cinezco cofesio baten exempluac. Cain,
 ccina aufartatu baitcen Jaincoari berari be-
 re bekhatua ukhatcera, *Gen. c. 4. v. 9.* Ana-
 nias eta Saphira, ccinec bere bekhatua
 ukhatu baitcioten Jondoni Petriri, cofesio
 gaichto baten exempluac dire, *Act. cap. 5.*

HOGOI ETA BAT - GARREN LECCIONEIA.

Cofesatceco maneraz.

G. *Cofesatceco Eliçan arribatu garenean cer
 da conbeni eguin deçagun Cofesora gana
 hurbildu baino lehen?*

1. Hirur gauça, 1. Jaincoari galdetcea un-
 gui cofesatceco gracia.

2. Gure bekhatu guciez berriz orhoitcen
 egoitea, batere ez ahanztea gatic.

3. Gure contricionea berriz eguitea.

G. *Cer eguin behar dugu Cofesoraren oinetan
 garenean?*

1. Eguin behar tugu hirur gauça. 1. Egon
 behar gara escuac juntaturic, eta burua
 itçuliric Cofesorari bifajara behatu gabe.

2. Haren presunan consideratu behar dugu
 Jesu-Christoren presuna, ccinaren plaça
 hare baitagoca.

3. Ceinatu behar gara, eta modestqui ma-
 khurturic galdeguin behar diogu bere

benediccionea, erraiten dugularic, *Benedic mihi pater, quia peccavi: edo escoaraz: Aita benedica naçaqu ceren eguin baitut bekhatu.*

G. Cer eguin behar da oraino?

I. Erran behar da Confiteor hitz hautaraino meâ culpâ.

G. Guero cer eguin behar da?

I. Cofeforari erran behar diogu noitez guero ezgaren cofefatu, eta hea eguin dugun azquen cofefioan ordenatu citçaiçun penitencia; guero accusatu behar gara gure bekhatuez guisa huntan, accusatcen naiz nola, &c. Bethi handienetarie hasten gaxelaric, beldurrez ahantz daquizquigun, edo hequin estalcera deabruac tenta gaitcan.

G. Baldin leheneco cofefioetan cenbait bekhatu ossoqui ahantciric cofefatu gabe utci bagunitu, obligatuac othe guindezque bequin cofefatcera?

I. Bai, eta hetaz lehenic accusatu behar gara.

G. Cer eguin behar dugu gure bekhatu guciac erran ditugun ondoran?

I. Lehenbicoric axhabatu behar dugu Confiteor Apheçac othoiçac erran dituzquen artean makhurtua egonic.

2. Ondoan Cofesoraren galdei humilqui ihardetsi behar diotegu, baldin galderie eguiten badarocu.

3. Aditu behar tugu atentione handirequin harc emaiten darozquigun abisuac.

4. Hartu behar dugu harc ordenatcen darocun penitencia.

G. Cer eguin behar da Cofesorac absolucionea emaiten duen denboran?

1. Bi gauça, 1. Orduan behar dire berriz higuindu bere bekhatuac contricionezco acta batez.

2. Juntatu behar gaizco Jesu-Christo gure Jaunac gure bekhatuez icatu çuen contricioneari.

G. Eguiçu contricionezco acta bat.

1. Ene Jaincoa, barkhamendu esque nagotçu humilqui ene bekhatu guciez, damudut eta urriqui çure amoreac gatic, ceren guciz ona çarelaric ofensatu çaitudan, eta harcendut borondate fermu bat ez guehiago bekhatu ric eguiteco çure graçiarequin batean, eta eman çaitan penitenciaren complitceco.

G. Eguiçu Jesu-Christo gure Jannaren contricioneari juntatceco acta bat.

1. Jesu-Christo ene Salbatçailea, eçagutçen dut jez dudala seculan içanen ene be-

Khatuetaric choil batec mereci duen da-
mua ; bainan juntatcen natçajo çuc hetaz
berceiqui Olivetaco Baratcean içan du-
çun doloretari, eta hura ofritçen diot Tri-
nitate Sainduari nic escas dudanaren com-
plitceco eta berretceco.

*C. Cer eguin behar da Cofesoraren oinetan il-
khi garen ondoan ?*

1. Laur gauça. 1. Jaincoari esquerrac eman
behar diozcagu errecibitu dugun graciaz.

2. Gogoan erabili behar tugu Cofesoraren
abisuac , eta hequin seguitceco delibera-
cionea hartu.

3. Hare ordenatu darocun penitencia ahali e-
lasterrena eguin behar dugu.

4. Baldin bertce aldi bateraino absolucio-
nea luçatu badarocu , behar dugu haren
gana bihurtu hare erran darocun eguncan.

*C. Cein da ungui cofesatceco gura içan abal de-
çaquegun disposicioneric hoberena ?*

1. Hura da aldi bakhotchean cofesatcea ,
cofesatu eta berehala hil behar baguinu
cofesa guindezquen beçala.

PRATICAC.

1. **P** Enitenciazco eta humilitatezco ispi-
ritu batequin jasan deçagun absolu-
cioneric gabe guelditcea.

2. Cein nahi disposicione onac ditugula uste dugun arren, ezgaitecin seculan disputan hari gure Cofesorarequin absolucionearen ardiestecco, bainan juja deçagun ezgara rela hartaco digne.
3. Absolucionea guri emaitera ezdeçagun Cofesora bortcha gure nigarrez baicen, gure humilitateaz eta eguiazco conberfione cin baten marquez baicen, ceinae gure baithan galdetcecco indarra eta çucena harc baitu.

ISTORIO AC.

HAur prodigoa, ceinae ez baitio bere aitari galdeguiten har deçala bere etchean bere cerbitçari bat beçala baicic, *Luce 15. v. 19.* Publicanoa, ceina ez baitcen aufartatcen ere beguiac Cerura alchatcera, bainan bere bulharrac joiten citucla, erraiten cioen Jaincoari, içan çaçü pietate nitaz ceina bainaiz bekhatoros bat, *cap. 18. v. 13.* penitencia perfet baten exempluac dire.

HOGOI ETA BI - GARREN LECCIONE A.

Satisfaccioneaz.

G. C Er da satisfaccionea ?

I. Hur da Jaincoari eta gure lagunari

eguiten diogun erreparacione bat hari
eguin diogun injurioaz.

G. *Cofesione on bat eguitecotz obligatuac othe
gara deliberatuac içaitera faincoari eta la-
gunari satisfaccione eguiteco ?*

I. Bai , eta hori gabe ezdugu errecibitcen
absolucioneric edo barkhamenduric.

G. *Ordean absolucionea içan dugun ondoan ,
eta bekhatuac barkhatu çairzquigun ondoan ,
obligatuac gara oraino satisfaccera ?*

I. Bai , ceren bekhatuari çor citçajon eter-
nitateco pena aldatua baita denbora ba-
tetaco penara , ceina sofritu behar baitu-
gu mundu huntan edo bertcean.

G. *Nola satisfatcen çajo faincoari denbora
batetaco pena horrençat ?*

I. Penitenciazco obrez , ceinac complitcen
baititugu Jesu-Christoren graciarequin ,
ceinaz choilqui merecimendu içan ahal
satisfa ahal baiteçaquegu.

G. *Cein dire obra hec ?*

I. Hec dire bereciqui Cofesorac penitenciat-
çat ordenatcen darozquigunac , hala no-
la othoitçac , barurac eta amoinac.

G. *Asqui othe da faincoari satisfaccera ?*

I. Ez , behar dugu halaber lagunari satis-
fatu , baldin ofensatu badugu.

G. *Nola satisfatcen çajo lagunari ?*

Y. Hari bere presunan, bere ohorean, edo bere ontasunetan eguin diogun bidegabea erreparatu.

G. *Esplika çaqu hori chehequiago.*

Y. Behar da hartaracotz lehenbicicoric bere lagunari pagatu bere ontasunetan eguin edo eraguin çajoen bidegabea.

Z. Haren fama eta ohorea erreparatu, baldin çaurthu badugu medicenciaz edo calomniaz, erran nahi da, hartaz gaizqui minçatuz.

3. Hari barkhamendu escatu behar diogu, baldin hitz edo ahapaldi gaichtoric erran eta gaizqui jarri batcaizco.

4. Gure etsajequin baquetu behar gara.

5. Guc eman dugun escandala erreparatu behar dugu.

G. *Gauça horiec çuciac compliceo deliberatua içan çabe çofesa laitequenac errecibi oshe leçaque bere bekhatuen barkhamendua eta absolucionea?*

Y. Ez, aiticitic hanc eguin leçaque sacrilegio bat.

G. *Noiz behar dugu baquetu gure lagunarequin, edo erreparatu hari eguin diogun bidegabea?*

Y. Conbeni laiteque horien eguitca çofescera joan baino lehen, bainan bederen

ezta luçatu behar eta gueroco beira egon
cofesatu garen ondoan.

P R A T I C A C.

1. **C** Onsidera deçagun, orai emaiten di-
ren penitencia arinac, ezdirela be-
khatuei çor çajoten penen erreduracoac.
2. Bekhatua ezdela secular barkhatua iça-
nen, baldin erreparatcen ezbadugu eguin
dugun bidegabeca.
3. Guc bidegabe eguin dugun laguna dela
Evangelioco partida hura, ceinarequin
akhordatu behar baicara Jugearen aitci-
nera aguertu baino lehen. *Matt. c. 5. v. 25.*

I S T O R I O A C.

J Aincoac punitu çuen David-ten bekha-
tua, lehen barkhatu cioen ondoan, *Lib.*
2. Reg. c. 12. v. 14. & 15. & cap. 24. v. 10.
Moïses eta Aaron etciren arribatu lur pro-
metatuan, *Núm. c. 20. v. 12.* Aitcin huntan
aiphatu den Evangelioco partida. Schien eta
languilen oihuac hedatcen dire Ceruraino,
hequin soldatac eta jornalac iduquitcen di-
tuztenen contra. *Deut. cap. 24. v. 14. & 15.*
& Ep. s. Jacobi cap. 5. v. 14. Satisfaccione
perfer baten miraila edo exemplua Zacheo-
ren eguiteco maneran, *Luce 19. v. 8.*

GAUCA BERAREN SEGUIDA.

Cofesorac emaiten duen penitenciaz.

G. *Obligatuac othe gara Cofesorac emaiten darocun penitenciaran complitcera?*

I. Bai, hartara obligatuac gara bekhatu eguiteco penaren azpian.

G. *Nola behar du complitu?*

I. Lejaltasun eta pietate handirequin.

G. *Certan dago lejaltasun hura?*

I. Cofesorac ordenatu duena fruntqui eta chuchenqui eguitean hanc ordenatu duen denboran eta maneran.

G. *Certan dago pietate hura?*

I. Penitencia haren complicean gogoa bertan erabili gabe, eta Jaincoari satisfatceco desira eta guticia handi batequin, penitencia hura juntatcen diotegularie Jesu-Christoren merecimenduei.

G. *Eguiazco penitent bat contentatcen othe da Cofesorac emaiten dioen penitenciaz?*

I. Ez, herac bertce penitenciac hei berretcen diozcate, eta penitencia eguiten du bera bici deinoco egun guciez.

G. *Cergatic hori?*

I. Ceren Cofesor diren herfienece ere emaitzen darozquiguten penitenciac bethi ari-

neguiac eta chumeguiac baitire, eta ez gure bekhatuec mereci dutenaren ereduracoac.

G. Baldin gure penitencia ez bada gure bekhatuec mereci dutenaren ereduracoa, sofrituco othe dugu bertze munduan penitencia hanc escas duenaren compligarria?

I. Bai, han sofrituco tugu Purgatorioco penac. Jaincoac manatuco duen beçanbat denboraz, gure bekhatuec merecitu duten pena osloqui satisfatceco eta pagatceco.

G. Alfer da beraz hautatcea Cofesor largoac, penitencia arinic baicen emaiten ez dutenac?

I. Bai, Purgatorioco penac, ceinetara Cofesor hec guidatcen baicaituzte, direnaz gueroz infinituqui eta ecin erran ahala handiagoac, mundu huntan eguin ahal detçaquegun penitencia garratcenac eta gogorrenac baino.

P R A T I C A C.

1. **E** Zgaitecin hari gure Cofesorarequin disputan hanc emaiten doroz quigun penitencien gainean, bainan penitencia hec errecibi detçagun bortcharic gabe, baldin compli ahal badetçagu.

2. Cofesorac eman darocun penitenciaric cofesio bakhotechean berret deçogun cenbait mortificacionezco pratica.

3. Gure penitencia complitcen dugunean,

ofri deçogun hura Jaincoari J. Christogure bekhatuengat eguin duenaren battaluncan.

Jaincoari ofri daquioque hunelache penitencia hura.

Ene Jaincoa, orai eguitera nohan penitenciarquin batean ofritcen darozquitçut Jesu-Christo ene Salbatçaileac ene bekhatuengat mundu huntaco bician pairatu dituen sofricari guciac.

I S T O R I O A C.

COnta daiteque David-ten exemplua, ceinac obedienciarquin errecibitu baitcituen Jaincoac igorri ciozcan punicionac, Jaincoac jadanic barkhatu ciozcan hutsen satisfaccionecotz, *Lib. 2. Reg. cap. 12. v. 18. & seq. & cap. 24. v. 14.* Nive-tarren eta hequin Erregueren exemplua, ceinec penitencia befarcatu baitçuten Jonasec ptedicatu ciotenean. *Proph. Jona cap. 3.*

GAUCA BERAREN SEGUIDA.

Obra oncz.

G. O. Bliçatnac oibe gara gure bici gucian penitencia eguitera?

A. Bai, eta baldin eguiten ezbadugu peni-

tencia ezgara salbatuac iganen.

G. Certan dago gure bici gucian eguin behar dugun penitencia?

J. Bi gaucetan. 1. Da, Jaincoac hala permituric arribatcen çaiçquigun affliccioneac eta nahigabeac obedientqui eta gogoonez errecibitcea.

2. Da, obra onen eguitca, ceinac deitcen baitire obra satisfatcecoac.

G. Cein dire obra satisfatceco bec?

J. Badire hifur, barura, othoitça, eta amoina.

G. Cergatic deitcen dire satisfatcecoac?

J. Ceren hetaz baliatcen baicara Jaincoari gure bekhatuencat satisfaccione eguiten.

G. Cer aditcen duçu Baruraz?

J. Baruraz aditcen dut, ez choilqui haraguiticabstinençia eguitca, bainan oraino gure gorphutça eta gure sensuac mortificatcen dituzten penazco obra guciac.

G. Cein denboraz gara berceiqui obligatuac baturcera eta mortificacionen eguitera?

J. Eliça Ama Sainduac inantcen darocusean, eta gure passionen garaitceco mortificatu behar garenean.

G. Cer aditcen duçu Othoitçaz?

J. Aditcen tut Jaincoaren alderateco pietatezco obra guciac.

G. *Cer aditcen duçu Amoinez ?*

I. Aditcen tut bere lagunaren alderateco caritatezco obra guciac.

G. *Norz gara bereciqui eta guehienic obligatuac amoina eguitera ?*

I. Gure lagunaren beharra eta pobrecia eçagutcen duguncan.

G. *Bere lagunaren pobrecia eçagutcen duelaric hura laguncen eta faboratcen ezduenac bekhatu handia eguiten oibe du ?*

I. Bai, baldin hura lagun eta fabora ahañ badeçaque.

G. *Berac pobre içanez, bertceri amoina eguiteroric ezduenec cer equin behar dute ?*

I. Misericordiazco obrac eguinez bere laguna lagundu behar dute bere ahalaren arabera.

G. *Cein dire misericordiazco obra hec ?*

I. Badire bi fuerte, batçuec gorphutcecoac, bertceac arimacoac.

G. *Cein dire gorphutcecoac ?*

I. Badire çazpi. 1. Da gose direnei jatera cmaitea.

2. Da egarri direnei edatera cmaitea.

3. Da biluzac beztitcea.

4. Da Pelegrinac eta arrotçac oftatatcea.

5. Da eriac bisitatcea.

6. Da presunerac libratcea edo consolarcea.

7. Da

7. Da hilac ehorztea.

G. Cein dire arimaco obrac?

1. Badire çazpi. 1. Da ezdaquitenei irâa khaſtea.

2. Da huts eguiten dutenac corregitcea.

3. Da penatan daudecinei conſeilu emaitcea.

4. Da doloratuac conſolatcea.

5. Da lagunaren hutſac eta umore gaitçac ſofritcea.

6. Afruntuac eta injurioac barkhatcea.

7. Da Jaincoari othoitz eguithea biciençat eta hilençat, baita gure etſajençat ere.

P R A T I C A C.

1. **S**Ofricariric edo nahigaberik içaiten dugunean, ofri deçogun Jaincoari gure bekhatuen fatiſfaccionetan.

2. Gure lagunaren alderat egun guciez eguin deçagun cenbait caritatezco obra.

3. Erreparti deçagun gure errentac, eta gure laneco edo tratuco irabaciac, eta hetaric eman deçagun parte bat pobren lagunceco eta faboratceco.

I S T O R I O A C.

TObiaſen exemplua, hura bethi hari cen miſericordiazco obr aeguiten. *Tob.*

6. 1. Cornelio Centeneroaren exemplua. *Act. cap. 10.* Hautatuei eta erreprobatuei miſericordiazco obrez Jeſu-Chriſtoc erraiten dio.

tena , *Matt. cap. 25. v. 34. & seq.* Birgina
erhoen exemplua. *Ibid. v. 2. & seq.* Cerbit-
çari inutilarena. *v. 30.* eta fico fruituric
ezdakharquena. *Luc c. 13. v. 6. & seq.* Ho-
riec guciec erakhustera emaiten. dute içan
gaitetzquela erreprobatuac, obra onac ceren
ezditugun eguin.

HOGOI ETA HIRUR - GARREN LECCIONEA.

Indulgenciez.

G. *Er da Indulgencia ?*

I. Indulgencia da penitenciaco sacra-
menduac barkhatu dituen bekhatuei çor
çajoten denbora bateraco penen barkha-
mendua.

G. *Eliça Ama Sainduac eman abai oibe dei-
çaque Indulgencias ?*

I. Bai , eta bethi eman içan tu Apostoluen
denboratic hunaraino.

G. *Oibe da horren exemplurie Apostoluen den-
boracoric ?*

I. Bai , Jondoni Pauloc eman cioen Indul-
gencia Corinthaco incestoan erori cenari.
Ep. 1. Cor. cap. 5.

G. *Nola eman cioen indulgencia ?*

I. Hari bere penitenciaco denbora laburtuz,
eta hari barkhatuz haren contricione

handia ikhufiric , eta guiristinoen caritativa consideraturic.

G. Norc du indulgencien emaiteco indarra edo podorea ?

I. Indar hura badu gure Aita-Sainduac Elicagucian , eta Jaun Aphezpicuec badute ceinec bere Diocefetan.

G. Cenbat indulgencia suerte dire ?

I. Badire bi suerte , indulgencia plenarioa ; eta indulgencia ez plenarioa.

G. Cer aditcen duçu indulgencia ez plenarioaz ?

I. Aditcen dut indulgencia bat , ceinac ez-baitu barkhatcen bekhatuari çor çajon penaren parte bat baicen , halacda da berrogoi egunen indulgencia , ehun egunena , urthe batena , &c.

G. Cer aditcen duçu berrogoi egunen indulgenciaz , ehun egunenaz , &c.

I. Aditcen dut lehenago guiristinoec Elicaco Canonen araberä berrogoi egunez , ehun egunez , &c. Eguiten çuten penitenciare barkhamendua.

G. Cer da orai indulgencia horren efetua , Canonen araberaco penitencia hanc ezdiraunenaz gueroz ?

I. Hura da Canonen araberaco penitencia haren ordain Purgatorioan sofritu behar ciren penen barkhatcea.

G. *Cer aditcen duçu indulgencia plenarioaz ?*

I. Aditcen dut bere bekhatuez eguiazco penitencia baten eguiteco bere eguin ahal guciac eguiten dituenari barkhatcea oraino sofriteco guelditcen çaizcon denbora batetaco pena guciac.

G. *Çaun Aphezpicuec emaiten dute indulgencia plenarioric ?*

I. Ez , ezta nihor Aita-Saindua baicic indulgencia plenarioac emaiten dituenic.

G. *Indulgencia plenarioac ez othe gaitu dispensatcen peninencia eguitetic ?*

I. Ez, hura da choilqui lagunça bat gure factofunarençat , ez ordean aitçaquia bat gure lachotafunarençat guc ofensatu dugun Jaincoari satisfatu gabe egoiteco.

G. *Eliçac indulgenciac emaiten darozquigunean ezgaitu beraz uzten edo dispensatcen gure bekhatuençat çaincoari satisfatcetic ?*

I. Ez , bainan gure penitencia offoago eta hobea içaitea gatic, hari berretcen dioz ca Jesu-Christoren eta Sainduen satisfaccio-neac.

GAUÇA BERAREN SEGUIDA.

G. *E Liça Ama Sainduac cein denboretan edo okhasionetan emaiten ditu indulgencia plenarioac ?*

I. Aita-Sainducc emaiten tuzte mende bakhotcharen hogoi eta bortz-garren urthean, berrogoi eta hamar-garrenean, hirur hogoi eta hamabortz-garrenean, eta chun garrenean. 2. Aita-Saindu eguiten diren hastean, Jaincoaren Ispiritua bere ganat hedaraztea gatic Eliçaren ungui gobernatceco. 3. Emaiten tuzte Eliçaren premia handietan.

G. *Nola deitzen da indulgencia plenario hori?*

I. *Deitzen da Jubilava.*

G. *Ez othe dire orobat Jubilava eta orai erran ditugun denborez bertzetan eta bertce okhasionetacotz Aita-Sainducc emaiten dituzten indulgencia plenarioac?*

I. *Ez, ceren Aita-Sainducc bere bulan Jubilavari emaiten baitiozca privelegio particular batçuec.*

G. *Indulgenciecc nola barkhatcen dute bekbatuei çor çajoren pena?*

I. *Eliçaco tresor ispiritualac guri aplicatuz.*

G. *Cer aditzen duçun Eliçaco tresor ispiritualac?*

I. *Aditzen tut Jesu-Christoren satisfaccione guciz handiac eta abundantac, Birgina Sainduarenac, eta saindu gucienac.*

G. *Guiristinoec nola içaiten dute parte Jesu-Christo guve çaunaren satisfaccionetan eta sainduenetan?*

7. Jesu-Christo gure Jaunaren, sainduen eta guiristinoen artean gorputz mistico barberceco buruçaguiaren eta miembroen artean beçala den unioneaz eta batafunaz.

G. Cer eguin behar da indulgencien irabazteco?

V. Hirur gauça. 1. içan behar da eguiazco contricione bat, eta cofesatu behar dire bere bekhatu guciac.

2. Içan behar da graciazco estatuan.

3. Lejalqui complitu behar dire indulgencia emaiten duenac manatcen dituen condicione guciac.

G. Guciac orobat errecibitcen othe dute indulgencien fruitua?

V. Ez, bat bederac ezdu errecibitcen bere disposicionen eredura baicic.

G. Indulgenciac irabaz othe detçaquegn Purgatorioco arimençat?

V. Bai, Jaincoari othoitz eguinez hei aplica deçotela indulgenciaren efetua hec bere penetan solegitceco.

P R A T I C A C.

1. EZ deçagu uste içan penitencia eguitetic dispensatuac garela, Eliçac bere treforac indulgenciez guri idequigatic arren.

2. Estimuhandi bat eguin deçagun indul-

genciez , hequin bidez hain segurqui ar-
dieften dugunaz gueroz gure bekhatuei
çor çajoten penen barkhamendua.

3. Eguin ahal guciaz irabaz detçagun Eli-
çac emaiten dituen indulgenciac , harc
manatcen dituenac lejalqui eta debotqui
complituz.

ISTORIOAC.

JUduen baithaco Jubilava , han gathi-
boac libertatean emaiten cituzten , bat
bedera bere ontasun bahituetan farcen cen ,
&c. *Levit. cap. 25.* Hura cen legue berrico
Jubilavaren eta indulgencien figura bat.
Jondoni Pauloc Corinthar Incestoan erori
cenari barkhatcen dio harc mereci çuen
penaren parte bat. *Ep. 1. Cor. c. 5. v. 3. &*
seq. & Ep. 2. c. 2. v. 6. & seq.

HOGOI ETA LAUR - GARREN LECCIONEAC.

Anuncioaz.

G. *Er da Anuncioa ?*

I. Anuncioa da Sacramendu bat eriei
arimaco eta gorphutceco behar dituzten
lagunça gucien emaiteco ordenatua.

G. *Anuncioac eriei nola emaiten diote arimaco
lagunça ?*

I. Lehenbicoric. Harc emaiten diote eriei

indarra deabruaren tentacionen eta herioaren ikhararen contra.

2. Hare akhabatzen du erien bekhatuen barkhamendua, bekhatu hequin hondarrac garbituz.

G. *Anuncioac nola emaiten diote eriei gorphutceco lagunça?*

J. 1. Hare emaiten du paciencia eritasunaren sofrutceco.

2. Hare emaiten du gorphutceco ofasuna, baldin hura hobe bada erien salbamenducotz.

G. *Sacramendu hunc nola emaiten diote eriei indarra?*

J. 1. Hequin fedea borthiztuz.

2. Hequin bihotzetan eçarriz Jaincoaz goçatceco desira eta esperança.

G. *Sacramendu hau cergatic deitzen da oliadura eta azquen gançudura?*

J. Ceren hau baita guiristino batec azquenic errecibitcen duen Gançudura eta Sacramendua.

G. *Anuncioa ecin errecibi othe daite extremitatean eta exian baicen?*

J. Bai, asqui da arriscutaco eritasun bat içaitea, eta ezta ungui ere extremitateraino egoitea anunciatu gabe.

G. *Cergatic ezta conbeni extremitateraino*

egoitea anunciatu gabe ?

I. 1. Ceren adimendua libro ducnean hobequi eria disposatcen baita sacramendu haren errecibitcera.

2. Ceren hura errecibitu gabe denbora sobra egoiten dena arriscutan jarcen baita haren errecibitceco probetchuric eta fruituric gabe, edo hura errecibitu gabe hilceco.

G. *Sacramendu hau errecibi othe deçaquegure bician hainitz aldiz ?*

I. Bai, hilceco arriscutan jarcen garen aldiguciez.

G. *Cer eguin behar da sacramendu hunen errecibitcera preparatceco ?*

I. Cofesatu behar da, baldin bekhatu mortalean bada.

G. *Baldin eria ecin cofesa badadi, cer eguin behar du ?*

I. Ensejatu behar du contricione perfet baten içaitera, behar du desiratu absolucio-nea, eta galdetu behar du cenbait ceina-lez edo kheinuz bederen, ahal badagui.

G. *Eriac cer eguin behar du sacramendu hau errecibitcean ?*

I. Behar du jarri bere bekhatuez urriquitan, Jaincoaren misericordian esperança hartu, eta haren borondate sainduari osloqui

arrimatu.

G. Cer egnin behar du oraino cri batec?

I. 1. Bere critafuna Jaincoari ofritu behar dio bere bekhatuen barkhamendutan.

2. Acceptatu edo gogo onez errecibitu behar du heriotcea, Jaincoac igorri nahico dioenecotz.

3. Obedientqui errecibitu behar tu ordenatcen diozcaten erremedioac, eta errendatcen diozcaten cerbitçuac, hetaricaco ona eta probetchua Jaincoaren ganic baicen nihoren ganic iguriqui gabe.

G. Cein dire guebiennis eriec eguiten dituzten bekhatuac?

1. Laur dire principalac. 1. Paciencia escasfa, eta umore gaitça,

2. Sacramenduen errecibitceco negligencia eta artha gucia.

3. Offafunaren lehia handieguia.

4. Biciari eta bere ontafunei sobra este catua içaitea.

P R A T I C A C.

1. O Thoitz detçagun gure adisquideac abisa gaitçatela, noiz cre gure eritafunetan arriscutan içanen baicara, sacramenduac muga onez errecibitcea gatic.

2. Bisica detçagun eriac bereciqui pobreac eta beharrac, consola detçagun eta exorta paciencia harcera.

3. Noicic behin iracur detçagun Eliçac ha-
gonian direnençat eguin dituen othoitçac,
ungui hilcera prepara gaitecin bide hartaz.

I S T O R I O A C.

E Zechias Judaco Erreguec Jaincoari othoitz eguiten dio khen deçala heriotceco athetarie, eta Jaincoac ençutendu. *4. Reg. c. 20. v. 5. & seq. & Ijaia c. 38.* eta contrario Ochofias Idolei dagote othoitzez, eta hilcen da. *4. Reg. cap. 1. v. 2.* Samaritanoaren Istoria da Jesu-Christoc Sacramendu huntan eguiten duenaren figura. *Luc cap. 10. v. 3. & seq.* Anuncioa aipaturua S. Marc Evangelistaz. *cap. 10. v. 13.* eta gomendaturua Jondoni Jacobez. *Ep. cap. 5. v. 14. & 15.*

HOGOI ETA BORTZ-GARREN LECCIONEA.

Ordenaz.

G. *Er da Ordenaren sacramendua?*

I. Ordena da sacramendu bat, ceinac Eliça-guiçonei emaiten baitiote bothere eta indar Eliçaco eguinbiden eguiteco,

eta hequin ungui eta sainduqui eguiteco
gracia.

G. *Nondic heldu da bothere edo indar hori ?*

I. Heldu da Jesu-Christo ganic , ceinac in-
dar hori eman baitcioten Apostoluei, eta
manatu baitcituen hec ere berteci eman
ceçotela.

G. *Bothere hori kola ethorri da Apostoluetaric
gure ganaino ?*

I. Behinere guelditu ezten seguida batez ,
ceinac iraunen baitu Eliçan mundu hunen
akhabançaraino.

G. *Cer disposicionerequin errecibitu behar da
sacramendu hau ?*

I. 1. Behar da içan Jaincoac hartara dei-
thua , eta ez bere baitharic han farthu.

2. Ezta içan behar bertoe chederic Jaincoa-
ren gloria eta lagunaren salbamendua baicic.

3. Içan behar da bicitce erraitecoric gabe-
coa eta prestua.

4. Içan behar da graciazco estatuan.

G. *Haur bat Eliça-guiçon eguiten eztenean be-
re abaiden gogara eguitea gatic baicen , edo
beneficioac içaita gatic eta bere aisian bi-
citcea gatic baicen , hura ungui deitua
othe da ?*

I. Ez , ceren haren chedeac choilqui baitire
haraguiarenac eta odolarenac ; hala ezta

hura gai ez digne sacramendu hunen errecibitceco.

G. Cer erran abal daiteque bere gogoaren contra bere haurrac Eliça - guizon eguiten ditzuten burasoez?

I. Hequin gatic haur hec damnatcen direla, eta berac ere damnatuco direla.

G. Nola eçagut abal deçaquegu hea estatu hartara Jaincoaz deithuac garen?

I. 1. Confeilu galdeguinez guizon abilei eta deus ezdohacotenei, gure disposicioneac hei eçagut araciric.

2. Othoitz beroac eta onac Jaincoari eguinez, othoi eçagut araz deçagula bere borondate faindua, Samuel gazteac eguinquen beçala.

3. Tonsura hartu baino lehen cenbait egunez Seminario batean, egonez, han bakhartafuncan Ispiritu Sainduaren arguiac gure gana hedaraztea gatic eguiazqui deithuac othe garen segurqui jaquiteco.

PRATICAC.

1. M Aiz othoitz eguin deçogun Jaincoari arimen salbamenduaren cargua dutenençat, nola baitire gure Jaun Aphezpicua, gure Errotora, gure Cofelota, &c.

2. Nola gartha denboretan Apheçac ordenatcen eta consecratcen baitire, orduan are guehiago Jaincoari othoitz deçogun hec santifica detçala, Eliçaren probet-chucotz eta cerbitçucotz onac içan deitecin gatic.
3. Ezgaitecin seculan estatu hartan far genden gogara eguitea gatic, edo gure ahaiden beldurrez, eta lehenago hetaz içan gaitecin gaizqui tratatuac, ordenac hartuco tugun baino, baldin hartara deithuac ezbagara.

I S T O R I O A C.

A Aron baithan agueri da cein necessario den Jaincoaz deithua içaitea. *Lev. c. 8.* Samuel baithan orobat, *Lib. 1. Reg. c. 3.* Jesu-Christo bera baithan ere. *Hebr. c. 5. v. 3. & 4.* Core, Datan, eta Abiron nola içan ciren punituac, ceren nahi içan çuten escua farthu Aphezen eguinbide sacratuetan. *Num. c. 16. v. 31. & seq.* Ozias nola punitu cen gauça bera gatic. *Lib. 2. Paral. c. 26. v. 16. & seq.* Horiec guciec erakhustera emaiten dute, cein artiscu handia den ordenetan farcea hartara deithua içan gabe.

HOGOI ETA SEI-GARREN LECCIONE A.

Ezconçaco Sacramenduaz.

G. *C Er da Ezconçaco Sacramendua ?*

I. Ezconça da sacramendu bat, eeinac santificatcen baitu guizonaren eta emaztearen arteco societate edo batasun guce-na eta legitimoa, eta hei emaiten baitiote gracia bere haurren hazteco eta alchatceco Jaincoaren beldurtasuncan.

G. *Cer disposicionerequin errecebitu behar da sacramendu hau ?*

I. 1. Behar da içan graciazco estatuan, eta hartaracotz cofesatu eta comuniatu behar da bia edo hiru egunez aiticinetic.

2. Errecibitu behar da sacramendu hau modestia handi batequin, ahalquegabetafun gucietaric beguiraturic.

3. Ezda içan behar Eliçac marcatu tuen Ezconceco trabuetaric edo empechamenduetaric batere.

G. *Cer egin behar da jaquizeco bea othe dugun trabu betaric batere ?*

I. Conseilu galdeguin behar çajo Errotorari edo Cofesor abil bati.

G. *Ezconça hausten duen trabu batequin daquiela ezcecen denac cer gaizqui egniten othe da ?*

7. Bekhatu handi bat eguiten du , eta arriscutan jarren da Jaincoaren aircinean beçala guizonen aircinean ere bere ezconça hautsia ikhusteco.

G. Non errecibitu behar da ezconçaco sacramendua ?

1. Norc bere herrian bere Errotora ganic , edo harc bere partez hartaco eçarri duen Aphez baten ganic.

G. Cein dire presuna ezconduen obligacioneac ?

1. Badire bortz principalac. 1. Senharra eta emaztea elkharrequin baquean eta batafun faindu batean bicitcea.

2. Batac bercearen narrioac , hutsac eta umoreac pacienciarequin sofritcea.

3. Batac berceari ezconçaco fedea lejalqui beguiratcea.

4. Bere beharretan elkhar laguncea.

5. Bere haurrac Jaincoaren beldurtasunean alchatcea.

G. Cer da bere haurrac Jaincoaren beldurtasunean alchatcea ?

1. Hura da bere hautrei inspiratcea Jaincoaren amodioa eta bekhatuaren higuıntasuna , hei irakhassteaz eta instruitceaz artha icaitea , eta nola bici diren beguiratcea.

G. Nor dire ezconcean bekhatu eguiten dutenac ?

1. Hec dire , Lehenbicicoric. Bere ahaiden borondate

borondate justuaren contra ezconcen d^{re}
renac.

2. Ez ezconceco botu eguin dutenac, eta
bere botuaren dispensa ardietsi ezdutenac.

3. Ezconcen direnean munduco chederic
baicic ezdutenac, eta bihotcen juntat-
cearen bilha baino ontasunen bilha gue-
hiago dabilçanac.

4. Ezconçaco eguinbideac ikhafi gabe la-
çoqui egoiten direnac.

G. *Birginatasuneco eta alharguntasuneco esta-
tua ez othe da hobeaz ezconçacoa baino?*

J. Bai, hartan sainduqui bicitceco harcen
denean.

G. *Cein behar da bada bietaric hautatu?*

J. Jaincoac ceintara deitzen gaituen ikhufi-
ric, hura hautatu behar da.

PRATICA.

1. **J** Ainoa consulta deçagun gure esta-
tuaren gainean, estatu hura hainberce
arriscutacoa denaz gueroz, eta hainberce
nahigabe darrajoenaz gueroz, eta hor-
tacotz aplica gaitecin Comentu batean
bethicotz farthu behar baguine beçain
artha handiarequin.

2. Ungui gogoan atchic deçagun eta orhoit
gaitecin Ispiritu Sainduac çuhurraren

ahotic dioenaz. *Prov. cap. 18. v. 14.*

Aitac eta Amac emaiten tuztela aberats-
tasunac, bainan den beçala erraiteco Jau-
nac berac emaiten dioela guizonari
emazte prudenta eta prestua.

3. Gure bihotcetic urrun detçagun sensue-
taco eta lohiqueriaco edo defonhesque-
riaco desira guciac.

4. Nihor esposatcean han garenean egon
gaitecia modestqui, eta Meça Saindua en-
çutean Jaincoari othoitz eguin deçogun
sacramendu hura errecibitcen dutenengat.

ISTORIOAC.

S Araren lehenbico çazpi senharrac pu-
nituac, ceren defohoratu çuten ezconça-
ren saindutasuna, eta Jaincoac nola benedi-
catu çuen Sarac Tobias gaztearequin eguin
çuen ezconça. *Tob. cap. 6. & 8.* Isaac eta
Rebecca nola ezcondu ciren. *Gen. c. 24. v.*
64. & seq. Zacharias eta santa Elizabeth
nola ezcondu ciren. *Luca cap. 1. v. 5. & 6.*
S. Joseph eta Birgina Maria Saindua. *Matt.*
cap. 1. v. 18. & seq. Horiec erakhuftera
emaiten dute guiristinoec nola behar duten
ezcondu. Jesu-Christo eta Birgina Saindua
Canaco eztajetan causitceac, eta Jaun harc
han eguin cituen miracuiluec guiristinoeci

erakhusten diot e hec ere bere othoitcez imi-
tatu behar dutela Jesu-Christo hequin ez-
concen benedicatcen.

HOGOI ETA ÇAZPI - GARREN LECCIONEA.

Othoiçaz.

G. *Ç Er da Othoitça?*

J. Othoitça da gure gogoa eta bihotça
Jaincoari alchatcea, behar ditugun gau-
çac hari galdeguitcco.

G. *Nola alchatcen çajo gure arima Jaincoari?*

J. Adoracionezco açtac eguinez, fedezcoac,
esperançazcoac, caritatezcoac, laudo-
riozcoac, esquer onezcoac, galdezcoac,
gueronez eta guc ditugunez ofrimenduz-
co açtac eguinez.

G. *Cenbat guisatara othoitz eguin deçaquegn*

J. Bi guisatara; bihotcez eta ahoz.

G. *Nola deitzen dire bi othoitz suerte horiec?*

J. Bihotcezco othoitça deitzen da *Oracione
mentala*; eta ahozco othoitça deitzen da
Oracione vocala.

G. *Oracione vocalean asqui othe da ahoz othoitz
eguitea?*

J. Ez, hari juntatu behar çaizco bihotceco
sentimenduac.

G. *Obligatuac othe gara Jaincori othoitz egui-
tera?*

Y. Bai, hura da guiristinoen eguinbide her-
sienetarie bat niholere ecin utcizcoa.

G. *Cergatic hori?*

I. Hirur arroçoin gatic. 1. Ceren Jaincoae hortaz eguin baitu berariazco manamendu bat.

2. Ceren obligatuac baicara Jaincoaren ohoratcera, eta othoitça baita Jaincoaren ohoratceco manera haguiz on bat.

3. Ceren Jaincoaren lagunçaren beharra bethi baitugu.

G. *Nola behar da othoitz eguin?*

I. Humiltasun handi batequin, fidancia handi batequin, eta bethi iraunez edo perseveratuz.

G. *Cer da humilqui othoitz eguitea?*

I. Hura da eçagutcea eta aithorcea eçgarela gai edo digne Jaincoaren aircinean aguerceco, eta hartaz ençunac içaiteco.

G. *Cer da fidanciarequin othoitz eguitea?*

I. Hura da esperança içaitea, Jaincoac emanen darocula galdeguiten dioguna, baldin hala conbeni bada haren gloriarençat eta gure salbamenduarençat.

G. *Fidancia hori cerc eman behar darocu?*

I. Jaincoa guciz ona dela jaquiteac, eta Jesu-Christo gure Jaunaren merecimentu handiec.

G. *Cer da bethi iraunez edo perseverantuz othoitz eguitea?*

I. Hura da behinere unhatu gabe bethi othoitz eguitea, Jaincoa luçatua gatic arren guri emaitera galdetcen dioguna.

G. *Cer eguin behar da oraino?*

I. Atencione handi batequin othoitz eguin behar dugu, eta Jesu-Christo gure Jainaren icencan; eeren hartaz baicen ecin mereci baiteçaquegu Jaincoaz ençunac içaita.

G. *Cer da atencionerequin othoitz eguitea?*

I. Hura da othoitz eguitea distraccioneric bere nahitara içan gabe eta gogoa berçetan erabili gabe.

G. *Othoitz eguitean unhatcea edo gesturicez barcea, eta othoicetic probetchu guti içaiten, dugula uste içaita arroçoin onac othe diregu othoitz eguitetic gueldi arazteco?*

I. Ez, contrario orduan are guehiago doblatu behar tugu gure humiltasuna, gure fidancia, eta gure animoa.

G. *Gure othoicetan cer galdetu behar diogu Jaincoari?*

I. Haren gloria, gure salbamendua, eta gure lagunaren salbamendua aiticina ahal detçaqueten gauça guciac.

G. *Ez othe detçoquegu galde munduco ontasunac*

*hala nola bicia , offafuna , hauci baten ira-
baztea , &c.*

I. Bai , baldin galdetzen baitugu chede eta
fin on batetacotz , guciae Jaincoaren bo-
rondatearen azpian eçarriric.

G. *Cein denboraz behar da bereciqui othoitz
eguin ?*

I. Goicean , arraxean , bere lan eta accione
phuruen edo principalen hastean , Mcça
ençutean , Oficio Dibinoac ençutean.

G. *Gure lanen edo accionen hastean eguiten du-
gun othoitça lucea içaitea necessario othe da ?*

I. Ez , asqui da choilqui Jaincoari bihotça
alchatcea.

G. *Igandetan eta Bestetan ez othe da othoitz
guchiago eguin behar bertce egunetan baino ?*

I. Bai , ceren egun hec baitire bereciqui
othoitz eguiteco destinaçuac eta eslegituac.

G. *Ez othe da bertce okhasioneric bereciqui
obligatuac garenic Jaincoari othoitz eguitera ?*

I. Bai , 1. Da cenbait tentacione dugunean,
edo cenbait arriscutan garenean.

2. Eri garenean , edo cenbait nahigabe du-
gunean.

3. Bekhatuan erori garenean.

4. Bicitceco partidu edo estatu baten har-
cera goacinean.

G. *Nola aditu behar da Jaincoaren Semeac*

manatcen darocuna, Behinere guelditu gabe othoitz eguin deçagula ?

1. Behinere guelditu gabe othoitz eguiten dugu, baldin gure lan eta accione guciac eguiten baitugu Jaincoaren gloriacotz.

PRATICAC.

1. **G** Ure bihotça garbi deçagun bethi contricionezco acta bathez othoitz eguiten hafi baino lehen, Jaincoac gure othoitça entçun deçan amoreac gatic.
2. Astia dugunean goacin noicic behin Eliçara, han debocione handirequin othoitz eguitera guretçat, gure familiençat, eta Eliçaren behar guciençat, bereciqui gofeteco denboran, agortetan, &c.
3. Ezdeçagun seculan galde mundu huntaco ontasunac, gure salbamenduarençat conbeni bada baicic, eta bethi baldin Jaincoaren borondateca hala bada.

ISTORIOAC.

O Thoitz eguiteco exortac. *Matt. cap. 26. v. 41. Luca c. 18. v. 1.* Othoitçac cer indar duen Jaincoaren aitecinean. *Matt. cap. 21. v. 22. Marci cap. 11. v. 24. Luc. cap. 11. v. 9. Joan. c. 14. v. 13. & 14. cap. 15. v. 7. cap. 16. v. 23. & seq.* Moyse-
ren othoitçac Jaincoa ganic ardietsi çuen

Victoria Amaleciten contra. *Exodi cap. 17*
 Eliafen othoitcetarie miracuiluac, *Lib. 3.*
Reg. cap. 17. v. 1. 21. & 26. & cap. 18. v.
36. & seq.

HOGOI ETA ÇORTCI-GARREN LECCIONEA.

Jaunaren othoitçaz, edo *Pater nosterraz.*

G. *Ç Ein da othoitçic hoberena?*

J. Hura da *Pater noster*, edo Jaincoaren othoitça.

G. *Cer da jaunaren othoitça?*

J. Hura da othoitz bat Jesu - Christo gure Jaunac berac iraxhatfi darocuna.

G. *Erraçu latinez eta escoaraz.*

J. *Pater noster, &c. Gure Aita, &c. Goiceaco othoitcean beçala, pag. 3.*

G. *Gure Aita Erraiten nori minço gaizco?*

J. Jaincoari minço gaizco.

G. *Cergatic dioçu Gure Aita?*

J. Bi arroçoin gatic. 1. Ceren hanc bicia emaiten eta conserbatcen baitarocu.

2. Jaincoa baithan gure fidancia eçarceco haren ume beçala eta haren gloriaco primo beçala.

G. *Cergatic ezruçu erraiten Ene Aita, erran gebe Gure Aita?*

J. Ceren guciac anaja baicara, eta elkhar-

rençat othoitz eguin behar baitugu.

G. *Cergatic dioçu Ceruetan çarena ?*

I. Ceren Jaincoa lekhu gucietan icena gatic arren, halere Cerua baitagocagu haren gloriaren Thronua beçala.

G. *Cergatic oraino ?*

I. Guri erakhus tea gatic othoitz eguiten dugunean gure ispirituac eta gure bihotçac alchatu behar tugula Cerurat, ceren handic iguriqui behar baititugu galdeguiten ditugun gauçac.

G. *Cenbat galde dire Jaunaren othoitcean ?*

I. Badire çazpi.

G. *Esplia çaçu lehena, Erabil bedi fainduqui çure icena ?*

I. Hori erran nahi da, içatu çaute eçagutua, adoratua, eta maitatua mundu guciaz, eta guciac ikhara beitez çu ofensatceaz.

G. *Esplia çaçu hori chehequiago.*

I. Hori erran nahi da, guc galdetcen dugula, 1. Infidelec eçagut eta benedica edo lauda deçatela Jaincoaren icen faindua.

2. Juramentu eguileac eta blasfematçailleac gueldi daitecila haren ofensatcetic.

3. Guiristino guciac ohora deçateia bere bicitce fainduaz.

G. *Esplia çaçu bigarren galdea, Ethor bedi çure errefuma,*

7. Hori erran nahi da, manaçacu gure bihot-
cetan çure graciaz, eta goçaraz gaitçatçu
çurequin batean çure errefumaco gloria
fainduaz.

G. *Esplika çacu hirur-garren galdea*, Eguin
bedi çure borondatea Ceruan beçala lur-
rean ere.

7. Erran nahi da, içan çaitte lurean obedi-
tua, Ceruan çaren beçala, amodio eta
lejaltasun handi batequin.

P R A T I C A C.

1. **J** Aunaren othoitça erran deçagun aten-
cionerequin eta pausu oncan, hura
erraitcan gogoan içan deçagun han Jain-
coari galde bakhorchean cer galdetcen
çajoen.

2. Jaincoari othoitz eguin deçogun othoi
conberti detçala bere juramentuez, blas-
femioez edo crimez haren icen faindua
defohoratcan dutenac, eta corregi det-
çagun juramentu eguileac, baldin badugu
hartaco podorea.

3. Nahigaberie heldu çaicuncan, bihotcez
erran deçogun Jaincoari, *Eguin bedi çure
borondatea.*

I S T O R I O A C.

J Esu-Christo bere Apostoluei nola ira-
khatfi cioten othoitz eguiten. *Matth.*

cap. 6. v. 9. & seq. & Lucæ cap. 11. v. 2. & seq. Haur prodigoaren parabola, *Luc. cap. 15. v. 11. & seq.* Eli Aphetz handiaren exemplua, hanc eman çuen errepuestan noiz ere Samuelec Jaincoaren partez erran baitcioen cer çorigaitz cegoen harençat. *Lib. 1. Reg. c. 3. v. 18.* Eta Job sailduaren exemplua. *Lib. Job. cap. 2. v. 10.* Horiec erakhuften darocute ez galdeguiten gauça gucietan Jaincoaren borondatea complitcea baicic.

HOGOI ETA BEDERATCI-GARREN LECCIONEA.

Jaunaren othoitçaren seguida.

G. *E* Splica çaçü Jaunaren othoitçaren laur-garren galdea, Iguçu egun gure eguneco oguia.

I. Erran nahi da, igutçu arimaco eta gor-phutceco biciarençat egun guciez behar ditugun gauçac.

G. *Cein da guc galdetcen dugun arimaco oguõ hura?*

I. Hura da Jaincoaren gracia, haren hitz saildua, eta Gorphutz sailduaren sacramendua.

G. *Cein da Gorphutceco oguia?*

I. Hura da, gure entretenitceco eta gure biciaren conserbatceco behar ditugun gauça guciac.

G. *Esplika çaqu boriz-garren galdea*, Barkha deçagutçu gure çorrac ?

I. Hori erran nahi da, iguçu eguiazco penitencia baten dohaina eta gure bekhatuen barkhamendua.

G. *Galde horrec cer erakbusten darocu ?*

I. Nola Jaincoa ofensatcen baitugu egunguciez, hala behinere unhatu gabe hari barkhamendu escatceco beharra bethi badugula.

G. *Cergatic berretcen dire hitz hauc*, Guc gure gana çordun direnei barkhatcen de-rauztegun beçala ?

I. Gu orhoit araztea gatic barkhatu behar diotegula gu ofensatcen gaituztenei, baldin nahi badugu Jaincoac guri barkha deçagun.

G. *Nolaz, Jaincoac ez othe darocu bada barkharuco*, baldin guc barkhatcen ez badugu ?

I. Ez, çcen galde huntan Jaincoari othoitz eguiten diogu, nola ere guc barkhatcen baitugu, harc ere guri orobat barkha deçagula.

G. *Esplika çaqu sei-garren galdea*, Eta ez gaitçatçula utz tentamendutan erorcera ?

I. Hori erran nahi da, edo khen darocuçu tentacionea, edo iguçu haren garaitceco gracia.

G. *Esplika çaçü çazpi-garrena, Aitcitic beguita gaitçatçu gaitcetic?*

I. Hori erran nahi da, libra eta beguira gaitçatçu bicitce huntaco ekhajeratic eta miserietaric, eta heriotce eternaletic, ccina baita gaitz gucietaric handiena.

G. *Jainaren othoitçaren akhabançan cergatic erraiten da hitz hau, Halabiz?*

I. Jaincoa baithan dugun fidancia, eta eguiditugun galde huntan gucietan ençunac içaiteco desira edo guticia erakhuftera emaitca gatic.

P R A T I C A C.

1. **J** Aunaren othoitça erraiten dugunean, orhoit gaitecin hea othe dugun etsairic batere, barkha deçogun hari bihotz onez, eta har deçagun harequin baquetceco gogo eta deliberacione on bat.

2. Guri gaitz nahi darocutenei cerbitçu errendateeco okhationea bilha deçagun, eta hequinçat Jaincoari othoitz eguid deçogun.

3. Cenbait tentacione borthitz biciqui içaiten dugunean, Jaincoa ganatitçul gaitecin, eta erran deçogun fidancia handi batequin; *Ez gaitçatçula nitz tentamendutan ererera.*

D Avitec Semeiri ahapaldi gaichtoac barkhatceaz erakhutsi darocu, nola barkhatu behar diotegun gu ofensatu gaituztenei. *Lib. 2. Reg. cap. 19. v. 24. & seq.* Harcecodun gogorraren parabola. *Math. cap. 18. v. 23. & seq.* Jaincoac eztu permitcen içan gaitecin tentatuac gure indarrez gorago. *Ep. 1. Cor. cap. 10. v. 13.*

HOGOI ETA HAMAR-GARREN LECCIONEA.

Aingueruaren Salutacioneaz, edo

Ave Mariaz.

G. *B* Irgina Sainduaren ehoratceco eta haren lagunçaren galdetceco Eliçac principal-qui usatcen duen othoitça cein da?

J. Hura da Aingueruaren Salutacionea, edo bertcela *Ave Maria*?

G. Erraçu latinez eta escoaraz?

J. *Ave Maria, &c Agur Maria, &c.* Goi-ccco othoitcean beçala, pag. 5.

G. Othoitz huncençat cergatic dute hain errespetu handia quiristino on quicic?

J. Bi arroçoin gatic. 1. Ceren othoitz hau guehiena eguina baita escritura sainduco hitcez.

2. Ceren hartan edireiten baitire laburzqui

Birgina Sainduaren handitasun guciac:

*G. Cein hitzez eguina da Ainguernaren Salu-
tacionea?*

*I. Aingueru Gabrielen hitzez, santa Eliza-
betenez, eta Eliçac hei berretu diozca-
tenez.*

G. Cein dire Aingueru Gabrielen hitçac?

*I. Hauc dire: Agur Maria graciaz bethea,
fauna da çurequin.*

*G. Ainguernac noiz erran ciozcan hitz horiec
Birgina Sainduari?*

*I. Aingueru Gabrielecc erran ciozcan hitz
horiec noiz ere Birgina Sainduari eramán
baitcioen berria Jaincoaren Semearen
Incarnacioneco Misterioa haren Sabel
Sacratuan complitceco cela.*

G. Cer erran nahi dire hitz horiec?

*I. Erran nahi dire, Ispiritu Sainduac bere
egoitça eguiten duela Birgina Saindua
baithan, eta hura bethe duela bere gra-
ciez manera miragarri batez.*

G. Cein dire santa Elizabeten hitçac?

*I. Hauc dire: Benedicamua çara emazten ar-
tean, eta benedicamua da çure sabeleco
Fruitua.*

*G. Santa Elizabetec noiz erran cituen hitz ho-
ricc?*

I. Noiz ere Birgina Sainduac ohoratu bait-

guen bere bisitaz , erran nahi da , Maria
ren bisitacioneco egunean.

G. Cer erran nahi dute hitz horiee ?

*I. Erran nahi dute , Birgina Saindua Jain-
coaren Ama dela ; calitate hortan ohorat-
cen dugu, eta Jaincoa laudatcen eta bene-
dicatcen dugu , ceren haren ganic eman-
darocun bere Semea.*

G. Cein dire Eliçac berretu dituen hitçac ?

*I. Hitz hauc dire: Maria Saindua Jaincoaren
Ama , eguiçu othoitz gu bekhatorençat orañ
eta gure heriotceco orenean : Halabiz.*

G. Cergatic Eliçac berretu tu hitz horiee ?

*I. Erakhuftera emaiteco cein fidancia han-
dia behar dugun içan Birgina Sainduaren
lagunçan eta arartecotafunean , bereci-
qui gure heriotceco orenean.*

PRATICAC.

1. I Çan deçagun Aingueru Gabrielec
eta santa Elizabetec cituzten senti-
menduac , noiz ere Mariari erran bait-
ciozcaten Aingueruaren salutacionean
diren hitçac.

*2. Considera deçagun bekhatoros ceren ga-
ren laster eguin behar dugula Birgina
Sainduaren arartecotafunera haren Seme
Jauna ganic misericordia ardiesteeco.*

3. Artha

Artha Bereci batequin atencionea eman
deçotegun hitz haüi, *Eguicu ottoitz gu
bekhatorençat . . . Gure heriotceco orenean ;*
Ceren hura baita denbora , ceinetan bai-
tugu haren arartecotasunaren beharric
guchiena.

ISTORIOAC.

H Emen erran daitezque san Luc bai-
than anunciacioneaz isquiribatuac di-
ren gauça guciac , *cap. 1. v. 26. & seq.* etá
harc berac erran içan duena Birgina Sain-
duac bere Cufina Elizabeti errendatu cioen
bisitaz , *ibid. v. 39. & seq.*

HOGOI ETA HAMECA - GARREN LECCIONEAC.

Birgina Sainduaren ganateco debocioneaz :

G. *T* Rinitate Sainduaren alderateco gure
*eguinbidez lekhora , cein da debocionez-
co pratica guebienic maitatu behar duguna ?*

I. Hura da Birgina Saindua ganateco de-
bocionea.

G. *Cer arroçoinen gainean da fincatua debo-
cione hori ?*

I. Laur arroçoin principalen gainean.

G. *Cein da lehena ?*

I. Mariaren handitasunac dire.

G. *Cein dire handitasun bec ?*

I. 1. Hura da Aita Eternalaren Esposa ,

Semearen Ama , eta Ispiritu Sainduaren
Templua.

2. Birgina da , eta Ama da , biac betan.

3. Hura da Aingueruen eta guizonen Erre-
guina.

G. Cein da Bigarren arroçoina ?

I. Aingueru gucien eta emazte gucien gai-
netic Jaincoac hari eman diozcan gracia
pare gabeac.

G. Cein da hirur-garrena ?

I. Ceren hanc eguin nahi baitarocu , eta
eguin ahal baiteçaquegu bertce , cein
nahi sainduc baino ungui guehiago.

G. Cein da laur-garrena ?

I. Haren berthute miragarriac.

G. Cein dire berthute hetaric principalac ?

I. Haren humilitatea , castitatea , fedea ,
haren obediencia , religionea , Jaincoa-
ren ganateco amodioa , bere lagunaren
ganateco caritatea , hanc bekhatuarençat
çuen higuinça.

*G. Certan dago Birgina Sainduaren ganateco
eguiazco debocionea ?*

I. 1. Errespetu handi bat harençat içaitean,
eta haren handitasunac hainitz estimat-
cean.

2. Haren Bestac debocionerequin beguirat-
cean.

3. Haren ohoretan egun gutiez cenbait othoitz erraitan.

4. Hura bere berthutetan imitatcean.

G. Cer probetchu atberatcen dugu Ama Birgina ganateco debocionetic?

J. Hara laguncen gaitu bici gareino, eta lagunça handi eta borthitz bat emaiten darocu hilcean.

G. Ez othe du nihorc behinere abusatcen debocione hortaz?

J. Bai, eta hec dire 1. Bere debocione itchurarequin gaizqui bici direnac.

2. Uste dutenac salbatua içaiteco asqui dela Birginaren ohoretan cenbait Confrario-tan farcea, eta bizquitartean obra onic eguin gabe eta haren berthuteac imitatu gabe daudecinac.

P R A T I C A C.

1. **B**irgina Sainduaren Bestac fantificat detçagun debocione particular batequin, eta egun hetan sacramenduetara hurbil gaitecin.

2. Birgina Sainduaren ganateco debocioneaz gaizqui minço direnen contra fostenga deçagun Andre haren gloria eta cerbitçua.

3. Içan deçagun gure etchean edo gurequin erabil deçagun Birgina Sainduaren cen-

bait imagina , guc haren gana dugun debocionea guehiago berotcea gatic.

I S T O R I O A C.

Jesu-Christoc bere lehenbicico miracuila eguin çuen Canaco eztajetan Birgina Sainduac othoizturic , horrec erakhuften darocu haren credita cein handia den. *Joan. cap. 2. v. 3. & seq.* Jesu-Christoc hilcean Birgina Saindua Jondoni Joaniri eman cioen amatçat , eta guri haren presunan , horrec eman behar darocu fidancia handibat Andre haren arartecotafunean. *cap. 19. v. 26. & 27.*

HOGOI ETA HAMABI - GARREN LECCIONEAK Arrosarioaz.

G. *Birgina Sainduaren ohoratceco guiristinoac maicenic cerbitçatcen diren debocionea cein da ?*

I. *Hura da Arrosarioa.*

G. *Cer da Arrosarioa ?*

I. *Arrosarioa da othoitz bat Birgina Sainduaren ohoretan eguina, ceinetan baitire, Credo bat, çazpi Pater , eta hirur hogoi eta hirur Ave Maria.*

G. *Nola erraiten da Arrosarioa ?*

I. *Jaincoaren aiticinean garela orhoituric eta*

*Ce*inatutic erraiten da *Credo* Gurutcearen gainean, eta *Pater* bihi larrien gainean; *Ave Maria* bihi chehen gainean latinez edo escoaraz.

G. Orbe da cenbait berthate edo indar hunen berce *Pater* eta *Ave Maria* erraiteco numbre hartan?

I. Ez, horren sinhestea supersticione bat laiteque.

G. Cergatic erraiten dire bada çazpi *Pater* hec?

I. Birgina Sainduaren bicitceco çazpi *Misterio* principalen ohoratceco.

G. Cein dire *Misterio* hec?

I. Haren *Concepcione* tatcharic gabea, *Sortcea*, *Presentacionea*, *Anunciacionea*, *Bisitacionea*, *Purificacionea*, eta *Assumpcionea*.

G. Cergatic erraiten dire hirur hogoi eta hirur *Ave Maria*?

I. Opinionea edo ustea nola baita Birgina Saindua mundu huntan bici içan dela hirur hogoi eta hirur urthe, hequin ohoratceco.

G. Cein dire araçoinac *Arrosarioa* guiristinoei erran araci bebar diotenac?

I. r. Da, ceren othoitz hori Elicac aprobatu eta autorisatu baitu duela hainkez mende.

2. Ceren othoitz hortan baitire hirun othoitz eder *Pater*, *Ave*, eta *Credo*.
3. Ceren iracurcen ezdaquitene Arrosarioan baitute probetchurequin othoitz eguiteco bidea.
- G. *Arrosarioa erraiten nola erabil deçaquegn gure gogoan eta bihotça?*
- V. Bi guifatara.
- G. *Cein da lehena?*
- J. Hura da hamar *Ave Maria* erraite baxhotchean Jaincoari galdetcea Birgina Sainduaren berthute bat.
- G. *Cein da bigarrena?*
- V. Hura da Birgina Sainduaren handitafunac gogoan erabilcea, hetaz Jaincoa laudatcea, eta hetaz bozcario içaitca Birgina requin batean.

PRATICAC.

1. **B** Aldin Arrosarioac erraiten badugu behar den beçala, *Pater* eta *Ave Maria* hain berxetan erraiteac nondic unhatuco gaituen ecen, gure defirac bertuco tu, eta berretuco tu Jaincoaren ganateco gure amodioa eta Birgina Saindua ganateco gure debocionea.
2. Iracurcen ezdaquitene Arrosarioa erraiten içan behar dute gogoan eta bi-

hotcean bere bekhatuen damua eta urri-
quia.

3. Birgina Sainduaren arartecotafunez Jain-
coari galde deçogun gracia, ez guehiago
haren ofensatceco.

ISTORIOAC.

DAviten exemplua, hanc maiz erraiten
dio Jaincoari othoitz bat bera, hari
bortcha faindu bat eguitea gatic. *Pfal.* 117.
v. 1. 2. 3. & 4. eta *Pfal.* 135. Ceinetan
Jaincoac Israelen faboretan eguin içan ci-
tuen gauça miragarriac erranez, haren mi-
sericordia goratcea gatic, hogoi eta çazpi-
tarainocoan erraiten baititu hitz hauc: *Ce-
ren haren misericordia eternala baita.* Hirur
haurren exemplua, hec Nabucodonozorren
ordenaz labe gorri batetara khaldan cego-
la arthiquiac içan cirenean Jaincoa laudat-
cen çuten, eta creatura guciac haren laudat-
cera gonbidatcen hitz batçuec berac berro-
goi aldiz edo inguruncan erranez. Exempla
horiec autorifatcen dute guiristinoen debo-
cionea, ceinec Arrofarioa erraiten othoitz
bat bera hain maiz erraiten baitute.

HOGOI ETA HAMAHIRUR-GARREN LECCIONEAN

Gure accionei guiristino guisá eguiteco
maneraz.

G. D Ebocionean aitcinatceco, eta hartan
irauteco bidea edo mojana cein da?

7. Hura da gure accione guciac diren chu-
menac ere guiristino guisa eguitea, hec
Cerucotz merecimendu içan deçaten gatic.

G. Lo eguiteac ere, pausatceac, eta bertse gu-
re accione guciac içan othe deçaquete mere-
cimendu Cerucotz?

7. Bai, eta horren gatic Jondoni Pauloc
erraiten du, nahiz jan deçagun, nahiz
edan deçagun, nahiz bertse cer nahi gau-
ça eguin deçagun, eguin deçagula Jain-
coaren gloriacotz. *Ep. 1. Cer. cap. 10. v.*
31. & Coloss. cap. 3. v. 17.

G. Cer eguin behar da gure accione guciac gui-
ristino guisa eguiteco?

7. 1. Accione hec eguin behar tugu Jaincoa-
rençat, erran nahi da, hari placer egui-
teco eta haren ohoratceco chedearequin.

2. Accioneac eguitean orhoitu behar gara
Jaincoa lekhuco dugula, eta harc egun
batez accione hec jujatuco tuela.

3. Accione guciac eguin behar tugu Jesu-

Christori juntatcen gaizcola , ecren hartaz choilqui içan baiteçaqueute mereci-
mendu , eta hartaz ofritu behar diozca-
gu Aita Eternalari.

*G. Bertce thederic içan othe deçaquegu gure
accionetan ?*

*J. Bai , gure accioneac eguin detçaquegu
comparacionera , fedezco chede batez ,
esperançazcoaz , edo guiristinotafuneco
bertce cenbait berthuteco chedez.*

*G. Ifernuaren beldurrez , edo Parabisua gal
beldurrez hari denac bere accioneac guiristino
guisa eguiten othe tu ?*

*J. Bai , ceren chede horiec ezdirelatic arren
hain perfetac , halere Ispiritu Sainduaz
inspiratuac baitire.*

*G. Baldin Ifernuric beldur içaiteco , edo Pa-
rabisuric esperança içaiteco ezbaliz bekhate
eguiteco chedean edo disposicionean orai be-
rean laitequenaz cer erran ahal daiteque ?*

*J. Hura dela disposicione edo chede haguitzo
gaichto eta criminel batean.*

*G. Cein dire gure eguneco accioneac guiristino
guisa eguitera guehienic obligatuac garenac ?*

*J. Jeiquitcea , lanac edo trabailua , othu-
runçac , felafac edo conbersacioneac ,
joa , &c.*

GAUÇA BERAREN SEGUIDA.

G. *C* Er eguin behar du guiristino batec iratçartcen denean?

J. Jaincoari eman behar diozca bere lehenbico gogoeta edo phensamendua, bere lehenbico hitça, eta bere lehenbico accionea.

G. *I*ratçarcean içan behar dugun lehenbico phensamendua cein da?

J. Jaincoaz orhoitcea, eta gueroc hari ofritcea haren borondate saildua egun hartan eguïteco.

G. *C*ein dire erran behar den lehenbico hitça, eta eguin behar den lehenbico accionea?

J. Jefusen icen saildua erraita, eta ceinatcea.

G. *G*uiristino batec cer eguin behar du jeiquitcean?

J. 1. Jeiqui behar da ernequi eta laster.

2. Beztitcean atchiqui behar du modestia handi bat.

3. Beztitu denean belhaurrinco jarri behar da, eta bere othoitça eguin behar du.

G. *E*gun guciez Meça saildua entçun behar othe du?

J. Ezta bekhaturen penan hartara obligatua; bainan hura da accione saildu bat, ceina

ezbaitu huts eguin behar, baldin traburic ezbadu.

G. *Cer conbeni da eguin deçan, baldin Meça saindua ecin entçun badeçaque?*

I. Bihotcez juntatu behar çajote egun hartan erraiten diren Meça guciei, eta hec ençuten tuzten guiristinoen intencionei eta othoitcei.

C. *Guiristino batec cer eguin behar du jateracoan?*

I. Erran behar du latinez.

Benedicite Dominus nos & ea, que sumus sumpturi benedicat dextera Christi: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amē.

Edo escoaraz: Jesu-Christo gure Jaunac digula guri eta gu harcera goacin janharietari eta edariei bere benediccione saindua aitaren, eta Semearen, eta Ispiritu Sainduaren icenean. Halabiz.

G. *Jatean cer eguin behar du?*

I. 1. Othurunça eztu hartu behar biciaren conserbatceco chedez baicic. 2. Jaincoari ofritu behar dio. 3. Eztu behar sobra edan ez sobra jan. 4. On laiteque othuruncetan eguitea cenbait abstinencia edo cenbait mortificacione, sensuetaco placerari edo gormandicari ihes eguiteco.

G. *Cer eguin behar da othurunçaren ondoan?*

L. Jaincoari esquerrac eman behar diozca
ceren eman dioen janharia, eta erran be-
har du latinez.

*Agimus tibi gratias, omnipotens Deus, pro
universis beneficiis tuis; qui vivis & regnas
in secula seculorum. Amen.*

*Beata viscera Mariæ Virginis, quæ portave-
runt æterni Patris Filium.*

*Et beata ubera, quæ lactaverunt Christum Do-
minum. Fidelium animæ per misericordiam
Dei requiescant in pace. Amen.*

Edo escoaraz: Curre ungui eguin guciez es-
querrac bihurcen darozquitçugu, Jain-
co gucziz botheretsua, ceina bici baitça-
ra eta ceinac manatcen baituçu mende-
taco mende gucietan. Halabiz.

Dohaxua da Maria Birginaren sabela, cei-
nac ekharri baitu Aita Eternalaren Semca.

Eta dohaxuac dire Jesu-Christo gure Jau-
nari esnea eman dioten bulharrac.

Jaincoaren misericordiaz guiristinoen ari-
ma joanac goça daitecila bethiereco ba-
queaz. Halabiz.

G. Guiristinoac cer eguin behar du bere lana-
ren santificatceco.

J. Hirur gauça. 1. Lana hasi gabe Jaincoari
hura ofritcea, eta hura eguitea peniten-
ciazco chedez.

2. Jaincoaren amoreac gatic sofritcea laia hartan den pena eta nequea.
3. Da lanean hari denean noicic behin orhoitcea Jaincoaren presenciaz, eta Jaun hari bere bihotça alchatcea.
- G. Bere lanaren ondoan pausatceco eta apbur bat descansatceco guiristino batec nola hartu behar du cenbait axeguin edo dibertimendu?*
1. Hirur gauçari beguiratu behar diote. 1. Eztu denbora hainitz eman behar axeguinean.
2. Ezditu secular axeguinean empletatu behar oficio dibinoen erraiteco denborac.
3. Eztu han nihor ofensatu behar, ez horditu, ez jocatu joco debecatuetan edo modestiaren contra direnetan.
- G. Nola santificatu behar tu bere solasac eta conbersacioneac?*
1. Laur gauçari goardia eman behar diote. 1. Eztu farthu behar compainia gaichtoetan.
2. Eztu secular gaizqui minçatu behar bere lagunaz.
3. Nihor ofensa deçaquen trufaqueriaco hitcic eztu erran behar.
4. Eztu behar laudatu bere burua, ez bere hurcoac ere.
- G. Cer chedez bertceri eguin, edo gueros*

errecibitu behar tugu bisitac?

1. Hirur chedez. 1. Adisquidetafuna eta caritatearen entretenitceco edo irauan arazteco.
2. Onhestateac manatcen duen eguinbidearen eguiteco.
3. Elkhar instruitceco, eta elkharri exemplu onaren emaitceco.

GAUÇA BERAREN SEGUIDA.

G. *Viristino batec nola hari behar du tratuan?*

1. 1. Abaricioric gabe, eta usuraric edo lucraric gabe. 2. Bertcec bere tratua ungui eguiten dutenean, hequinçat inbidiaric eta jelosiaric gabe. 3. Cūcenqui eta fede on batequin, nihor enganatu edo trompatu gabe, eta gueçurric erran gabe. 4. Jaincoaren cerbitçuan eta bere salbamenduan emplegatu behar duen denborari bidegaberice eguin gabe.

G. *Ez orthe da conbeni hartaco astia duenac egunguciez iracur deçan cenbait liburu debocionezco?*

1. Bai, hura da accione edo pratica bat probetchu handitacoa berthutcan irauteco, eta bere eguinbiden eguitera lejal içaitceco.

G. *Nola hari behar da iracurcen handic probetburic içaitceco?*

1. Eguin behar dire hirur gauça. 1. Iracurcedi hafi gabe Ispiritu Sainduari galdetu behar diozcagu bere arguiac.

2. Guc iracurcen dugun debocionezco liburu beha deçagun gure instruitcera Ceru- tic igorria baliz beçala.

3. Han iracurcen ditugunac gueretçat hartu behar tugu, eta gure bihotcean conser- batu behar tugu han guehien uquitu gai- tuzten gauçac.

G. *Guiristino batec eer eguin behar du etcite- racoan?*

1. Laur gauça. 1. Da arraxeco othoitçaren eguitea, eta bere concienciaren examinatcea.

2. Da modestqui biluztea.

3. Etcitean Ur benedicatua harcea eta ce- natcea.

4. Da cenbait phensamendu onetan dagoela loakharcea.

G. *Orenae joiten duenean eer eguin behar da?*

1. Jaincoari bihotça alchatu behar çajo, eta eguin Jaincoaren amodiozco acta bat, edo erran cenbait othoitz labur, *Pater*, edo *Ave Maria*, edo bertce.

G. *Pobrecian, edo nabigabetan, edo affliccio- nean denac eer eguin behar du?*

1. Guciac sofritu behar tu pacienciarequin, eta ofritu behar diozca Jaincoari,

G. *Cer eguin behar du tentacionean dena?*

J. Jaincoari bere lagunça galdeguin behar dio, eta hastetic tentacioneari bortcha eta gudu eguin behar dio animo handirequin.

G. *Cenbait bekhatu eguin dugula eçagutcen ducunean cer eguin behar dugu?*

J. Berchala hartaz Jaincoari barkhamendu escatu behar diogu, eta eguin cenbait penitencia.

G. *Eri garenean cer eguin behar dugu?*

J. Eritasunaz gure salbamenducotz proba betchatu behar gara.

G. *Baldin eritasuna arriscentacoa bada, cer eguin behar da?*

J. Bi gauça. 1. Cofesatu behar da mugonez, eta ezta berantegui egon behar bertce sacramenduac errecibitu gabe.

2. Erreguelatu behar dire mundu huntaco eguitecoac ere.

G. *Eritasuna hilcecoa dela uste dugunean cer eguin behar dugu?*

J. 1. Ofloqui utci behar tugu munduco eguiteco guciac, eta gogoan atchiqui choilqui Jaincoa eta gure salbamendua.

2. Gogoz eta bihotcez bederen maiz eguin behar tugu fedezco actac, esperançazcoac, caritatezcoac, contricionezcoac,

eta Jaincoaren borondatera arrimatcecoac.

3. Bihotz onez barkhatu behar diotegu gure etsajei, eta cenbait nahigabe egin darocuten guciei.

4. Barkhamendu escatu behar diotegu guc ofensatu ditugun guciei, nola nahi ofensatu ditugun.

G. Eriac estatu hartan denean zer egin behar du oraino?

1. 1. Penitenciazco chede eta izpiritu batequin Jaincoari ofritu behar diozca bere eritasuneco penac, doloreac, eta oinhalteac.

2. Jaincoa othoiztu behar du pena eta dolore hec othoi errecibi detçala haren bekhatuen barkhamendutan eta penitenciatçat.

3. Jaincoari aguindu behar dio orainocoan baino hobequi baliatuco dela bere ofitasunaz, baldin bihurtzen badio.

4. Jaincoaren escuetan ofloqui eçarri behar du bere burua, hala bicitceco, nola hilceco.

G. Eginçu Jaincoaren borondatera arrimatceco aeta bat hileera dohan batec egin behar luquen beçalacoa.

1. O ene Jaincoa, çure escuetan eçartcen tut ene arima eta ene gorphutça; çure ganic errecibituac ditut, çuri bihurtcen

darozquitçut : Placer duçu hil nadin?
 Nahi dut eta consentitcen dut, ordean
 çure amodioan hilcecotan : Placer duçu
 bici nadin? Eztut errefusatcen bicitcea,
 baldin çure gloriacotz eta ene salbamen-
 ducotz hala conbeni bada : çure boron-
 date saindua compli bedi othoi ene bai-
 than. Halabiz.

*G. Aeta horiec ez oibe dire eguin behar heriot-
 ceco orenean baicic?*

*1. On da aeta horiec eguitea oflasuna dugu-
 nean, hobequiago eguin ahal detçagun
 gatic heriotcera hurbilcean.*

P R A T I C A C.

1. G Ure accione gucietan orhoit gaite-
 cin Jaincoaren prefenciaz, Jaun
 haren gana bihotça maiz alcha deçagun,
 comparacionera orenac joiten duenean.

2. G ure accione bakhotcha eguin deçagun,
 eta egun bakhotcha iragan deçagun, gu-
 re biciaren azquenecoac içan behar ba-
 lire beçala.

3. G ure accioneac eguitean junta gaquiz-
 coten Jesu-Christoren bihotcean ciren
 disposicionei munduan cegoeno guc
 eguiten tugun accione berac eguiten ci-
 zuenean, eta Jaincoari ofri detçogun

haren disposicione sainduac , erraiten
dugularic.

Ene Jaincoa , ofritcen darotçut accione hau
(*Comparacionera* , ene lana , orai harcera
nohan pausua , edo bertce) Juntatcen
natçajolaric Jesu - Christoc eguin nahi
içan duen lanari , *edo* harc mundu huntan
hartu içan duen pausuari. Eguidaçu othoi
gracia haren bihotceco disposicione
sainduetan parte içaiteco.

I S T O R I O A C .

B Irginen parabola. *Matth. cap. 25. v.*
1. & seq. Cerbitçari inutilarena. *v. 30.*
here eguitecoei conturic edo ordenaric
eman etcioten bordariarena edo affermado-
rearena. *Luce cap. 16. v. 1. & seq.*

L A U R - G A R R E N P A R T E A .

Instruccionea Catichima guisa urtheco
Besta principalen gainean.

L E H E N B I C I C O L E C C I O N E A .

Bestez generalqui.

G. E Liçan Bestac ordenatceco *çxcena* , bo-
therea eta indarra norc du ?

I. Jaun Aphezpicuec , ceinac baitire Jain-
coaz eçarriac guiristinoen guidatceco eta

governatceco, Jondoni Pauloc irakhaf-
ten darocun beçala Apeſtoluen Acten
hogoi-garren capituluan, v. 28.

*G. Orai Eliçan beguiratcen diren Beſtas nore
ordenatuac dire?*

*1. 1. Badire batçuec Apeſtoluen ganic heldu
direnac, halacoac dire Jelu-Chriſtoren
Beſta guehienac.*

*2. Badire Eliça guciac ordenatu dituenac,
edo hanc ordudanic errecibitu dituenac,
halacoac dire Birgina Sainduaren Beſta,
eta hainitz Martir ſainduaren eta bertce.*

*3. Badire bertce batçuec Jaun Aphezpicu
bakhotchac bere Dioceſan manatcen di-
tuenac, cauſitcen den lekhuetaco ufançac
eta legueac beguiratuz: Halacoac dire
Patroinen ohoretan, eta cenbait ſaindu-
ren ohoretan behar particular batçuetac
cotz ordenatuac diren Beſta.*

*G. Obligatuac otbe gara azqueneco Beſta hanc
beguiratcera eta ſantificatcera berceac beçala?*

*1. Bai, ſantificatu behar tugu batçuec eta
bertceac.*

*G. Cergatic gara obligatuac bequin ſantificat-
cera?*

*1. Ceren guiriſtino bakhotcha obligatua
baita 1. Beguiratcera Jaun Aphezpicuec
erreguelatu eta ordenatu dituzten gauçac,*

eta hura den lekhuco Eliça particularre-
tan beguiratcen direnac.

2. Bere accionetan exeimplu ona emaitera,
bertcec beguiratcen tuzten gauçac be-
guiratu.

3. Jaun Aphezpicuei obediteera, ceren Dio-
cesa bakhotchuan hec baitute Jaincoaren
cerbitçuco denboraren eta maneraren er-
reguelatceco botherea eta çucena.

G. Bestac certaco dire ordenatuac ?

1. 1. Jaincoa bere baithan, edo bere sain-
duetan ohoratceco.

2. Guiristinoen instruitceco.

*G. Eliçac nola Bestez ohoratcen du Jaincoa be-
re baithan ?*

1. Gure Religioneco, erran nahi da, guiristi-
nota funeco misterio principalac ohoratu.

G. Nola ohoratcen du bere sainduetan ?

1. Birgina Sainduaren eta bertce sainduen
memoriaa edo orhoitçapena erreberri-
tuz, hequin baithan guehienic distiaraci
baititu Jaincoac bere dohainac, eta Jain-
coari hetaz esquerrac emanaz.

*G. Eliçac nola Bestez instruitcen tu guiristi-
noac ?*

1. Guiristinoac orhoit araciz fedezco miste-
rio principalez, edo sainduen accio-
ne principalez, ceinac baitire guretçat

berthutearen exemplu eta exorta bor-
thitz batquec.

BI-GARREN LECCIONEAN.

Abendoco denboracotz.

G. *E* Liçaco urthea noiz hasten da ?

I. Abendoaren lehen Igandean.

G. *Cer erran nahi da hitz hau Abendoa ?*

I. Erran nahi da Messiasen ethorcea.

G. *Cer da Abendoa ?*

I. Abendoa da denbora bat Eliçac emaiten darocuna Eguberri bestara ungui preparatceco.

G. *Abendoac cer errepresentatcen darocun ?*

I. Jesu-Christo gure Jauna mundura ethorri cen baino lehenagoco denbora.

G. *Nola hori ?*

I. Ceren orduan Eliçac errepresentatcen baitarozquigu Messias ethor cedin nahiz suspiraz ceudecin Patriarca çaharren botuac eta desirac, eta Messias ethorrice la cioten Profetei erranac.

G. *Abendoaren hastean cergatic Eliçac aiphatcen du Jesu-Christo azquenecotz nola ethorrice den fujamendu generaleco egunean ?*

I. Guri irakhastea gatic baldin probetchatcen ez bagara Jaunaren lehenbico ethor-

ceaz , ceinetan bere misericordiaz baliat-
cen baita , ikharatu behar gaituela Jaun
haren bigarren ethorceac , ceinetan bere
justiciaz baliatuco baita.

G. Eliçac noiz ordenatu çuen Abendoa ?

*I. Sei-garren mendearen azquenerat Ma-
congo Concilioac marcatu çuen Aben-
doco denbora eta haren ungui pasatceco
manera.*

G. Cer içan cen ordenatua Concilio hartan ?

*I. Bi gauça. 1. Jondoni Marthiaco Bestaz
gueroztic guiristinoac barur ceitecila as-
tean hiruretan , jaquiteco astelehenean ,
asteazquenean , eta orcilarean.*

*2. Abendoa Meça erran cedila Gariçuman
beçala, eta hargatic Abendoa Eliçac da-
rabilça ornament moreac , eta bere ofi-
cioetan erraiten tu Gariçumaco othoitçac,*

*G. Concilio hura baino lehen guiristinoec ez
othe çuten sainduqui pasatcen Abendoco
denbora ?*

*I. Bai , bainan debocionezco edo pietatezco
obrac etciren oraino erreguelatuac Lai-
coençat.*

G. Oras noiz hasten da Abendoa ?

*I. Eguberri baino lehen laur Igandez ait-
cinecic ; bainan guiristinoen debocionea
hoztu baita , utci dire abstinencia eta*

barura, ceinec ez baitiraute . guehiago cenbait Comentutan baicen.

G. Cer chedez Eliçac ordenatu du Abendoa ?

I. Hirur chedez. 1. Patriarquec gure Jauna gana çuten debocionea eta defirac guri imitaraztea gatic.

2. Jaincoaren Semearen ethorcea ohoratcea gatic.

3. Eguberri Besta ungui ohoratcera eta beguiratcera gu preparatcea gatic.

G. Cein dire guc Abendoa n içan behar rugun disposicioneac ?

I. Badire hirur. 1. Da eçagutcea cein behar handia dugun Jesu-Christo ethor dadin gure bihotcetara.

2. Da haren defira handi bat içaitea, eta hura ethor dadin gure gana Jaincoari othoitz onez galdetcea, Patriarca çaharrec eguiten çuten beçala.

3. Da Jaun haren errecibitcera preparatcea penitenciaz eta obra onez.

G. Jesu-Ghristo gure fauna ez othe da ethorria?

I. Ethorri da behin Incarnacionean, baina egun guciez ethorcen da gure bihotcetara bere graciaz.

G. Cer dire Abendoco O hec ?

I. Hec dire Antifona eder batçuec Escritura Saindutic atherajac, ceinac hasten

baitire hitz. huntaric O.

G. *Cer erran nahi dire Antifona hec ?*

I. Hec Jesu-Christori adreçatcen çaiçco, eta manera eder batez eçplicitcen dute Jaun hura ethor dadin guc dugun desira handia.

HIRUR-GARREN LECCIONE A.

Concepcioneco Bestacotz.

G. **B** *Irgina Sainduaren Concepcionea Eliçac ohoratcen duen eguna cein da ?*

I. Hura da Abendoaren çortcia.

G. *Cer da Birgina Sainduaren Concepcionea ?*

I. Hura da bere Ama santa Annaren fabelean Birgina saindua bici içan den lehenbico momentua edo instantia.

G. *Nondic heldu da Birgina Sainduaren Concepcionea hain ohoratua baita Eliçan ?*

I. Ceren concebitua içan baita bekhatu originalic gabe, eta haren concepcionea baita tatcharic gabea.

G. *Certan fincatua da sentimendu hori ?*

I. 1. Eliçac hartaz eguiten duen Bestan eta officioan.

2. Ceren ezbailiteque conbeni Jaincoaren Ama Deabruaren esclabo içana licen momentu choil batez ere.

3. Ceren hura baita guiristinoen sentimendu comuna.

4. Ceren san Agustinec nahi baitu bekhatuaz questione denean, ezgaitecin niholere minça Birgina Sainduaz, haren Seme gure Jaunari çor diogun ohorea gatic.

G. Baldin Birgina Saindua bekhatuic gabe concebitna içan bada, Jesu-Christo nola da bada haren Salbatçazlle?

1. Ceren Jaun haren graciaz Birgina Saindua içan baita choilqui beguiratua bekhatuic, ceinetara bertce guiçonac beçala fujet içan beharra baitcen bertcela.

G. Birgina Sainduaren Concepcione tatcha gabearen seguidac cein içatu dire?

1. 1. Eztu harc eguin egundaino den bekhatuic chumena.

2. Eztu harc egundaino sentitu gaizqui eguiteco lehiaric edo inclinacioneric ere.

G. Cer da Eliçaren chedea Besta huntan?

1. Hura da 1. Jaincoaren Amaren santificacionearen lehenbico instanta ohoratcea.

2. Jaincoari esquerrac emaitca, ceren mundura eman duen Birgina Saindua, cein ganic forthu baita Jesu-Christo.

G. Birgina Sainduaren Concepcionean cer imitatu behar dugu?

1. Hirur gauça. 1. Munduco corrupcioneari ihes eguiteco harc içan duen artha, etçue-laric arren deusen beldurric ceren içan.

2. Penitenciazco biciarençat hanc içan duen amodioa , hura celaric arren bekhatu-ric gabe.
3. Perfeccionean gueroago guehiago aitci-natceco hanc çuen artha handia , celaric arren jadanic haguitz perfeta.
- G. Besta huntan cer galdetu behar dugun Birgina Sainduaren arartecotasunez ?*
1. Bi gauça. 1. Ungui bicitcen hasteco gracia.
2. Den bekhatu-ric chumenari ihes eguiteco gracia , guehiago içan gaitecin gatic Birgina Sainduaren gogaraco , eta haren medioz haren Seme Jesu-Christoren go-garaco.

LAUR-GARREN LECCIONE A.

Eguberri Bestacotz.

- G. Ç Ein egunez eguiten da Jesu-Christoren sortceco Besta ?*
1. Abendoaren hogoi eta bortzean, Eguberri egunean.
- G. Cer da Eguberrico Besta ?*
1. Hura da Jaincoaren Semea Birgina Maria ganic forthu den eguna.
- G. Jaincoaren Semea non sortou da ?*
1. Bethleem deitcen den Judeaco Hiri chume

bateco Establia batean.

G. *Cergatic sortu da Birgina Saindua eta san Joseph piajetan ciren denboran ?*

I. Guri irakhaiteco guere buruac mundu huntan atchiqui behar tugula piajetan garenac beçala eta arrotz batçuec beçala.

G. *Cer estatutan sorthu da ?*

I. Sorthu da pobrecian eta humilitatezco estatuan.

G. *Cergatic sorthu nahi içan du estatu hartan ?*

I. Gure orguïluaren garaitceco gracia guri merecitcea gatic , eta bere exempluz humilitatea eta paciencia guri irakhaitea gatic.

G. *Cergatic haur bihurtu nahi içan da ?*

I. 1. Gure flaqueciac jafaiteco.

2. Amodio famurrago batez bere burua guri maitaraztea gatic , eta fidancia guehiagorequin haren ganat guri laster eraguitea gatic.

G. *Cergatic sorthu nahi içan du uribeas duengan lucenctaric batean ?*

I. Guri eçagut araztea gatic cein ilhunbe handian cen mundua hura ethorri baino lehen.

G. *Cergatic erraiten dire hirur Meça Egu-berri bestan ?*

I. Hori da Eliçaco usança çaharraren hon-

dar bat, ceinac solemnitate handietan emaiten baitcituen Meça hainitz; ceren guiristino guciec ecin entçun baitceçaqueten Meça bakhar bat, eta ordinariozqui Aphez batec berac emaiten cituen Meça hec.

G. Meça hec hirurac erraiten diren orenetan erraiteco arroçoin particularric ez otbe da?

1. Bai, eta hura da 1. Gauherdico Meçan Jaincoaren Semearen guison beçala sortcearen ohoratceco.

2. Goiceco Meçan ohoratceco Jaun haren arçainei aguercea, eta haren sortce ispirituala justuen bihotcean.

3. Eta egunazco Meçan bere Aitaren galçarrean haren sortce eternala ohoratceco.

G. Gure batthan cer sentimendu eçarri behar tu gure Jaunaren sortceac?

1. Badire hitur. 1. Da admiracionezco sentimendua, ceren Jainco bat hain handia hain beheira jautsi içan den guretçat.

2. Fedezco sentimendu bat misterio handi horren gainean.

3. Da humilitatezco sentimendu bat hautsaindu haren aiticinean.

PRATICAC.

1. **O** Hora deçagun particularqui Jesu-Christo bere hautafunean, eta

bereci qui eguberriren eta purificacioner-
ren arteco denboran.

2. Probetcha gaitecin humilitatezco, po-
breco, sofricarien amodiozco, eta
bertce Jesu - Christoc sehascan emaiten
daroquigun leccionez.
3. Mespreça detçagun aberaxtasunac, han-
ditasunac, eta guere comoditaten edo
aizen bilhatce banoac, Jesu - Christoc
fortcean eguin içan tuen beçala.

I S T O R I O A C.

Jesu-Christoren fortceaten Istoria eta
circunstancia miragarriac. *Math. c. 1.*
& *2.* & *Luce c. 2.* Aitecetic Profetec erra-
nac ciren Testament çaharrean. *Mich. c. 5. v.*
2. *Isaia c. 7. v. 14. c. 11. v. 1.* & *c. 53. v. 3.*

B O R T Z - G A R R E N L E C C I O N E A.

Circuncisioneco egunecotz, edo
Urthaberri cotz.

G. *C Er Besta Eliçac eguiten du Urthaberri
egunean?*

1. Jesu-Christo gure Jaunaren Circuncisio-
neco Besta, Jaun hura forthu cenetic
çortci egunen buruan.

G. *Cer erremarcac ten duçu Besta hartan?*

7. Hirur gauça. 1. Circuncisioneco misterioa bera.

2. Jaincoaren Semeari orduan eman citçajoen icena Jesus.

3. Urthe berriaren hastea.

G. Cer da Circuncisioneco misterioa ?

J. Hura da Moiseren legueco ceremonia bat oinhace handizcoa , ceinac berezten edo distingatcen baitcituen Juduac bertce populuctaric.

G. Circuncisionea ez oihke cen ordenatua içan Juduac bertce populuctaric distingaitceca baicen ?

J. Bai , hura cen halaber legue çaharreco sacramendu bat ceinac barkhatcen baitçuen bekhatu originala.

G. Jaincoaren Semea obligatua oihke cen Circuncisionearen legueari obedircera ?

J. Ez , etcen hartara obligatua , hura cenaz gueroz faindutasuna bera.

G. Cergatic legue hari obediin dis bada ?

J. 1. Ceren guigon bekhatorosaren forma hartu duenaz gueroz , nahi içan baitu jasan gure bekhatuen pena hec bere odolaz garbituz eta pagatuz.

2. Humilitateco era obedienciaco exemplu bat guri emaitca gatic.

3. Bihotceco Circuncisionea guri irakhasitea gatic.

G. Cer da bihotceco Circuncifionea ?

1. Hura da gure ganic khencea Jaincoari damu eguiten dioten gauça guciac.

G. Misterio huntan cer oboratu bekar dugu ?

1. Jesu - Christoc egun huntan isuri duen odola , eta hura guretçat isur araci dioen amodioa.

G. Cer oboratcen dugu oraino ?

1. Jesusen icena , ceina Jaincoaren Semeari eman baitcioten Circuncifionean.

G. Cer erran nahi da Jesus ?

1. Erran nahi da Salbatçailea , eta icen hura eman içan çajo ceren harc salbatu baicaitu Ifernutic.

G. Cer da gauça miragarrivic Jesusen icenean ?

1. Bi gauça. 1. Hura da Deabruaren ikharatçailea. 2. Harc eguiten du guiristinoen fidancia.

G. Nola da bada Deabruen ikharatçailea ?

1. Harc khencen baititu Deabruac , hec phoçoatcen dituzten lek huetaric , eta Jesusen icena ecin adi baiteçaiquete , non eztiren ikharan jarcen.

G. Icen horrec nola eguiten du guiristinoen fidancia ?

1. 1. Ceren Jaincoac aguindua baita haren icenean galdetuco duguna ardietsico dugula.

2. Ceren

2. Ceren Ceruaren azpian ezbaita bertce icenic, hartaz gu salbatuac içan ahal gäitezquenic.

Q. *Cein sentimendu içan behar tugun urthe berriaren gainean?*

1. Badire hirur bereciqui. 1. Azqueneco urtean eguin ditugun bekhatuez eta galdu dugun denboraz damu handi eta bici bat.

2. Penitencia eguiteco Jaincoac oraino eman darocun denboraz eçagutça handi bat.

3. Eguiazco defira eta guticia bat Jaincoa hobequi cerbitçatceco urthe berri huntan, eta denbora fainduqui emplegatceco.

PRATICAC.

1. **E** Gun huntan gure Jaunari ofri deçogun urthe berria, haren cerbitçuan emplegatceco.

2. Delibera deçagun urthe huntan enfejatuco garela gure passionetarie cenbait edo gure usança gaichto cenbait garaitcera eta hetarie victorios guelditcera.

3. Amodiorequin eta fidanciarequin maiz erran deçagun Jesusen icen faindua, eta haren lagunça maiz galde.

I S T O R I O A C.

Circuncisionearen haltea. *Gen. c. 17. v. 10. & seq.* Gure Jaunaren Circuncisionea. *Luc. cap. 2. v. 21.* Jesusen icenaren berthuteac. *Marci cap. 16. v. 17. & seq.* *Joan. c. 14. v. 13. Act. c. 3. v. 6. & cap. 4. v. 12. Rom. c. 10. v. 13.* Icen hari cein errespetu handia çor diogun. *Philip. c. 2. v. 9. & seq.*

S E I - G A R R E N L E C C I O N E A.

Erreguen egunecotz, edo Trufaniacotz.

G. *Er da Erreguen Besta edo Epiphania?*

I. Hura da eguna, ceinetan Magoac ethorri baitciren Orientetic Jesus haur-raren adoratcera.

G. *Cein ciren Mago hec?*

I. Hec ciren Gentilen artecõ guicon sabant batçuec, ceinac icar batez ican baitciren miracuilusqui abisatuac Jesu - Christo forthu cela.

G. *Mago hec Erregueac othe ciren?*

I. Opinione comuna da Erregue circla, eta hargatic Besta hau deitzen da, Erreguen Besta.

G. *Cer eguin çuten Magoec Jesus Haurra*

causitu çutenean ?

I. Adoratu çuten , eta ofritu ciozcaten Urrea , Infensua , eta Mirra.

G. *Cer sinificatcen çuten Urreac , Infensuac , eta Mirrac ?*

I. Urreac erran nahi çuten eta sinificatcen çuen Jesu-Christo Erregue cela , Infensuac Jainco cela, eta Mirrac Jesu-Christo guizon beçala hilen cela.

G. *Gue cer ofritu behar diogu Magoac imitatceco ?*

I. Ofritu behar diogu 1. Bihotz bat caritatez bethea , ceinaren figura bat baitcen Urrea. 2. Othoitz bere batçuec , ceinen figura baitcen Infensua. 3. Gure penac , eta gure doloreac edo softicariac , ceinen figura baitcen Mirra.

G. *Haur saindu hura adoratu çuten ondoan Magoac cer eguin çuten ?*

I. Aingueru batec abisatu cituen etçaitecila bihur Herodes ganat , bainan cihoacila bere herrirat bertce bide batetarie.

G. *Cer ikhasi behar dugu hortarie ?*

I. Penitenciaren bidez Jesu-Christoren causitceco asqui dohaxu içatu garenean , ez ditugula guehiago seguitu behar gure passioneac , ceinec errebela ataci baicaituzte ; bainan bihurtu behar garela

berthutearen eta obra onen bideaz.

G. Cer eguin çuen Herodesec okhastione hartan?

I. Haur forthu berri harc khoroa khen ceçon beldurrez, massacra araci eta hil araci cituen Bethleemgo eta inguru hetaco haur guciac bi urtheco adina eta bi urthe baino gutiago çutenac, ustez aguian hequin batean gal aracico çuen Magoec adoratu çuten haur saildu hura.

G. Birgina Sainduac eta san Josepec cer eguin çuten haur saildu haren escapatceco eta salbatceco?

I. Aingueru batec abisaturic joan ciren Egiptorat haur saildu hura, berequin harturic.

G. Besta hau cergatis deitzen da Epiphania?

I. Epiphania da hitz bat, ceinac erran nahi baitu *aguercea*, eta icen hori eman içan çajo Besta huni, ceren egun huntan Jesu-Christo aguertu baitcitçajoten Gentilei, erran nahi da bere burua eçagut araci baitcioten Gentilei Magoen presunan.

G. Cer aditzen duçu Gentilez?

I. Hec dire eguiazco Jaincoa adoratcen erçuten gendeac edo populuac, eta ceinctaric guehieneç adoratcen baitcituzten Idolac edo Jainco falsoac.

G. Cer parte dugu guc misterio huntan?

I. Misterio huntaz Jesu-Christo hasi cen gu

eta Gentil guciac deiteen federa eta bere Evangelioaren eçagutçara.

G. *Horrela deitcea gracia handia eguin othe darocu ?*

I. Bai , ecen deithu ezbaguinitu, Jaun haren forcea alfer içanen cen guretçat.

G. *Egun huntan Eliçac ez othe du ohoratcen misterio hori baicen ?*

I. Bai , ohoratcen tu oraino. i. Jesu-Christori Jondoni Joanni Baptistac eman cioen Bathajoa.

e. Jesu-Christoren lehenbico miracuilua , ceina eguin baitçuen Canaco eztajetan ura arnotara bihurtuz.

P R A T I C A C .

1. **J** Aingoari esquerrac eman detçogun , ceren deithu gaituen federa eta Jesu-Christoren eçagutçara.

2. Jaincoari othoitz eguin deçogun conberti detçala hainberce errefuma , ceinec ez-baitute gracia hori errecibitu, edo ceinec errecibitu içan duten ondoan galdu baitute herefiaren bidez.

3. Beguira gaitecin debochetic, ceina oraico denboretan sobera seguitua baita eta sobera comun.

M Agoen adoracionea. *Pfal.* 71. *Matt.* c. 2. Inocenten masacrea, Egiptora ihes eguitea. *Matt.* 2. Jesu-Christoren Barajoa *cap.* 3. v. 13. & *seq.* Canaco eztajetan ura arnotara itçulia. *Joan.* c. 2. v. 1. & *seq.*

C A Z P I - G A R R E N L E C C I O N E A.

Purificacioneco Bestacotz, edo
Canderailucotz.

G. *Er da Purificacioneco Besta?*

I. Hura da Birgina Saindua Templura joan cen eguna, han bere Semea Jaincoari ofritcera, eta han bere burua ere ofritcera Moiseren leguearen arabera purificatua içaiteco.

G. *Cer manatcen çuen Moiseren legue harc?*

I. 1. Hebreoen ume lehenic forthuac içanen citçaizcola Jaincoari ofrituac edo presentatuac bere burasoez, eta içanen cirela denbora berean hetaz berez erofiac.

2. Seme batez erdi ciren emazteac ethorrico cirela Templuan purificatcera erdi cirenetic berrogoi egunen buruan, eta alaba batez erdi cirenac harat ethorrico cirela laurhogoi egunen buruan.

G. *Jaincoac cergatic eçuin çuen legue hori?*

P. 1. Juduac orhoit araztea gatic noiz ere hequin Aitac içan baitciren libratuac Egiptoco gathibotasunetic, Jaincoac hil araci cituela Egiptoaren seme lehenic forthuac, eta salbatu cituela Hebreoen edo Juduen ume lehenic forthu guciac.

2. Purificacione hartaz aditcera emaiteco, Adamen bekhatuaz gueroz gure fortcea lohia cela eta madaricatua.

G. *Birgina Saindua legue horren azpian othe cen edo legue hartara sujet othe cen?*

I. Ez, ecen lohiric deus etcen Jesu-Christoren forcea eta Mariaren erditcea ligundu çuenic.

G. *Cergatic bada legue hari obeditu cioen?*

I. Humilitasunez eta exemplu ona gatic, guri irakhas-teco Jaincoaren legueari obeditcen.

G. *Jesu-Christoc cer eguin çuen Templuan noiz ere Birgina Sainduac han ofritu baitçuen?*

I. Ordu arteinocoan ofritcen citçaiçcon acienden edo animalien lekhuari bere Aita Eternalari ofritu cioen bere burua, ceina baitcen victima choilqui gai eta capable cena ordutic harat bere Aitaren colera phacegatceco.

G. *Leguearen arabera bere haurraren erosteco cer eman çuen Birgina Sainduac?*

- I.** Bi Columba edo usfo tortoila ; pobren̄
çat ordenatua cen beçala.
- C.** *Okhasione hartan cer guertkatu cen gauça
erremarcatecoric?*
- I.** Simeon deitcen cen guison çahar saindu
batec., eta Anna deitcen cen emazte al-
hargun saindu batec han eçagutu çuten
Jesu-Christo Messiasençat.
- G.** *Simeon çahar sainduac cer eguin çuen egun
hartan?*
- I.** Bi gauça. 1. Hartu çuen Jesus haurra bere
besoetan, eta bozcario saindu batez be-
theric erran çuen Eliçac egun guciez
Completetan cantatcen duen Cantico mi-
ragarri hura *Nunc dimittis*, &c.
- R.** Aitcinetic erran eta declaratu cituen Jesu-
Christoc sofritu beharco cituen contra-
diccioneac, eta Birgina Sainduac hetaz
içanen çuen pena eta dolorea.
- G.** *Anna albargun sainduac cer eguin çuen?*
- I.** Eçagutu çuen bere Salbatçaillea, eta bere
bici gucian hartaz minçatcen citçajen
Israelgo salbamenduaren beguira çau-
dinci.
- G.** *Cein dire Besta huntaco ceremoniac?*
- I.** Badire bia principalac. 1. Chirioen be-
nediccionea. 2. Proceffionea.
- G.** *Eliçac cergatic egun huntan benedicatcen tu*

Chirioac, guiristinoec Procefiionean eta Mcçaren parte batean escuan atchiquitcen dituztenac?

1. Erakhuftera emaiteco guiristinoec nola hartcen duten parte Simeon çaharraren bozcarioan, eta harequin batean eçagutceco eta aithorceco Jesu-Christo dela nacionen arguia eta Israëlen gloria.

2. Guri irakhafterco guc arguitu behar tulgula berceac guere exemplu onez.

G. Cergatic eguiten da Procefiionea?

1. Simconen eta Annaren urratsfaren imitatceco, hec joan baitciren Jesu-Christoren aitcinera.

2. San Josefpen eta Birgina Sainduaren piäjaren errepresentatceco, ceinetan Andre harc eramán baitçuen Jesu-Christo gure Jauna Templura.

P R A T I C A C.

1. **J**esu-Christorequin batean guere buruac Jaincoari egun huntan ofri deçogun haren borondate sainduaren eguitceco.

2. Procefiionea eguiten den denboran junta gaquizcon Jesu-Christori gure eguiazco arguiari beçala, eta othoitz deçagun othoi argui gaitçala guerotic guerora.

3. Imita deçagun Birgina Sainduaren humil-
tasuna eta obediencia, berceç seguitcen
dituzten legueac guc ez seguitu behar-
rez erreçeluric eta aitçaquia alferric bil-
hatu gabe.
4. Anna Profetessari beçala lakhet bequigu
Elicetan maiz caufitcea eta Jesu-Christoz
dobotqui minçatcea.

ISTORIOAC.

Purificacionearen leguea. *Exod. 13. v. 12. & cap. 34. v. 19. & seq. Levit 12.*
Birgina Sainduaran Purificacionea. *Luc. 2. v. 22.* Simeon çaharrac eta Anna Profetesac
cer eguin çuten *ibid.*

CORTCI-GARREN LECCIONEAC.

Septuagesimaz eta Ihautiriaz.

G. *Er da Septuagesimaco Igandea?*

R. Hura da egun bat, ceinetan Eliçac
hasten baitu penitenciaco denbora.

G. *Penitenciaren cer marca emaiten darocu
orduan?*

R. Badire bia principalac. 1. Orduan haren
tu doluco ornamentac.

2. Ordudanic eztu erraiten *Alleluya* bere
Oficioetan, eta uzten tu denbora bateta-
cotz bozcariozco cantac.

G. *Cergatic egun hau deitzen da Septuagesimaco Igandea ?*

I. Ceren hitz hau *Septuagesima* erran nahi baita hirur hogoi eta hamar-garrena, eta Igande huntaric Bazcoraino contatcen baitire hirur hogoi eta hamar egunen ingurua.

G. *Cergatic contatu içan tuzte hirur hogoi eta hamar egun hec ?*

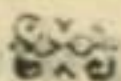
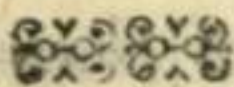
I. Ceren hainitz lekhan, bereciqui orientean, guiristinoac ez baitciren barurcen Gariçumaco orcegunetan ez eta larunbatetan ere; eta hala aitcinagoric hasten çuten Gariçuma, berrogoi egunez hec ere barurcea gatic: Orobat da *Sexagesima*, &c.

G. *Eliçac cergatic pasatcen tu egun hec penitencian ?*

I. Hirur arroçoin gatic. 1. Ceren egun hec errepresentatcen baitarozquigute Adamen egunac, ceinac baitire trabailuco eta penitenciac egunac.

2. Gariçumara gu preparatcea gatic.

3. Jesu-Christo gure Jaunaren heriotcera gu dispoatcea gatic.

IHAUTIRIAZ.

G. *Er da Ihautiria?*

I. Ihautiria da tristeciazco eta affliccio-
nezco denbora bat guiristino on gucien-
çat, eta debochqueriaco eta gaichtaque-
riaco denbora bat libertinençat.

G. *Cergatic da tristeciazco denbora bat gui-
ristino onençat?*

I. 1. Hura baita denbora Jaincoa guehienic
ofensatcen dena. 2. Elica guehienic deso-
horatcen dena. 3. Guiristino laguna gue-
hienic escandalifatcen dena.

G. *Nola bada hori?*

I. 1. Ceren orduan eguiten baita bekhatu-
ric guehiena. 2. Ceren Elica legueac
orduan baitire guehienic mespreçatuac.
3. Ceren orduan emaiten baita exemplu
gaichtoric guehiena.

G. *Nola da debochqueriaco eta gaichtaqueriaco
denbora bat libertinençat?*

I. Ceren usança madaricatu batez guiristino
guehienec eta estatu gucietacoec ezbaitu-
te ahalqueric orduan Jaincoaren ofensat-
ceaz eta hainitz crima fuerteren eguiteaz.

G. *Ez othe da cilhegui Ihautirian bederen pe-
nitencia eguin gabe egoitea?*

1. Ez, 1. Ceren ezbaita debochquetiaz preparatu behar penitencia eguitera.

2. Ceren, nola Jaun handi bat hilcen de-
nean, ezbaita içaiten publicoan axeguin
harceco bestaric edo dibertimendu pu-
blicoric, hala Eliçac aiphatcen darocun
Jesu-Christoren heriotceac utz araci be-
har tu munduco axeguin eta dibertimen-
du banoac.

G. *Cer erran abal othe daiteque beraz Ihauti-
rian debochac eguiten dituzten gendez, mas-
caturic carricaz carrica dabilçanez, balac
eta ofstatuac hantancen dituztenez, eta joco
debecatuetan jocatcen direnez?*

1. Hec ofensatcen dute Jaincoa, desohorat-
cen dute guiristinotasuna, eta ezditugu
niholere hec imitatu behar, bainan aitci-
tic ihes eguin behar diogu hequin com-
painiari.

G. *Cer eguin behar laiteque oraino?*

1. On laiteque Ihautirian are prestuquiago
bicitcea, hobequi erretiratua egoitea,
eta Eliçara maizago ibilcea.

G. *Cergatic Gariçumaren aitcineco hirur egu-
netan Sacramendu Saindua egoiten da aguer-
tua edo exposatua hainitz Elicetan?*

1. Guiristinoac harat ibil araztea gatic,
hec Jaincoari barkhamendu efcatceco

libertinec eguiten dituzten bekhatu eta
crima guciez.

P R A T I C A C.

1. **I** Hautirico soberania guciac higuin
tugula erakhuftera eman deçagun gu-
re solasez, eta are guehiago gure obrez
eta accionez.
2. Içan gaitecin beldur compainia gaich-
toençat eta ihez eguin deçotegun ofstatuei.
3. Ihautirico debochez berceç Jaincoa ofen-
fatcen duten denboran, guc ohora deça-
gun debocionezco eta penitenciazco cen-
bait obra handi eta particular eguinez.

I S T O R I O A C.

I Sraelitec etçuten cantatu nahi bozca-
riozco Canticoric Babiloniaco gathibo-
tafunaren denboran. *Psal.* 136. Balthasar-
ren festina, eta haren heriotce icigarria.
Dan. c. 5. Libertinenac *Job cap. 21. v. 7. &*
seq. Hec nolacoac diren gende prestuequin
comparaturic. *Sap. c. 2. v. 3. & 5.* Aberats
gaichtoaren Istoria. *Luc c. 16. v. 19. & seq.*

BEDERATCI - GARREN LECCIONEA.

Gariçumaz.

G. *C Er da Gariçuma?*

1. Hura da baruraco denbora bat Apof-

toluen denboran hasia Eliçac manatcen eta ordenatcen darocuna bere bortz-garren manamenduan.

G. Noiz hasten da Gariçuma?

I. Bazcora Berrogoi eta sei egun dagoela, eta hetaric barurtu behar dire berrogoi egun, ceinac baitire urthearen detchuma guc Jaincoari consecratcen dioguna.

G. Eliça Ama Sainduac cergatic ordenatu du berrogoi egunen barur hori?

I. Hirur arroçoin gatic. 1. Penitenciaren egniteco dugun obligacioneaz gu orhoit araztea gatic.

2. Jesu-Christoc desertuan eguin çuen baruraren ohoratcea gatic.

3. Bazco Bestara gu preparatcea gatic.

G. Cer da Eliçac manatcen darocun barura?

I. Hura da bereci qui haraguiric ez jatea, eta othurunça bat baicic ez eguitea, bainan Eliçac toleranciaz permetitcen du colacione arin bat eguitea.

G. Cer da colacione hura?

I. Nola Eliçac ez baitu legueric eman colacione haren eçarceco, bainan choilqui toleranciaz uzten edo permetitcen baitu colacione eguitea, hala ezta legueric batre marcatcen duenic cein diren colacionean cilhegui diren gauçac.

G. Cer seguitu behar dugu bada colacione eguiten?

1. Jaquin behar dugu colacione hura ez-tela içan behar othurunça bat.
2. Eztugu colacionean jan behar haguitz guti baicic, eta hura choilqui biharamuneraino irauteco behar eta necesario dugun beçanbat.
3. Colacionean jatea cilhegui diren janhari suertez denaz beçanbatean, hortan seguitu behar dugu gu bici garen Diocesaco ufança errecibitua eta Jaun Aphezpicuez aprobataua.

G. Lehenago orai beçala eguiten othe cen baurura?

1. Ez, lehenago etçuten jaten eguncan behin baicic arraxaren inguruan, orduan ere etçuten jaten belharric edo hostoric edo erroric baicen, eta eguiten cituzten bertce hainitz mortificacione garratz.

G. Eliça Ama Sainduac orai cer galdeguiten du gure ganic orduco mortificacione herfi eta garratz bequin ordain?

1. Haraguitic eguiten dugun abstinenciaz bertce alde lo gutiago eguin deçagula, axeguin gutiago har deçagula, eta obra on guehiago eguin deçagula.

G. Cein dire obra on hec?

I. Amoina,

I. Amoina , erretiramenduan bicitcea , silencioa edo ichilic egoitea, othoitça, Predicuen ençutea , &c.

G. Baruric ez eguiteco dispensa ardiezteco arroyoin justuac dituenac , cer eguin behar du ?

I. Baruraren ordain harc eguin behar tu amoinac , baruretic ere eguin behar du eguin ahal deçaquena , eta janhari delicatu bilha eztu ibili behar.

G. Eliçac cergatic emaiten darocu hautsa buruan Gariçuma kastean ?

I. Gu orhoit araztea gatic ezgarela hautsic eta herrautsic baicen , eta herrautsera bihurtuco garela ; eta bide hartaz mundu huntaco gaucetaric gu urruncea gatic.

G. Cer disposicionerequin errecibitu behar da hauts bura ?

I. 1. Humilitasun handi batequin.

2. Gariçuman penitencia eguiteco eguiazco desira batequin.

P R A T I C A C.

1. G Ariçuman utz detçagun cenbait axeguin , baita cilhegui dirneta-ric ere.

2. Gariçumaren hastetic cofesa gaitecin gure baruraten santificatceco , eta Bazco bestara hobequi preparatceco.

3. Bere gaztetafuna dela causa barur eguitero oraino obligatuac ez direnac barur daitezque astean behin edo bietan bere indarren arabera.

I S T O R I O A C.

Moises nola barurtu cen berrogoi eguncz. *Exodi c. 34. v. 28.* Judith orobat barurtu cen *Judith c. 8. v. 6.* Esther ere, *Esther 4. v. 16.* Elias ere *Lib. 3. Reg. c. 19. v. 8.* Ninivetarrac ere bai *Jona c. 3. v. 6. & seq.* Jesu-Christo gure Jauna Desertuan berrogoi eguncz nola barurtu cen *Matth. 4. v. 1. & seq.*

H A M A R - G A R R E N L E C C I O N E A.

Birgina Sainduaren Anunciacioneco Bestacotz.

G. *Er da Birgina Sainduaren Anunciacioneco Besta?*

I. Hura da eguna, ceinetan Aingueru Gabrielelec Maria Birgina Sainduari eramant baitcioen berria hura iganen dela Jaincoaren Ama.

G. *Aingueru Gabrielelec berrihori eramant cioenean non cen Birgina Saindua?*

I. Bere gambaran cen erretiratua, eta

othoitz eguiten hari cen.

G. Okhastone hortan cer berthute erakhutsi çuen Birgina Sainduac ?

I. Hirur berthute principalqui erakhutsi cituen, berac pobreciarençat çuen amodioa, bere humilitafuna, eta bere obediencia.

G. Hirur berthute horiec certan ciren agueri ?

I. 1. Ceren beldur baitcen bere castitateari bidegabe eguin ceçon Jaincoaren Ama içaiteaz, eta ez baitçuen eman bere consentimendua Aingueruac seguratu çuen ondoan baicic bethi Birgina içanen cela.

2. Ceren erran baitçuen Jaincoaren nescato cela, noiz ere baitcen hautatua Jaincoaren Ama içaiteco.

3. Ceren Sacrificio bat eguin baitçuen Aingueruari erran cioenean, eguin bequitçure hitçaren arabara.

G. Cer guerihatu cen ondoan ?

I. Birgina Sainduaren fabelean Jaincoaren Semeac hartu cituen gorphutz bat eta arima bat guren iduriac, ceinac juntatu baitciozcan bere Jaincotafunari, eta hori da Incarnacioneco misterioa.

G. Beraz Birgina Saindua Jaincoaren Ama da ?

I. Bai, harc bere fabelean concebitu duenaz gueroz, eta mundurat eman duenaz gueroz Jaincoaren Seme guicon eguina.

G. Jaincoac cergatic nahi içan çuen Birgina Sainduac çegan bere consentimendua Salbatçailearen Incarnacionecotz?

I. Mariaren obediencia errepára ceçan gatic Evaren desobediencia.

G. Evaren eta Mariaren artean othe da deusic elkharri daronatenic?

I. Badire hainitz gauça. 1. Eva içan cen salutatua Aingueru gaichto batez, eta Maria Aingueru on batez.

2. Evac eman cioen Adami heriotceco fruitua, eta Mariac emaiten darocu bicitceco fruitua.

3. Nola Jesu-Christo baita Adam berria, hala Maria da Eva berria.

G. Cer erran nahi da bitz hau Eva?

I. Eva erran nahi da, bici gucien Ama.

G. Cein da bada eguiarzo Eva, eta bici gucien Ama?

I. Hura da Maria Birgina haguitz Saindua.

G. Cer eguin behar da Anunciacioneco Besta unqui ohoratceco?

I. Hirur gauça. 1. Jaincoari esquerrac eman behar diozcagu, ceren eman darocun bere Semea; eta Semeari esquerrac, ceren nahi içan çaicun bera guri eman.

2. Comunionean ensejatu behar gara içaite- ra Birgina Sainduac cituen sentimendua

eta dispoſicioneac , noiz ere Aingueruac eman baitcioen miſterio hunen berria.

3. Birgina Sainduac okhaſione huntan era-
khuſtera eman cituen berthuteac imitatu
eta praticatu edo ſeguitu behar tugu.

P R A T I C A C.

1. **A** Dora deçagun Jaincoaren Semea miſterio huntan agueri den behe-
rataſuneco eſtatu.
2. Ohora deçagun Birgina Saindua miſterio
hunec alchatcen duen handitaſuneco eſta-
tuan.
3. Eçagut detçagun Jaincoari diozcagun
obligacioneac miſterio hunen bidez emai-
ten darozquigun graciaz.
4. Birgina Sainduaren exemplua ſeguitceco
neſcatcha gaztec maitatu behar dute ba-
khartaſuna eta erretiramendua , iheſ
eguín behar diote munduari, eta beldur
içan behar dire guiçonon hantatcearen.

I S T O R I O A C.

IRacurri behar da miſterio hunen Iſtorioa.
Luca c. 1. v. 26. & ſeq. eta Birgina Sain-
duaren biſitacionearen Iſtoria , eta Jondoni
Joannifen forcearena *ibid.*

HAMECA-GARREN LECCIONE A.

Arramu Igandecotz ; eta Aste Sainducotz.

G. *N* Ondic heldu da Arramuco Igandea hain ohoratua baita Eliçan ?

I. Ceren ordudanic hasten baita bereciquia-go ohoratcen Jesu-Christo gure Jaunaren heriotcea eta passionea.

G. *G*uiristinoec cergatic egun hontan eguiten dute Procesionea Arramuac esuan ?

I. Bere Pasionearen sei egunez aitcINETIC Jesu-Christo gure Jaunac JerusalemeCO HIRIAN eguin çuen farce edo entrada glorios eta triumfantaren orhoitçapenetan.

G. *A*rramu Igandearen ondoan heldu den astea cergatic deitzen da Aste Saindua ?

I. Aste hartan guerthatu içan diren misterio handiac gatic.

G. *C*ein dire misterio hec ?

I. 1. Aldareco Sacramendu Sainduaren ordenatcea.

2. Jesu-Christo gure Jaunaren Pasionea eta heriotcea.

3. Jaun haren ehorztea , handic laster phiztua içaiteco.

G. *A*ste Sainduan eta haren aitcineco astean cergatic estalcen tuzte Imaginac ?

I. Guiristinoec bertce gauça guciei beguiac cerratuac atchic detçoten amoreac gatic, occupatuac içan ezdaitecin deusez misterio handi hetaz baicic.

G. *Erraguçu Jesu-Christo gure Jannaren Pasioneco eta heriotceco istoriotic cerbait.*

I. Orcegun Saindu arraxean Gorphutz Sainduaren Sacramendua ordenatu çuen ondoan Olivetaco Baratcean sofritu çuen hagonia bat hain borthitça, non içan baitçuen odolezco icerdi bat.

Bere Apostolu Judasec traditu çuen eta libratu Juduen escuetara, ceinec lothu baitçuten gaichtaguin bat beçala, eta gaizqui tratatcen çutelaric eraman baitçuten Aphez handiaren aitcinera.

G. *Ordoan cer guerthatu cen?*

I. Eraman çuten Pilatus gana, eta han gau gucian içan cen abandonatua soldaduen insulta eta tratamendu gaichtoetara, hec eman ciozcaten çapartacoac, trufa hainitz eguin cioten, eta injurioz eta tratamendu gaichtoz, bethe çuten.

Handic eraman çuten Herodes gana, ceinac tratatu baitçuen erho bat beçala; guero berriz bihurtu çuten Pilatus gana, ceina porroca araci baitçuen açote colpez.

G. *Cer sofritu çuen azquenean?*

I. Buruan farthu cioten elhorrizco Khoroa bat , cargatu çuten gurutce phiztu batez, eta borchatu çuten gurutce haren eramaitera Calbarioco Mendiaren gainera. Han , gurutce hari bera lothu cioten oinetaric eta escuetaric itceztaturic , eta alçatu çuten bi ohoinen artean.

Azquenean bere Aitari othoitz eguin cioen ondoan bere hilçailençat , Birgina Saindua Jondoni Joanniri gomendaturic eman cioen bere amarçat , eta haren prefunan guri , eta dolore eta tormentape hortan hil cen orcilarcan arraxaldeco hirur orenetaco inguruan.

G. *Oihe cegoquejen nahi içan balu tormenta hec guciac sofritu gabe ?*

I. Bai, eta baldin sofritu baitu, guiçonençat çuen amodioa gatic eta hequin bekhatuci çor citçajoten pena jafaita gatic sofritu tu.

G. *Beraz gure bekbatuac gatic bil da ?*

I. Bai , hequin barkhamendua ardiestea gatic ifuri du bere odola eta eman du bere bicia.

G. *Jaincoa ofensatcen duguneã cer eguiten dugu ?*

I. Gure bihotcean erreberritcen dugu Jesu-Christoren Pasionea eta haren heriotcea.

G. *Cer eguin behar dugu consideratcen dugunean*

Jesu-Christoc cer tormenta sofritu içan duen gureiçat ?

1. Jaun hura urricaldü behar çaicu haren suplicio cruelac eta icigarriac ikhusiric.
2. Amodio eta eçagutça handi bat içan behar dugu Jaun harençat, harc gure gatic sofritu duenaz gueroz.
3. Ikhara handi bat içan behar dugu bekhatuarençat, Jaun hari bekhatua hain bertce gošta çajoenaz gueroz.
4. Penitenciazco chede batez guc ere sofritu behar dugu cerbait Jesu-Christorequin batean, gure bekhatuen barkhamenduaren ardieiteco.

P R A T I C A C.

1. **S** Entimendu horiez betheac ibil gaitecin aste Sainduco Oficioctara, hequin lucetasunaz arrancuratu gabe.
2. Maiz eta egun guciez orhoit gaitecin Jesu-Christoren Pasioneaz, eta hango cenbait ponturen gaincan eguin deçagun cenbait meditacione, bereciqui Meça ençuten hari garenean.
3. Nihor gutaz gaizqui minçatcen bada, nihorc traditcen edo persecutatcen bagaitu, sofridetçagun guciac Jesu-Christoren exemplua seguituz arrancurarie

eguin gabe, eta oraino othoitz eguin de-
çagun gure persecutatçailençat.

ISTORIOAC.

Jesu-Christo Jerusalemen nola sarthu
cen triumfa handian. *Matth. 21. Marci*
11. & Luca 19. v. 28. & seq. Jesu-Christo
cer guisaz hil cen Calbarioco Mendian.
Laur Evangelisten akhabançan. Jaun haren
heriotcea eta haren sofricariac Profetec ait-
cinec erranac guerthatuco cirela gure be-
khatuac gatic. *Isaia 53.*

HAMABI-GARREN LECCIONEA.

Bazco egunecotz, edo Jesu-Christo gure
Jaunaren phizteco egunecotz.

G. *C Er aditcen duçu Jesu-Christo gure Jaun-
naren phizteaz?*

I. Aditcen dut hil cenetic hirur-garren egu-
nean haren arima juntatu cela haren gor-
phutçarequin, eta hartu çuela bicitce
berri bat.

G. *Jesu-Christoren Gorphutça cer estatutan
phiztu cen?*

I. Phiztu cen ecin guehiago hil citequen be-
çala, eta ccin guehiago deusic sofric
ceçaquen beçala.

G. Cergatic phiztu da ?

I. 1. Jainco cela , eta haren Evangelioa eguiazcoa cela frogatcea gatic.

2. Gure fedea eta gure esparança borthiztea gatic.

3. Bere gorphutcean guri erakhustea gatic, gure gorphuçac cer guifaz phiztucõ diren.

G. Gure gorphuçac ere phiztucõ othe dire bada egun batez , Jesu-Christorena beçala ?

I. Bai , munduaren akhabança fainduen gorphuçac Jesu - Christoena beçala phiztucõ dire.

G. Mundu huntan bici gareino ez othe deçaquegu parteric har Jesu-Christoren phiztean ?

I. Bai , har deçaquegu ispiritualqui phiztuz.

G. Cer da ispiritualqui phiztea ?

I. Hura da penitenciaren bidez ilkhitcea bekhatuaren heriotcetic , graciaren bicia berriz harceco.

G. Non causitcen dugu graciaren bicitce hura ?

I. Penitenciaco eta Gorphutz Sainduco Sacramendutan ; eta hargatic Eliçac manatcen darocu sacramendu hec errecibi detçagula Bazco denboran.

G. Cer erran nahi da hitzban Bazco.

I. Erran nahi da Passaja.

G. Cergatic eman diote icen bori Jesu-Christoren phizteari ?

7. Juduen Bazcoarequin phizte harc duen iduria gatic.

G. *Cer cen Juduen Bazcoa ?*

1. Hura cen Besta bat , ceinetan Juduec eguiten baitçuten orhoitçapen bat. 1. Aingueru baten passajarena , ceinac hil baitcituen Egiptoaren seme lehenic forthu guciac , eta salbatu cituen Hebreoec nac edo Juduenac.

2. Egiptoco passajarena edo handic ilkhitcearena , eta Pharaonen esclabotasunetic Juduac libratcearena.

G. *Horrec certan du gure faunaren phiztearen iduria ?*

1. Bazco egunean guitistinoec ohoratcen dute Jesu-Christoren phiztea , erran nahi da , Jaun haren heriotcetic bicitceraco passaja.

2. Berac libratcea Deabruaren eta bekhatuaren gathibotasunetic , ceinac Jesu-Christoc bençutu baititu bere heriotceaz eta bere phizteaz ; eta hala gathibotasunetic pasatu gara Jaincoaren umen liberatatera.

G. *Eliçac cergatic Besta hau ohoratcen du hain bozcario handiarequin , eta cergatic cantatcen du hainbercetan Alleluya ?*

1. Erakhuftera emaiteco cein bozcario han-

dia duen gure Jaunaren phizteaz , ceinaren hila ikhufteaz aitcinchean nigarrez baitcegoen.

G. Cer eguin behar da Bazco bestaren fainduqui beguiratceco eta ohoratceco ?

I. Jesu-Christorequin barean phiztu behar gara , erran nahi da , harc beçala hartu behar dugu bicitce berri bat , ez guehiago hilcecotan.

G. Cer eguin behar da bicitce berri haren harceco ?

I. Bekhatua utci behar dugu , eta eztugu guehiago bici behar Jaincoarençat baicen.

P R A T I C A C.

1. **E**Zgaitecin ibil deusen bilha eta ezgaitecin içan deusen guticia Ceruco gaucen baicic , erran nahi da , maita deçagun Jaincoa eta haren gana guidatcen gaituzten gauça guciac , nola baitire othoitça , liburu omen iracurcea , gende prestuen hantatcea , &c.

2. Eritafunec eta bertce gaitcec gure gorphutça behartcen dutenean , confola gaitecin , Job faindua eguin içan cen beçala , gure gorphutçaren phizteco esperançaz , ordoan içanen baita bethicotz dohaxu.

3. Bazco ondoan bici gaitecin debocione

eta modestia guechiagorequin, erakhustera emaiteco Jesu - Christorequin ispiritualqui phiztu garela.

ISTORIOAC.

A Ingueru funditçailearen passaja, Juduen Bazcoaren hastea. *Exodi* 12. Itsafo gorriaren passaja eta Egiptotic ilkhitcea, *ibid.* c. 13. & 14. Job sainduac aitcinara erran çuen nola phiztucociren Jesu-Christo eta guison guciac, eta esperança horrec consolatcen çuen bere gaitz handien erdian. *Job* c. 19. v. 25. & seq. Jesu-Christo nola phiztu cen. *Matth.* 28. eta berce hirur *Evangelisten* akhabançan. Ispiritualqui phiztea. *Rom.* c. 6. v. 4. *Coloss.* c. 3. v. 1. & seq. *Ep.* 1. *Cor.* c. 5. v. 7. & seq. Gorphutcen phiztea, *Ep.* 1. *Corinh.* cap. 15. v. 42. & seq.

HAMAHIRUR - GARREN LECCIONEA.

Gure Jaunaren Cerurat igaiteco Bestacotz, edo Jondoni Salbatorecotz.

G. G Ure fauna phiztu cen ondoan denbora hainitcez egon oibe cen mundu hontan?

I. Heimen egon cen berrogoi egunez bere Apostoluequin bicitcen cela eta hequin mingatcen cela.

G. Cergatic mundu huntan egon cen denboras hartan gucian?

I. 1. Bere Apostoluei irakhaiteco Evangelioaren predicatceco eta Eliçaren unguì gobernateco jaquin behar cituzten gauça guciac.

2. Eguiazqui phiztu cela hec dudatic batere eguin etceçaten amoreac gatic.

G. Nola separatu cen Apostoluen ganic?

I. Eraman cituen mendi baten gainera, eta han bere Discipuluen aircirean bere bertute choilaz igan cen Cerura Arima eta Gorphutz.

G. Jainco beçala ere igan othe cen Cerura?

I. Ez, Jainco beçala lekhu gucietan denaz gueroz; bainan choilqui guiçon beçala igan cen Cerura.

G. Cergatic igan cen Cerura?

I. 1. Bere errefumaz posefionetan sarceco.

2. Bere Ispiritu Saindua guri Cerutic igorceco.

3. Ceruco athea guri idequiteco, eta han lekhubat edo plaça bat guri preparatceco.

G. Cergatic dioçn Ceruco athea idequi darocula?

I. Ceren hura baino lehen ez baitcen nihor Ceruan farthu, eta hura behar baitcen han lehenic farthu.

*G. Abraham, Moises, eta testament zaharre-
co bertze sainduac ez othe ciren bada orduan
oraino Ceruan?*

*I. Ez, hec Limbuetan ceudecin Jesu-Christo
ethor cedin beguira, eta eztire Ceruan
farthu harequin baicic.*

G. Jesu-Christo cer hari da Ceruan?

*I. Han baliatcen çaicu gure abocatçat eta
arartecotçat bere Aitaren alderat.*

*G. Nola considera abal othe deçaquegu misterio
han?*

*I. Hirur guifatara. 1. Jaincoaren Semearen
lanan akhabança beçala.*

2. Haren gloriaren bethegarria beçala.

3. Gure esperança gucien chede ofloa beçala.

G. Nola hori?

*I. 1. Ceren egun huntan gure Jaunac akha-
batu baitu gure erospeneco lan ekhai
handitacoa,*

*2. Ceren lehen biluci cen gloriaco estatu
ofloan berriz forthu baita.*

*3. Ceren ez baitugu egundaino içan Cerua-
ren pretenitceco dretcho edo çucen han-
diagoric, Jaun harc Ceruaz guretçat
pofesione hartu duenaz gueroz baino.*

P R A T I C A C.

*1. C Erura maiz beha deçagun, eta suf-
piraz eta hatsbeherapenez egon
gaitecin*

gaitecin noiz ethorrigo othe den gu ere
Jesu-Christo beçala harat joanen garen
denbora.

2. Egun huntan jarraic gaquizcon Jesu-
Christori gogoz eta bihotzez Jaun hura
gorphutcez igan dela daquigun lekhu-
raino.
3. Ezdeçagun guehiago deusic maita mun-
du huntan , eta confidera deçagun mundu
huntaco gauça guciac ezdirela deusic gu-
re mesprecioa baicic mereci dutenic ,
Ceruco ontasunequin comparatcen dire-
nean.

ISTORIOAC.

CErura gure Jaunaren igaitearen figu-
rac, suzco orga batean Elias alchatua
içaita. *Lib. 4. Reg. c. 2.* Orobat Enoch. *Gen.*
6. 5. v. 24. Eccl. c. 44. v. 16. & Hebr. c. 11. v.
5. Danielen visionea edo ikhustea. *Dan. c.*
7. v. 13. & seq. Gure Jauna Cerurat nola
igan cen *Marci c. 16. v. 19. Luca c. 24. v.*
50. & seq. Act. cap. 7. Jaun haren triunfaz
eta gloriáz nola minço den Erregue David ,
Pf. 17. v. 11. Pf. 23. & 67. v. 5. 33. & seq.
Limbuetic athera cituen justuac Jaun harc
berequin daramatça Cerurat , *Pf. 67. v.*
19. & Ephes. cap. 4. v. 8.

HAMALAU-R-GARREN LECCIONBA.
Mendecoste Bestacotz.

G. *C Er da Mendecosteco Besta?*

I. Hura da eguna, ceinetan Ispiritu Saindua jautsi igan baita Apostoluen gainera, Jesu-Christoc Cerurat igan baino lehen aguindu cioten beçala.

G. *Cer erran nahi da hitz hau Mendecozte edo Pentecozte?*

I. Erran nahi da, berrogoi eta hamar-garren eguna; ceren phiztu cenetic berrogoi eta hamar egunen buruan Jesu-Christoc igorri baitçuen Ispiritu Saindua.

G. *Ispiritu Saindua nola jautsi cen Apostoluen gainera?*

I. Cerurat Jesu-Christo igan cenetic hamar egunen buruan, Apostoluc Birgina Sainduarquin batean othoitzean ceudecila, Ispiritu Saindua fuzco mihi batçuen forman edo idurian jautsi cen goiceco bederatci orenetaco inguruan hetaric bakhotcharen gainera ecin ikhus ceitequen beçala.

G. *Cer erran nahi çuten eta sinificatcen çuten fuzco mihi hec?*

I. Mihi hec erran nahi çuten Apostolucc predicatu behar çutela Eyangelioa niho-

ren beldurric gabe , eta suac erran nahi
 çuen caritatearen berotasuna hain lan
 sailducotz Ispiritu Saindua hequin bai-
 than phiztera heldu cena.

*G. Cer gracia bereci eta particular errecibitu
 othe çuten orduan Apostoluec ?*

*I. Orduan errecibitu çuten dohaina lengoa-
 ja fuerte guciez minçatcecoa eta miracui-
 luen eguitecoa.*

*G. Cer içan cen gauça espantagarri horien on-
 dorea ?*

*I. Animoz guciac betheric Apostoluec be-
 rehala predicatu çuten Evangelioa Jeru-
 falemén , eta guero mundu gucian ez
 tormenten ez heriotcearen beldur içan
 gabe.*

*G. Ispiritu Saindua ez othe da jautsi Aposto-
 luençat baicen ?*

I. Bai , jautsi da halaber Eliça guciarençat.

G. Cergatic jautsi da Eliçarençat ?

*I. Haren guidatceco , hari irakhafterco , eta
 haren saildutceco munduaren akhaban-
 çaraino.*

*G. Ez othe da ethorcen halaber gutaric bakhot-
 cha gana ?*

*I. Bai , Ispiritu Sainduac bere egoitça egui-
 ten du eguiatzco guitistinoetan , eta horren
 gatic gure arimac eta gure gorphutçac*

dire deithuac Ispiritu Sainduaren Templuac.

G. Certara horrec obligatcen gaitu ?

I. Ispiritu Sainduac bere egoitçaz consecratcen duen Templua bekhatuaz ez licuncera.

G. Cer disposicione içan behar dugu Ispiritu Sainduaren errecibitceco ?

I. Othoitz onen eguiteco desira, eta bihotceco garbitafuna.

G. Cer da bihotceco garbitafun hura ?

I. Hura da bekhatuaren higuinça handi bat, eta mundu huntaco gaucençat ez estecatura içaitea edo hetaz achola guti içaitea.

G. Certan eçagut abal deçaquegu hea Ispiritu Saindua errecibitu oihe dugun ?

I. Ikhufiz hea badugun amodio kharsu bat Jaincoarençat, artha bici bat haren gloriarençat, eta animo eta bihotz handi bat Jesu-Christoren leguearen eta maximen seguitceco munduco genden beldur içan gabe.

P R A T I C A C.

I. **O** Thoitz eguin deçogun Ispiritu Sainduari othoi eguin deçala gure baithan Apostoluen baithan eguin içan duena; erran nahi da, Jaincoaren leguea

eta Jesu-Christoren maximac finca eta isquiriba detçala borthizqui gure bihotcetan, eta hec maitaraz eta segui araz detçagula.

2. Mendecoste aircinean cenbait egunez bici gaitecin erretiramenduan eta othoitz eguiten, Ispiritu Saindua gure bihotcetara erakharcera ensejatceco.
3. Bilha deçagun gure baithan cer othe den Ispiritu Sainduaren gogaraco eztenic, eta hura utz deçagun eta khien gure ganic, comparacionera gueçur erraiteco usança, ez obeditu nahia, mundu huntaco ontasunac sobra maitatcea eta hetarat este catua içaitea.

I S T O R I O A C.

JUduen Mendecoste, ceren egun harequin errecibitu içan çuten leguea Sinaico Mendiaren gainean, figura bat cen gure Mendecosterena, ceinetan Jesu-Christoren leguea isquiribatua baita ez harrizco mahain batçuetan, hequina beçala, bainan bai gure bihotcetan, ez hec beldurrez bethetceco, bainan Jaincoaren amodioz. *Exod. cap. 19. & 20. Levit. cap. 23. v. 15. & seq.* Ispiritu Sainduaren promessa. *Luc. cap. 24. v. 49. Joan. cap. 16. v. 7. Act. cap. 1. v. 4.*

Ispiritu Sainduaren jaustea eta haren ondo-
reac. *Act. cap. 2. 3. 4. & 5.*

HAMABORTZ-GARREN LECCIONEA.

Trinitateco Bestacotz.

C Er da Trinitatea ?

I. Trinitatea da Jainco bat hirur presu-
netan Aita, Semea, eta Ispiritu Saindua.
*Ikhus çaqu lehenbicico partea bigarren lec-
cionea Trinitate Sainduaz, pag. 28.*

*G. Misterio handi hori esplica ahal othe dai-
teque ?*

I. Ez, hori da misterio bat simplequi fin-
hetsi behar dena eta ecin concebi deça-
queguna.

G. Pinta ahal othe daite Trinitate Saindua ?

I. Ez, nola misterio hori ecin eçagut bai-
teque gure sensuez, ecin gogora dagui-
quegu horren imaginariç.

*G. Cergatic bada Pintorec pintatcen dute Aita
guiçon çabar ohoratu bat beçala, Semea
guiçon bat beçala, eta Ispiritu Saindua
usso bat beçala ?*

I. Nolazbait bada ere Trinitateco hirur pre-
funen perfeccioneac guri aphur bat eça-
gut araci nahiz.

G. Nola hori ?

I. 1. Pintatcen dute Aita guizon çahar bat beçala , erakhuftera emaiteco haren eternitatea eta haren çuhurcia.

2. Semea guizon bat beçala , ceren gure gatic guizon eguin baita.

3. Ispiritu Saindua usfo bat beçala , ceren ,
1. Bera figura horren azpian aguertu içan baita. **2.** Erakhuftera emaiteco hanc gure baithan eçarcen dituen emetasuna eta bertce berthuteac , ceinen Simbola baita usfoa.

G. *Urtheco Besta guciac ez othe dire Trinitate Sainduari consecratuac ?*

I. Bai , hec dire Trinitate Sainduaren ohoratceco eta gu haren gana guidatceco bide batçuec.

G. *Cergatic bada Eliçac beguiratcen du Trinitateco Besta particular hau ?*

I. Bercetan içan diren escasien erreparatceco , Trinitate Sainduari pietate eta debocione guehiagorequin errendatuz gu çor diozcagun ohoreac eta eguinbideac.

G. *Cein dire ohore eta eguinbide hec ?*

I. 1. Adoracionea , eçagutcen dugularic haren botherea gucién gainecoa , eta haren borondate gucién azpian jarcen garelaric.

2. Esquer ona haren ganic errecibitcen ditugun ontasun eta fabore guciénçat.

*G. Certaz bereciqui esquerrac eman behar dioz-
cagu Trinitate Sainduari ?*

1. Hirur gracia particularrez. 1. Ceren crea-
tu gaituen bere iduritacoac.
2. Ceren erosi gaituen Jesu-Christoren he-
riotceaz.
3. Ceren saildutzen gaituen Ispiritu Sain-
dua gure bihotcetara ethorriz.

*G. Trinitate Sainduarequin guc dugun iduria
cer da ?*

1. Badire hirur bereciqui. 1. Da Trinitate-
co hirur presunen idurian creatuac baicara.
2. Presuna hei consecratuac baicara Batha-
joaz.
3. Hequin Templua baicara Jaincoaren
graciaz.

*G. Cergatic Eliçac beguiratcen du Besta han
Mendecoste ondoan berehala ?*

1. Ceren Misterio hunen Doctrina eta fe-
dea Apostoluec munduan predicatu bait-
çuten Ispiritu Saindua errecibitu çuten
ondoan berehala.

P R A T I C A C.

1. **E** Gun guciez esquerrac eman detço-
gun Trinitate Sainduari bereciqui
ohetic jeiquitcean, ceren eguin darocun
gracia gure creatceco, gure erosteco,
eta gure santificatceco.

2. Içan gaitecin elkharrequin caritateaz juntatuac, Aita, Semea, eta Ispiritu Saindua elkharrequin juntatuac diren beçala bere naturaren battasunaz.

3. Trinitateco hirur presunen saindutasuna imita deçagun gure accionen eta obren garbitasunaz, eta bekhatuaren higuinça handiaz.

ISTORIOAC.

A Brahamec nola ikhusi cituen hirur guiçon eta hetaric bat baicic etçuen adonatu, Trinitatearen figura. *Gen. c. 18. v. 2. & 3.* Jesu-Christoren Bathajoa. *Matt. c. 3. v. 16. & 17.* Ceinetan hirur presunac agueri baitire. Jondoni Joanni ere hetaz clarqui minço da. *Ep. 1. Joan. cap. 5. v. 7.* Guiçona Trinitatearen idurian eguina. *Gen. c. 26. & 27.* Hirur presunen battasuna, guiristinoec elkharren artean behar duten batafunaren Simbola. *Joan. c. 17. v. 11. 21. & 22.*

HAMASEI - GARRREN LECCIONE A.

Sacramendu Sainduaren Bestacotz,
edo Besta berricotz.

G. C Er da Sacramendu Sainduaren Besta?

1. Hura da Besta bat, ceinetan Eliçac

manera particular batez ohoratzen baitu
Gorphutz Sainduco Sacramenduaren or-
denatzea.

G. *Cein egunex Eliçac beguiratzen du Besta
hori ?*

I. Mendecofteren Octabaren ondoco lehen-
bico orcegunean.

G. *Cergatic denbora hortan beguiratzen du ?*

I. Ceren guiristinoec Mendecofterez ohoratu
duten ondoan Eliçaren fincatzea eta for-
cea , justu baita ohora deçaten Eliça haz-
ten eta graciaz bethetzen duen misterioa-
ren orhoitçapena.

H. *Cein denboraz hasi içan da Besta hau begui-
ratzen ?*

I. Liegen hasi cen Eliçaren hamahirur-gar-
ren mendean , Juliana deitzen cen Serora
saindu batec Liegeco inguruan içan çuen
bifioneac okhacione emanic.

G. *Besta hau norc ordenatu içan du Eliça gu-
cicoiz ?*

I. Urbano IV. Aita-Sainduac bere Bulan
buruilaren çorçian mila ber-ehun eta hi-
rurhogoi eta bian.

G. *Bula hura baino lehen ez othe cen beguirat-
zen Sacramendu Sainduaren Besta ?*

I. Bai , ohoratzen çuten, eta oraino orai ere
ohoratzen da Orcegun Sainduz , ceina

baita Jesu-Christoc Sacramendu Saindua ordenatu çuen eguna , ez ordean solemnitate berarequin.

G. Cergatic hori ?

I. Ceren , nola Orcegun Sainduz Eliça ocupatua baita Jesu-Christoren Pasionean , ecin orduan erakhuftera eman baiteçaque Besta huni dagocon bozcarioa.

G. Cer arroçoin içan du Eliçac Besta hunen ordenatceco ?

I. Badire hirur arroçoin principal. 1. Misterio hunen aldera guiristinoen fedea eta debocionea erreberritcea.

2. Sacramendu Sainduan present den Jesu-Christori errendatcea eçagutça on batec erakhuften dituen ohore eta errespetu guciac.

3. Gure adoracionez erreparatcea Jaun hura Sacramendu hartan ofensatcen dutenen crimac.

G. Cein dire Jaun hura Sacramendu hartan ofensatcen dutenac ?

I. 1. Hereticoac , ceinec ezbaitute sinhetfi nahi Jesu-Christo edireiten dela eguiazqui eta errealqui Gorphutz Sainduaren Sacramenduan.

2. Sacramendu hura indignequi errecibitcen duten guiçon gaichtoac.

3. Guiristino lachoac Sacramendu hura errecibitu nahi ezdutenac, edo epheltasun batequin errecibitcen dutenac.

G. Eliçac cergatic Besta huni berretu dio Proceſione bat carriquetan eguiteco ?

I. Misterio hunen etsajen contra Jesu-Chriſtoc Eliçari irabaz araci dioen biçtoriaren edo triunfaren ohoratceco.

G. Egun huntan cer ſentimendu içan behar da gure bihotçetan ?

I. Erregue David ſainduac içan cituen ſentimendu berac, noiz ere Arca eramana içan baitcen Obededomen etchetic.

G. Cein içan ciren ſentimendu hec ?

I. 1. Bozcariozco eta eçagutçazco ſentimendu bat.

2. Religionezco eta erreſpetuzco ſentimendubat.

3. Humilitatezco eta ſacrificiozco ſentimendu bat.

P R A T I C A C.

1. Bil gaitecin Proceſionean debocionez, ez ordean curioſtaſunez.

2. Besta hunen Octaban, eta bertce egunetan ere eguin ahalaz entçun detçagun Meça Saindua, predicua, eta benediccionea.

3. Aſte guciez cenbait denboraz egon gai-

tecin Sacramendu Sainduaren aiticinean ,
ceina maiz bakharric egoiten baita gure
Elicetan , eta han errenda detçogun çor
diozcagun ohoreac , eta galde detçogun
behar ditugun graciac.

I S T O R I O A C,

C Ein solemnitare handiarequin David
sainduac eramane araci çuen Aliencia-
co Arca. *Lib. 2. Reg. c. 6. & Lib. 1. Paral.*
6. 13. 14. & 15. Bere Semearen eztajac
eguin cituen Erregue baten parabola, Jesu-
Christoc preparatu darocun eta Eliçac Besta
huntan ofritcen darocun festin handiaren
figura. *Matt. cap. 22. v. 2. & seq. Luca cap.*
14. v. 16. & seq.

HAMAÇAZPI-GARRREN LECCIONE A.

San Leon edo Jondoni Leho Bayonaco
Hirico eta Diocesaco Patroinaren Besta-
cotz.

Marchoaren lehenean.

G. *C* Ein egunez beguiratcen da San Leon Ba-
yonaco Hirico eta Diocesaco Patroina-
ren Besta ?

I. Marchoaren lehenbico egunean.

G. *Nor da San Leon edo Jondoni Leho ?*

I. Hura da Aphezpicu bat bere sainduta-

funaz eta bere martirioaz famatua, ceinac herri huntan irakhatfi baitu Jesu-Christoren leguea, populuac arguitu baititu fedearen arguiatz, Idolatria khendu, eta genden accioneac ondu eta chuchendu.

G. Nondic ethorri cen herri hautarat?

I. Uste dute ethorri cela Ruandic ceinetan Archiphizpicu baitcen, bere bi anaja Philippez eta Gervasioz lagundua.

G. Nongoa cela uste dute San Leon, eta noiz ethorri içan da Herri hautara?

I. Uste dute forthu cela Normandiaco Carentan deitzen den Hiri chume batean, eta hunat ethorri cela Eliçaren bederatfigarren mendean.

G. Cer chedez hunat ethorri cen?

I. Jaincoaren inspiracionearen seguitceco, ceinac hartaz eguin nahi baitçuen Bayonaco Diocefaco Apostolua.

G. Hura da beraz lehena Herri hautarat fedea ekharri duena, eta hemen Jesu-Christo eçagut araci duena, hemengo Apostolua denaz gueroz?

I. Baldin ez bada lehena uste duten beçala, bederen harc erreberritu du fedea, ceina caufitu baitçuen casic iraunguia, gendec ceramaten bicitce gaichtoaz, eta Paga-

noequin nahastatuac içanez , ceinec hea
men adoracsen baitcituzten Jainco fal-
soac , eta hargatic da beguiratua Herri
hautaco Apostolua beçala.

G. *Cer eguin çuen obra hortacotz ?*

I. Jaincoaren Ispirituac animaturic utci
çuen bere Diocesa , bere Eliçaren guber-
natceco norbait eçarriric ethorri cen Ba-
yonara bere bideco cenbait lekhutan
predicaturic , eta nola Jaincoaren probi-
denciac Bayonaco atheac idequi baitcioz-
can , han predicatu çuen Evangelioa.

G. *Nola utci çuten Hirian saricera ?*

I. Hirico habitantec adituric certara heldu
cen , igorri ciozcaten deputatuac haren
gonbidatcera hequin Hirian sar cedila.

G. *Nola içan cen errecibitua ?*

I. Habitant batçuec eguin cioten asqui be-
guitarte ona , eta Jaincoac haren trabai-
luac eta zeloa benedicaturic , hainitcec
hartu çuten sinheste haren predicuetan ,
eta aldatu çuten bere bicitcea eta bere
sinhestea.

G. *Ez othe çuen içan contra eguileric eta perse-
cutatçaileric ?*

I. Bai , Deabruac ungui guciaren etsajac
halaco hainitz alchatu çuen haren contra,
eta uste dute haren bi Anajec lehenic

frogatu içan çutela perfecutatçaile he-
quin errabiamendua.

*G. Cerc ekharri cituen perfecutatçaile hec erra-
biamendu hartara Saindu haren contra?*

*I. Ceren harc bere othoitcen berthuteaz eta
indarraz hauts eta herrauts eraguin bait-
çuen Marsen Idola, ceina publicoqui
adoratcen baitçuten orduan Bayonaco
Templu batean, ceinaren hondarrac
agueri baitire oraino Hiri hartan.*

G. Cer guertbatu cen ondoan?

*I. Pena eta perfecucione hainitcen ondoan,
eta Bayonaco guiristinoac eta Hiria Jain-
coari gomendatu ciozcan ondoan, Sain-
du harc içan çuen burua picatua, eta er-
recibitu çuen Martirioco Khoroa.*

G. Cein lekhatan içan çuen burua picatua?

*I. Niveco Erriberaren-bazterrean, Hiritic
hurbil, Espainiaco Portalearen campoco
aldean, ceina hargatic deitcen baita San
Leonen Portalea.*

*G. Hura hil cen ondoan cer guerihatn cen
gauça miragarriic?*

*I. Herrico Istorioac dakharque; Martir
saindu hura hil cen ondoan bici içan ba-
liz beçala joan cela haren icena duen
Ithurriraino, eta han guelditu cela.*

*G. Harc fedcaren arguiar arguiiu cituen
guiristinoec*

guiristinoec cer eguin çuten?

I. Ithurria den lekhu hartan eraguin cioten Capera bat Martir saildu haren biçtoriararen eta Khoroaren seculaco seinale bat beçala, eta haren gloriaren lekhuçotafun eder bat beçala.

G. Cer eguin cen haren gorphutça?

I. Capera hartan ehortci çuten, eta han haren memoriaa ohoratcen çuten eta haren Thombarat ibilcen ciren inguruetaco populuac ere.

G. Gueroztic cer mudança içatu da han?

I. Eliça guiçonec eta Hirico cargudunec eramam cituzten Hiritat Saindu haren erlequi preciatuac, beldurrez Gorphutz sacratu hura eror cedin Hereticoen escuetara, ceinec profanatcen baitcituzten lekhu saildu guciac.

G. Erlequi hec orai non dire?

I. Orai dire Andre dena Mariaco Eliça Cathedralean khacha aberats batean fathuac, ceina baitago Khoroan Jaïn Aphezpicuaren Cadiraren gaineco aldean, eta handic jauften tuzte populuaren behar handietan Jaincoaren coleraren phacegatceco Hirico eta Diocçefaco Patroin Saindu haren arartecotafunez.

G. Non da eçarria San Leonen Burua ?

I. Hura da cilharrezco buru aberats batean farthua Jondoni Petriren Capcran , eta handic atheratcen dute guiristinoen debocioneari aguertua uzteco , edo Proceffionean eramaiteco Saindu haren Besta egunean eta bertce Besta principaletan.

G. Saindu haren ganateco guiristinoen debocioneac othe dirau oraino ?

I. Bai , hequin bihotcetan fincatua da adimendura helcen diren denboratican , eta berretcen da hequin adinarequin batean.

G. Guiristinoec cer eguiten dute San Leonen gana duten debocionearen erakbusteco ?

I. 1. Hari hedatcen diozcate bere othoitçac eta bere botuac.

2. Haren arartecotasunera laster eguiten dute gaitz edo miseria publicoetan , eta haren burua eramaiten dute Proceffionean , lagunça laster bat Cerutic ardies-teco.

3. Haren Besta egunean Proceffionea eguiten dute hura martirifatua içan dela uste duten lekhura.

4. Saindu haren ohoretan alchatu dute Confrario eder bat , bere Patroin Sainduaren ganateco debocionea bethi iraun arazteco , eta Jaincoaren aitcineco haren la-

gunça handia Hiriaren gainera hedaraz-
teco.

*G. Cein içan dire San Leonen berthute princi-
palac ?*

*I. 1. Arimen salbainenduco zelo edo artha
handi bat ; ceinac eraguin baitiozca tra-
bailuric den handienac hec Jesu-Christo-
ri irabastea gatic.*

*2. Fede eta animo borthitz bat Evangelioa-
ren predicatceco den arriscuric handienen
beldurric içan gabe.*

*3. Paciencia eder bat contradiccionetan eta
persecucionetan , ceinen erdian bici içan
baita , eta ceinac sofritu içan baititu Je-
su-Christoren icena gatic.*

*G. Cer erran nahi da Mendecostez Bayonan
urthe guciez eguiten den ceremonia hura , cei-
netan Hirico Jaun Senticac eta Tresoriera
joaiten baitire San Leonen Portalera, harat
eraman arazten baitituzte Loreac eta Erri-
banac , hec arthiquitcen lurrerat osticatuac
içaiteco ; handic badobaz Hirico Etchera ,
handic berriz bihurcen dire Jaun Cargudune-
quin banean Portale berera , han cai suten
tuz'e Chirio edo Flambeu phiztuac , eta hec
Jaun Cargudunec eramaiten tuzte Andre dena
Mariaco Eliça Cathedralera ?*

I. Ceremonia hura eguiten da 1. Gu orhoit

arazteco San Leoni deputatuac igorri
ciozcaten egunaz haren othoiztera , far
cedila Hirian eta han predica ceçala , eta
hori uste dute guerthatu cela Mendecoste
egunean.

2. Jaincoari esquerrac emaiteco Bayonaco
Hiriari eguin içan dioen graciaz Predica-
ri faindu haren igorceaz.

*G. Cer erran nahi dire osticatuac içaiteco lur-
retat arthiquitcen tuzten lore hec eta erri-
ban bec ?*

*I. Hec erran nahi tuzte eta sinificatcen tuzte
Paganotasuneco supersticioneac eta bani-
tate guciac , ceinac içan baitciren utciac
eta abandonatuac Herri hautaco gendez
San Leonec predicatu ciotenean.*

*G. Cer erran nahi dire Eliçarat eramaiten
tuzten Chirio edo Flambeu phiztu hec ?*

*I. Hec erran nahi dute fedearen arguia , cei-
naz Herri hauc içatu baitire arguituac ,
eta ceinac khendu içan baititu Paganota-
suneco ilhunbeac.*

*G. Ceren gainean fundatua da San Leonen
predicatceaz eta haren martirioaz dioçuna ?*

*I. Herri hautan bethi dirauën tradicionea-
ren edo istorioaren gainean , ceina baita
errecibitua Aita ganic Semea gana , lei-
nutic leinura , Hirico eta Diocefaco esta-*

tu gucietaco gendez , Eliça guiçonez eta laicoez , populuez eta Cargudunez , cein istorioaren hasteric ez baita caufitcen, eta ccina hargatic içan behar baita eguia bere hastean eta ethorquian.

G. *Nola bada hori ?*

I. Ceren adimendua duenic eta arroçoina aditcen duenic ez baita caufituco uste içanen duenic populu batec guciac hainberce mende huntan bethi sinhetfi içan duela, nola saildu bat Leon deitcen cena ethorri içan den Herri hautara Fedearen predicatcera , hemen martirioa sofritu içan duen , &c. Populu hanc seguitu eta praticatu içan tuela ceremonia batçuec hain seinalatuac istorio hura ahanztera ez uztea gatic , baldin gauça hala guerthatua içan ez baliz ; eta hala adimendua duenic ezta nihorc içanen aithortuco ezduenic istorio hunen funsa eguia dela , hunen circunstancia guciac ez jaquina gatic arren.

PRATICAC.

1. **J** Aincoari esquerrac eman detçogun , ceren igorri darocun San Leon gure arguitcera Fedearen arguiez.
2. Bici gaitecin Saindu hanc predicatu daro-

- cun fedearen arabera , eta fede hura ez-
deçagun gueçurta gure accionez.
3. Saindu haren Erlequiencat içan deçagun
debocione particular bat eta haren arar-
tecotasunean fidancia handi bat.

I S T O R I O A C.

Judas Machabeoren visionea , ceinetan
Jikhufi baitçuen Onias Aphez handia Ce-
ruan Jaincoari othoitz eguiten Juduen po-
pulu guciarençat , eta Jeremias Profeta Je-
rusalemeco Hiriarençat orobat othoitz
eguiten , eta ceintaz Oniafec baitcioen :
*Huna bere Anajac eta Israelgo populua eguiaz-
qui maite tuena. Lib. 2. Machab. c. 15. v.*
11. & seq. Visione horrec erakhusten daro-
cu ceren esparança içan behar dugun San
Leonen Ceruco lagunçatic.

Moises bere afficcionean Jaincoari minço
çajo Patriarquen berthutez eta merecimen-
duetz. *Exod. cap. 32. v. 13.* Salomon David
fainduarenez. *Lib. 2. Paralip. cap. 6. v. 42.*
& *Pf. 131. v. 1.* eta hirur hautrec labe go-
rian Ceruco lagunça nahiz Jaincoari aiphat-
cen diozcate Patriarquen berthuteac , *Dan.*
c. 3. v. 35. Horiec guciec irakhasen daro-
cute Jaincoari aipha eta ofri detçogula San
Leonen merecimenduac miseria publicoetan,

Jaun haren coleraren phacegatceco , eta haren misericordia gure gana hedarazteco.

HEMEÇORTCI - GARREN LECCIONEA.

Jondoni Joanni Baptistaren Bestacotz.

Errearoaren hogoi eta laurean.

G. *N*Or cen Jondoni Joanni Baptista ?

I. Hura cen guizon bat Jaincoac igorria Juduei Jesu-Christoren eçagut arazteco , eta Jaun haren ethorcera guizonen preparatceco , eta hargatic da deithua Jesu-Christoren aitcinguidaria.

G. *C*ein dire saindu haren ohoretan Eliçac beguiratcen dituen Bestac ?

I. Badire bia , haren forcecoa eta haren hilcecoa.

G. *C*ergatic Eliçac beguiratcen du haren forceco Besta ?

I. Ceren saindu hura forthu baitcen grazco estatuan , bere Amaren sabelean santificatua içan cen ondoan.

G. *C*ergatic oraino ?

I. Ceren hura forthu cenean eguin içan baitciren hainitz gauça miragarri san Lucquen Evangelioaren bigarren capituluan aiphatuac diren beçala.

G. *E*rraguçu gauça miragarri betaric cenbait ?

1. Aingueru Gabrieleac haren fortcearen berria aitcineac eman cioen eta promettatu cioen haren Aita Zacariafi.

2. Santa Elifabethec bere çaharcean miracuiluz haur hura concebitu çuen.

3. Jesu-Christo bere Amaren fabelean oraino cerratua cegoelac haur hura santificatu çuen forthu baino lehen, noiz ere Birgina Saindua joan baitcen bere Cufina Elifabeth ikhustera.

G. *Cergatic eguiten tuzte bozcariozco suac saindu haren forceco eguncan?*

I. Complitua içan dadin gatic Aingueruac erran çuena, içanen cela bozcario Jondoni Joannisen fortcean.

G. *Cerc emaiten çuen bozcario hura?*

I. Jesu-Christo hurbil içaitcac, ceren haren aitcinean ethorri beharra baitcen Jondoni Joanni.

G. *Saindu hura cergatic deitzen da Baptista?*

I. Ceren hanc içan baitçuen ohore Jesu-Christoren bathajatceco Jordanean, eta batajatcen baitcituen Juduac, hec Mesiasen errecibitcera p^r paratecco.

G. *Jondoni Joannisen bathajoac barkhatcen othe cituen bekhatuac?*

I. Ez, hura cen choilqui ceremonia bat, çeinaren bidez Jondoni Joannisecc prepa-

ratcen baitcituen Juduac penitenciara bere bekhatuen barkhamenduaren erre-cibitceco, eta bide hartaz hec disposat-ceco Messiasen ethorcera.

G. Nola bici içan cen Saindu hura?

I. Bici içan cen desertuan, bethi cilicio fuerte batez beztitua, eraman çuen bicitce bat penitenciazcoa eta mortificacione harri-garrienecoa, etçuen behinere edan uric baicen, etçuen jan chirristaric edo lar-rapoteric baicic eta cenbait bas ezti aphur baicic, &c.

G. Nola hil cen?

I. Prefundeguan eçarri çuten, eta guere burua ebaqui cioten Herodesen manuz.

G. Cergatic hori?

I. Ceren libertate faindu batequin minçatu baitcen Prince haren bicitce escandalaz bethearen contra, hura bici baitcen adulterio eta incesto public batean.

P R A T I C A C.

1. **M** Unduari ihes deçogun, eta bici gaitecin prestuqui eta cenbait mortificacione eguinez.

2. Gende handien amoreac gatic ezdeçagun deusic eguin Jaincoaren leguearen contra eta guiristinotasuneco eguinbide handien contra.

3. Eguin ahal gucia eguin deçagun bertcei
eçagut arazteco eta maita arazteco Jesu-
Christo gure Jauna hala gure instruccio-
nez, nola gure exemplu onez.

I S T O R I O A C.

I Saiafec aitcINETIC aiphATUA aitcinguida-
riaren ministerioa. *Isaiæ c. 40. v. 3. &*
seq. Malach. c. 3. v. 1. Marci c. 1. v. 2. &
seq. Matt. c. 3. v. 1. Luc. 3. v. 4. Joan. cap.
1. v. 23. Jondoni Joannisen fortcea, eta or-
duco gauça miragarriac, haren bicitceco
manera. Matth. c. 3. v. 4. Marci c. 1. v. 6.
Luce cap. 1. v. 5. & seq. Haren berthuteac.
Matt. c. 11. v. 7. Luce c. 7. v. 24. Joan. c.
1. v. 19. Haren heriotcea Marci cap. 6. v.
14. & seq.

HEMERETCI-GARREN LECCIONE A.

Jondoni Petriren eta Jondoni Pauloren
Bestacotz. Eraroaren hogoi eta
bederatcian.

G. C Ergatic egun batean berean eguiten da
Jondoni Petriren eta Jondoni Pauloren
Besta?

A. Ceren hec egun berean sofritu baitçuten
martirioa Erroman, eta bere odolaz

consecratu baitçuten Erromaco Eliça.

G. Jaincoac cergatic nahi içan çuen Erromaco Eliça bequin odolaz içan cedin consecratua?

I. Ceren Hiri hura behar baitcen içan munduco Eliça gucietaric principalena eta lehena.

G. Cergatic hori?

I. Jondoni Petriren Cadira gatic, ceren Jondoni Petriri Jesu-Christoc eman baitcion Eliçaco aiticindaritasuna.

G. Cer da Erromaco Eliçaren aiticindaritasuna?

I. Hura da munduco Eliça gucien amatçat Jaincoac eçarria, eta eguiaren beguiratçaile principala.

G. Cer da oraino aiticindaritasun hura?

I. Ceren harequin batean battasuna eta unionea beguiratu behar baitute munduco Eliça guciec.

G. Nor cen Jondoni Petri?

I. Castaz eta nacionez Judua cen, Galileaco Hiri chume Betfaida deitcen cen batecoa, eta officioz arrançalea.

G. Nola deitcen cen?

I. Simon, Jonafen semea.

G. Cergatic deitcen duçs beraz Petri edo Piarres?

I. Ceren Jesu-Christoc bere icena Simon aldatu baitcioen eta deithu baitçuen

Cephas, ceinac erran nahi baitu *Piarres* edo *Harria*.

G. *Jesu-Christoc* cergatic horrela aldatu cioen bere icena ?

I. Erakhuftera emaiteco hura hautatu çuela bere *Eliça* haren gainean fincatceco harritçat. *Ikhus çaqu* lehenbicico partean *hamabi-garren* leccionea, *Eliçaz*, pag. 53. eta ondocoetan.

G. Nor cen *Jondoni Paulo* ?

I. Hura cen *Ciliciaco* *Tarsescoa*, *Erromaco* *Citoien* forthua, *Gamalielec* *Jerusalemen* alchatua eta instruitua legueco ciencian.

G. Ondoan cer egnin çuen ?

I. Hainberce zelo içan çuen *Juduen* leguearençat, non uztez legue hura ofensatcen çutela *Apostoluec* bere predicuez, lagundu baitcen *Jondoni Esteberen* martirifatcen, ceinarequin batean alchatua eta instruitua icena baitcen.

G. Cer egnin çuen oraino ?

I. Nola *guiristinoen* odolaren eta *biciaren* ondoan bethi baitcebilan, *Aphecen* *Princeac* eman ciozcan letrac *Damasco* *Hirira* joaiteco, han cafituco cituen *guiristino* guciac preso harcera.

G. Cer guerthatu cen okhasionen hartan ?

I. *Damasa* joaiteco bidean cen denboran

argui distiatcen çuen batec betbetan jo çuen eta arthiqui çuen lurrera.

G. *Cer guerthatu cen ondoan ?*

I. Aditu çuen boz bat, ceinac erran baitcioen ; Saul , Saul cergatic persecutatcen nauçu.

G. *Cer ihardetsi çuen ?*

I. Ihardetsi çuen ; nor çara Jauna ?

G. *Cer erran cioen Jaunac ?*

I. Ni naiz Jesus çuc persecutatcen duçuna.

G. *Cer erran cioen orduan fondoni Paulo ?*

I. Jauna , cer nahi duçu eguin deçadan ?

G. *Jaunac cer manatu cioen ?*

I. Igorri çuen Damasco Aphez Ananias gana , ceinac instruitu baitçuen guiristinotafuneco eguiez , eta içan cen bathajatua.

G. *Cer eguin çuen ondoan ?*

I. Lehen guiristinoen persecutatçaile cena , eguin cen Evangelioaren defendatçaile eta sostengatçaile borthitcena.

G. *fondoni Paulo cergatic da deithua Gentilen Apostolua ?*

I. Ceren Jaincoac manatu cioen beçala Gentilei , erran nahi da , Paganoei bereciqui predicatu baitiote Evangelioa.

G. *Cer heriotce suertuez hil ciren fondoni Petri eta fondoni Paulo ?*

1. Jondoni Petri gurutceficatu çuten buruz behera, eta Jondoni Paulori burua picatu cioten.

PRATICAC.

1. **I** Mita deçagun Jondoni Petri Jesu-Christorençat çuen amodioa.
2. Bai halaber Jondoni Pauloc Jaincoaren graciarençat içan çuen lejaltafuna eta fidelitateca.
3. Ezgaitecin behinere urrun bi Saindu hauc utci darocuten doctrinatic.
4. Saindu handi haui othoitz eguin deçotegun Eliça guciarençat, eta bereciqui paganotafunean oraino bici direnen conberfionearençat.

I S T O R I O A C.

J Ondon Petri bertce Apostoluac baino lehen bethi icendatua da, baita fant Andres haren anaja çaharragoa baino lehen ere, hura içan celaric arren Jondoni Petri baino lehen deithua Apostolutafunera. *Mat. c. 10. v. 2. Marc. 3. v. 16. Luc. 6. v. 14. & act. 1. v. 13. Joan. 1. v. 35. & 40.* eta horrec crakhustera emaiten du Jesu-Christoc aguindu cioen aitecindaritasuna. *Matth. c. 16. v. 18. & seq.* eta ðeina eman baitcioen haren fedcaren errecompensatçat, *ibid. v.*

16. eta haren amodio handiaren faritçat,
Joan. c. 21. v. 15. & seq. Jondoni Pauloc
 persecutatcen du Eliça eta conbertitcen da.
Act. cap. 7. v. 57. cap. 8. & 9.

HOGOIGARREN LECCIONE A.

Birgina Sainduaren Assumpcionecotz.
 Aboztuaren hamabortzean.

G. C Ein egunez beguiratcen da Birgina Sain-
 duaren Assumpcioneco Besta?

I. Aboztuaren hamabortz-garren egunean.

G. Cer erran nahi da hiez hau Assumpcionea?

I. Erran nahi da Birgina Sainduaren he-
 riotcea eta hura Cerurat alchatcea.

G. Birgina Saindua arima eta gorphutz al-
 chatua içan othe cen Cerura?

I. Guiristinoen finheste comuna da, Birgi-
 na Saindua hil cenean ilkhi cela Thom-
 batic han usteldu gabe, eta içan cela Ce-
 rurat alchatua arima eta gorphutz.

G. Ceruan cein lekhotan içan cen eçarrìa?

I. Bere Semearen escuinean, Aingueruez
 eta sainduetz gorago eta Jaincoaz bertee
 guciac baino gorago.

G. Cer dignitate du Ceruan?

I. Han da Aingueruen eta guizonen Erre-
 guina.

G. *Cer eguiten du han guizonençat?*

I. Han da hequin Abocat eta hequin gucien Ama.

G. *Cergatic uste dugu Jaincoac eguin dioela fabore hura haren Cerurat alchatceco arima eta gorpbutz?*

I. Haren dignitate halto eta saindutasun handia gatic.

G. *Cer da dignitate hura?*

I. Hura da Jaincoaren Ama içaitea, ceina baita creatura choil bati eman daquio-
quen dignitateric handiena.

G. *Certan dago haren saindutasuna?*

I. Hirur gauça principaletan. 1. Haren bici gucian ezta içatu haren baithan bekhatu actualic batere, ez benialic ere.

2. Etçuen içatu bekhatu originalic ere Theologoen sentimendu comunaren arabera, ceina baita Eliçaz autorifatua haren Concepcioneco Besta beguiratuz.

3. Haren bihotça içan cen Jaincoaren amodioric beroenaz goritua, ceina bethi berretu baitcen hura hil artean.

G. *Cer sentimendu guc içan behar dugu Birgina Sainduac bere Assumpcionean errecibiuçuen Gloriaren okhasionean?*

I. Bozcariozco eta fidanciazco sentimendu batçuec.

G. *Cergatic*

G. *Cergatic bozcariozco sentimendu hec ?*

I. Ceren Birgina Saindua gure Ama denaz gueroz , alegueratu behar baicara hura hain ohoratua ikhustez.

G. *Cergatic fidanciazco sentimendu hec ?*

I. Ceren Birgina Saindua gure Abocata denaz gueroz , nahi baitarocu eman bere lagunça bere Semearen aldean.

G. *Cergatic eguiten da Procezione bat hain solemnecla Assumpcioncco egunean ?*

I. Hura da Luis hamahirur garrenaren debocione bat , Franciaco Erregue harc egun hura hautatu çuen bere prefuna eta bere Errefuma Birgina Sainduari ofritceco , eta haren arartecotasunez Jaincoari Seme Dofin baten galdeguiteco.

G. *Cein içan cen Dofin hura ?*

I. Hura içan da Luis hamalaur - garrena dohaxua eta triunfanta , ceina ethorri baitcen mundura haren Ama hogoi eta hirur urthez agorra egon cen ondoan.

P R A T I C A C.

1. **B**irgina Sainduari othoitz eguin deçogun gure heriotceco orenecotz , eta maiz erran deçogun debocione handi batequin : *Maria Saindua , Jaincoaren Ama eguiçu othoitz gu bekhatorençat orañ eta gure heriotceco orencean. Halabiz.*

2. Besta hunen Oñtaban bereciquiago segui eta pratica detçagun Birgina Sainduaren humiltasuna, haren castitatea, eta haren bertce cenbait berthute.
3. Othoitz eguin deçagun bereciqui Erreguerençat, Erreguinenarençat, eta hequin familiarençat, eta Religione Carholicoa errefuma huntan othoi conserba dadila.

ISTORIOA C.

JUdithen Istoria, hanc libratu çuen Juduen populua, eta içan da gloriáz betha; hori da Birgina Sainduac bere Assumpcionean içatu duen gloriaren eta triunfaren figura bat. *Judith. c. 10. & seq.* Salomoncc nola errecibitu çuen Bethsabec bere Ama, ceina jar araci baitçuen Tronu baten gainean berearen aldean; hori ere figura bat da Jesu-Christoc bere Amari Ceruan eguin içan dioenarena eta hari eman içan dioen botherearena *Lib. 3. Reg. c. 2. v. 19. & 20.*

HOGOI ETA BAT-GARREN LECCIONE A.

Birgina Sainduaren Nativitateco edo sorceco Bestacotz, Buruilaren çortcian.

G. *E* Liçac cein Besta beguiratcen du Buruilaren çortcian?

I. Birgina Sainduaren fortcea edo Nativitateca.

G. Birgina Saindua bekhatuan forthu othe cen bertce guizonac beçala?

I. Ez, forthu cen graciazco estatuan, eta bethi bici içan da bekhatu benialic ere eguin gabe.

G. Nor içan dire Birgina Sainduaren ahai-deac?

I. San Joakhim eta Santa Anna içan dire haren Aita eta Ama.

G. Cer familiaric cen?

I. David Erregueren familiatic.

G. Nola bici içan da?

I. Haren bicia içan da pobrea, gordea, humila, eta bethi ocupatua Jaincoaz eta bere eguinbidez.

G. Cer içan da guekien scinalaturic haren bertutetan?

I. Hare bere lehenbicico urthetan haguitz gaztea celaric Jaincoari eguin cioen promessa, bere bici gucian beguiratuco çuela Birginatafuna, ez baitcen ordurainocoan horren exempluric.

G. Cer erran nahi du edo sinificatcen du hari eman cioten icenac Maria?

I. Erran nahi da Andrea edo Andre nausia.

G. Cergatic eman cioten içen hori?

I. Ceren nola baitcen hautatua Jaincoaren Ama içaiteco , hura içan behar baitcen munduaren Andrea eta Nausia Jaincoaz lekhura.

G. *Cer eguin behar dugu Besta buntan Eliçaren Ispiritua seguitceco ?*

I. Hirur gauça. 1. Da Birgina Sainduaren faindutasunaren ohoratcea eta imitatcea.

2. Bai halaber hura beçala berthutean eta Jaincoaren gracion bethi aitcinatcea.

3. Da hura beçala trabailatcea gai eta digne bihurcen Jesu-Christo gure baithan errecibitceco.

HOGOI ETA BI - GARREN LECCIONE A.

Jondoni Micaelen eta Aingueru Sainduen Bestacotz.

Buruilaren hogoi eta bederatcian.

G. *N* Or da Jondoni Micael ?

I. Hura da Aingueru sainduen aitcindaria , eta hargatic da deithua Arcangelua.

G. *Eliçac ordenatu baititu bi Besta Jondoni Micaelen ohoretan , cergatic du hain debocione particularra haren alderat ?*

I. Ceren Eliçac hura baitagoca bere lagunçat eta arartecotçat , lehenago Juduen populuarençat içan cen beçala.

G. *Eliçac ez othe tu ohoratcen halaber Aingueru guciac fondoni Micaelequin batean ?*

I. Bai, eta hequin Besta ere ohoratcen eta beguiratcen du Saindu hunenarequin batean.

G. *Gure Aingueruen artean cein dire guehienic ohoratcen ditugunac ?*

I. Hec dire gure Aingueru beguiraleac.

G. *Cergatic hec ohoratcen tugu ?*

I. 1. Ceren hec baitire Jaincoaz igorriac gure falbamenduaren Ministro içaiteco, eta Eliçaran eta guiristino bakhotcharen lagunceco.

2. Ceren hequin lagunçara lafter eguiten baitugu biciaren edo falbamenduaren arriscutan garenean.

3. Ceren hec ofritcen baitituzte gure othoitçac Jaincoaren Tronuan; eta hala Eliçac bere eçagutça marcatcea gatic haren du egun bat gracia hortaz Jaincoari esquerrac emaiteco.

G. *Cein dire gure eguinbideac gure Aingueru beguiralen alderatecoac ?*

I. Badire hirur principalac. 1. Hequin aiticinean errespetu handi bat içaitea.

2. Hec eguiten darocuten lagunçarençat eçagutça handi bat içaitea.

3. Hequin lagunçan fidancia oso bat içaitea.

G. *Aingueru saindueian cer imitatu behar dugu?*

1. Hec Deabruaren gainean ičan duten biçtoria.
2. Jaincoaren ordenei eta borondateari berehala obeditea.
3. Hec beçala enfejateca behinere ez ahanztera bethi Jaincoaren aitecinean garela.

P R A T I C A C.

1. **J** Aingoari esquerrac eman detçogun ceren eman darozquigun Aingueruac gure beguiratceco eta gure lagunceco.
2. Ezdeçagun behinere eguin hequin aitecinean, baldin guiçon batec ikhusten baguinitu, haren aitecinean eguitera aufarta ezguindezquen gauçaric.
3. Gure Aingueru sainduei othoitz eguin deçotegun gure othoitçac ofri detçatela Jaincoaren Tronuan, usain oneco incensu bat beçala.

I S T O R I O A C.

J Ondoni Micaelen combata Deabruaren contra. *Apocal. cap. 12. v. 7. & seq. Ep. s. Jude v. 9.* Hare laguncen tu Juduac, *Dan. c. 10. v. 13. & 21. & c. 12. v. 1.* Aingueru beguiralençat, *Exodi cap. 23. v. 20. & seq. Tobie c. 5. v. 5. & seq. Judith c. 13. v. 20.*

Pfal. 90. v. 11. & 12. *Dan.* cap. 3. v. 49.
Zach. c. 11. v. 12. *lib.* 2. *Mach.* c. 11. v. 6.
 & 8. *Matth.* cap. 18. v. 10. *Act.* 10. v. 3.
 & seq. *Hebr.* cap. 1. v. 14.

HOGOI ETA HIRUR-GARREN LECCIOENA.

Saindu gucien Bestacotz. Hacilaren
 lehenean.

G. *C* Er da Saindu gucien Besta, Hacilaren
 lehen egunean Eliçac beguiratcen duena?

I. Hura da Besta bat Eliçac ordenatua Sain-
 du gucien ohoretan.

G. *Eliçac cergatic ordenatu du Besta hura?*

I. Hainitz arroçoin gatic. 1. Urtheco bertce
 Bestetan eguin ahal içan diren hutfac er-
 reparatecea gatic.

2. Besta particularric ezduten Sainduac
 egun hartan ohoratcea gatic.

3. Gu berthutera guehiago lehiarazteco,
 hainberce Sainduen exempluac, eta hec
 goçatcen duten dohaxutafuna guri betan
 propofatuz.

4. Jaincoaren alderat ararteco ahalic gue-
 hiena guri emaita gatic, eta bide har-
 taz Jaincoa ganic gracia handiagoac ar-
 diestea gatic.

G. *Noiz hasi içan dire Besta hunen beguirat-
 cen?*

I Eliçaco çazpi-garren mendearen hastean Bonifacio I V. Aita-Saindu cen denboran , harc Birgina Sainduaren eta Martir Sainduen ohoretan consecratu baitçuen Pantheon , hura cen Templu bat , çeinetan Paganoc adoratcen baitçituzten Jainco falso guciac.

G. *Besta hau ez othe çuten ordenatu Martirençat baicic ?*

I. Bai , eguia da hastean Martirençat choilqui ordenatu çuten , bainan guero Gregorio III. Aita-Saindu cen denboran heiberretu ciozcaten Cofesorac , ondoan Birginac , eta azquenean Saindu guciac.

G. *Bertce mudançaric cer guerihatu içan da hortan ?*

I. 1. Hastean Besta hori etcen beguiratcen Erroman baicic , bainan 835. garren urthean Gregorio I V. Aita - Sainduac Francian cen denboran ordenatu çuen errefuma gucicotz , eta Franciatic hedatu cen Eliça gucira.

2. Berretu cioten barur bat Besta hunen bezperacotz , 862. garren urthean ; eta azquenean Sixto I V. Aita-Sainduac eman çioen Octaba bat , eta Besta hau eguin çuen urtheco Besta buru handienetaric bat.

G. Besta hau cergatic da urtheco Besta principalen herroncan ?

I. Bi arroçoin gatic. 1. Ceren hau baita Jaincoac berac bere Saindu guciequin Ceruan eguiten duen Besta eternalaren imagina bat.

2. Ceren Besta hunec comprenitcen baititu Sainduen bertce besta guciac.

G. Cer chedez balia abal gaitezque Sainduen exempluaren sequitcera lehiatceco ?

I. 1. Gogoan erabili behar dugu, Sainduen ere guc dugun beçalaco naturaleça baz çutela.

2. Hec ere gu beçala flacoac cirela, guc beçalaco tentacioneac eta dificultateac içaiten cituztela.

3. Gu ere izpiritu beraz animatuac garela, lagunça berez borthiztuac, Naufi beraz instruituac, eta errecompensa berera deithuac.

4. Guciec badugula Ceruan Saindu bat gure adinecoa, gure estatucoa, gure inclinacioneac cituena, ceinaren exemplua seguitu behar baitugu, edo ceina gure contra alchatuco baita Jaincoaren jujamenduan, baldin hura imitatu içan ezbadugu.

5. Nola hequin Saindutasuna ethorri baita

hec bere pafionen borchateco eta tra-
 buen garaitceco içan duten animotic eta
 artha handitic , gu ere hequin exempluz
 baliaturic ungui enfeja gaitecin hec be-
 çala Saindu içaitera.

PRATICAC.

1. **S**Ainduc ohora detçagun bere glo-
 rian, eta Eliçarequin batean bozca-
 rio handi içan deçagun hequin biçtoriez
 eta hequin triunfez.
2. Deliberacione on bat har deçagun Sain-
 duac bere berthutetan imitatuco tugula.
3. Fidancia handi bat içan deçagun hequin
 arartecotafuncan , hec direnaz gueroz
 Jaincoaren adisquideac eta haren Gor-
 theco Princeac.

ISTORIOAC.

TObias guiçon Sainduac berthutera
 exortatcen ciuen bere emaztea eta
 bere adisquideac , Sainduen umeac garcla
 confideratuz c. 2. v. 18. Joudoni Pauloc
 bere denboraco Juduei nola bici behar çu-
 ten irakhafterco , legue çaharreco Sainduen
 exemplua segui ceçatela gomendatcen cio-
 ten *Hebr. c. 11. v. 12.* Jesu-Christoc çortci
 dohaxutafunac propofatcen darozquigu ,

perfeccionerat arribatceco hainitz bide be-
 çala *Matt. 5.* eta perfeccionerat exortatcen
 gaitu *ibid. v. 48.* Eliasen exempluaç era-
 khustera emaiten du den sailduta funic go-
 renera arribatcea eztela imposible, *Ep. S.*
7ac. c. 5. v. 17. Centeneroaren exemplutic
 agueri da arriscuric guehiena dela diruriten
 estatuetan ere falba gaitetzuela. *Act. 10.*

HOGOI ETA LAUR-GARREN LECCIONEA.

Hilen edo defuntuen egunecotz. Hacilaren
 bian.

G. E Liçac cein egun hautatu du quiristino
 hil diren guciencat othoitz generalen
 eguiteco?

I. Saindu gucien bestaren biharamuna, ceina
 baita Hacilaren bia.

G. Cergatic Eliçac hautatu du egun hura?

I. Bi arroçoin gatic. Eliçaco miembro gu-
 cien artean den battafuna edo unionea
 crakhustea gatic.

2. Hei lagunça guehiago eta handiagoac
 içan araztea gatic, egun hartan hainber-
 ce presuna elkharrequin juntatuz Jain-
 coari hetaz othoitz eguiteco.

G. Hilençat othoitz eguiteco usança haguitz
 çabarra oibe da Eliçan.

- I.* Bai , ufança hura Elica bere beçain çaharra da , eta legue çaharrearan ere eçagutua içan da.
- G.* *Saindu gucien bestaren bihamunean hilençat eguiten den orhoitçapena haguitz othe da çaharra ?*
- I.* Bederatci ehun eta çortci garren urthearen inguruan hasia da , orduan sant Odilon Clunico Abadeac ordenatu çuen bere Ordenaco Comentu gucietacotz ; eta gueroztic Aita-Sainduac aprobatu çuten Elica gucicotz.
- G.* *Cein hilençat egun hartan othoitz eguin behar dugu ?*
- I.* Sainduac direla segur ezgarenençat eta Purgatorioan direla uste içan ahal deçaquegunençat.
- G.* *Ez othe deçaquegu othoitz eguin damnatuac direnen arimençat ?*
- I.* Ez , Ceren Ifernuco penac ecin içan baititezque ez gutituac ez laburtuac, eta pena hec iraunen baitute eternitate gucian.
- G.* *Norençat behar dugu bereciqui othoitz eguin ?*
- I.* 1. Gure ahaidençat , gure adisquidençat eta ungui-eguilençat.
2. Abandonatuac beçala direnençat , erran nahi da othoitz eguileric batere edo guti dutenençat.

G. Eliçac cer intencione edo chede du ceremonia han ordenatcean?

I. Urricalmenduzco eta beldurrezco sentimendu batçuec gure baithan eçarceco chedea.

G. Cergatic urricalmenduzco sentimenduc?

I. Purgatorioco arimac gatic, hec gure othoitzez lagun detçagunçat.

G. Cergatic beldurrezco sentimenduc?

I. Gure gatic, Purgatorioco penac sofri detçagun beldurrez.

G. Cer chedec othoitz eraguin behar darocu hilençat?

I. Badire hirur. 1. Hequin penac hain handiac direla jaquitea.

2. Han sofritcen duten arimac nor diren orhoitcea, hec dire gure ahaideac, gure adisquideac, Jesu-Christo baithaco gure anajac.

3. Hec gure ganic galdeguiten tuzten langunçac nolacoac diren consideratcea, langunça hec extrachac dire, eta nahi dugunean eman detçoquetegu.

G. Cein dire lagunça hec?

I. Cenbait othoitz, amoinac, obra onac, eta gucien gainetic hequin lagunceco Jaincoari ofritcen çajoen Meçaco Sacrificio Saindua.

G. Froguetan cergaic phizten dire chirioac
eta bertce arguiac?

I. Biciaren eta bozcarioaren seinale hetaz
erakhustera emaiteco, nola consolatu
behar garen heriotceac eramaiten daroz-
quigunen galceaz, hec egun batez phiz-
tucó direlaco esperanza gatic.

P R A T I C A C.

1. **A** Dora eta admira detçagun Jain-
coaren misericordia eta haren justi-
cia, ceinac agueri baitire biac Purga-
torioaco arimen penetan, Jaincoac bere
misericordiaz salbatu tu, eta bere justi-
ciaz Purgatorioan dagozca.
2. Jaincoaren justiciari eta bertce munduco
gaztiguëi eta penei aitecin gaquizcoten,
mundu huntan penitencia eguinez.
3. Maiz orhoit gaitecin, baldin gu egoiten
bagara guiristino hil direnei lagunçaric
eguin gabe, Jaincoac permetitucó duela
gutaz ere nihor ezdadin orhoit gu hilcen
garenean.

I S T O R I O A C.

H Ilençat othoitçac lib. 2. Machab. c.
12. v. 44. & seq. ikhust behar da lec-
cionea Purgatorioaz minço dena pag. 75.

HOGOI ETA BORTZ - GARREN LECCIONEA.

Eliçaren Dedicacioneco egunecotz.

G. C Er da Eliçaren Dedicacioneco Besta uribe guciez beguiratcen dena ?

I. Hura da Besta bat, ceinetan eguiten baita Eliça bat consecratua içan den egunaren orhoitçapena.

G. Cer da Eliça baten Dedicacionea ?

I. Hura da ceremonia saildu bat, ceinaz Jaun Aphezpicuac consecratcen baitu edificio bat, hura içaiteco othoitzetaco etche bat eta Jaincoaren cerbitçuco baicic ez guehiago içaiteco.

G. Elicen Dedicacioneco ceremonia baguitz çakarra othe da ?

I. Jaincoac berac ordenatu çuen Salomonen Temploaren Dedicacionea, eta Eliçac ceremonia hura praticatu içan du Templuac publicoqui içaiteco libertatea içan duen beçain laster.

G. Cergatic Eliçac consecratcen dire bainberce solemnitaterequin ?

I. Bi arroçoin gatic. 1. Lekhu Sainduencat errespetu guehiago guiristinoei emaita gatic.

2. Ceren harriz eguinac diren Eliçac baitire

Eguiazco Eliçaren eta Ceruan diren
Sainduen focietatearen figura bat.

G. Nola hori ?

I. 1. Eguiazco Eliça eguina baita guiristi-
noez , hain berce harri biciez beçala edo
bicitcearen haſte bat dutenez beçala.

2. Ceren nola edificio edo etche bateco
harri bakhotcha Architoreac hautatcen
baitu eta haren ordenaz aphaincen bai-
tute bere lekhuari eçarri duqueten baino
lehen , hala Sainduac baitire Eliça triunt-
fanteaco harriac eta Eliça hura baita Jain-
coaren etchea , Saindu hec Jaincoac hau-
tatcen tu ; ceren hura baita Eliça haren
Architorea , eta hanc aphaincen tu eta
perfet errendatcen han eçarri baino lehen
penitenciaren eta mortificacionearen
mailuaz eta cicelaz.

*G. Dedicacionearen Besta ezta beraz choilqui
Eliça bat eguitean han eçarri diren harrien
Confecracionearen Besta ?*

I. Ez , ecen are guehiago da Jaincoaren ga-
naco gure Confecracionearen Besta ,
confecracione haren bidez gu içaiteco
Jaincoaren Templu biciac.

*G. Cein egunez içan gaizco Jaincoari confecra-
tuac ?*

I. Gure Bathajaco egunean.

G. Cergatic

*G. Cergatie phizten dute hainberce chirio Eliça bat edo Aldareco harri bat consecratcen de-
nean?*

*1. 1. Egun batez edificio ispiritualeco, er-
ran nahi da Ceruco harriac gu içanen ga-
rela dugun esperançac emaiten darocun
bozcarioaren erakhustera emaiteco.*

*2. Jaincoari aguinceco eta haren seguratce-
co, chirio batçuec beçala nahi garela
consecratu haren cerbitçucotz, eta ez
erre haren amodio fainduaren kharraz
baicic.*

*3. Errepresentatceco Jesu-Christoc erran
duena, Apostoluac direla munduco ar-
guiac, baita arroçoin beraz hequin on-
doan Eliça gobernaten dutenac ere.*

*G. Cer eguin behar da Dedicacioneco Besta
ungui ohoratceco?*

*1. Hirur gauça. 1. Jaincoac bere egoitça
eguiten duen Templuari çor diogun er-
respetua erreberitu behar dugu.*

*2. Eerespetu hura Jaincoari erakhutsi be-
har diogu, gure ahalen eta mojanen ara-
bera lagunduz Elicen edercen eta bez-
titen.*

*3. Maitatu behar dugu Eliçan othoitz
eguitea, hura denaz gueroz bere con-
secracioneaz eslegitua eta destinatua*

othoitzeco lekhu bat içaitera.

G. *Campoan balire beçala Eliçan solafen egoiten direnec, Ostia Sainduaren alchatcean ere doiric belhaurincatcen direnec eta orduan ere maiz belhann batez, hec othe dute gure Elicei çor çajoten errespeta?*

I. Nondic hec Eliçac errespetatuco tuzten ecen, profanatcen tuzte, eta mercei luquete Aldaretaco Ministrec eguin leçoten publicoan liscar eta correccione, Jerusalemeco Templua profanatcen çutenei Jesu-Christoc eguin çioten beçala, Templu harc etçuelaric arren mercei gure Elice beçanbat errespetu.

P R A T I C A C.

1. **J** Aincoari esquerrac eman detçogun, ceren nahi içan duen hautatu bere egoitça bat gure artean.
2. Othoitz deçagun, han eman detçagula bere probidencia dibinoaren lagunçac, bere gracia berce lekhu gucietan baino guehiago han hedatcen dituenaz gueroz.
3. Eliçan farcen garenean orhoit gaitecin Jaincoac berac erran dituen hitz hautaz : *Ikharan egon çaitetze ene Santuarioaren aiticinean, ecen ni naiz fauna. Exod. 26.v.2.*
2. Orhoit gaitccin halaber Jesu-Christoc

nola khendu cituen Templutic profanat-
gaileac.

I S T O R I O A C.

S Alomonen Templuco Dedicacionearen
Istoriaa. *Lib. 2. Paralip. c. 7.* Jaincoa-
ren probidenciaren efetuac gure Templuc-
tan *ibid. v. 12. & seq.* Elicei çor diotegun
errespetua. *Exod. c. 26. v. 2. Matt. c. 21.*
v. 12. & seq. Nola gu garen Jaincoaren
Templuac. *Ep. 1. Cor. cap. 3. v. 16.*

HOGOI ETA SEI-GARREN LECCIONE A.

Patroin Sainduen Bestacotz.

G. *E* Liça bakhotchac cergatic du Patroin
bat ?

I. 1. Guiristinoei berthuteaten modela bat
imitatceco propofatcea gatic.

2. Hei emaita gatic ararteco bat hetaz ar-
tha bereci bat içanen duena.

G. *Cer dire gure Patroin Sainduen eguiten da-
rozquiguten lagunça onac ?*

I. 1. Hec hari dire gure fostenguan , gure
etsajen enfejuen contra.

2. Jaincoari bethi guretçat othoitz eguiten
hari dire.

3. Bere arartecotasunaz guibelatcen tuzte
gure gainerat erorcera dohacin gaitçac.

G. Cer erran nahi da hitz hau Patroina?

I. Erran nahi da Abocata, lagunçaillea, modela eta guidaria.

G. Esplika çaqu guekicheago errepuesta hori?

I. Abocata da Jaincoaren aitecinean Ceruan bere othoitzez laguncen gaituena.

Lagunçaillea da, gure etsai agueri direnen eta ecin ikhus daitezquenen contra sostengatcen gaituena.

Modela da, haren bicitce saildua imitatuz gu ere sailduqui bici gaitecila exemplutçat Jaincoac eman darocuna.

Guidaria da, Cerura joaiteco seguitu behar den bidea erakusten darocuna.

G. Nahi darocuçu cerbait erran Eliça huntaco Patroin Sainduaz?

I. Catechima eguiten duenac hemen cerbait erran behar du Herri hartaco Parroinaren biciçaz eta haren berthute principalez.

G. Cein dire gure eguinbideac gure Patroin Sainduen alderat?

1. 1. Esquer handi bat eman behar diotegu hec Jaincoaren aitecinean eguiten darocuten lagunçaz.

2. Imitatu behar tugu bere berthutetan.

3. Ohoratu behar tugu eta errespetu handi bat ekharri behar diotegu.

P R A T I C A C.

1. **P** Atroin Sainduen Bestac beguira detçagun debocionē handi batequin, eta santifica detçagun obra onac eguinez.

2. Patroin hequin saindutasuna ezdeçagun defohora debochez eta axeguin profanoez, daquigunaz gueroz hec ezdirela Jaincoaren gogaracoac içatu penitenciarē eta mortificacionearen bidez baicen.

3. Gure beharretan hequin ganat laster eguin deçagun fidancia handi batequin.

I S T O R I O A C.

San Leonen Bestacotz eçarriac direnac berac, pag. 413.

HOGOI ETA ÇAZPI-GARREN L E C C I O N E A.

San Marc eguneco Proceſioneaz, eta Rogacionetacoaz.

G. *C* Er da Eliçaren intencionea San Marc eguneco eta Rogacionetaco Proceſionean?

I. Jaincoari othoitz eguitea gure ganic eta lurreco fruituetaric urrun detçala gure bekhatuec mereci tuzten gaztiguac.

G. *C*er erran nahi dire hitz hauc, Rogacioneac eta Litaniac?

I. Biec gauça bera ſinificatcen dute, erran

nahi da , Jaincoari haren phacegatceco eguiten çaiçcon othoitzac eta suplicaçioneac.

G. Proceſione hec nola baliatcen dire Jaincoaren coleraren phacegatceco ?

I. Ceren hequin bidez dolua eta penitencia publicoac baitire eta mundu gucira hedatcen direnac.

G. Proceſione betan cergatic cantatcen da Carriquetan eta Larretan ?

I. 1. Orduan ibilcen garen lekhu gucietara Jaincoaren benedicçionea hedaraztea gatic.

2. Jonas Profeta imitatcea gatic , ceina oihuz egoiten baitcen Niniveco Carricagucietan , populu gucia penitencia eguitera borthizquiago ernaraztea gatic.

G. Cergatic ibilcen dire orduan Eliçaz Eliça , edo Caperaz Capera ?

I. Lekhu gucietan arartecoac bilhatcea gatic.

G. Cergatic eguiten da abſtinencia Rogacionetaco egunetan ?

I. Othoitzari mortificacionea juntatceco , gure othoitzari Jaincoari guehiago agrada daquion gatic.

G. San Marc eguneco eta Rogacionetaco Proceſioneac aspaldidanic othe dire ?

I. 1. San Marc eguneco Proceſionea , ceina deitcen baita halaber *Litania handiac* ,

San Gregorio handiac ordenatu çuen feigarren mendearen azquenean, eta nahiçan çuen eguin cedin Aphirilaren hogoi eta bortzean San Marquen Besta egunean: egun hartan abstinencia eguiten da hainitz Diocesetan.

2. Rogacionetaco Proceffioneac, ceinac deitzen baitire *Litania chumeac*, San Marmert Vienaco Aphezpicuac Dauphineco Probincian ordenatu cituen bere Diocefacotz 474. garren urthearen inguruan, eta handiac hedatu ciren bertce Elicetara; eta abstinenciaz bertce alde lehenago guiriftinoac egun hetan barurcen ciren.

H. *Rogacionetaco Proceffioneac cergatic eguiten dire Jondoni Salbatoreren aitcinean hain hurbil?*

I. Ceren Jesu-Christo Cerura dohan denboran baitiruri Eliçac Jaun hura cargatu nahi duela bere botu gucicz.

P R A T I C A C.

1. **P**roceffionetan ibil gaitecin modestia handirequin cein guere herronquetan, eta eguin ahalecan emazteac guico-netaric berech.

2. Proceffioneco denboran ezgaitecin niho-requin minça premiaric gabe, bainan

canta deçagun Aphecequin batean, edo
gueroc cenbait othoitz eguin deçagun.

3. Proceſionea guelditcen den Eliça edo Ca-
pera baldin urrun bada, ez gaitecin ilkhî
Eliçatic edo Caperatic edatera edo jatera
joaiteco edo axeguin harceco, bainan
han egon gaitecin othoitzac akhaba dai-
tezquen artean, eta orduan ilkhi gaite-
cin Proceſionearequin batean.

I S T O R I O A C.

ARca aldatcea Cariathiarimdic Obede-
domen etchera, eta handic Jerufale-
meco Hirira, hura cen eguiazco Proceſione
bat. *Lib. 2. Reg. c. 6.* Haren figura bat ha-
laber caſitcen da Jerichoren erruinatecco
Jaincoac eraguin çuen gauçan. *Josue cap. 6.*
Erregue David Içurriac jo çuen bere popu-
luarençat othoitz particular batçuec egui-
ten cituen denboran. *Lib. 2. Reg. cap. 24.*
Hori da Eliçac Rogacionetan eguiten due-
naren modela bat.

A K H A B A N C A.

JESUSEN ICEN SAINDUAREN

LETHARINAC.

K Yrie eleison.
Christe eleison.

Kyrie eleison.

Jesu audi nos.

Jesu exaudi nos.

Pater de Cœlis Deus, miserere nobis.

Fili Redemptor mundi Deus,

Spiritus sancte Deus,

Sancta Trinitas unus Deus,

JESU Fili Dei vivi,

Jesu splendor Patris,

Jesu candor lucis æternæ,

Jesu Rex gloriæ,

Jesu sol justitiæ,

Jesu Fili Mariæ Virginis,

Jesu admirabilis,

Jesu Deus fortis,

Jesu Pater futuri sæculi,

Jesu Magni consilii Angele,

Jesu potentissime,

Jesu obedientissime,

Jesu mitis & humilis corde,

Jesu amator castitatis,

Jesu amator noster,

miserere nobis.

Jesu Deus pacis ,
 Jesu Auctor vitæ ,
 Jesu exemplar virtutum ,
 Jesu Zelator animarum ,
 Jesu Deus noster ,
 Jesu refugium nostrum ,
 Jesu Pater pauperum ,
 Jesu Thesaurus Fidelium ,
 Jesu bone Pastor ,
 Jesu lux vera ,
 Jesu sapientia æterna ,
 Jesu bonitas infinita ,
 Jesu via & vita nostra ,
 Jesu gaudium Angelorum ,
 Jesu Rex Patriarcharum ,
 Jesu inspirator Prophetarum ,
 Jesu Magister Apostolorum ,
 Jesu Doctor Evangelistarum ,
 Jesu fortitudo Martyrum ,
 Jesu lumen Confessorum ,
 Jesu puritas Virginum ,
 Jesu gloria Sacerdotum ,
 Jesu Corona Sanctorum omnium ,
 Propitius esto , parce nobis Jesu.
 Propitius esto , exaudi nos Jesu.
 Ab omni peccato , libera nos Jesu.
 Ab irâ tuâ , libera.
 Ad insidiis Diaboli , libera.

A spiritu fornicationis , libera nos Jesu.

A morte perpetuâ ,

A neglectu inspirationum tuarum ,

Per Mysterium sanctæ Incarnationis tuæ,

Per Nativitatem tuam ,

Per infantiam tuam ,

Par divinissimam vitam tuam ,

Per labores tuos ,

Per Agoniam & Passionem tuam ,

Per Crucem & derelictionem tuam,

Per languores tuos ,

Per mortem & sepulturam tuam,

Per Resurrectionem tuam ,

Per Ascensionem tuam ,

Per gaudia tua ,

Per gloriam tuam ,

Per dulcissimam Virginem Mariam

Matrem tuam ,

Agnus Dei , qui tollis peccata mundi ,

Parce nobis Jesu.

Agnus Dei , qui tollis peccata mundi ,

Exaudi nos Jesu.

Agnus Dei , qui tollis peccata mundi ,

Miserere nobis Jesu.

O R E M U S.

Domine Jesu-Christe , qui dixisti , pe-
tite & accipietis , quærite & invenie-
tis , pulsate & aperietur vobis ; quæsumus ,

libera nos Jesu.

da nobis petentibus divinissimi tui amoris effectum; ut te toto corde, ore & opere diligamus, & à tuâ nunquàm laude cessemus; Qui vivis & regnas Deus in sæcula sæculorum. Amen.

BIRGINA MARIA SAINDUAREN

Letharinac.

K Yrie eleison.
Christe eleison.

Kyrie eleison.

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de Cœlis Deus, Miserere nobis.

Fili Redemptor mundi Deus, Miserere.

Spiritus sancte Deus, Miserere nobis.

Sancta Trinitas unus Deus, Miserere.

Sancta M A R I A, Ora pro nobis.

Sancta Dei Genitrix,

Sancta Virgo Virginum,

Mater Christi,

Mater divinæ gratiæ,

Mater purissima,

Mater castissima,

Mater inviolata,

Mater intemerata,

Mater amabilis,

Ora pro nobis.

Mater admirabilis ,
 Mater Creatoris ,
 Mater Salvatoris ,
 Virgo prudentissima ,
 Virgo veneranda ,
 Virgo prædicanda ,
 Virgo potens ,
 Virgo clemens ,
 Virgo fidelis ,
 Speculum justitiæ ,
 Sedes sapientiæ ,
 Causa nostræ lætitiæ ,
 Vas spirituale ,
 Vas honorabile ,
 Vas insignis devotionis ,
 Rosa mystica ,
 Turris Davidica ,
 Turris eburnea ,
 Domus aurea ,
 Fœderis arca ,
 Janua Cœli ,
 Stella matutina ,
 Salus infirmorum ,
 Refugium peccatorum ,
 Consolatrix afflictorum ,
 Auxilium Christianorum ,
 Regina Angelorum ,
 Regina Patriarcharum ,

ora pro nobis.

Ora pro nobis.

Ora pro nobis.

Regina Prophetarum ,
 Regina Apostolorum ,
 Regina Martyrum ,
 Regina Confessorum ,
 Regina Virginum ,
 Regina Cleri ,
 Regina Sanctorum omnium ,
 Agnus Dei , qui tollis peccata mundi ,
 Parce nobis Domine.

Agnus Dei , qui tollis peccata mundi ,
 Exaudi nos Domine.

Agnus Dei , qui tollis peccata mundi ,
 Miserere nobis.

V. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix.

R. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

O R E M U S.

Defende , quæsumus , Domine Beatâ
 Mariâ sempèr Virgine intercedente
 istam ab omni adversitate familiam , & toto
 corde tibi prostratam ab hostium propitiûs
 tuere clementer insidiis. Per Christum Do-
 minum nostrum. Amen.

MEÇA NOLA LAGUNDU BEHAR DEN.

1. **N** Oiz ere Apheça arribatu baita Aldareco escaleren edo Aldarearen oinetaco thaularen ondoan, Meça lagunçailea emaiten da haren escuineco aldean, haren dio escu escuinaz bere boneta, eta Aldarean baldin bada Custodioric, genuflexione eguiten du galçadaren gainean, eta Custodioric ez bada, agur handi bat makhurturic eguiten du, eta eramaiten du boneta hartaco den lekhu batera.
2. Guero belhaurinco jarcen da lurrean da lurrean escalerez beherago, Apheçaren ezquerreco aldean, hura baino guibela-cheago, eta Meça gucianezta behinere liburu dagoen aldean belhaurinco jarri behar, bainan bethi liburuaz berce aldetic.
3. Apheçari ihardesten dio clarqui eta emequi, ez fitegui joanez; behinere ihardesten hafi gabe Apheçac hitça akhabatu duquen artean, eta ez goregui, ez beheregui ihardetsiz, bainan aphur bat gora behera Apheçac beçala.
4. Introiboen ondoan Apheça Aldarera igaiten denean, lagunçaileac escuaz alchatcen diozca Eliçathorra eta Sotana

traba deçaten beldurrez: Meça lagun çai-
 lea bera ere alchatcen da , eta baldin ba-
 dire escalera mail bat baino guehiago ,
 belhaurinco jarcen da hetaric behere-
 nean ; bainan bat baicic ez bada , egon
 behar da belhaurinco lurrean , lehen cen
 beçala, Apheçaren bardinean ez içaiteco.
 5. Liburuaren eramaiteco edo berce cerbai-
 teraco Aldarearen aiticinean pasatcen den
 aldi guciez beherean eguiten du genufle-
 xione bat edo agur handi bat , behinere
 Aldarearen oinetaco thaularen gainetic
 Apheçaren aldean pasatu gabe; eta Aphe-
 çac erraiten duenean , *Orate fratres* , ez tu
 ihardetsi behar *Suscipiat* hura Aldarerat
 ofloqui itçuli daitequen artean : Eta cei-
 natu behar da hura ere , Apheça ceinat-
 cen den aldi guciez.

M E Ç A L A G U N Ç E A N

cer ihardetsi behar den.

Apheçac.

I Ntroïbo ad altare Dei.

Lagunçaiçac. **I** Ad Deum , qui lætificat
 juventutem meam.

A. Judica me Deus , & discerne causam
 meam de gente non sanctâ , ab homine
 iniquo & doloso erue me.

L. Quia

L. Quia tu es Deus fortitudo mea: Quare me repulisti, & quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

A. Emitte lucem tuam & veritatem tuam, ipsa me deduxerunt & adduxerunt in montem sanctum tuum & in tabernacula tua.

L. Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam.

A. Confitebor tibi in cytharâ, Deus, Deus meus; quare tristis es anima mea, & quare conturbas mea?

L. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi salutare vultus mei, & Deus meus.

A. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

L. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. A. Amen.

A. Introibo ad altare Dei.

L. Ad Deum, qui lætificat juventutem meam.

A. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

L. Qui fecit cœlum & terram.

A. Confiteor Deo, &c.

L. Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam æternam. A. Amen.

L. Confiteor Deo, &c.

A. Misereatur vestri, &c. L. Amen.

A. Indulgentiam, &c. L. Amen.

- A. Deus tu conversus vivificabis nos.
 L. Et plebs tua lætabitur in te.
 A. Ostende nobis Domine misericordiam
 tuam.
 L. Et salutare tuum da nobis.
 A. Domine exaudi orationem meam.
 L. Et clamor meus ad te veniat.
 A. Dominus vobiscum.
 L. Et cum spiritu tuo.
 A. Kyrie eleison. L. Kyrie eleison.
 A. Kyrie eleison. L. Christe eleison.
 A. Christe eleison. L. Christe eleison.
 A. Kyrie eleison. L. Kyrie eleison.
 A. Kyrie eleison.
 A. Dominus vobiscum.
 L. Et cum spiritu tuo.
 A. Initium *edo* sequentia sancti Evangelii, &c.
 L. Gloria tibi Domine.
 A. Dominus vobiscum.
 L. Et cum spiritu tuo.
 A. Orate fratres, &c.
 L. Suscipiat Dominus sacrificium de mani-
 bus tuis ad laudem & gloriam nominis sui
 ad utilitatem quoque nostram, totiusque
 Ecclesiæ suæ sanctæ.
 A. Per omnia sæcula sæculorum. L. Amen.
 A. Dominus vobiscum.
 L. Et cum spiritu tuo.

A. Sursum corda.

L. Habemus ad Dominum.

A. Gratias agamus Domino Deo nostro.

L. Dignum & justum est.

A. Per omnia sæcula sæculorum. L. Amen.

A. Et ne nos inducas in tentationem.

L. Sed libera nos à malo.

A. Per omnia sæcula sæculorum. L. Amen.

A. Pax Domini sit semper vobiscum.

L. Et cum spiritu tuo.

A. Dominus vobiscum.

L. Et cum spiritu tuo.

A. Ite Missa est, *edo* Benedicamus Domino.

L. Deo gratias.

Defunctuen Mecetan Apheçac erraiten du.

Requiescant in pace. *Eta Meça lagunçaileac.*

Amen.

A. Dominus vobiscum.

L. Et cum spiritu tuo.

A. Initium sancti Evangelii secundum Joannem.

L. Gloria tibi Domine.

A. In principio erat verbum, &c. & veritatis.

L. Deo gratias.

A. Sursum corda.
 I. Habemus ad Dominum.
 A. Gratias agimus Domino Deo nostro.
 I. Dignum & iustum est.
 A. Per omnia secula seculorum. I. Amen.
 A. Et ne nos inducas in tentationem.
 I. Sed libera nos a malo.
 A. Per omnia secula seculorum. I. Amen.
 A. Pax Domini sit semper vobiscum.
 I. Et cum spiritu tuo.
 A. Dominus vobiscum.
 I. Et cum spiritu tuo.
 A. Benedictus est, qui benedixit Dominus.
 I. Deo gratias.

Deus meus Meum adhaere curavit de.

Requiescant in pace. Kyrie eleison.
 Amen.
 A. Dominus vobiscum.
 I. Et cum spiritu tuo.
 A. Incipit sancti Evangelii secundum Iohannem.
 I. Gloria tibi Domine.
 A. In principio erat verbum, &c. & veritas.
 I. Deo gratias.

